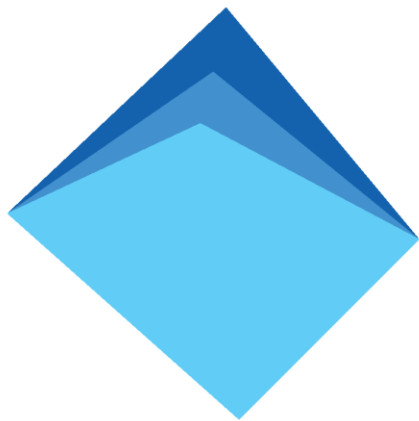

Vantaa

**TALOUSSUUNNITELMA
2018–2021**

TALOUSARVIO 2018

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
Vantaan kaupungin toimintaympäristön muutos	2
Talouden kehitysnäkymiä	15
Vantaan henkilöstömäärän kehitys	23
Kaupungin toimitilamäärän kehitys	24
Tuottavuusmittarit	25
Väestön kehitys ikäryhmittäin	26
Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet vuodelle 2018	27
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa	36
KÄYTTÖTALOUSOSA	37
Talousarvion 2018 täytäntöönpano	38
Toimialoittain vertailu 2016–2021 ja kehys	43
YLEISHALLINTO	50
Yleishallinto	51
Keskusvaalilautakunta	53
Kaupunginvaltuusto	54
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus	55
Kaupunginhallitus	57
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset	59
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA	61
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA	68
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA	79
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala yhteensä	80
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa	80
Sosiaali- ja terveyslautakunta	83
Talous- ja hallintopalvelut	85
Erikoissairaanhoito	87
Terveydenhuollon palvelut	89
Perhepalvelut	92
Vanhus- ja vammaispalvelut	95
Suun terveydenhuollon liikelaitos	99
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA	103
Sivistystoimen toimiala yhteensä	104

Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt	104
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta	107
Yhteiset palvelut	108
Suomenkielinen perusopetus	110
Lukiokoulutus	113
Aikuisopisto	116
Varhaiskasvatus	118
Kirjastopalvelut	121
Muu koulutus	123
Ruotsinkielinen tulosalue	124
Kulttuuripalvelut	127
Liikuntapalvelut	130
Nuorisopalvelut	133
Ammatillinen koulutus	136
Musiikkiopisto	138
Kuvataidekoulu	140
 MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA	 142
 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA	 146
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä	147
Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt	147
Kaupunkisuunnittelulautakunta	149
Toimialahallinto	151
Kiinteistöt ja asuminen	153
Kaupunkisuunnittelu	156
Rakennusvalvonta	159
 TEKNINEN LAUTAKUNTA	 161
Tekninen lautakunta yhteensä	162
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt	162
Tekninen lautakunta	164
Kuntatekniikan keskus	166
Joukkoliikenne	169
Tilakeskuksen tulosalue	171
Varikko	174
 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	 176
Ympäristölautakunta yhteensä	177
Ympäristölautakunta	178
Ympäristökeskus	180

LIIKELAITOKSET	183
Vantaan Työterveys liikelaitos.....	184
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	187
RAHASTOT	190
Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto.....	191
Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto	194
Sosiaalinen luototus	196
Vahinkorahasto	197
TULOSASKELMAOSA	200
INVESTOINTIOSA	209
Uudisrakentaminen	212
Korjausrakentaminen	214
Vuokra- ja osaketojen muutostyöt	216
Aineeton omaisuus	217
Julkinen käyttöomaisuus	218
Irtain omaisuus	221
Kiinteä omaisuus	223
Osakkeet ja osuudet	224
RAHOITUSOSA	225
Rahoitusosa	226
Rahoituslaskelma.....	227
Täydentäviä tietoja	230
KUNTAKONSERNI.....	232
LIITTEET.....	249
LIITE 1: Uudisrakentaminen 2018–2027.....	250
LIITE 2: Korjausrakentaminen 2018–2027	256
LIITE 3: Vuokra- ja osaketojen muutokset 2018–2027	259
LIITE 4: Liikuntapaikkarakentaminen 2018–2022.....	260

Kaupunginjohtajan katsaus

Vantaa on kasvanut ja kehittynyt viime vuosina vauhdilla. Verotuloja on kertynyt kasvuun nähden hitaasti, mutta siitä huolimatta taloutta on kyetty tasapainottamaan. Vantaan erinomainen sijainti pääkaupunkiseudun ytimessä, sujuvat liikenneyhteydet sekä vetovoimaiset työpaikka- ja asuinmahdollisuudet ovat kaupungin menestyksen perusta myös jatkossa. Alkavaa strategia- ja taloussuunnitelmakautta sävyttävät voimistuneen kasvun hallinta sekä sote- ja maakuntauudistukseen valmistautuminen.

Peruspalveluihin investoidaan entistä enemmän. Taloussuunnitelma vuosille 2018–2021 perustuu vuonna 2017 tehtyyn valtuustokauden strategian valmisteluun sekä valtuustoryhmien kevään 2017 talouslinjauksiin. Tavoitteena on varmistaa talouden hyvä kehityssuunta tiedostaen talouteen liittyvät riskit.

Edellisellä strategiakaudella taloussuunnitelman valmistelussa noudatettiin perusinvestoinneissa 100 miljoonan euron vuotuista investointikattoa. Kehäradan ja Kehä III:n suuret liikenneinvestoinnit ovat tältä erää ohi. Kaupungin voimistuneen kasvun myötä on tarpeen korottaa vuotuista investointitasoa hallitusti. Vuosien 2018–2021 peruspalveluiden nettoinvestoinneissa tavoitteena on pysyä 500 miljoonan euron kokonaisraamissa.

Taloussuunnitelmakaudella investoidaan erityisesti toimitiloihin, mutta myös kuntatekniikan investointien budjetti nousee edelliseen strategiakauteen nähden. Vuotuudessa investointien suunnittelussa huomioidaan sisäilmakorjaukset.

Vantaan asema suurten kaupunkien joukossa on vahvistunut

Viime vuosien aikana Vantaan kaupungin talous on saatu paremmalle uralle ja nopea velkaantumiskehitys on taittunut. Vantaan asema suurten kaupunkien vertailuissa on parantunut. Myös kaupunkien väliset lainamäärien erot tasoittuvat, kun vertaillaan koko kaupunkikonsernin velkoja ja vastuuta.

Valmisteilla oleva sote- ja maakuntauudistus tarkoittaa kaupungin toiminnan ja verotulojen voimakasta vähenemistä. Kun kaupungin miljarditason lainakanta jää uudistuksessa kuitenkin ennalleen, kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kaksinkertaistuu ja suureen lainakantaan liittyvän korkoriskin merkitys kasvaa entisestään. Uudistuksessa myös kaupungin riippuvuus valtionosuusrahoituksesta kasvaa merkittävästi.

Kaupungin pitkäjänteisen ja vastuullisen kehittämisen kannalta on tärkeää, että turvaamme Vantaan talouden tasapainon myös jatkossa tulevat haasteet ja riskit huomioiden.

Uuden kaupungin valmistelu jatkuu

Maailmanlaajuisesti on viime vuosikymmeninä korostunut suurten kaupunkien rooli kehityksen, innovaatioiden ja taloudellisen kasvun mahdollistajina. Suomessa suurilla kaupungeilla on jatkossakin tärkeä rooli sivistys- ja vapaa-ajan palveluissa sekä elinvoiman ja elinympäristöjen kehittämisessä.

Maan hallituksen linjausten mukaan sote- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö on menossa eduskunnan käsittelyyn keväällä 2018, ja uudistuksen on määrä toteutua 1.1.2020 alkaen. Vantaan keskeinen lähipuosien tehtävä on valmistautua tähän historialliseen rakenneuudistukseen.

Vuoden 2018 talousarvio on eläkkeelle siirtymiseni myötä viimeinen talousarvioesitykseni Vantaan kaupunginjohtajana. Haluan kiittää kaikkia kaupungin työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä erittäin hyvästä yhteistyöstä sekä tärkeästä panoksestanne yhteisten tavoitteiden saavuttamisen eteen.

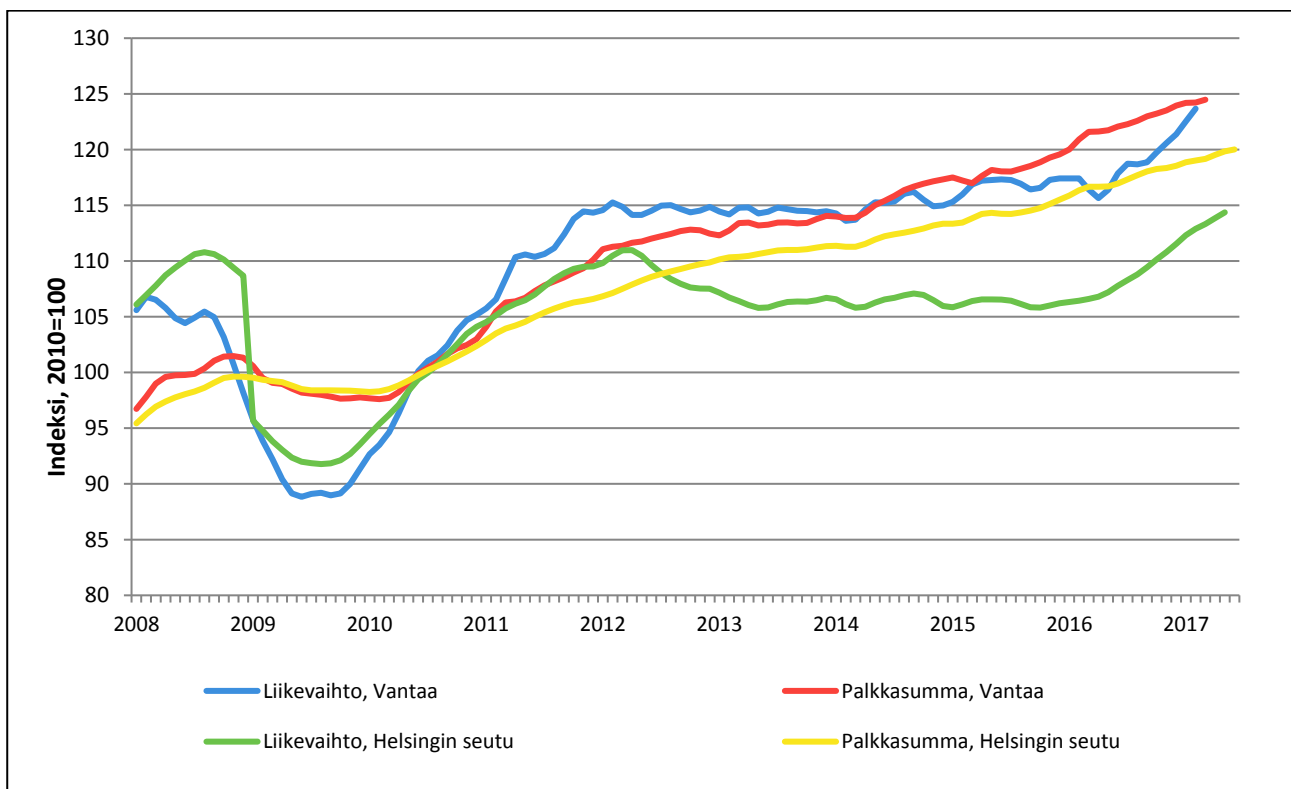
Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Vantaan kaupungin toimintaympäristön muutos

Yritysten liikevaihto ja palkkasumma voimakkaassa kasvussa

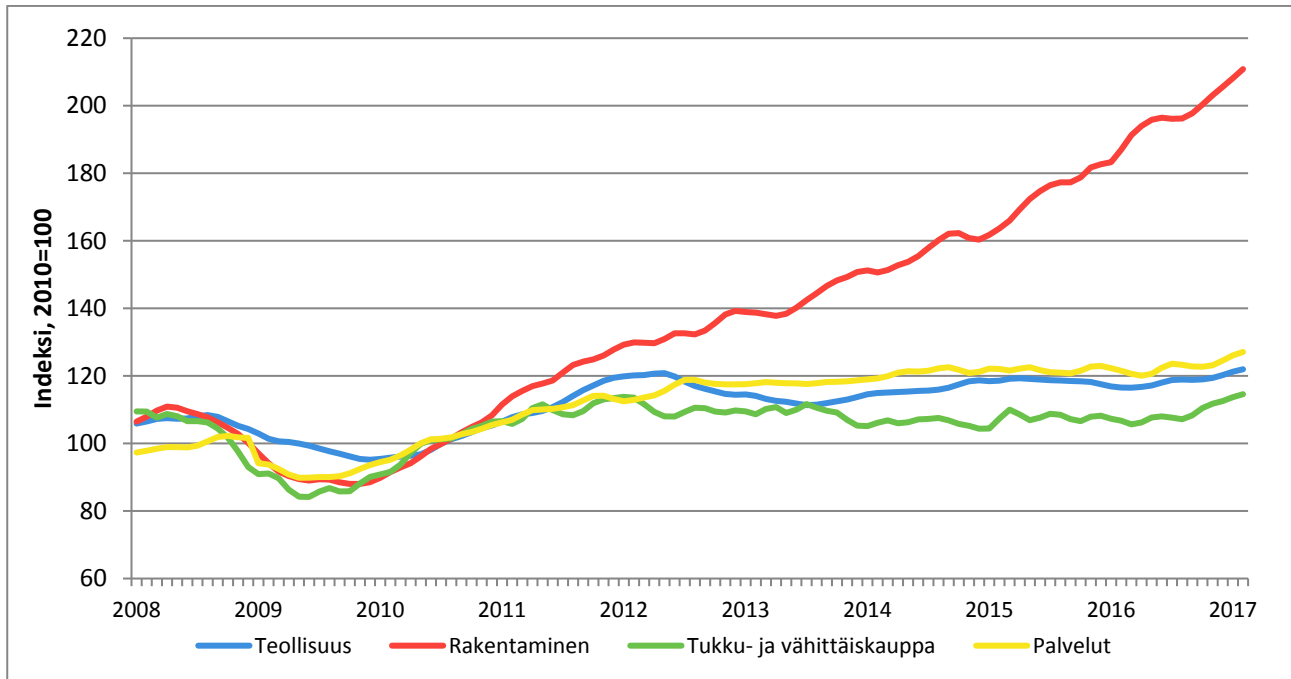
Vuosien 2008–2009 taantumaa seuranneen lyhyen kasvukauden 2010–2011 jälkeen yritysten liikevaihto pysyi Vantaalla neljän vuoden ajan (2012–2015) likimain ennallaan. Verrattuna koko Helsingin seudun kehitykseen tätäkin tilannetta voidaan pitää kohtuullisena, sillä koko seudun tarkastelussa yritysten liikevaihto laski vuoden 2011 jälkeen ja saavutti vuosien 2009 ja 2011 tason vasta vuoden 2016 lopulla. Vantaalla yritysten liikevaihto oli alkuvuodesta 2017 noin kahdeksan prosenttia vuoden 2011 lopun tasoa korkeammalla. Talouden taantumasta huolimatta yritysten maksamat palkkasummat ovat kuitenkin kasvaneet vuoden 2009 jälkeen. Talouden voimakas kasvukäänne näkyy liikevaihdon kasvun kiihtymisenä vuodesta 2016 alkaen.

Kuvio 1: Yritysten liikevaihdon ja palkkasumman kehitys Vantaalla ja Helsingin seudulla vuosina 2008–2017 (2010=100)

Lähde: Tilastokeskus

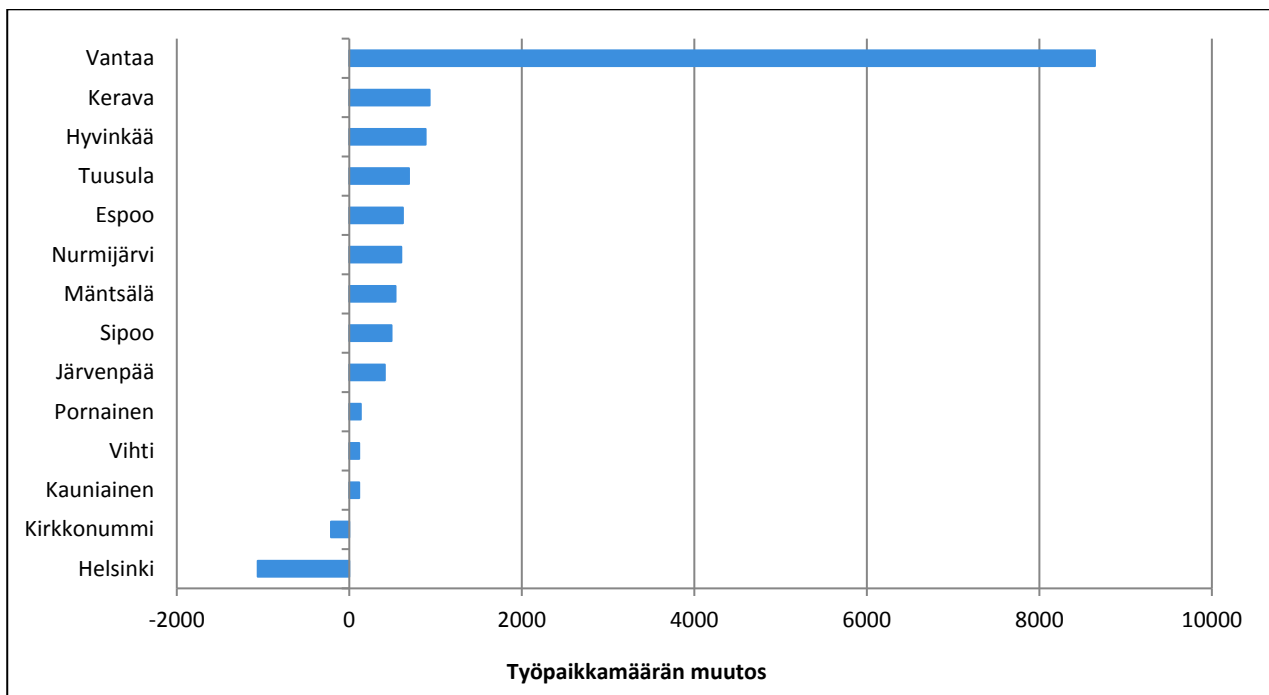
Yritysten liikevaihdon suhteellisen suotuisaa kehitystä Vantaalla selittää erityisesti rakennusalan kehitys. Rakennusalan liikevaihto on kasvanut kaksinkertaiseksi vuoteen 2010 verrattuna. Muilla päätoimialoilla (teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa, palvelut) yritysten liikevaihto on pysynyt vuodesta 2011 aina vuoteen 2016 asti likimain ennallaan tai jopa hieman laskenut. Viimeisen vuoden aikana kaikilla päätoimialoilla liikevaihto on Vantaalla kääntynyt kasvuun. Alueittain tarkasteltuna merkittäviä eroja tässä käännteessä ei ole. Yritysten liikevaihto on kasvusuunnassa niin Itä- ja Länsi-Vantaan kuin myös Aviapoliksen alueilla.

Kuvio 2: Yritysten liikevaihdon kehitys eri toimialoilla Vantaalla vuosina 2008–2017 (2010=100)

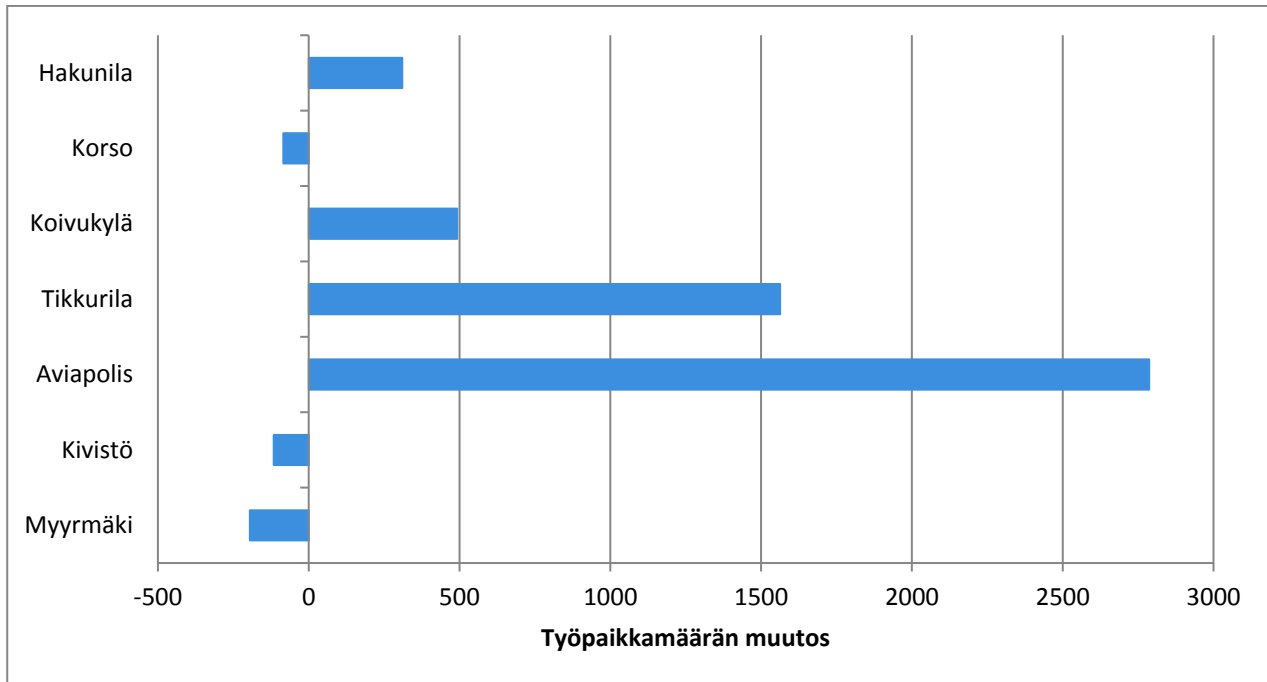
Lähde: Tilastokeskus

Vantaan työpaikkaomavaraisuus on korkealla tasolla

Työpaikkojen määrä on talouden taantuman alkuvaiheen jälkeen, vuodesta 2009 alkaen, kasvanut Vantaalla merkittävästi. Vantaan työpaikkaomavaraisuus oli 109 prosenttia vuonna 2015. Suuralueittain tarkasteltuna suurin työpaikkamäärän kasvu vuosina 2009–2014 on tapahtunut Aviapoliksen suuralueella, jossa työpaikkojen määrä on kasvanut noin 2 800:lla. Myös Tikkurilassa työpaikkamäärän kasvu on ollut merkittävää, työpaikkojen määrä on kasvanut 1 500:lla.

Kuvio 3a: Työpaikkamäärän muutos Helsingin seudun kunnissa vuosina 2009–2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3b: Työpaikkamäärän muutos Vantaan suuralueilla vuosina 2009–2014

Lähde: Tilastokeskus

Työpaikkarakenteessa on Helsingin seudulla merkittäviä kuntakohtaisia eroja. Vantaan työpaikoissa on vahva painotus kuljetus- ja varastointialaan, tukku- ja vähittäiskauppaan, rakentamiseen sekä yhdyskuntainfrastruktuuriin ja ympäristöalaan. Vastaavasti rahoitusalan, informaatio- ja viestintäalan, kiinteistöalan, koulutusalaa sekä myös sosiaali- ja terveysalan työpaikkoja on suhteellisesti ottaen vähemmän. Kokonaisuudessaan Vantaan elinkeino- ja työpaikkarakenne on varsin palveluvaltainen. Kaikista työpaikoista Vantaalla yksityisen sektorin palvelualueiden työpaikkoja oli vuonna 2014 noin 61 prosenttia ja julkisen sektorin palvelualueiden työpaikkoja runsaat 16 prosenttia.

Vantaa kasvaa vauhdilla

Vuoden 2017 alussa Vantaalla asui 219 341 henkeä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Vantaan väestö on kasvanut lähes 30 000 hengellä. Väestönkasvun nopeus on tällä ajanjaksolla vaihdellut välillä 1,1–2,2 prosenttia vuodessa. Nopeinta kasvu oli vuonna 2016, jolloin Vantaan väestö kasvoi yli 4 700 hengellä, mikä vastaa noin 2,2 prosentin kasvua. Vuoden 2017 tammi-heinäkuun väestönkasvu oli kuitenkin noin neljänneksen pienempi vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuonna 2017 laaditun Vantaan väestöennusteen mukaan väestönkasvu jatkuu lähes kahden prosentin tasolla myös seuraavien viiden vuoden ajan, mikä tarkoittaa yli 4 000 hengen vuotuista väestönkasvua.

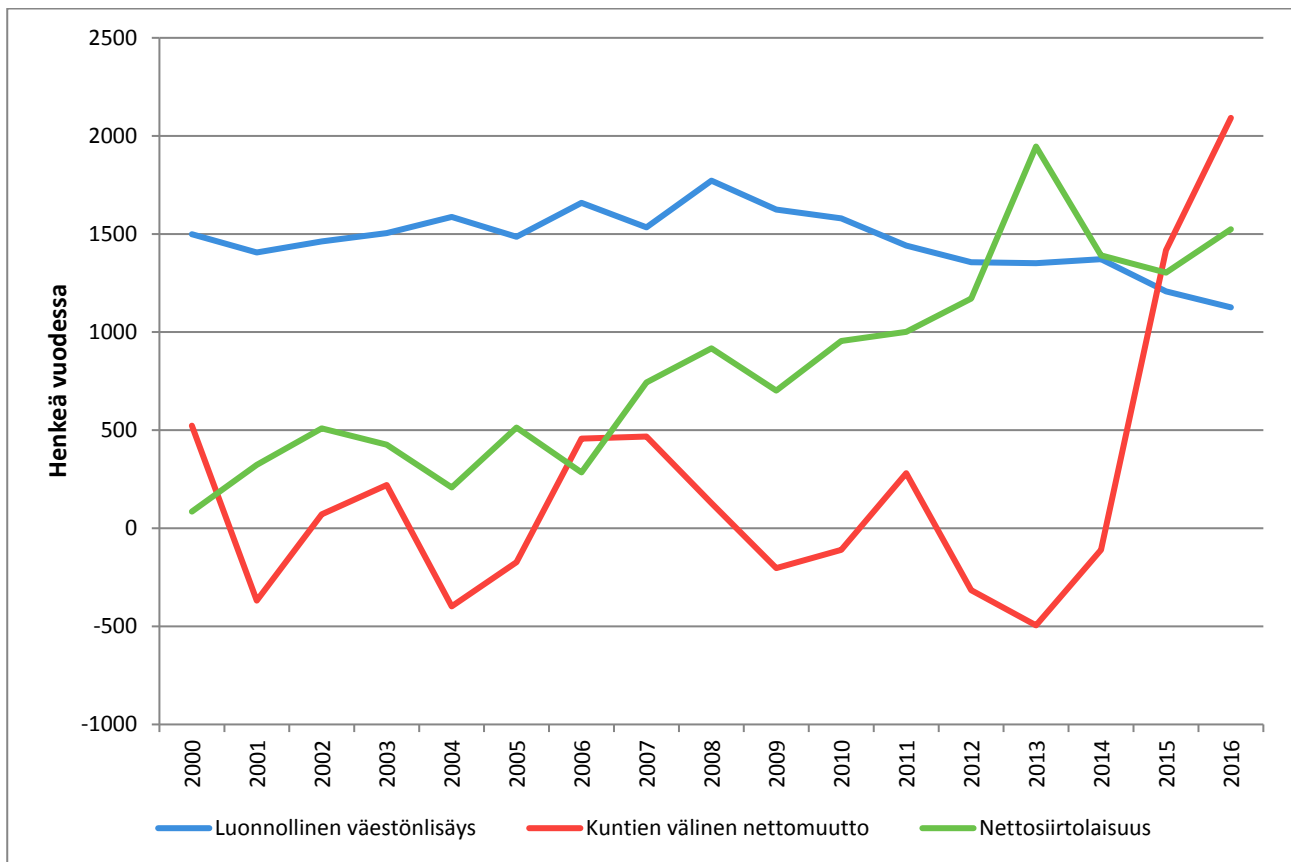
Vantaan, kuten myös muiden pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien, väestökehitykselle on jo pidempään ollut leimallista vieraskielisen väestön määrän ja väestöosuuden kasvu. Vuoden 2017 alussa vieraskielisen väestön osuus oli Vantaalla 16,6 prosenttia. Viimeisen viiden vuoden ajan vieraskielisen väestön osuus on kasvanut Vantaalla yli prosenttiyksikön vuosivauhtia. Alueittain tarkasteltuna korkein vieraskielisten osuus Vantaalla on Hakunilan suuralueella, jossa vieraskielisiä on noin neljäsosa väestöstä. Vuoden 2017 alussa Vantaalla puhuttiin äidinkielenä 117 eri vierasta kieltä. Vieraskielisistä selvästi suurimpia kieliryhmiä ovat vironkieliset (noin 7 750 henkeä) ja venäjänkieliset (noin 7 270 henkeä). Ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä oli vuodenvaihteessa 2016–2017 runsaat 5 600 henkeä. Viron kielen ja venäjän kielen jälkeen yleisimmin puhuttuja vieraita kieliä olivat somali, arabia, albania, vietnam, englanti ja kurdi.

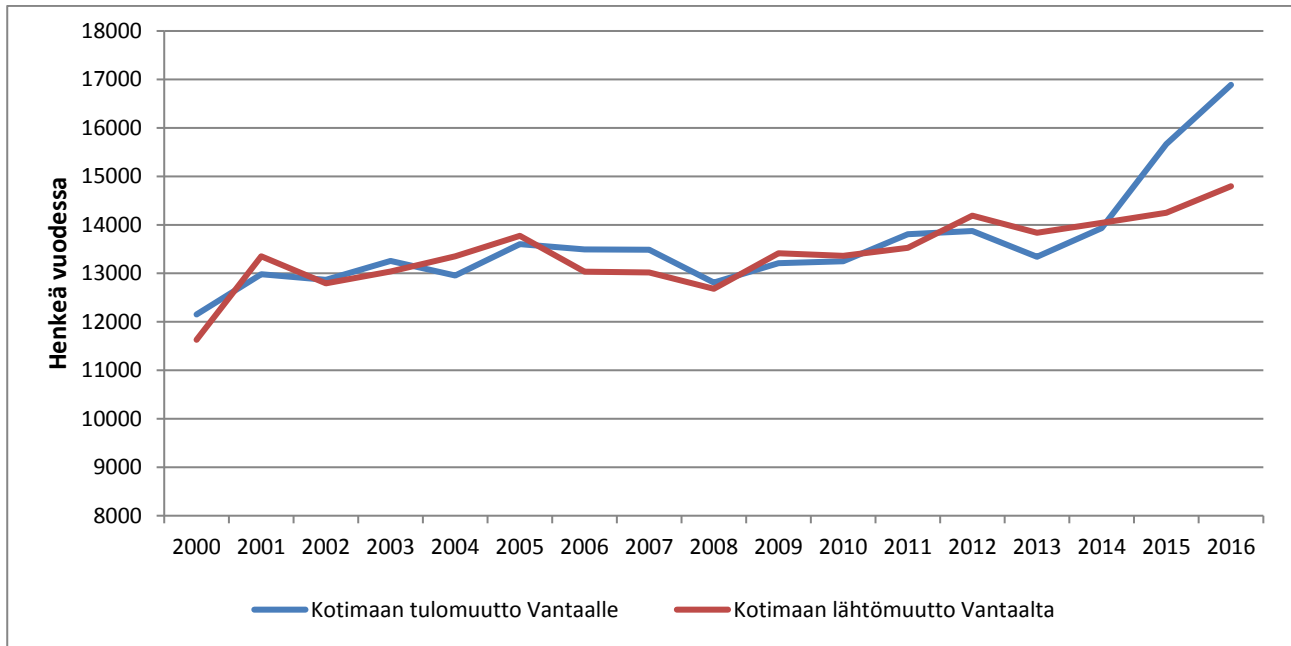
Väestönkasvu vahvasti vieraskielisen väestön kasvun varassa

Ulkomailta Vantaalle suuntautuva muuttoliike on ollut väestömäärää kasvattava tekijä koko 2000-luvun. Kotimaan muuttoliikkeessä sen sijaan vuosittaiset vaihtelut ovat olleet suuria. Esimerkiksi vuosina 2012–2014 Vantaa kärsi muuttotappiota kotimaan muuttoliikkeessä. Vuosina 2015–2016 kotimainen muuttoliike kääntyi kuitenkin vahvasti voitolliseksi ja vuonna 2016 se kasvatti Vantaan väestömäärä yli 2 000 hengellä. Luonnollinen väestönlisäys, syntyneiden enemmyyden kuolleisiin nähden, on sen sijaan pienentynyt tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tämä kehityssuunta on valtakunnallinen. Vuoden 2012 jälkeen luonnollisen väestönkasvun osuus Vantaan väestönkasvusta on ollut ulkomaisen muuttoliikkeen, nettosiirtolaisuuden, osuutta pienempi.

Kuvio 4a: Luonnollinen väestönlisäys, kuntien välinen nettomuutto ja nettosiirtolaisuus Vantaalla vuosina 2000–2016

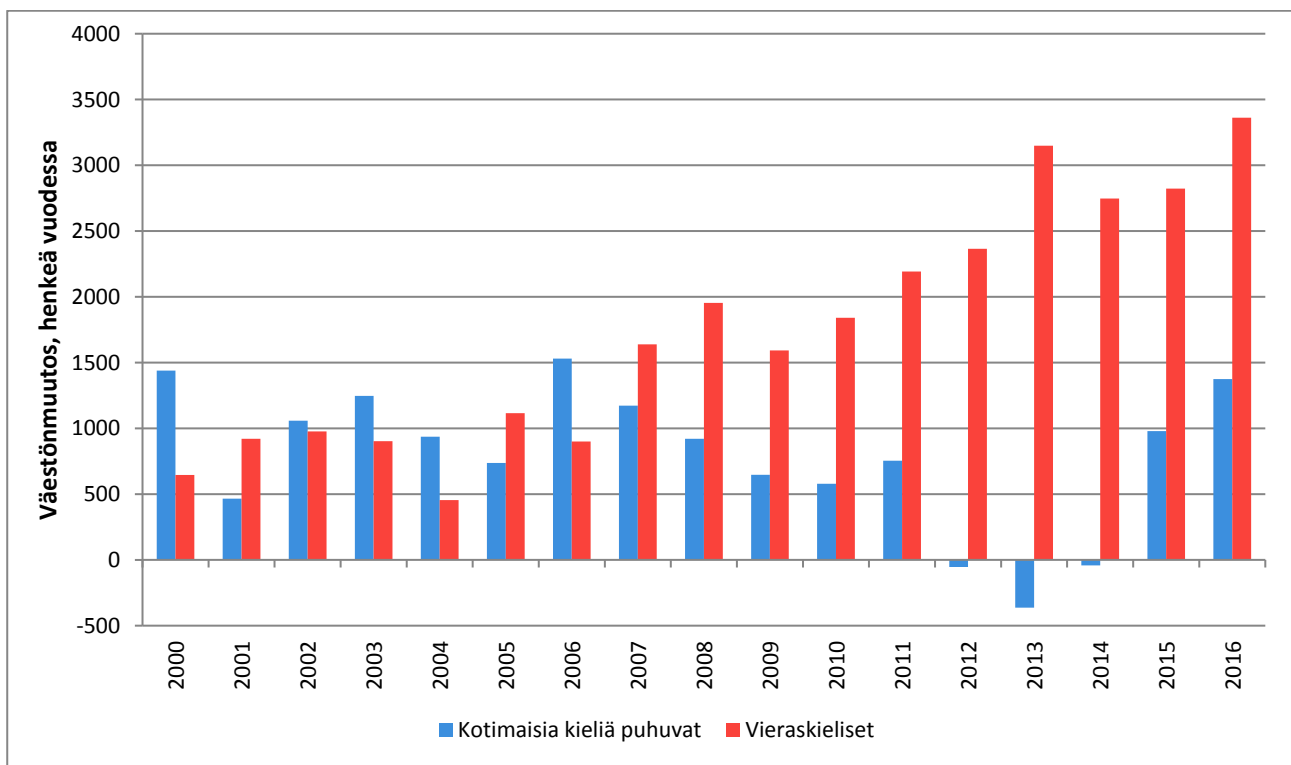

Lähde: Tilastokeskus

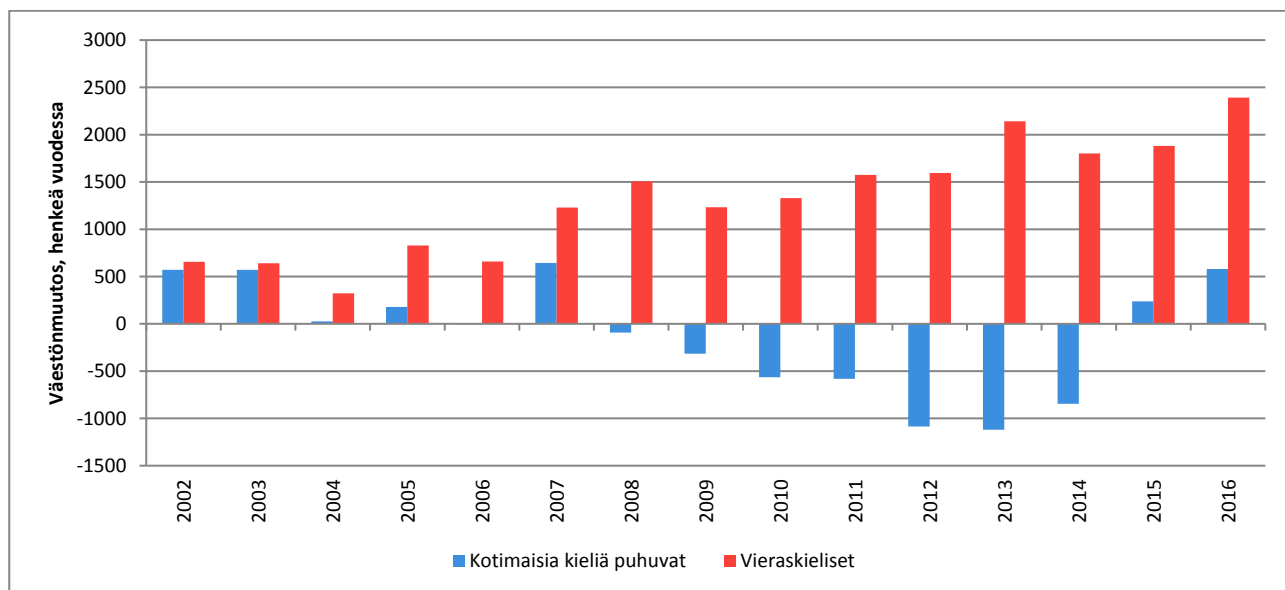
Kuvio 4b: Tulo- ja lähtömuutto Vantaalla vuosina 2000–2016

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan väestönkasvun takana on 2000-luvulla ollut merkittävä vieraskielisen väestön määrän kasvu. Vuosina 2007–2016 vieraskielisen väestön kasvu kattoi yhteenlaskettuna noin 80 prosenttia Vantaan väestönkasvusta. Työikäisen väestön (20–64 v.) osalta kotimaisia kieliä puhuvien määrä on Vantaalla vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana kaikkina vuosina kolmea vuotta, vuosia 2007 ja 2015–2016, lukuun ottamatta. Työikäisten osalta vieraskielisten määrä Vantaalla on kasvanut vuosina 2007–2016 yhteensä lähes 16 700 hengellä, kun puolestaan kotimaisia kieliä puhuvien määrä on tässä ikäryhmässä samana aikana vähentynyt yli 3 100 hengellä.

Kuvio 5a: Väestön vuosimuutos Vantaalla vuosina 2000–2016

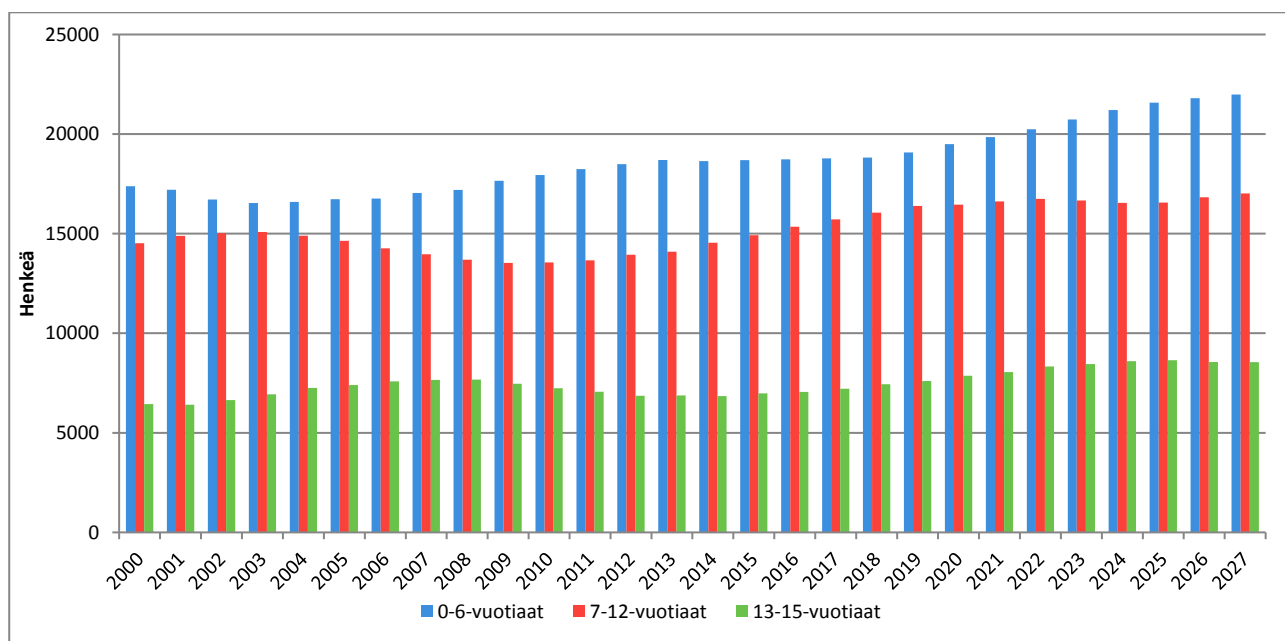
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5b: Työikäisen (20–64 v.) väestön vuosimuutos Vantaalla vuosina 2000–2016

Lähde: Tilastokeskus

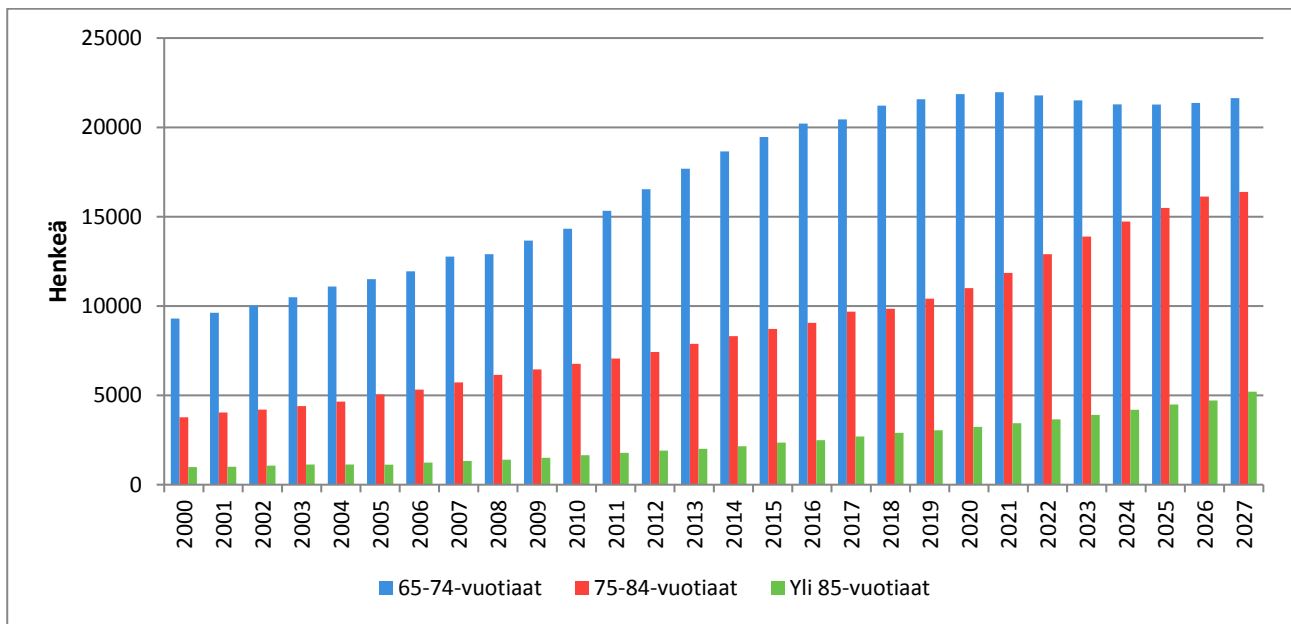
Väestö ikääntyy Vantaallakin

Voimakkaan väestönkasvun myötä päivähoitoikäisten ja kouluikäisten ikäluokkien koko jonkin verran kasvaa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Päivähoitoikäisiä (0–6 v.) ennakoidaan olevan noin 3 200 ja kouluikäisiä (7–15 v.) runsaat 2 600 enemmän vuonna 2027 kuin heitä oli vuodenvaihteessa 2016–2017. Nuorten ikäluokkien kasvusta huolimatta Vantaallakin väestö ikääntyy. Erityisesti tämä näkyy eläkeikäisen väestön osalta 75–84-vuotiaiden ikäryhmän koossa, jonka ennustetaan kasvavan tasaista vauhtia, yhteensä noin 70 prosentilla vuoteen 2027 mennessä. 85 vuotta täyttäneiden ryhmässä kasvun ennakoidaan olevan tätäkin suurempaa, yli 90 prosenttia vuoteen 2027 mennessä. Sen sijaan 65–74-vuotiaiden osalta ikäryhmän kasvun ennakoidaan päättyvän muutaman vuoden sisällä.

Kuvio 6: Väestönmuutokset nuorimmissa ikäryhmissä Vantaalla vuosina 2000–2016 ja ennuste kehityksestä vuosille 2017–2027

Lähde: Tilastokeskus ja Vantaan väestöennuste 2017

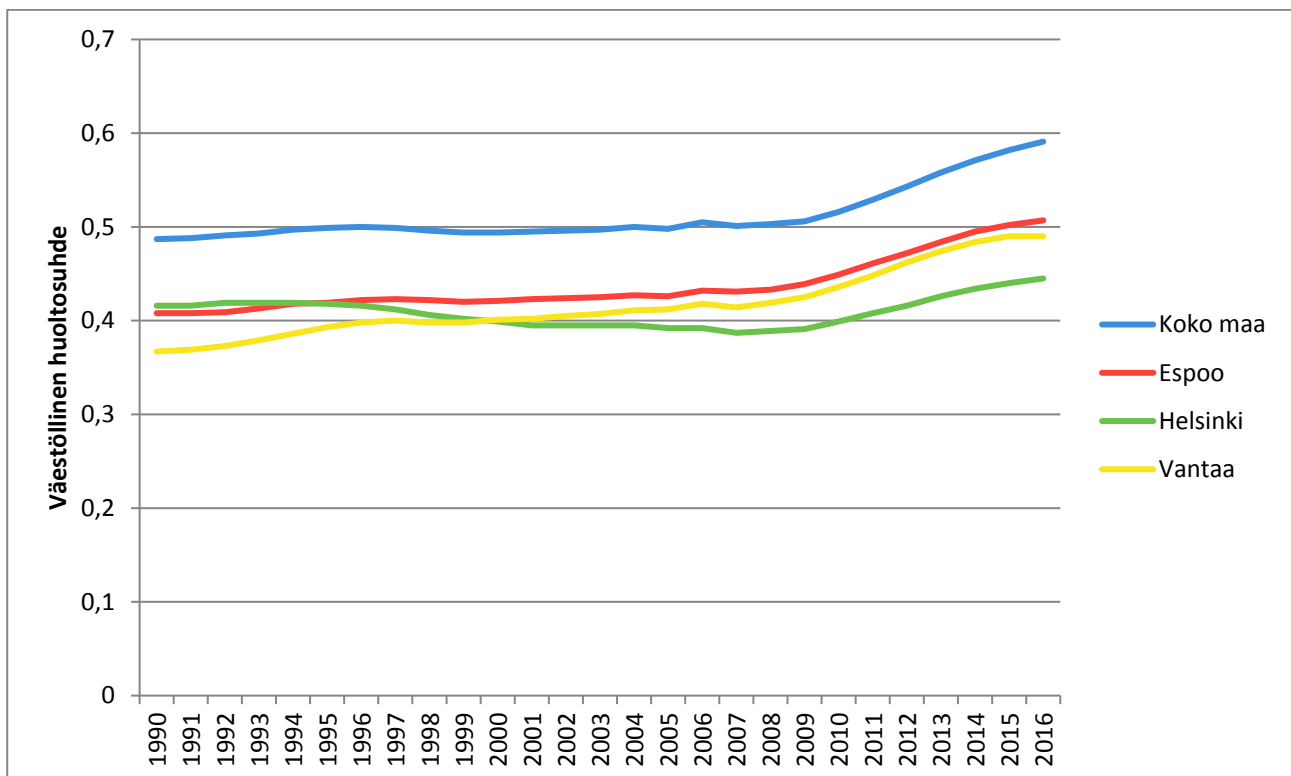
Kuvio 7: Väestönmuutokset vanhimmissa ikäryhmissä Vantaalla vuosina 2000–2016 ja ennuste kehityksestä vuosille 2017–2027

Lähde: Tilastokeskus ja Vantaan väestöennuste 2017

Väestöllinen huoltosuhde, alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa 15–64-vuotiaiden määrään, on pääkaupunkiseudulla ollut, ja tulee myös lähivuosikymmeninä olemaan, koko maan tasoa alempi. Suhteessa Helsinkiin Vantaan ja Espoon väestöllinen huoltosuhde on 2000-luvulla heikentynyt.

Kuvio 8: Väestöllinen huoltosuhde Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja koko maassa vuosina 1990–2016

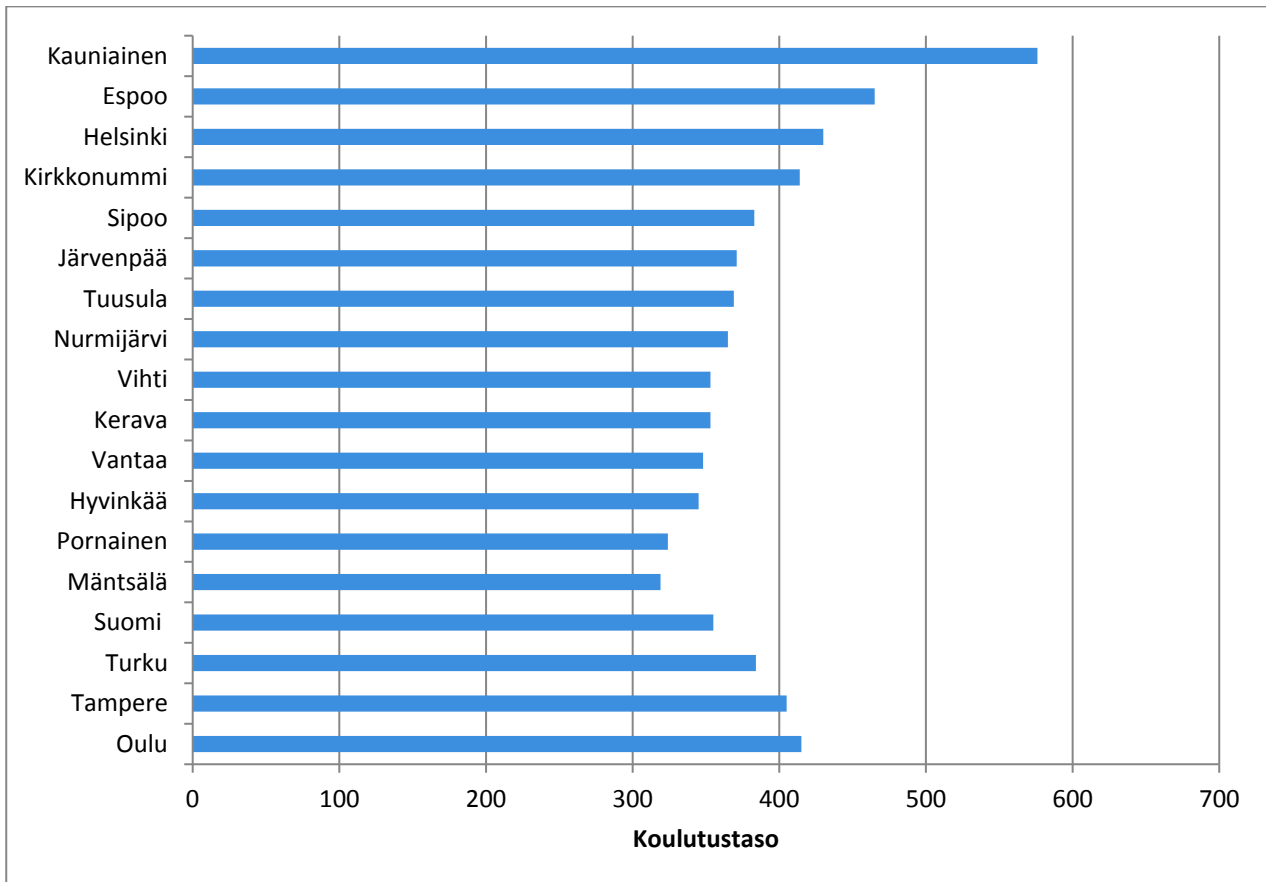

Lähde: Tilastokeskus

Naisten koulutustaso on ohittanut miesten koulutustason

Vantaalaisten koulutustaso¹ on varsin lähellä maan keskitasoa. Helsingin seudun kuntien vertailussa korkein koulutustaso Kauniaisten jälkeen on Espoossa, Helsingissä ja Kirkkonummella. Vantaalla koulutaso on Helsingin seudun kehyskuntien pääjoukon tasolla. Yleisen koulutustason nousun johdosta myös vantaalaisten koulutustaso on selvästi kohonnut. Suhteellisesti ja absoluuttisesti mitattuna vantaalaisten koulutustason nousu tällä vuosituhanella on kuitenkin jäänyt hitaammaksi verrattuna esimerkiksi useimpiin kehyskuntiin. Myös kuuden suurimman kaupungin vertailussa Vantaan koulutustaso on alin.

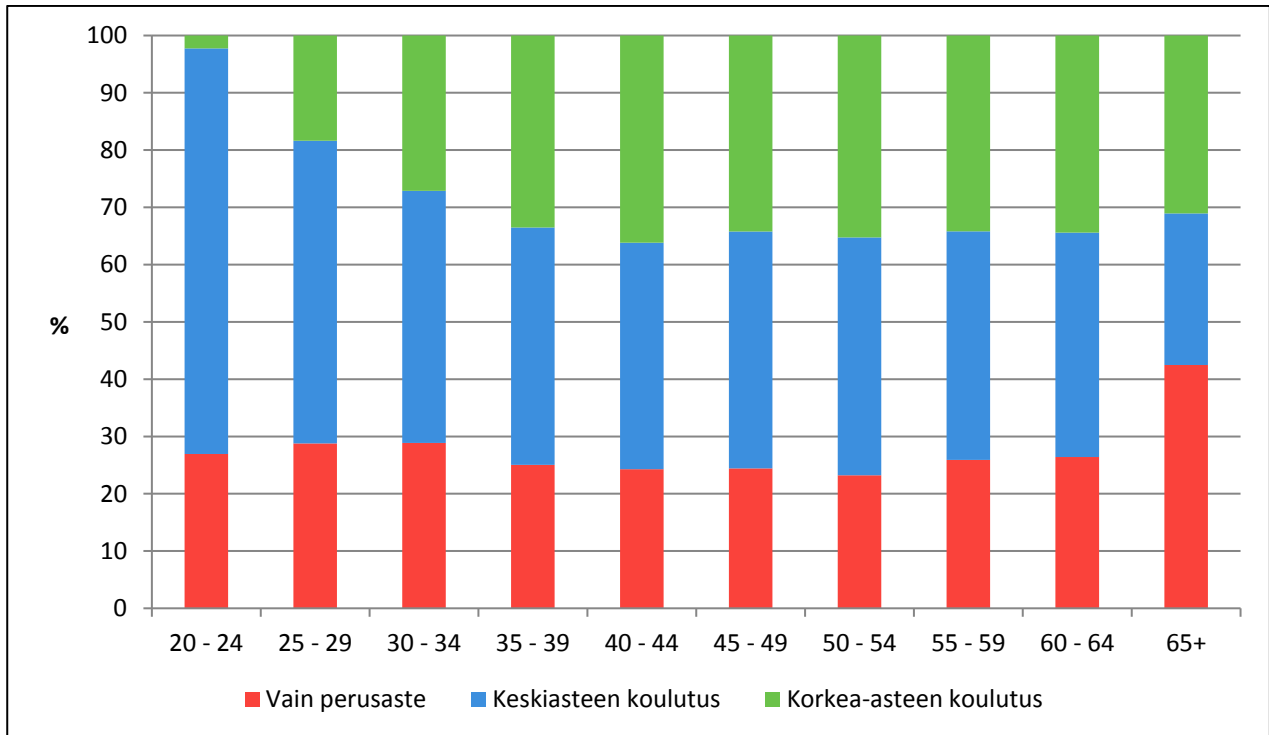
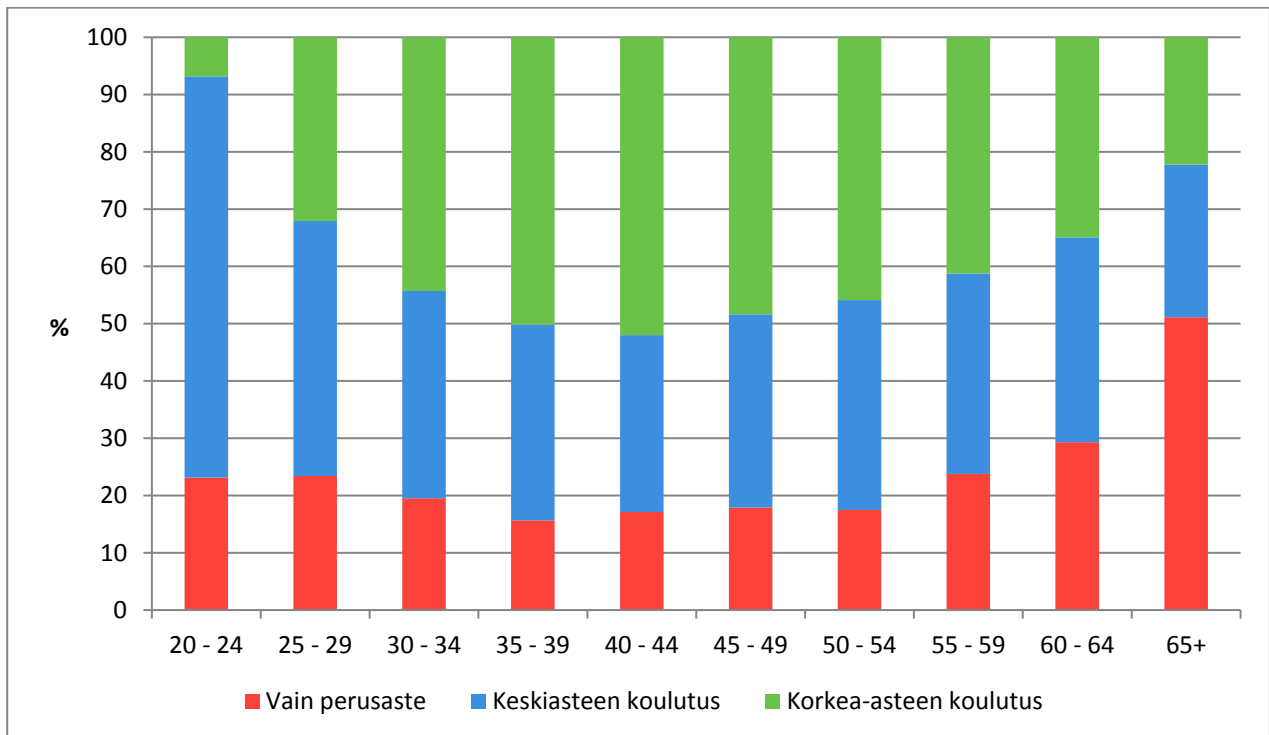
Kuvio 9: Väestön koulutustaso koulutustasoindeksillä mitattuna Helsingin seudun kunnissa, suurimmissa kaupungeissa ja koko maassa vuonna 2015

Lähde: Tilastokeskus

Yleinen koulutustason nousu on nostanut erityisesti naisten koulutustasoa. Tämä on havaittavissa myös Vantaalla. Vantaalaisnaisten koulutus on miehiä korkeampi kaikissa alle 60-vuotiaiden ikäryhmissä. Erot korkeasteen tutkintojen suorittaneiden osuuksissa miesten ja naisten välillä ovat lähinnä seurausta alimman korkeasteen ja alemman korkeakoulusteen tutkintojen suuremmasta yleisyydestä naisilla. Sen sijaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuksissa eroa ei juuri ole, sillä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on yli 25-vuotiaista vantaalaismiehistä runsaat 10 prosenttia ja vantaalaisnaisista runsaat 11 prosenttia.

¹ Koulutustasoa mitataan perusasteen koulutuksen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräisellä pituudella. Vantaan vertailuluku 348 tulkitaan siten, että keskimäärin vantaalaisilla on 3,5 vuoden perusasteen jälkeinen koulutus.

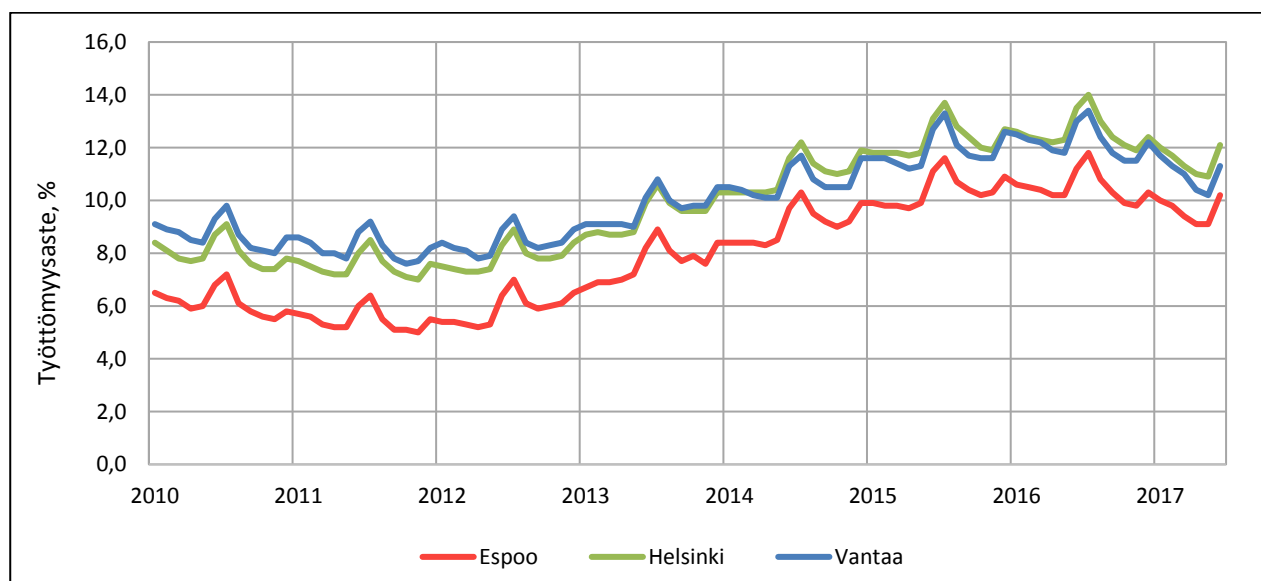
Kuvio 10a: Väestön koulutustaso sukupuolen ja ikäryhmän mukaan Vantaalla vuonna 2015, miehet**Kuvio 10b:** Väestön koulutustaso sukupuolen ja ikäryhmän mukaan Vantaalla vuonna 2015, naiset

Lähde: Tilastokeskus

Taloukasvun kiihtyminen vähentää työttömyyttä

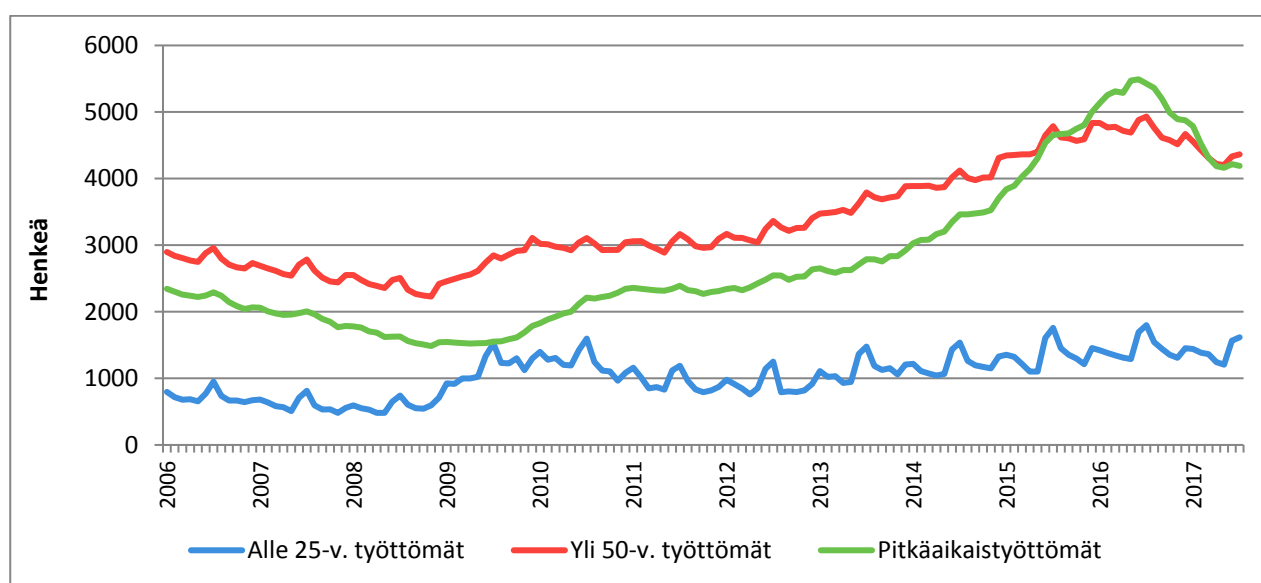
Työttömyys kääntyi laskuun vuonna 2016. Heinäkuun lopussa 2017 työttömänä oli Vantaalla 13 359 henkeä, mikä on 1 762 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Vantaan työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 11,7 prosenttia, mikä on 1,7 prosenttiyksikköä alempi kuin vuotta aiemmin. Seudullisessa vertailussa Helsingissä työttömyysaste oli heinäkuussa 2017 12,4 prosenttia, Espoossa 10,5 prosenttia ja kehyskunnissa 9,2 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut myös merkittävästi. Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita oli Vantaalla heinäkuun 2017 lopussa 4 191 henkeä, missä on laskua heinäkuun 2016 tilanteeseen verrattuna 1 226 henkeä eli 23 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien määrä Vantaalla on kuitenkin edelleen lähes kolminkertainen vuosien 2008–2009 tasoon nähden.

Kuvio 11: Työttömyysasteen kehitys Vantaalla, Espoossa ja Helsingissä vuosina 2010–2017

Lähde: TEM

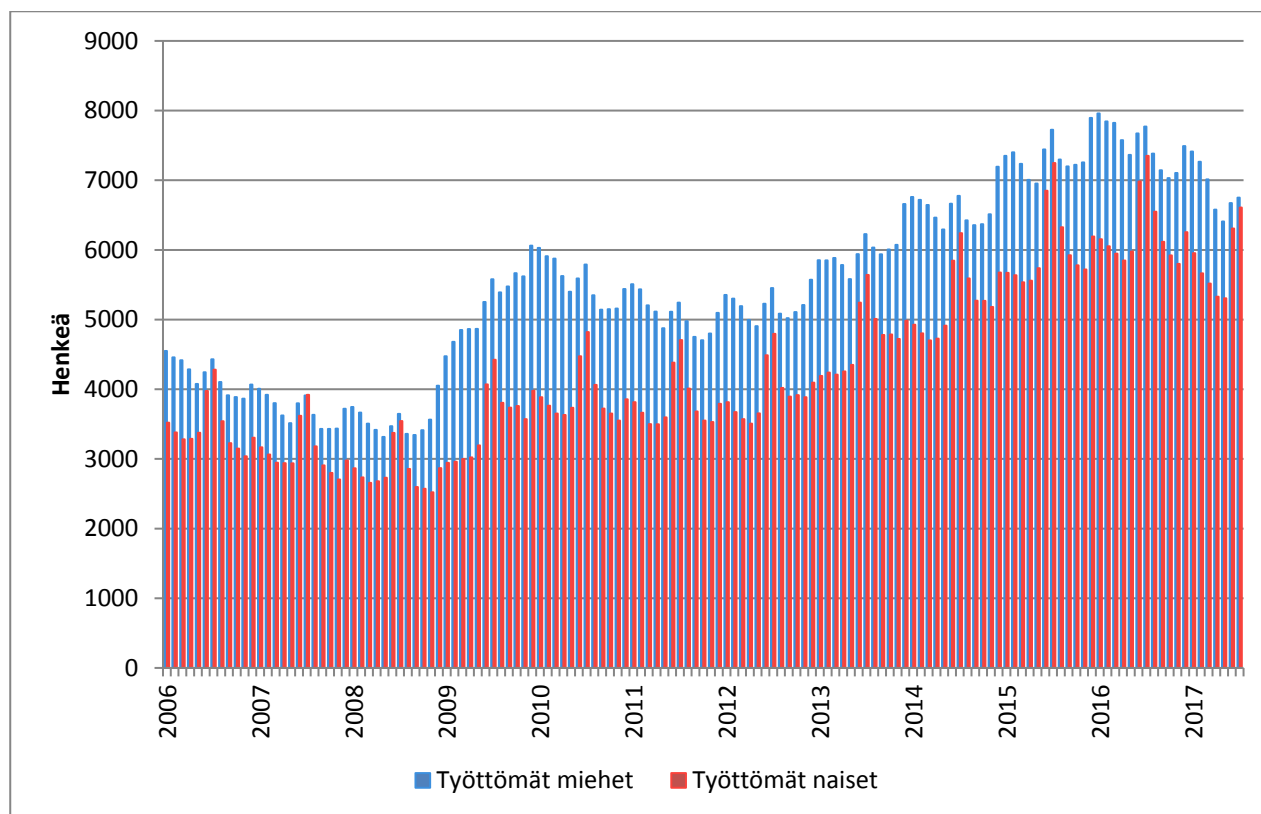
Kuvio 12: Nuorisotyöttömyyden, 50-vuotta täyttäneiden työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden kehitys Vantaalla vuosina 2008–2017

Lähde: TEM

Heinäkuussa 2017 Vantaalla oli työttömänä 1 617 alle 25-vuotiaista, mikä on lähes 200 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingin seudulla alle 25-vuotiaita oli heinäkuun 2017 lopussa työttömänä noin 9 300 henkeä eli noin 1 700 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Myös yli 50-vuotiaiden työttömien määrä on laskenut. Heitä oli Vantaalla 2017 heinäkuussa 4 364, mikä on lähes 600 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laskeva suuntaus 50-vuotta täyttäneiden työttömien määrissä on havaittavissa niin Helsingissä kuin Espoosakin sekä myös KUUMA-kunnissa. Sukupuolittain tarkasteltuna työttömyyden yleisyydessä on Vantaalla selkeä ero miesten ja naisten välillä. Vuosittaiset vaihtelutkin huomioiden miesten työttömyys on Vantaalla selkeästi naisten työttömyyttä yleisempää.

Kuvio 13: Työttömien määrä sukupuolen mukaan Vantaalla vuosina 2006–2017

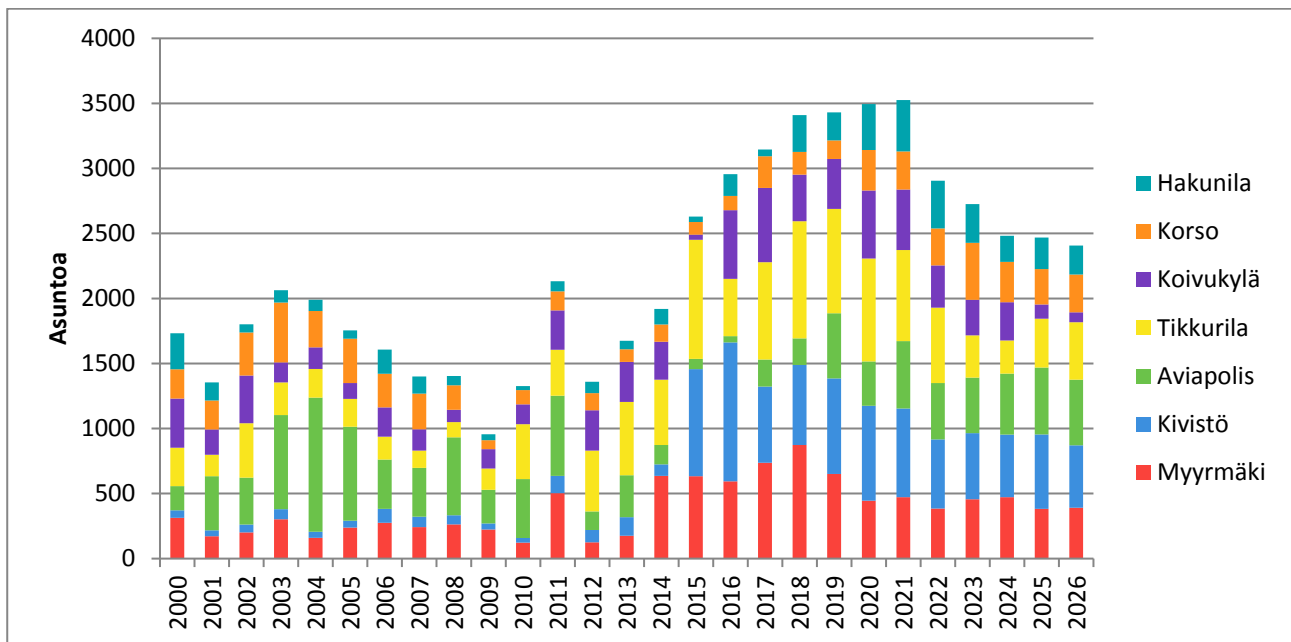
Lähde: TEM

Asuntotuotanto pysyy korkealla tasolla useita vuosia

Asuntotuotanto Vantaalla on noussut vuoden 2009 aallonpohjasta, alle 1 000 asunnosta, jo noin kolminkertaiseksi. Vuonna 2016 valmistui lähes 3 000 asuntoa. Tämä ylittää selvästi MAL-sopimuksen tavoitetason, 2 400 asuntoa vuodessa. Asuntorakentamisennusteen perusteella odotetaan vuonna 2017 valmistuvan selvästi yli 3 000 asuntoa. Vuosille 2018–2021 ennakoidaan valmistuvaksi jopa noin 3 500 asuntoa vuosittain. Viime vuosina tapahtunut asuntotuotannon kasvu on siirtänyt asuntotuotantoa vahvasti kerrostalopainotteiseksi. Jopa noin 90 prosenttia asunnoista valmistuu kerrostaloihin. Samalla asuntojen keskikoko on kaikissa talotyypeissä laskenut. Asuntotuotannossa painottuvat muutamien lähivuosien aikana Myyrmäen, Kivistön ja Tikkurilan suuralueet. Aviapoliksen suuralueen osalta asuntotuotannon kasvu ajoittuu 2020-luvun alkuvuosiin. Merkittävänä asuntomarkkinoita leimaavana kehityksenä voidaan pitää uudesta omistusasuntotuotannosta suoraan asuntosijoittajille siirtyvien asuntojen varsin suurta osuutta.

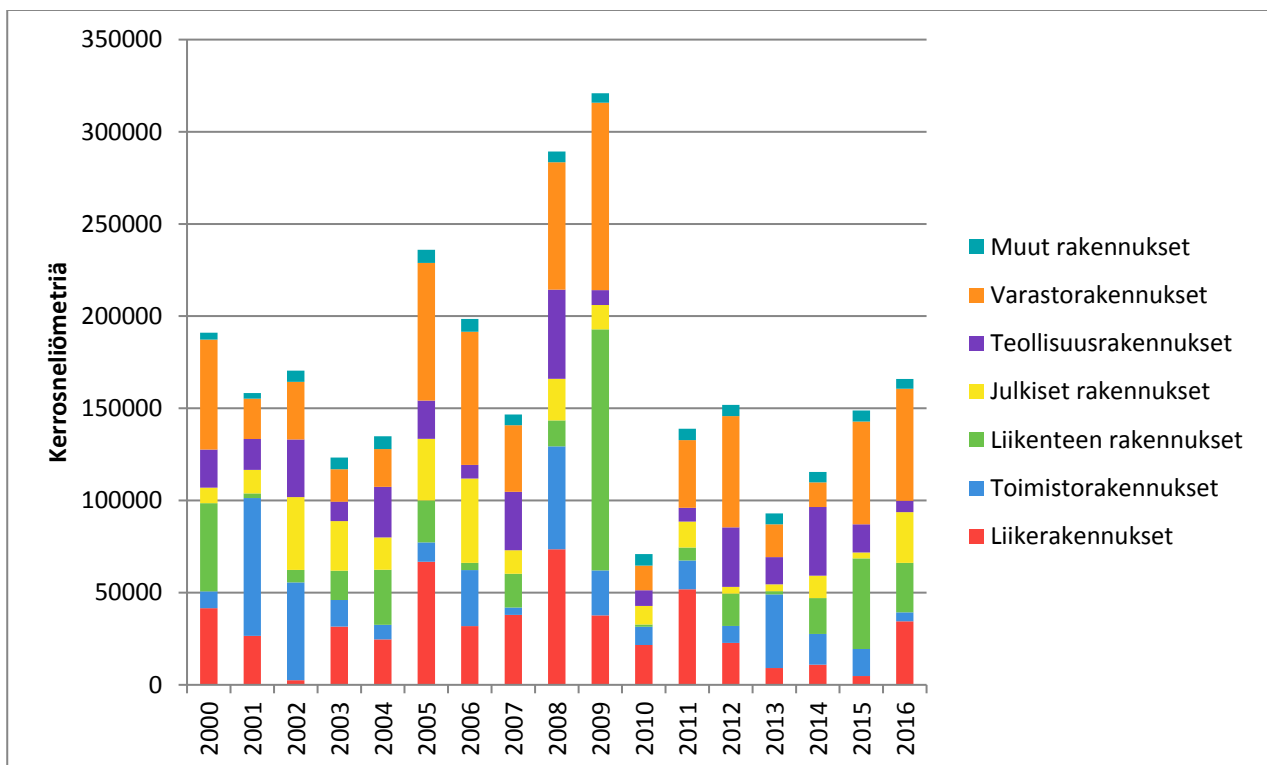
Kuvio 14: Valmistuneet asunnot suuralueittain Vantaalla vuosina 2000–2016 sekä ennuste vuosille 2017–2026

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja Vantaan asuntorakentamisennuste 2017

Muun kuin asuntorakentamisen kerrosala on viime vuosina ollut selvästi alemmalla tasolla talouden taantumman alkua edeltäneisiin vuosiin verrattuna. Vuosina 2013–2015 liiketilaa rakennettiin huomattavan vähän. Toimistotilarakentamisen osalta puolestaan vuosi 2016 oli, vuosien 2010 ja 2012 tapaan, varsin vaatimaton. Varastotilojen rakentaminen on ollut vuosina 2015–2016 kohtuullisen korkealla tasolla samalla kun teollisuustilojen rakentaminen on kuitenkin ollut laskusuunnassa.

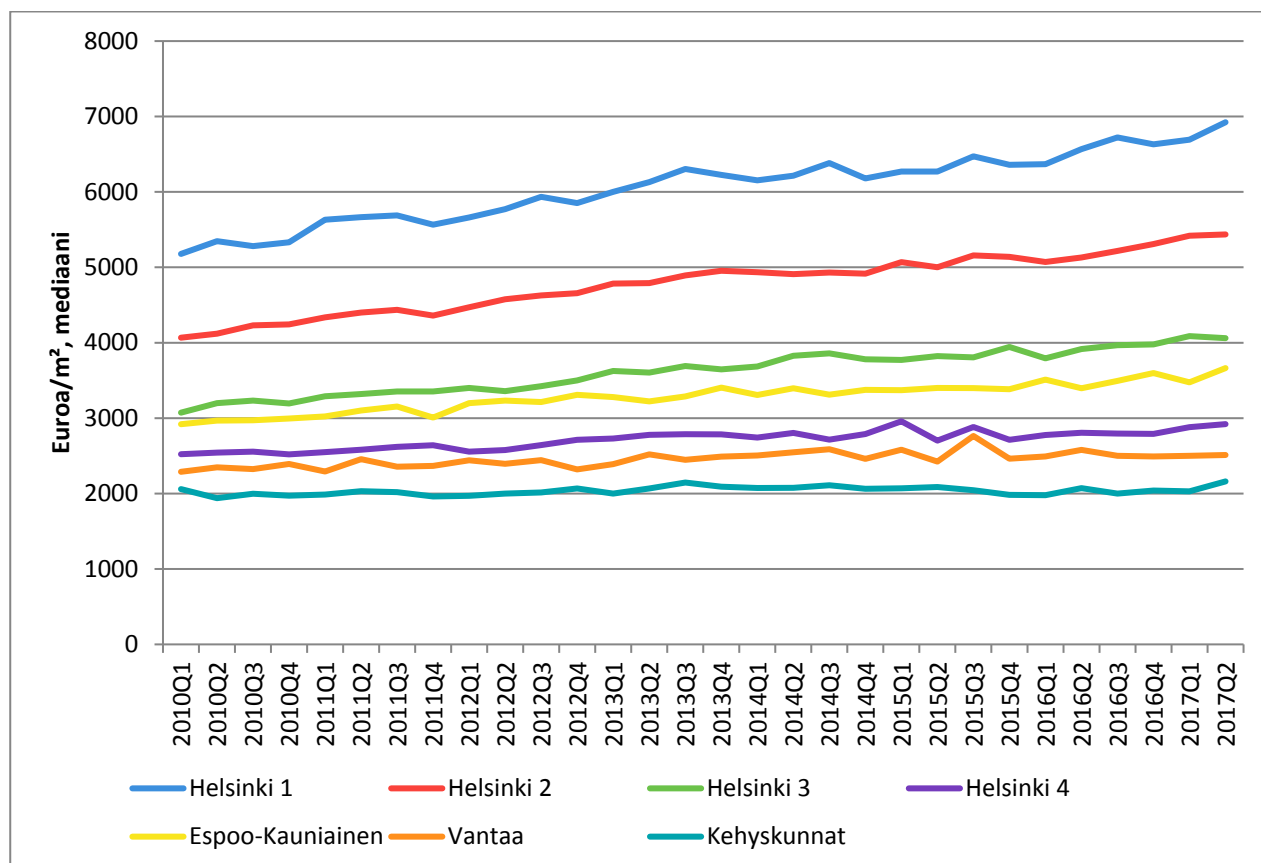
Kuvio 15: Muu kuin asuntorakentaminen (ke-m²) Vantaalla vuosina 2000–2016

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Asuntojen hintakehitys Vantaalla on ollut varsin tasaista. Vanhojen kerrostaloasuntojen mediaanineliöhinnat ovat nousseet vuoden 2010 ensimmäiseltä neljännekseltä vuoden 2017 toiselle neljännekselle noin 10 prosenttia. Verrattuna Helsingin eri hintavyöhykkeiden² sekä Espoon ja Kauniaisten hintakehitykseen, Vantaan hintakehitys on ollut varsin maltillista. Helsingin kalleimmilla hintavyöhykkeillä sekä Espoossa ja Kauniaisissa mediaanineliöhinnat ovat nousseet 25–33 prosenttia. Kehyskunnissa hinnat ovat nousseet vastaavalla ajanjaksolla noin viisi prosenttia.

Kuvio 16: Vanhojen kerrostaloasuntojen neliöhintojen mediaani Vantaalla, Espoossa ja Kauniaisissa sekä Helsingin eri hintavyöhykkeillä neljännesvuosittain vuosina 2010–2017

Lähde: Tilastokeskus

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnoissa on kohtuullisen suuria eroja Vantaan suuralueiden välillä. Aviapoliksessa, jossa asuntokanta on uusinta, hintataso on Vantaan korkein, noin 3 700 euroa neliönmetriltä. Myös asuntojen hinnannousu vuodesta 2010 on ollut suurinta Aviapoliksessa. Hakunilan ja Koivukylän alueella hintojen nousu ollut vähäisempää ja Korson alueella hinnat ovat jopa laskeneet. Näillä alueilla asuntokanta on myös vanhempaa.

² Hintavyöhykkeet perustuvat postinumeroaluejakoon. http://www.stat.fi/til/ashi/ashi_2011-01-26_luo_001.html

Talouden kehitysnäkymiä

Yleiset talousnäkymät

Pitkään jatkunut talouden hitaan kasvun kausi on päättynyt. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2017 bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan 2,9 prosenttia ja vuosina 2018–2019 1,8–2,1 prosenttia. Suhdannekäännö on ollut nopea, sillä vielä alkuvuodesta 2017 ennakoitiin talouden kasvuvauhdiksi vain runsasta puolta siitä, mikä nyt näyttää toteutuvan. Keskeinen tekijä voimistuneen talouskasvun taustalla on teollisuustuotannon kasvu. Teollisuustuotannon määrän ennakoidaan kasvavan tänä vuonna lähes seitsemän prosenttia. Viennin määrän ohella tavaraviennin hintaindeksi on noussut selvästi. Myös palveluiden tuotannossa on kasvua vaikkakin se on hitaampaa. Viennin kasvuksi kuluvana vuonna ennakoidaan 4,7 prosenttia ja viennin suotuisan kehityksen odotetaan jatkuvan myös vuosina 2018–2019.

Talouden kasvun myötä työttömyys, myös pitkäaikaistyöttömyys, on kääntynyt laskuun. Työttömyysasteen lasku on kuitenkin ollut ennakoitua hitaampaa, mikä voi osin olla seurausta työvoiman ulkopuolelta työvoimaan siirtyvien työllistymisestä. Suotuisan taloussuhdanteen hyödyntämistä vaikeuttaa jossain määrin joillakin toimialoilla esiintyvä pula osaavasta työvoimasta.

Investointien painopisteen odotetaan siirtyvän vähitellen asunto- ja rakennusinvestoinneista teollisuuden kone- ja laiteinvestointeihin sekä T&K-investointeihin. Tuotannollisten investointien kasvu nostaa myös pääomakantaa ja siten kasvattaa talouden tuotantomahdollisuuksia tulevaisuudessa. Samalla tuotannolliset investoinnit myös tukevat työn tuottavuuden kasvua.

Keskuspankkien rahapolitiikka on edelleen kasvua tukevaa. Inflaatio-odotukset ovat normalisoitumassa ja kuluttajahintojen nousu kiihtyy. Korkotaso kääntyy nousuun. Lyhyet korot pysyvät kuitenkin vuosina 2017–2018 negatiivisina. Kotitalouksien ansiotaso kehittyy vuonna 2017 vaatimattomasti, kasvua odotetaan vain 0,3 prosenttia, mutta vuosille 2018–2019 odotetaan noin 1,5 prosentin kasvua. Kotitalouksien velkaantumisen muodostaa kuitenkin sekä kotitalouksille että koko kansantalouden vakaudelle riskin.

Julkisyhteisöjen menot suhteessa bruttokansantuotteeseen laskevat vuosina 2017–2019 ja samalla julkisyhteisöjen bruttovelan kasvun odotetaan pysähtyvän. Veroasteen odotetaan laskevan vuoden 2016 44,3 prosentin tasolta alle 42 prosentin tasolle vuonna 2019. Talouden suhdanteiden parantumisesta huolimatta väestön ikääntymisestä johtuva haaste julkiselle taloudelle kuitenkin säilyy.

Kuntasektorin talouskehitys

Kuntasektori on velkaantunut voimakkaasti koko 2000-luvun, ja vuoden 2017 lopussa kuntien ja kuntayhtymien lainakannan ennakoidaan olevan jo noin 19 miljardin euron tasolla. Velkaantumiskehitykseen ovat vaikuttaneet osaltaan palvelutarpeen kasvu lakisääteisissä palveluissa muun muassa väestön ikääntymisen johdosta sekä voimistunut kaupungistumiskehitys. Myös valtion vuosien 2012–2017 valtionosuusleikkauspäätökset ovat vaikuttaneet olennaisesti kuntatalouteen niiden vuositasen vaikutuksen ollessa vuonna 2017 jo 1,6 miljardia euroa. Kuntatalouden tiukkuus on pakottanut kunnat tehostamaan ja sopeuttamaan toimintaansa, korottamaan veroprosenttejaan sekä kasvattamaan lainakantaansa kasvaneiden investointitarpeiden rahoittamiseksi.

Manner-Suomen kuntien talous vahvistui vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna: kuntien rahoituksen riittävyys parani selvästi, lainakannan kasvu suhteellisesti hidastui ja toimintamenojen hillitty kasvu jatkui. Kuntien vuosikate oli noin 2,7 mrd. euroa, mikä riitti kattamaan poistot ja nettoinvestoinnit. Kuntien vuosikate parani noin 800 milj. euroa vuodesta 2015. Kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna vuosikate parani varsinkin asukasluvultaan suuremmissa kunnissa; eniten vuosikate parani yli 100 000 asukkaan ryhmässä. Kuntien lainakanta jatkoi kasvua edelleen, tosin edeltäviä vuosia rauhallisemmin. Lainakanta kasvoi noin 535 milj. euroa eli 3,8 prosenttia, kun vuosina 2013–2015 kuntien lainakanta kasvoi yli 800 milj. euroa vuodessa.

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa vuonna 2017 selvästi kevään 2017 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmiksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua selvästi suotuisammin. Kuluvana vuonna kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukyky sopimuksen toimenpiteistä, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista. Tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantuloon saakka.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa mm. koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menojen kasvupaineita kuin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Siksi kuntatalouden menopaine helpottuu vuodesta 2020 alkaen ja velkaantuminen hidastuu. Nettoinvestoinnit pysyvät joka tapauksessa lähivuosina korkealla tasolla. Kuntien nykyisen rakennusalan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja. Lisäksi jo käynnissä oleva vilkas sairaalarakentaminen kiihtyy, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon investoinneista tuli luvanvaraisia kesällä 2016 voimaan astuneen väliaikaisen lain nojalla. Voimakkaan kaupungistumiskehityksen jatkuessa etenkin suurten kaupunkien investointipaineet pysyvät korkealla tasolla.

Kuntatalousohjelma 2018–2021

Kuntatalousohjelma on laadittu vuotta 2018 koskevan valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa ja kuntien mahdollisuuksia selvitä peruspalvelujen järjestämisestä kuntatalouden rahoituskehyspäättökseen sisältyvillä toimenpiteillä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Hallituksen kärkihankkeiden ja reformien, kilpailukyky sopimuksen sekä muiden toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu niiltä osin kuin toimenpiteistä on olemassa hallituksen päätökset ja toimenpiteiden vaikutukset ovat tiedossa.

Kuntien laskennallinen tuloveroprosentin korotuspaine näyttäisi varsinkin vuoden 2018 kohdalla aikaisempaa myönteisemmältä. Verojen korotuspaineet olisivat pienentyneet kevääseen 2017 verrattuna ja puolella kunnista olisi laskennallisesti mahdollisuus alentaa veroprosenttia tasapainotilaa menettämättä. Tarkastelun keskeisin havainto on edelleen kuntakohtaisen hajonnan suuruus. Varsinkin tarkastelujakson alussa kuntien rahoitusasema näyttää aikaisempaa myönteisemmältä, vuodesta 2019 lähtien tilanne muuttuisi huonommaksi.

Suomen talous on selvässä nousussa ja BKT:n kasvun ennakoidaan jatkuvan myös seuraavina vuosina, tosin hivenen hidastuen. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantuloon saakka. Ilman suotuisten työllisyysvaikutusten huomioimista kilpailukyky sopimuksen vaikutus on lyhyellä aikavälillä julkista taloutta heikentävä: vaikutus on kuntatalouden kehitysarviossa noin 100 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Pidemmällä aikavälillä kilpailukyky sopimuksen suotuisat vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun hyödyttävät myös kuntataloutta.

Kevään 2017 VM:n arvion mukaisesti julkisen talouden suunnitelmassa paikallishallinnon nettoluotonannolle asetettu rahoitusasematavoite ollaan saavuttamassa. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon nettoluotonanto saa olla korkeintaan -0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019.

Muutokset veroperusteissa ja valtionosuuksissa

Vuonna 2017 kuntien verotulojen kehitys on ollut odotettua parempaa. Alkuvuoden tilitystoteuma sekä vuoden 2016 verotuksen ennakkotiedot tukevat tätä kehitystä. Vaikka lomarahaleikkaukset painoivatkin elokuun tilityksiä edellisvuoteen verrattuna alaspäin, niin koko vuoden kunnallisverokertymä nousee kevään 2017

ennusteista selvästi. Kunnallisveron odotettua parempi kehitys johtuu pääosin palkkasumman kasvusta. Viimeisimpien syksyn 2017 tietojen perusteella palkkasumman kasvu tulee olemaan jopa yli 2 prosenttia. Myös tulevien vuosien kuntien valtakunnallisia verotuloennusteita on näin ollen tarkistettu ylöspäin mutta maltillisemmin.

Hallitus linjasi syksyn 2017 budjettiriihessä keventävänsä ansiotuloverotusta varmistaakseen sen, että kenkään verotus ei kiristy vuonna 2018 kilpailukykyopimukseen liittyen. Kyseisten veronkevennysten arvioidaan alentavan valtakunnallisesti kunnallisveron tuottoa 182 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen muutos on työtulovähennyksen korottaminen, joka vähentää kunnallisveron tuottoa 115 miljoonalla eurolla. Ottaen huomioon aiemmin päätetyt kunnallisveron tuottoa parantavat veroperustemuutokset (lapsivähennyksen päättyminen ja asuntolainan korkovähennyksen leikkaus) muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveroa yhteensä 131 miljoonalla eurolla. Päätösperäiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta niiden vaikutukset kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2018 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus kuluttajaindeksin muutosta vastaavasti. Työn verotusta kevennetään yhteensä 300 milj. eurolla, mistä kuntien osuus on 105 milj. euroa. Tuloverolakiin lisätään säännös, jonka mukaan työntekijälle ei synny veronalaista tuloa työnantajan kustantamasta ja intressissä olevasta koulutuksesta. Lisäksi verovapaiden matkakustannusten korvausten maksamisessa sovellettavaa kahden vuoden tilapäisyyden aikarajaa pidennetään kolmeen vuoteen. Näillä toimenpiteillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään.

Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vuonna 2018 asuntolainan koroista on vähennyskelpoista 35 prosenttia. Määräaikaisen lapsivähennyksen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa. Yhteensä muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 26 milj. eurolla vuonna 2018. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kilpailukykyopimuksessa sovittiin erinäisistä palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017–2020. Maksujen muutokset vaikuttavat siten kunnallisverotuloja alentavasti myös vuoden 2017 jälkeen. Näiltä osin hallitus ei kompensoi veromenetyksiä kunnille vuosien 2018–2020 osalta, kuten ei tehnyt myöskään vuoden 2017 osalta.

Yhteisöveroennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön päivitetty ennuste, joka on noussut vuoden 2017 aikana merkittävästi. Ennusteessa on myös huomioitu vuodelle 2017 maksuunpantujen yhteisöjen ennakkoerojen nousu ja ennakotiedot vuoden 2016 verotuksesta. Vuoden 2016 verotukseen liittyen toukokuussa 2017 tilitettiin poikkeuksellisen suuri yksittäinen ennakontäydennysmaksu, josta kuntien osuus oli reilut 200 miljoonaa euroa. Kyseisellä yksittäistapauksella saattaa olla merkittäviä vaikutuksia seuraavien vuosien kunnittaisiin jako-osuuksiin riippuen siitä, missä kunnissa kyseisellä yrityksellä on toimipaikkoja. Suuri yksittäiserä nostaa sijaintikuntien jako-osuuksia ja toisaalta laskee muiden kuntien jako-osuuksia vuosille 2018 ja 2019.

Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveroa korotetaan hallituskaudella vuosittain siten, että kiinteistöveron tuotto kasvaa yhteensä 100 milj. eurolla. Kiinteistöverolaki on muuttumassa verovuodelle 2018 ja muutokseen liittyvä hallituksen esitys 133/2017 on eduskunnan käsittelyssä. Valtiovarainvaliokunta esitti kiinteistöveroprosenttien alarajojen korotuksista luopumista (VaVM 9/2017vp) ja eduskunta on sen pohjalta hyväksynyt lakiesityksen sisällön muutettuna sen ensimmäisessä käsittelyssä 18.10.2017. Esitykseen sisältyy edelleen yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen ylärajojen nostaminen vuonna 2018. Uudet vaihteluvälit ovat hallituksen esityksen perusteella 0,93–2,00 prosenttia (v. 2017: 0,93–1,80 prosenttia). Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan, ennen kuin kuntien tulee ilmoittaa veroprosenttinsa verohallinnolle marraskuun 2017 puolivälissä.

Vuodesta 2018 alkaen tuulivoimapuistoja ollaan siirtämässä kiinteistöverotuksessa voimalaitosten kiinteistöveroprosentin piiriin. Tuulivoimalapuistoja, joiden tuulivoimaloiden yhteisteho ylittää 10 megavolttiampee-

ria ja on liitetty verkkoon yhteisestä liityntäpisteestä, kohdellaan jatkossa voimallaitoksina kiinteistöverotuksessa. Kaikki tuulivoimalat eivät ole tällä hetkellä kattavasti Verohallinnon tiedossa. Tuulivoimaloiden verotuksessa tapahtuvaa yksilöintiä varten kuntien tulisi antaa kaikille tuulivoimaloille pysyvä rakennustunnus. Tämän arvioidaan lisäävän kiinteistöveron tuottoa noin 5 milj. eurolla.

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutukset kuntien verotuloihin v. 2018 (milj. euroa)

Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus	-77
Työn verotuksen keventäminen	-105
Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen	13
Lapsivähennyksen voimassaoloajan päättyminen	38
Tuulivoimapuistojen kiinteistövero	5
Varainsiirtoveron poistaminen tietyissä yhtiömuodon muutoksissa	1
Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus (varhaiskasvatusmaksukompensaatio)	60

Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ovat yhteensä 10,59 mrd. euroa vuonna 2018, ja ne lisääntyvät edellisestä vuodesta vain noin 0,1 prosenttia. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan noin 8 458 milj. euroa, joka on noin 140 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 milj. eurolla ja valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta noin 177 milj. euroa. Valtionosuusprosentti vuodelle 2018 on 25,34 prosenttiyksikköä, ja siinä on lisäystä vuoden 2017 tasoon 0,11 prosenttiyksikköä.

Hallitusohjelman mukaisen kuntien tehtävien vähentämisen arvioidaan alentavan kuntien menoja lähes 182 milj. euroa. Suurin yksittäinen toimenpide on erikoissairaanhoidon alueellinen keskittäminen. Kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet vähentävät valtionosuutta noin 46 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä vuodelle 2018 indeksikorotusta. Valtionosuutta lisäävät eniten vuoden 2017 tasoon verrattuna kuntien verotulojen vähenemisen kompensaatio, asukasluvun sekä peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän laskentatekijöiden muutos sekä varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensaatio. Hallitusohjelman mukaisina tehtävien lisäyksenä on otettu huomioon oppilas- ja opiskelija-huollon kehittäminen sekä perhehoidon kehittäminen.

Valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti noin 129 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat mm. erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kunnat voivat kuitenkin omilla päätöksillään vaikuttaa merkittävästi siihen, miten näiden toimien vaikutukset realisoituvat. Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2018 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset, kuten kuntien työvoimakustannuksia alentava kilpailukyky sopimus.

Valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen toteutuessa uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien verorahoitukseen. Esitetyn mukaisesti vuodesta 2020 alkaen kunnallisverotuloja leikataan noin 12,5 kunnallisveroprosenttiyksikön tuoton verran. Lisäksi kuntien yhteisöverotuloista siirretään 0,5 miljardia euroa maakuntien rahoitukseen. Kuntakohtaisia menojen ja tulojen siirtymisen eroja tasataan useilla eri tasausmekanismeilla valtionosuusjärjestelmän kautta siten, että laskennallisesti muutosvaiheessa kuntakohtaisia vaikutuksia talouden tasapainoon ei muodostu. Siirtymätasauksen asteittaisen poistumisen myötä vaikutukset näkyvät kasvaen asteittain seuraavina vuosina.

Vantaan kaupungille sote- ja maakuntauudistus tarkoittaa vuotuisen verorahoituksen olennaista vähentymistä kunnallisveron ja yhteisöveron tuoton leikkausten myötä. Kiinteistöverotulojen osuus kaupungin verorahoituksesta kasvaa selvästi. Suuren kaupungin näkökulmasta on huomionarvoista myös valtionosuuksien

merkityksen kasvu kaupungin rahoituspohjassa. Muutosten myötä kaupunki on jatkossa entistä riippuvaisempi valtion päätöksistä koskien valtionosuusjärjestelmän laskentatekijöitä, tasausjärjestelmiä sekä ylipäänsä valtionosuuksien kokonaistasoja.

Muutokset palveluita koskevassa lainsäädännössä, rahoituksessa ja maksuperusteissa

Kevään 2017 kehysriihessä päätetyn pieni- ja keskituloisten sekä monilapsisten perheiden varhaiskasvatusmaksujen alentamisen arvioidaan laskevan varhaiskasvatusmaksuista saatavia tuloja ja lisäävän kuntatalouden toimintamenojen kasvua päivähoiton kysynnän kasvun vuoksi. Kaikkinensa uudistuksen on arvioitu heikentävän kuntataloutta noin 90 milj. eurolla vuonna 2018. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta johtuvaa maksutuottojen laskua ja oletettua tuotantokustannusten kasvua kompensoidaan kunnille osittain valtionosuuksien ja yhteisöveron kautta.

Hallitus antaa eduskunnalle vuoden 2017 aikana esityksen laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta, minkä arvioidaan lisäävän vuodesta 2018 alkaen vuosittain kuntien maksutuloja noin 5 milj. eurolla.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto antoivat uuden laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi kesäkuussa 2017. Laatusuosituksessa mm. yhdenmukaistetaan henkilöstön mitoittamista niin, että julkisia ja yksityisiä palveluntuottajia koskevat samat vaatimukset, mitoittamiseen lasketaan mukaan joustavammin perustein iäkkäiden hoitoon ja huolenpitoon osallistuvaa henkilökuntaa ja myös teknologisia ratkaisuja voidaan hyödyntää aiempaa paremmin. Kuntien menojen arvioidaan tämän vaikutuksesta vähenevän 16,5 milj. euroa, ja kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vastavasti 4,2 milj. euron vähennys.

Terveystieteiden lain muutos päivystysjärjestelmän uudistuksesta ja alueellisen erikoissairaanhoidon keskittämistä tuli voimaan 1.1.2017 alkaen, jonka nojalla annettiin 24.8.2017 asetukset kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (nk. päivystysasetus), erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (nk. keskittämisasetus) sekä ensihoitopalvelusta. Asetukset tulevat voimaan 1.1.2018 lukien muilta osin, mutta nk. keskittämisasetuksessa on siirtymäaika 1.7.2018 asti. Toimeenpanon tueksi laaditaan yhtenäiset hoidon perusteet keskitettävistä toimenpiteistä ja sairaanhoitopiireille säädetään velvoite raportoida työnjaon toteutumisesta ja säästövaikutuksista kahdesti vuodessa. Muutosten seurauksena kuntien menojen arvioidaan vähenevän 125 milj. euroa vuonna 2018, mihin liittyen kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään 31,7 milj. euron vähennys.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia muutetaan ammatillisen koulutuksen reformiin liittyen. Ammatillisesta koulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetut lait kumotaan ja siirrytään yhteen tutkinnon suorittamistapaan, josta säädetään uudessa laissa. Uudistuksen jälkeen oppilas- ja opiskelijahuoltoon oikeutettuja ei ole mahdollista erotella nykyiseen tapaan, jolloin palveluihin oikeutettujen määrä kasvaa huomattavasti. Uusien psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämistä varten kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 5,63 milj. euroa. Hallitusohjelmassa päätetyn mukaisesti perhehoidon kehittämiseen lähinnä ikäihmisten hoidossa kohdistetaan 5 milj. euron valtionosuuden lisäys vuonna 2018. Aiemman kehyspäätöksen mukaisesti lääkemääräysten voimassaoloa on vuodesta 2017 alkaen pidennetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muutoksen myötä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen. Toimenpide vähentää lääkemääräysten uusimiseen liittyvien lääkäri- ja hoitajavastaanottojen määrää sekä potilastietojen päivittämiseen kuluva työaika vuodesta 2018 alkaen. Kuntien kustannusten arvioidaan vähenevän 3 milj. euroa vuodessa, mihin liittyen kuntien valtionosuutta vähennetään 0,76 milj. euroa.

Vuodesta 2018 alkaen perusopetukseen valmistava opetus koskee vain oppivelvollisuusikäisiä. Kunnat voivat järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, jossa on täysimääräinen valtionosuus. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetus uudistuu vuonna 2018, kun siihen yhdistetään luku- ja kirjoitustaidon opetus sekä perusopetukseen valmistava opetus. Samalla aikuisten perusopetuksen valtionosuus muuttuu täysimääräiseksi aineopetusta lukuun ottamatta. Osana kuntien tehtävien vähentämistä koskevaa toimenpideohjelmaa lukiokoulutuksen taito- ja taideaineiden sekä terveystiedon opiskelu ei ole enää velvoittavaa niille opiskelijoille, jotka ennen täysi-ikäisyyttä aloittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän. Vuodesta

2018 alkaen rahoitus määräytyy sen mukaan, suoritetaanko lukio-opintoja nuorille tai aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan, eikä opiskelijan iällä ole enää vaikutusta rahoitukseen. Neljän pakollisen kurssin poistumisen johdosta todelliset kustannukset alenevat vaiheittain, josta johtuen kokonaisrahoitusta alennetaan siten, että vuonna 2018 säästö on 0,26 milj. euroa.

Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja muun opetuksen tukemiseen varattua valtionrahoitusta lisätään 2 milj. eurolla opetustarpeen kasvaessa. Valtionavustusta lisätään koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, mikä toteutetaan hallituksen kärkihankkeena toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin linjausten mukaisesti. Ammatilliseen koulutukseen kohdennettava valtion rahoitus muuttuu talousarvioperusteiseksi. Kunnilla säilyy omaraahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa, mutta jatkossa kuntien rahoitusvastuuta ei jaotella enää ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen välillä. Kuntien rahoitusosuus määritellään suhteellisenä osuutena talousarvioon otettavasta valtion määrärahasta laissa säädetyn kertoimen avulla siten, että kuntien rahoitusosuus on enintään vuoden 2017 tasossa. Rahoitusjärjestelmään sisällytetään myös tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen rahoitus ja osa tutkintoon johtamattoman työvoimakoulutuksen rahoituksesta, mistä kuntatalouteen kohdentuu arviolta noin 35 milj. euroa. Lisäksi reformin toimeenpanoa tuetaan lisärahoituksella, josta kuntatalouteen kohdentuu arviolta noin 10 milj. euroa.

Nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja osaamistarpeisiin vastaamiseksi ammatillisen koulutuksen tarjontaa lisätään 9,4 milj. eurolla, mistä osa kohdistuu kuntiin. Työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen kohdennetun määrärahoituksen poistumisesta aiheutuu vähennystä kuntatalouteen arviolta noin 12 milj. euroa. Nuorten aikuisten osaamisohjelman asteittainen päätyminen alentaa kuntatalouteen kohdistuvaa rahoitusta arviolta 13 milj. euroa.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun ehdotetaan valtion vuoden 2018 talousarvioesityksessä 180,5 milj. euroa. Määrärahoista 130 milj. euroa kohdennetaan maakuntien ja soten ICT-valmisteluun: maakuntien ICT-palvelukeskuksen, maakuntien tietohallinnon valmisteluun, alueellisiin ICT-tukitoimiin sekä yhteisiin investointeihin. Maakuntien esivalmisteluun ja väliaikaisille valmisteluelimille osoitetaan rahoitusta 40 milj. euroa.

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset kuntatalouteen

Vuonna 2016 solmittu kilpailukyky sopimus alentaa vuonna 2017 kuntien työvoimakustannuksia, mutta se pienentää myös kuntien verotuloja lomarahaleikkausten ja työntekijä maksujen muutosten kautta. Kuntien henkilöstömenosäästöihin perustuvat valtionosuusvähennykset huomioiden kilpailukyky sopimuksen vaikutus kuntatalouteen on lievästi kiristävä. Pidemmällä aikavälillä kilpailukyky sopimuksen myönteisten vaikutusten työllisyyteen ja talouskasvuun arvioidaan hyödyttävän myös kuntataloutta.

Palkansaajien maksukorotukset, lomarahojen leikkaus ja työajan pidentämisestä syntyvät toimintamenosäästöt alentavat kuntatalouden verotuloja noin 500 milj. eurolla vuoden 2018 tasolla. Lisäksi hallitus tukee sopimusta keventämällä palkansaajien ja eläkeläisten verotusta. Hallituksen päättämistä tuloveroperusmuutoksista aiheutuvat kuntien verotulojen menetykset kompensoidaan kuntien valtionosuuksissa. Talousarvioesityksessä lomarahojen leikkauksista ja työajan pitenemisestä aiheutuvat potentiaaliset menosäästöt leikataan kuntien valtionosuuksista täysimääräisesti vuonna 2018. Sen sijaan työnantajamaksumuutosten vaikutuksia ei ole huomioitu valtionosuuksissa.

Julkisen sektorin lomarahoja leikataan 30 prosentilla vuosina 2017–2019. Leikkauksen vaikutukset kuntatalouteen näkyivät jo vuonna 2016, sillä vuoden 2017 lomarahojen leikkaus koski lomanmääräytymisvuoden 1.4.2016–31.3.2017 lomarahojen, joista 75 prosenttia kohdistui kirjanpidossa suoriteperusteisesti jo vuodelle 2016. Vuoden 2017 lomarahojen leikkauksen vaikutus huomioitiin kehitysurassa vuonna 2016 noin 230 milj.

ja vuonna 2017 noin 80 milj. euroa toimintamenoja laskevana. Vastaavasti lomarahojen leikkauksen päättymisen näkyy toimintamenojen kasvuna jo vuonna 2019, sillä vuoden 2019 lomarahat koskevat lomanmääräytymisvuotta 1.4.2018–31.3.2019. Leikkauksen päättymisen kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vuonna 2019 noin 230 milj. eurolla ja vuonna 2020 noin 40 milj. eurolla. Lomarahojen palautumisen toimintamenoja kasvattavasta vaikutuksesta vuonna 2020 noin 40 milj. palautuu kuntatalouden sijasta maakuntatalouteen sote- ja maakuntauudistuksen vuoksi.

Vuosityöajan pidennys 24 tunnilla ei vaikuta suoraan kuntatalouden menoihin. Työajan pidennys kuitenkin pienentää pidemmällä aikavälillä työvoimatarvetta kuntataloudessa ja luo mahdollisuuden laskennallisesti enimmillään vajaan 250 milj. euron toimintameno säästöön. Toimintameno säästöt vaikuttavat myös kuntatalouden verotuloihin ja valtionosuuksiin, joten nettosäästö jää selvästi toimintameno säästöä pienemmäksi. Kuntaliiton touko-kesäkuussa 2017 kunnille ja kuntayhtymille tehdyn kyselyn tulosten perusteella työajan pidentämisen säästöpotentiaali on jäänyt realisoitumatta valtion alun perin arvioimassa ajassa. Siksi vuosityöajan pidentämisestä aikaansaattavia henkilöstösäästöjä on siirretty kehitysurassa vuosilta 2017–2018 vuosille 2019–2020. Säästöjen toteutumiseen liittyy joka tapauksessa epävarmuutta, ja niiden toteutuminen edellyttää kunnissa eläköitymisen ja työvoiman vaihtuvuuden hyödyntämistä töiden uudelleen organisoimisissa. Kevan tekemän arvion mukaan kunta-alalta jää lähivuosina eläkkeelle noin 16 000 henkilöä vuosittain.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen maakunnille

Sipilän hallituksen linjausten mukaan vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 18 maakunnalle. Alkuperäisen aikataulun mukaan tehtävien tuli siirtyä vuonna 2019 alussa. Järjestämisvastuun myötä myös sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö siirtyy maakuntien palvelukseen. Maakunnat korvaisivat sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät, maakuntien liitot, pelastusalueet sekä osin valtion aluehallintoviranomaiset. Maakunnat olisivat uudentyyppisiä, lailla perustettavia organisaatioita, joissa ylintä päätösvaltaa käyttää suorilla vaaleilla valittava valtuusto. Maakunnilla ei olisi verotusoikeutta vaan rahoitus tulisi valtiolta. Maakunnat vastaisivat myös kasvupalveluiden järjestämisestä. Uudenmaan osalta valmistelussa on ollut erityisratkaisu, jossa järjestämisvastuu olisi maakunnan sijaan kuntayhtymällä.

Sipilän hallituksen linjausten mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille kuntien tehtäväksi jää hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Muutos tulee tuomaan isoja muutoksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön organisoimisessa tulevaisuudessa. Vantaalla tehtävästä hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn kuvaamisesta ja määrittelystä sekä tehtävän toteuttamiseen liittyvien suunnitelmien etenemisestä raportoidaan säännöllisesti kaupunginhallitukselle.

Maakuntauudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Sote- ja maakuntauudistuksen kansallinen valmistelu jatkuu lainsäädännön valmistelun merkeissä. Hallitus antoi keväällä 2017 esityksensä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, asiakkaan valinnanvapaudesta sekä maakuntauudistuksesta. Perustuslakivaliokunta arvioi 29.6.2017 lausunnossaan PeVL 26/2017 vp hallituksen esityksiä. Perustuslakivaliokunta katsoi, että esitetty lainsäädäntökokonaisuus edellyttää osin uutta valmistelua ja muutetun esityksen käsittelyä perustuslakivaliokunnassa. Keskeisimmät puutteet esityksissä liittyivät uudistuksen aikatauluun ja täytäntöönpanovaiheen riskeihin, julkisen vallan käytön siirtämiseen sekä maakunnan itsehallinnolliseen asemaan ja toimintojen yhtiöittämisvelvoitteen laajuuteen.

Maan hallitus päätti 5.7.2017 uudesta sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu- ja toteutusaikataulusta. Järjestämisvastuu siirtyy maakunnille ja valinnanvapausmalli otetaan käyttöön vaiheittain 1.1.2020 alkaen. Uusi valinnanvapausmalli valmistellaan aikataulun mukaan syksyllä 2017 ja esitys annetaan eduskunnalle maaliskuussa 2018. Esityksestä järjestetään lausuntokierros marras-joulukuun 2017 aikana. Aikataulun mukaan lait hyväksytään eduskunnassa touko-kesäkuussa 2018. Maakuntalakiesityksen mukainen väliaikaishallinto aloittaa maakuntalain tultua voimaan kesäkuussa ja maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018. Maakuntavaltuustot järjestäytyvät tammikuussa 2019 ja ne päättävät maakunnan valmistelevasta ja täytäntöönpanevasta hallinnosta.

Uudenmaan maakunnan liitto on rekrytoinut syyskuussa 2017 uuden maakunnan käynnistämistä varten 14 määräaikaista hankejohtajaa esivalmistelua varten. Vantaalla kaupunginjohtaja on päättänyt alkuvuodesta 2017 projektiorganisaatiosta, jonka tehtävänä on valmistella laissa säädettyjen tehtävien, henkilöstön, omaisuuden ja velvoitteiden mahdollista siirtymistä maakuntaan. Valmisteluorganisaatiolla on valmius jatkaa työtä valmistelussa olevien uusien lainsäädännön linjausten mukaisesti.

Vantaan talouskehitys

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma (KV 18.6.2012) päättyi valtuustokauden vaihtumisen myötä keväällä 2017. Ohjelman keskeisten tavoitteiden osalta onnistuttiin velkaantumiskehityksen pysäyttämiseksi vuoteen 2016 mennessä sekä kaupungin oman investointiohjelman pysymisessä asetetun 100 milj. euron vuosikaton raamissa. Käyttötalouden menokehityksen enimmäiskasvutavoite 1,5 prosenttia vuodessa ylittyi hieman ollen keskimäärin 1,7 prosenttia. Valtuustokauden vaihduttua kaupungille luodaan uusi valtuustokauden strategia. Talouden tasapainon turvaaminen tulee olemaan jatkossakin tärkeä painopiste kaupungin kehittämisessä ja toiminnassa suureen lainakantaan ja tulevaan sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät riskit huomioiden.

Kaupungin toimintatuottojen ennustetaan vuonna 2017 ylittävän talousarvion maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sopimustulojen, rakennusvalvonnan maksutuottojen ja maanmyyntitulojen suotuisasta kehityksestä johtuen noin 21 milj. eurolla. Toimintamenojen ennustetaan jäävän mm. ennakoitua pienempien henkilöstömenojen, toimeentulotuen menojen ja joukkoliikenteen menojen vuoksi noin 38 milj. euroa talousarviota pienemmäksi. Toimintakatteen ennustetaan siten toteutuvan noin 59 milj. euroa talousarviossa oletettua paremmin. Verotulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 35 milj. eurolla ja valtionosuustuottojen alittavan talousarvion 0,5 milj. eurolla. Rahoitustuottojen ennustetaan alittavan talousarvion noin 3 milj. eurolla ja rahoituskulujen alittavan talousarvion noin 4 milj. eurolla edelleen matalana pysyvistä korotostasosta johtuen. Vuosikatteeksi ennustetaan noin 153 milj. euroa, mikä on noin 93 milj. euroa talousarviossa ennakoitua parempi. Poistot ja arvonalentumiset ylittävät vuonna 2017 talousarviossa oletetun noin 10 milj. eurolla. Vuodelle 2017 kohdistuu Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkylässä koulun purkamisten takia ylimääräisiä lisäpoistoja noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi KOy Vantaan Erikakseen tulee kohdistumaan 3,2 milj. euron arvonalennuskirjaus. Vuoden 2017 toisen osavuositarkastuksen ennusteen mukaan tilikauden tulokseksi olisi tulossa 29 milj. euroa, kun talousarvio 2017 päättyi -54 milj. euron tulokseen.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan 0,2 prosenttia vuoteen 2016 nähden. Verotulojen kasvua leikkaa kilpailukyky sopimus, joka pienentää kuntien verotuloja julkisen sektorin lomarahaleikkausten ja työntekijämaksujen muutosten kautta. Yhteisövero nousee 25,7 prosenttia, josta yksittäisen yrityksen kertaluontoisen ennakontäydennysmaksun osuus on yli puolet, noin 14 prosenttia. Kiinteistöveron arvioidaan nousevan 5,1 prosenttia ja verotulojen yhteensä 2,3 prosenttia.

Vuonna 2018 kaupungin kunnallisverotuottojen arvioidaan lisääntyvän 2,2 prosenttia vuoden 2017 ennusteeseen nähden (jossa palautukset vuodelle 2016). Kilpailukyky sopimukseen liittyvät tuloveroperustemuutokset laskevat kuntien verotuloja vuonna 2018. Taloussuunnitelmavuosille arvioidaan keskimäärin 4 prosentin kunnallisveron kasvua. Yhteisöverotuotto laskee 1,4 prosenttia ennusteeseen 2017 nähden. Kiinteistöverotuotto kasvaa 1,7 prosenttia suhteessa vuoden 2017 ennusteeseen kiinteistö- ja rakennuskannan kasvun myötä.

Onnistuneella kaupunki- ja asuntorakentamisella on suuri merkitys tulevalle verotulokehitykselle. Kehäradan liikennöinnin alkaminen ja kehä III peruskorjaaminen ovat osaltaan edistäneet rakentamisen kiihtymistä Vantaalla ennätyskorkealle tasolle. Asuntorakentamisennusteen perusteella vuonna 2017 odotetaan valmistuvan selvästi yli 3 000 asuntoa.

Talouden tasapainottamisen jatkamisella varmistetaan kaupungin kilpailukyky pidemmällä aikavälillä. Tiukalla maankäytön ja sopimuspolitiikan ohjauksella, investointien priorisoinnilla, kaupunkitasoisella palveluverkkosuunnittelulla sekä kustannustehokkaalla suunnittelulla ja rakennuttamisella rajoitetaan kaupungin investointien kasvua.

Vuonna 2018 kaupunki investoi 106 milj. euroa mm. päiväkotien ja koulujen rakentamiseen, rakennusten peruskorjauksiin ja kunnallistekniikan rakentamiseen. Kaupungin kokonaisinvestoinnit vuonna 2018 ovat 130 milj. euroa (ennuste v. 2017 n. 119 milj. euroa) ja investointiosan netto 126 milj. euroa.

Vuonna 2018 vuosikate ei nouse investointien tasolle ja kaupungin lainamäärä kasvaa noin 34 milj. eurolla (TA 2017:ssa nettolainanotto 34 milj. euroa). Kaupungin lainamäärän kasvu pysäytetään taloussuunnitelman 2018–2021 kuluessa rajoittamalla toimintamenojen ja investointien kasvua sekä verorahoituksen 2–4 prosentin vuosittaisella kasvulla.

Vantaan henkilöstömäärän kehitys

Kaupungin henkilöstömäärän kasvu on hallittua. Keskeisimmin siihen vaikuttaa lakisääteisistä tehtävistä huolehtiminen. Henkilöstörakenteeseen vaikuttaa myös lainsäädännöstä tulevat uudet velvoitteet ja palveluiden tuotantotapa. Koska henkilöstömenot ovat iso osa kaupungin käyttömenoista, on henkilöstö- ja koulutussuunnittelu kytketty osaksi talouden johtamisen prosessia.

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelussa ei ole vielä huomioitu valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia.

Taulukko 1. Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Sivistystoimen toimiala	5 297	5 343	5 470	5 583	5 638	5 674
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 399	2 395	2 427	2 445	2 441	2 441
Suun terveydenhuollon liikelaitos	278	287	291	291	291	291
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	676	675	674	669	662	653
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	326	342	349	343	343	343
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	429	432	432	437	442	442
Vantaan Työterveys liikelaitos	70	69	70	70	70	70
Kaupunginjohtajan toimiala	153	156	158	156	154	150
Yleishallinto	5	5	5	5	5	5
Koko kaupunki	9 633	9 704	9 876	9 999	10 046	10 069

Taulukko 2. Asukas- ja henkilötyövuosien kehitys

	2014	2015	2016
Asukkaita	210 803	214 605	219 301
Henkilötyövuosi	8 154	8 251	8 357
Asukkaita / henkilötyövuosi	25,9	26,0	26,2

Vantaan kaupungin nykyisestä henkilöstöstä jää ennusteiden mukaan eläkkeelle tai eroaa kaupungin palveluksesta muista syistä noin 2 600 henkilöä vuoteen 2021 mennessä/suunnittelukaudella. Lähtövaihtuvuus mahdollistaa henkilöstörakenteen tai osaamisen painotuksen muutoksen rekrytoitaessa uutta henkilöstöä lähteneiden tilalle. Uusien toimintamallien kehittäminen vaatii osaavan henkilöstön varmistamista erityisesti kriittisissä palveluissa.

Vantaalla siirrytään eläkkeelle aiempaa myöhemmin. Vuonna 2016 Vantaan kaupungin henkilöstö eläköityi keskimäärin 63,5 vuoden iässä.

Taulukko 3. Eläkepoistuma Vantaalla

Vuodet	Eläkepoistuma (%)
2018-2021	10 %
2018-2025	22 %
2018-2029	30 %

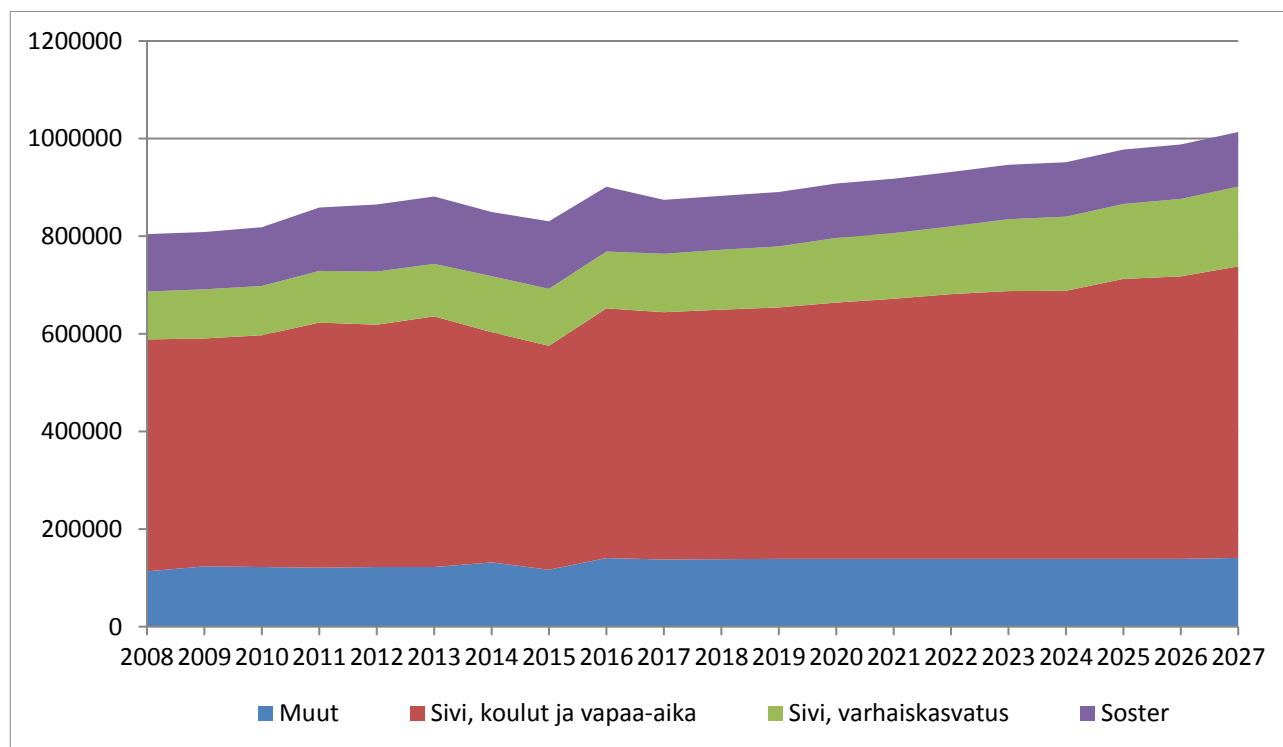
Kaupungin toimitilamäärän kehitys

Alla olevista kuvista selviää:

- kaupungin tilamäärän kehitys toimialoittain investointiohjelman mukaisesti
- kaupungin toimitilamäärän kehitys suhteutettuna väestökehitykseen

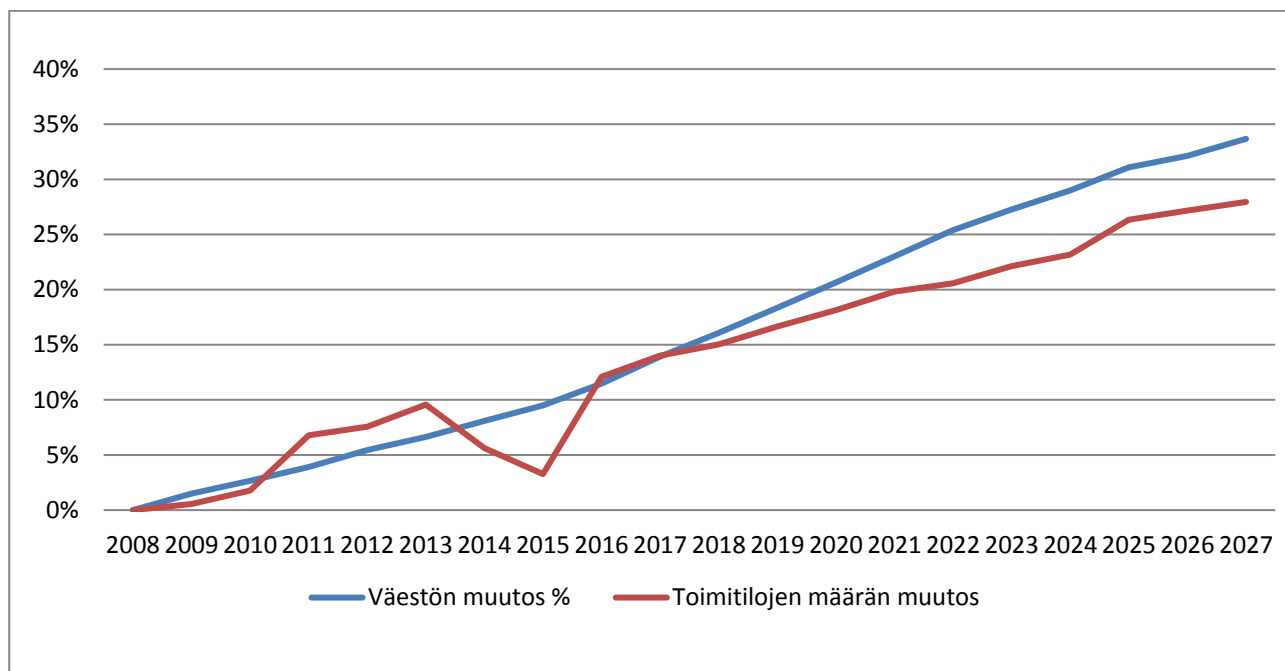
Kaupungin toimitilamäärä laski vuosien 2013–2015 aikana johtuen mm. huonokuntoisten rakennusten purkamisesta, kiinteistöjen myynneistä ja vuokratiloista luopumisista. VTK:n kiinteistöjen liikuntatilat siirtyivät vuoden 2015 aikana tilakeskuksen hallintaan ja näkyvät kuviossa vuodesta 2016 alkaen.

Kaupungin palvelukykyä lisäävät investoinnit kohdistuvat suurimmalta osalta päiväkotien ja koulujen rakentamiseen. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesti tilojen käytön tehokkuutta on kasvatettu hilliten tilakustannusten kasvua. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää onnistumista palveluverkkosuunnittelussa sekä tilojen käytön optimoinnissa.

Kuvio 17: Toimitilojen brm² kehitys 2008–2027

Ei sisällä uusia / tulevia vuokrattavia tiloja brm² eikä konserniyhtiöiden rakentamia brm². Tulevia rakennusten purkamisia ei ole huomioitu.

Lähde: Tilakeskus

Kuvio 18: Toimitilamäärän kehitys suhteutettuna väestökehitykseen 2008–2027

Ei sisällä uusia / tulevia vuokrattavia tiloja brm² eikä konserniyhtiöiden rakentamia brm². Tulevia rakennusten purkamisia ei ole huomioitu.

Lähde: Tilakeskus

Tuottavuusmittarit

		TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakateen kehitys	0,3 %	-6,6 %	11,1 %	0,30 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakateen muutos %	-0,9 %	-11,9 %	6,9 %	-3,50 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,5 %	4,6 %	4,6 %	4,4 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,8	3,9	3,8	3,8
Energiatehokkuus (kWh/rm ³)	Energiankulutus / tilavuus	59,0	60,5	60,5	60,5

Vertailukelpoista menokehitystä sekä suhteutettua menokehitystä vertaillaan edellisiin vuosiin. Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Terveysperusteiset poissaolot -mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtaturmista, työmatkataturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Väestön kehitys ikäryhmittäin

1.1	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2027
Vantaa yhteensä	219 341	223 477	227 855	232 271	236 820	241 406	257 355
Varhaiskasvatuksen ikäryhmät							
10kk-6v	16 619	16 567	16 679	17 038	17 337	17 678	19 319
10kk-2v	5 788	5 708	5 891	6 197	6 451	6 594	6 948
0	2 588	2 708	2 882	2 947	3 012	3 078	3 203
1-2	5 357	5 257	5 411	5 706	5 949	6 081	6 414
3-5	8 073	8 130	8 153	8 075	8 100	8 427	9 347
6	2 758	2 728	2 635	2 765	2 787	2 657	3 024
1-6	16 188	16 116	16 199	16 546	16 835	17 165	18 785
Perusopetuksen ikäryhmät							
7-12	15 717	16 052	16 391	16 454	16 620	16 750	17 016
13-15	7 215	7 443	7 603	7 863	8 052	8 330	8 547
7-15	22 932	23 495	23 994	24 318	24 673	25 080	25 563
Nuorisopalvelujen ikäryhmät							
8-12	12 996	13 280	13 649	13 805	13 841	13 948	14 031
13-17	12 030	12 260	12 513	12 900	13 282	13 639	14 470
18-28	31 973	32 578	33 070	33 510	33 993	34 435	34 763
8-28	56 999	58 118	59 231	60 215	61 116	62 022	63 264
16-18	7 133	7 313	7 360	7 538	7 775	7 941	8 861
16-24	23 751	23 967	24 157	24 368	24 770	25 138	26 635
16-28	36 788	37 395	37 979	38 547	39 223	39 744	40 686
Vanhus- ja vammaispalvelujen ikäryhmät							
64+	35 153	36 244	37 345	38 538	39 653	40 676	45 859
75+	12 382	12 753	13 457	14 237	15 294	16 559	21 593
85+	2 695	2 905	3 048	3 236	3 439	3 659	5 206
65-74	20 442	21 220	21 577	21 865	21 971	21 786	21 642
75-85	9 687	9 847	10 409	11 002	11 855	12 900	16 387

Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet vuodelle 2018

Valtuustokauden strategiaa 2018–2021 toteutetaan valtuustotasoisten sitovien tavoitteiden sekä toimialojen tavoitteiden ja tulokorttien kautta. Sitovat tavoitteet ovat Kuntalain 110 §:n mukaisia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Sitovia tavoitteita vuodelle 2018 on valmisteltu rinnan valtuustokauden strategian 2018–2021 kanssa. Valtuustokauden strategian hyväksymiskäsittely on valtuuston kokouksessa 11.12.2017

Sitovat tavoitteet edistävät valtuustokauden strategisten tavoitteiden toteutumista. Kaikista strategisista tavoitteista ei johdeta kaupunkitason sitovia tavoitteita valtuustokauden jokaiselle vuodelle, mutta näitäkin tavoitteita toteutetaan toimialojen ja tulosalueiden tavoitteiden ja tulokorttien kautta.

Sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan kolme kertaa vuodessa osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoite-esitykset vuodelle 2018 ovat olleet käsiteltävinä kaupunginvaltuuston seminaarissa 17.–18.8.2017. Kaupungin johtoryhmä on toimialojen valmisteluun perustuen tarkistanut talousarvion valmistelun yhteydessä sitovat tavoitteet, niiden mittarit ja tavoitetasot sekä arvioinut tavoitteiden toteutumista uhkaavat merkittävät riskit.

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mit- tariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoittei- den toteutumista uhkaavat riskit
Turvaamme talouden tasapainon				
1. Hallittu käyttötalouden menokehitys	Toimintamenojen kasvu-%	0,2 %	Talousarvion 2018 mu- kainen	Lisääntyvät velvoitteet, palve- lutarpeen kasvu
2. Kaupunki saa maanmyyntivoittoa vuonna 2018 vähintään 34 miljoonaa eu- roa	Maanmyyntivoitot	48,8 M€	34,0 M€	Tarjonta ja kysyntä
3. Onnistunut varainhankinta ja rahoitus- riskien hallinta	Budjetoidut korkomenot alittuvat, korkoriski duraatiolla mitattuna ei kasva, nettolainanotto budjetin mukainen	Korkomenot 3,9 milj., duraatio 0,751	Korkomenoennuste 3,9 milj., duraatio 0,751 tai korkeampi	EKP aloittaa koronnostot aikai- semmin kuin indikoitu. Kun- tien 0-riskiluokitus vaarantuu maakuntauudistuksen seu- rauksena, jolloin varainhankin- nan hinta nousee merkittä- västi. Ennustettua suurempi nettolainanotto
4. Tukipalvelujen tuotantotapojen selvittä- minen sote- ja maakuntauudistuksen yh- teydessä	Selvityksen tekemisen tilanne	Selvitystä ei ole tehty	Selvitys tehty	Selvitys jää kesken tai on puut- teellinen
5. Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle	Kaupungin maaomaisuus uudis- kaavoituksessa (vahvistuneet kaa- vat)	35 %	35 %	Kaupungin maaomaisuuden vähäisyys, maaomaisuuden si- joittuminen tarkoituksen mu- kaan sopimattomasti

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien				
6. Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle	Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikenne vyöhykkeellä	50 %	80 %	Kumppaniriski
7. MAL-tavoitteet toteutuvat	Toteutamme Helsingin seudulla sovitun asuntotuotannon määrän ottaen huomioon perheasuntojen tarve MAL-tavoitteet 1 065 000 k-m ² / vuotta 9 600 asuntoa / 4 vuotta	159 600 k-m ² 2 986 asuntoa	Keskimäärin: 266 250 k-m ² /vuosi ja 2 400 asuntoa/vuosi	Tonttikysynnän heikentymisen, asuntojen sijoittajakysynnän vähentyminen ja kaupungin vähäinen maanomistus. Uudet rakennuspaikat 100 kpl
-	Uudispientaloja luvitetaan 450/vuosi	350	450	
8. Joukkoliikenteen käyttö kasvaa	Kasvu vähintään 2,5 %	107 500 nousua arki-vuorokaudessa	113 300 nousua arki-vuorokaudessa	HSL-alueen kuntien erilaiset intressit ja lukuisat muutokset joukkoliikennevyöhykkeissä
9. Pysäköinti uudistuu	Kadunvarsipysäköinnin uudistaminen, pysäköintiyhtiön selvittäminen	kadunvarsipysäköinnin tulot: 0 €, ei pysäköintiyhtiötä	kadunvarsipysäköinnin tulot: 300 000 €, yhtiö aloittanut toimintansa	Pysäköintimittareiden asentaminen viivästyy, tarjouksia ei saada. Maksullisuuden aloittamiseen reagoidaan negatiivisesti
10. Ekologiset viheryhteydet säilyvät	Tärkeimmät ekologiset yhteydet selvitetään	Selvitystä ei ole tehty	Selvitys tehty	Kumppaniriskit, taloustaantumata ja kaupungin maaomaisuuden vähäisyys
11. Vantaa on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030	Hiilineutraalin Vantaan tiekartta laaditaan vuoden 2018 aikana	Ei suunnitelmaa	Suunnitelma laadittu ja hyväksytty, toimenpiteet käynnistetty	Suunnitelman valmistelu viivästyy

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
Lisäämme kaupungin elinvoimaa				
12. Kaupungin työllisyystilanne kehittyy parhaiten pääkaupunkiseudulla	Vantaan työttömyysaste laskee Työttömyysasteen muutos vuodessa prosenttiyksikköinä verrattuna Helsinkiin ja Espooseen Kunnan maksaman työmarkkinatuen euromäärän muutos vuodessa prosentteina (%) verrattuna Helsinkiin ja Espooseen Puolitetaan nuorisotyöttömyys TS-kauden aikana	12,2 % Vantaa 12,2 % Espoo 10,3 % Helsinki 12,4 % Vantaa 20 173 998 euroa Espoo 19 472 189 euroa Helsinki 60 605 236 euroa 1 454	Työttömyysaste on alle 10 % Työttömyysasteen lasku prosenttiyksikköinä on suurempi kuin Helsingissä ja Espoossa Kehitys on myönteisempää kuin Espoossa ja Helsingissä 1 272	Talouden yleinen kehityssuunta poikkeaa ennakoidusta Maakuntauudistuksen käytännön toteutuksesta aiheutuvat siirtymävaiheen ongelmat Työllisyystilanne muuttuu jälleen heikommaksi tai lakisääteiset muutokset liittyen työmarkkinatuen kuntaosuuden perusteisiin Talouden yleinen kehityssuunta poikkeaa ennakoidusta
13. Vantaa on pääkaupunkiseudun nopeimmin kasvava yritys ympäristö	Yritysten, kansainvälisten yritysten ja työpaikkojen määrä	Yrityksiä: 10 915 Kansainvälisiä yrityksiä: 605 (2014) Työpaikkoja: 109 779 (2015)	Yritysten lukumäärän kasvu 1,5 %, kansainvälisten yritysten määrän kasvu 2 %, työpaikkojen määrän lisäys 1,5 %	Talouden ja geopolitiikan yllättävät tapahtumat
14. Valmistellaan valtuustokauden mittaiset yrittäjyyttä edistävät toimenpiteet yhteistyössä elinkeinopalveluiden, sivistystoimen, koulujen ja oppilaitosten ja kumppanuusorganisaatioiden kanssa	Toimenpiteet laadittu ja otettu käyttöön	Alustavaa pohjatyötä tehty	Toimenpiteet laadittu ja valmiit käyttöön otettavaksi	Yhteistyökumppaneita ei löydy tai yhteistyö ei toimi

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
15. Kootaan vantaalaisista yrityksistä, oppilaitoksista sekä kaupungin elinkeinokittäjäistä paikallisia, toimialakohtaisia kehittämisklustereita yritysten liiketoiminnan, keskinäisen vuoropuhelun ja alueellisen kasvun vauhdittamiseksi	Kehittämisklusterit toiminnassa	Alustavat toimijat ja yhteistyökumppanit tiedossa	Kehittämisklustereiden yhteistyö aloitettu ja toiminta lisännyt oppilaitosten ja yritysten kiinnostavuutta	Hidas eteneminen johtaa kehitysklustereiden perustamiseen naapurikuntiin Vantaan sijasta
Edistämme asukkaiden hyvinvointia				
16. Ikääntyneet pystyvät asumaan turvallisesti kotonaan	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa Ikääntyneiden oikea-aikainen ja vanhuspalvelulain mukainen palvelutarpeen arviointi ja palvelun piiriin pääsy	Omassa kodissa asuvia 92,7 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä - Palvelutarpeen arviointi uusille 75 vuotta täyttäneille asiakkaille keskimäärin 7 vuorokaudessa - Asiakas saa tarvittavat kotihoidon palvelut heti päätöksen jälkeen - Pitkäaikaiseen ympärivuorokautiseen hoivaan ei yli 3 kk odottaneita asiakkaita	Omassa kodissa asuu 93,0 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä Ikääntyneiden määrän kasvusta huolimatta odotusajat palveluihin eivät kasva vuoden 2016 lähtötasosta	Muistisairaiden määrän ennakoitua suurempi kasvu ja henkilöstön riittävyys tarpeeseen nähden
17. Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla	Huostaanottojen tarve vähenee	Huostaanotettuna 0,18 % Vantaan 0 - 17 -vuotiaista	Huostaanotettuna vähemmän kuin mittarin lähtötaso vuoden 2016 lopussa	Perheiden tilanteiden kriisiytyminen, kaupungin ehkäisevät toimet eivät kohdennu oikein

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mit- tariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoittei- den toteutumista uhkaa- vat riskit
18. Lisätään vuorovaikutusta ja osalli- suutta ottamalla käyttöön uusia menetel- miä sekä kehittämällä seurantaa ja arvi- ointia	Sähköisten ja kasvokkaisten osal- listavien menetelmien ja proses- sien kokeilu ja käyttöönotto Seurantamenetelmien kehittämi- nen, jotka mahdollistavat myös vertailun muiden kuntien välillä	Ei toteutumisarviointia vuodelta 2016 Osallistumisen laatua ja määrää ei juurikaan mitata	Sähköisten ja kasvokkai- sten osallistavien menetel- mien ja prosessien luku- määrä ja raportointi Mittarit ovat käytössä	Osallistumisen suunnittelua ei ole otettu huomioon osana vuosisuunnittelua. Henkilös- tön osaaminen ei ole riittävää Kehittämistyöhön tarvittava osaaminen ja sen resursointi ei ole riittävää
19. Kotoutumisen onnistuminen Van- taalla varmistetaan	Kotoutumissuunnitelmat toteutu- vat Ammatillisen koulutuksen ja kie- liopintojen yhteistyömallin piirissä olevien maahanmuuttajaopiskeli- joiden määrä	Ei toteutumisarviointia vuodelta 2016 Yksittäisiä opiskelijoita	V. 2016 maahanmuuttaja- palvelujen asiakkaaksi tul- leista v. 2018 aikana: - osallistuu TE-toimiston suomen kielen koulutuk- seen 80 % - oma vuokrasopi- mus 70 % - työllistynyt 12 % Muutamassa pilottiryh- mässä 100 opiskelijaa	Yleinen yhteiskuntakehitys, hallitsematon maahanmuutto Koulutustarjonnan ja rahoi- tuksen hajanaisuus
20. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien lisääminen vapaa-ajan tulosalueiden ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä tiivistämällä	Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopal- veluiden yhteistyössä nuorille to- teuttamien harrastusryhmien määrä	25 eri harrastusryhmää vuonna 2016	Ryhmien määrä kasvaa 30 % vuodesta 2017	Voimavarojen riittävyys: yh- teistyö toteutetaan olemassa olevilla resursseilla

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
21. Sisäilmakorjaustoimenpiteet kohteissa onnistuvat	Käyttäjien tyytyväisyys-% toimenpiteisiin sisäilmakorjauksissa, mitareita kehitetään talousarviovuoden aikana	71 % kokee olosuhteiden parantuneen	80 % kokee olosuhteiden parantuneen	Ulkopuoliset epävarmuustekijät ja vaikutus nähdään viiveellä
Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä				
22. Uusien asiakas- ja potilastietojärjestelmien onnistunut käyttöönotto	Uusien asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotto toteutuu suunnitellusti	Päätökset uusiin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin siirtymisestä tehty	Käyttöönotto toteutunut suunnitelluissa toiminnoissa	Perustehtävien vaikeutuminen järjestelmän käyttöönottoon sidotun henkilöstön määrän vuoksi, toimintatapamuutosten toteuttaminen
23. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu vantaalaisten laadukkaat palvelut varmistuen	Uudistuksen valmistelu lainsäädännön edellyttämällä tavalla vantaalaisten etu turvaten	Lakiuudistukset valmistelussa	Uudistus valmisteltu lainsäädännön edellyttämällä tavalla	Lainsäädännön viivästyminen tai epäselvyys, hankkeen laajuuden hallinta, perustoimintojen vaikeutuminen
24. Uuden oppimisen toimintatapojen eteneminen	Robotiikan oppimiskeskus aktiivisessa toiminnassa	Robotiikan oppimiskeskusta ei ole	Esiopetuksessa olevat lapset ovat saaneet leikillisiä kokemuksia tutustuessaan koodaamiseen ja robotiikkaan päiväkodissa tai Robotiikan oppimiskeskuksessa. Varhaiskasvatuksen gurupedagogit ovat saaneet koulututusta Robotiikan oppimiskeskuksesta. Ryhmät vähintään 2/3 kouluista ja oppilaitoksista on vierailut robotiikkakeskudessa	Rahoituksen päättyminen ja kilpailutuksen epäonnistuminen

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mittariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit
	Esiopetus ja kirjasto sitoutuvat tavoitteelliseen pedagogiseen yhteistyöhön: Yhteistyössä on aloitettu vähintään yhden kirjaston valitseman oppimiskokonaisuuden osa-alueen käyttö. Malli on tuotettu Kumous-kokeilussa Kehittävän palautteen mallin arviointitiedon hyödyntäminen varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Vuoden 2018 aikana toteutettavien arviointien tulokset (digitaalisen oppimisen seurantatutkimus, PKS-arviointi, opetussuunnitelmien vaikuttavuuden arvioinnit, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelija-arviointi)	Malli on kehitetty esiopetuksen ja kirjaston yhteistyössä ja se on valmis käyttöön otettavaksi Arviointityö on valmisteluvaiheessa Uudet opetussuunnitelmat otettu käyttöön	Eskari Loves Kirjasto -malli käytössä ja osana kirjaston ja esiopetuksen vakiintunutta toimintaa Arviointitietoa hyödynnetään varhaiskasvatuksen kehittämisessä Arviointien tulokset osoittavat opetus- ja arviointimenetelmien kehittyneen opetussuunnitelmien mukaisesti. Toimintaa on kehitetty tutkimustuloksia hyödyntäen	Sitoutuminen muuttuvissa olosuhteissa. Muutoksen johtaminen ei onnistu Observoijien vaihtuvuus, käyttöön otettavan järjestelmän toimimattomuus Tutkimukset eivät toteudu tai niiden tulokset eivät ole hyödynnettävissä
25. Uuden oppimisen edellyttämien verkkojen ja konekannan uusiminen turvataan	Uusitun laitekannan määrä	Vuonna 2014 hankittu laitekanta	Laitekannan uusiminen aloitetaan vuoden 2017 loppupuolella ja hankintoja täydennetään seuraavina vuosina	Toteutus viivästyy

Esitys sitovaksi tavoitteeksi 2018	Esitys sitovan tavoitteen mit- tariksi	Esitys mittarin lähtötasoksi, v:n 2016 loppu	Esitys mittarin tavoitetasoksi 2018	Merkittävimmät tavoittei- den toteutumista uhkaavat riskit
26. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökul- maa vahvistetaan	Sukupuolitietoisien budjetoinnin pilotti	Sukupuolitietoisien bud- jetoinnin toimintatapaa ei ole	Sukupuolitietoisien budjetoinnin pilotti on toteutettu	Resurssien puute laskea euro- määräisiä allokointeja
Johdamme uudistuen ja osallistuen				
27. Tikkurilan toimitilahanke etenee	Hanke edistyy suunnitellusti	Hankesuunnittelu käyn- nistetty	Hankkeen suunnitel- mat hyväksytty ja ase- makaavaluonnos val- mis	Kaupunkitasoinen sitoutumi- nen
28. Hallittu sote- ja maakuntauudistuk- sesta aiheutuva muutos Vantaalla	Kunta 10: Päätöksenteon oikeu- denmukaisuus ja sosiaalinen pää- oma	3,32 ja 3,82	3,32 ja 3,82	Tietoa Sote- ja maakuntauu- distuksesta ei saada riittävästi kaupungille. Johtajien ja esi- miesten oma epävarmuus. Henkilöstön kyky elää muutok- sessa
29. Osaamisen johtaminen on systemaati- sta	Oppimistyöpäivät	27 032	28 000	Päiviä ei haeta sähköisen jär- jestelmän eli Osuman kautta
30. Henkilöstön itsensäjohtamistaidot kas- tavat	Kunta 10: työyhteisötaidot / ta- voitteellisuus	3,92	3,95	Henkilöstö ei aktivoidu eikä esimies tue kehittymistä
31. Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään	Sairauspoissaolo-%	4,55	4,4	Runsaasti sairastavien poissa- oloihin ei saada laskua tai niitä ei saada ennaltaehkäistyä. Esi- miesten pelko ottaa asioita esille ja työterveyshuollon pal- veluiden vaikuttamattomuus
	eVälke-keskusteluja käyty	87 %	90 %	Esimiesten haluttomuus käydä keskusteluja

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin toiminnan taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus, henkilöstö ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 2.3.2015 ohjeen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa. Ohjeen mukaiset periaatteet astuivat voimaan 31.3.2015. Kuntalaki edellyttää, että selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä tulee sisällyttää tilikaudelta laadittavaan toimintakertomukseen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat kaupunki-, toimiala- ja tulosaluetasolla hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Kaupungin riskienhallinnan kehittämisestä ja koordinoimisesta vastaa konserni- ja asukaspalveluiden toimialalle sijoitettu riskienhallinta- ja valmiuspäällikkö yhteistyössä kaupunginjohtajan nimeämän riskienhallinnan ohjausryhmän kanssa. Kaupungin riskienhallinnan johtoryhmänä toimii kaupungin johtoryhmä.

Toimialan johdolta, tulosalueilta, liikelaitoksilta ja tytäryhteisöiltä edellytetään riskienhallintasuunnitelman laadintaa.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa että palvelutuottajille ulkoistetuissa palveluissa ja hankinnoissa. Toiminnan jatkuvuus poikkeuksellisen vakavien riskien kohdalla varmistetaan valmiussuunnitelmin ja muilla toiminnan jatkuvuuteen ja häiriöttömyyteen pyrkivillä etukäteisvalmisteluilla. Riskienhallinta on olennainen osa Vantaan kaupunkikonsernin jokapäiväistä johtamista. Se on osa toiminnan suunnittelua ja tukee asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja talousarvion toteutumista.

Riskien arviointi talousarvioprosessissa käynnistyy toimintaympäristön muutosten analysoimisesta ja jatkuu aina yksittäisten tavoitteiden toteutumista uhkaavien riskien arvioimiseen sekä tavoitteista raportoimiseen. Riskienhallintaa ohjaava kaupunkitasoinen ohjeistus edellyttää, että myös sitovien tavoitteiden yhteydessä esitetään keskeiset tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit. Edellä mainittujen riskien arviointien ja hallintakeinojen määrittelyn pohjalta muodostuu pohja vuosittaiselle riskienhallintasuunnitelmalle, jota täydennetään muun muassa toimintaan, henkilöstöön, asukkaisiin ja asiakkaisiin sekä omaisuuteen, ympäristöön ja organisaation hallussa olevaan tietoon kohdistuvien riskien tunnistamisella ja arvioinnilla.

Riskienhallintaan liittyvät toimiala-, liikelaitos-, ja yhtiötasoiset raportointiajankohdat esitetään vuosittain taloussuunnitteluohjeessa, ollen pääsääntöisesti toukokuussa ja joulukuussa. Toimialat, liikelaitokset sekä konserniin kuuluvat yhtiöt raportoivat riskienhallinnastaan käyttäen laatimaansa riskienhallintasuunnitelmaa.

KÄYTTÖTALOUSOSA

Talousarvion 2018 täytäntöönpano

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä. Muut tavoitteet ovat toimielimen toimintaa ohjaavia perustelutietoja. Talousarviota täytäntöön pantaessa on erityisesti otettava huomioon, että kaupunginhallituksen ja -valtuuston talousarviokäsittelyssä tekemät erillispäätökset ovat toimialoja sitovia ja ne tulee sisällyttää toimialan käyttösuunnitelmaan.

Käyttösuunnitelmien laatiminen

Toimialojen on valmisteltava lautakuntien hyväksyttäväksi määrärahojen käyttämisen ja tuloarvioiden toteutumisen seuraamista varten käyttösuunnitelma, joka sisältää tarkistetun toimintasuunnitelman ja määrärahaan tehtävälueille, tulosalueille ja yksiköille. Käyttösuunnitelmat esitetään lautakunnissa / johtokunnissa tulositysöittäin ja tiliryhmittäin. Toiminta sopeutetaan talousarviossa myönnettyjen määrärahojen sallimiin rajoihin.

Lautakuntien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti. Talousarviovuoden tulot ja menot tulee kohdistaa niille yksiköille, joille ko. tulo- ja menomäärärahat on budjetoitu.

Käyttösuunnitelmien laadinnassa on otettava erityisesti huomioon kaupunginvaltuuston päättämä valtuustokauden strategia, strategian päämäärät sekä sitovien tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat voimavarat, jotta voidaan varmistua toimialojen ja koko kaupungin strategiatyön yhdensuuntaisuudesta. Palvelutuotannon laadukkuus, paras mahdollinen hinta- ja laatusuhde, on lautakuntien vastuulla.

Lautakunnan tehtävälueittain hyväksymä käyttösuunnitelma annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi tammikuussa 2018, lautakuntakäsittely tulee sopeuttaa tähän aikatauluun. Käyttösuunnitelmasta tulee käydä ilmi sitovien erien vastaavuus kaupunginvaltuuston hyväksymään talousarvioon nähden. Kaupunginhallitus hyväksyy talousarviokohtien 10 10, 10 20, 10 40, 10 50 sekä kaupunginjohtajan ja konserni- ja asukaspalvelujen toimialojen määrärahojen käyttösuunnitelmat. Kaupunginhallitus siirtää keskitetysti varatut määrärahat toimielimille erikseen sovitusti.

Liikelaitoksen johtokunnan päättämä liikelaitoksen talousarvio annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi toimielinten käyttösuunnitelmien yhteydessä tammikuussa 2018. Kaupungin talousarviossa määritellään liikelaitoksille sitovat tavoitteet, joita liikelaitosten talousarvioiden tulee noudattaa, ja joiden toteutumisesta tulee raportoida osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Liikelaitosten sitovia eriä koskevista muutoksista päättää kaupunginvaltuusto liikelaitoksen johtokunnan esityksestä.

Kaupungin merkittävälle tytäryhteisöille asetetaan kaupungin talousarvion yhteydessä taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunkia eri yhteisöissä edustavien tulee valvoa kaupungin taloudellisia etuja ja ottaa huomioon kaupunginvaltuuston päättämät strategiset tavoitteet ja noudattaa mahdollisesti erikseen annettavia toimintaohjeita.

Kaupunginhallituksella on lisäksi oikeus antaa määrärahojen käyttöä ja avustusten jakoa koskevia yksityiskohtaista täytäntöönpanoa koskevia sitovia ohjeita muille toimielimille.

Rahoitus

Kaupunginjohtajalla on oikeus tämän talousarvion sekä Vantaan kaupungin hallintosäännön perusteella ottaa lainaa rahoitusosaan merkityn nettolainanoton lisäksi enintään sama määrä kuin lainoja lyhennetään ja hyväksyä niiden ehdot. Konsernipalvelujen apulaiskaupunginjohtajalla on oikeus korvata pitkäaikainen lainanotto joko kokonaan tai osittain lyhytaikaisella lainalla ja oikeus tehdä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tuloksenkäsittelyeriä kuten rahastojen muutoksia sekä käyttöomaisuuden poistoja koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelmaosan hyväksymisen yhteydessä. Kaupungin hallitus antaa toimintakertomuksessa tai sen käsittelyn yhteydessä esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Huolehtiessaan oman toimialansa tehtävistä kaikkien lautakuntien, virastojen ja laitosten on oltava selvillä ehdotustensa ja toimenpiteittensä vaikutuksesta kaupungin kokonaistalouteen. Tätä velvollisuutta ne eivät voi siirtää muille elimille.

Raportointi

Toimialojen on raportoitava lautakunnille talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta lautakuntien päättäminä ajankohtina. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle katsaus talousarvion toteutumisesta taloussuunnittelun ohjeiden mukaisesti. Lisäksi konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue koostaa osavuositarkastukseen raportoinnin keskeisille tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle toimitettavissa raporteissa tulee huomioida kaupunkitason raportoinnin näkökulma.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten tilanteen mukaan. Vuoden 2018 talousarviota koskeva raportointi tapahtuu valtuustossa touko- ja lokakuussa sekä vuoden 2019 toukokuussa. Vuosikolmanneksittain tehtävissä määrärahaennusteissa tulee huomioida jakotettavat menot ja tulot siten kuin ne esitetään tilinpäätöstä laadittaessa. Osavuositarkastuksissaan toimialojen tulee esittää toimialatasoinen ennuste koko vuoden talouden toteumasta. Mahdolliset valtuustoon nähden sitovien määrärahojen muutosesitykset tulee käsitellä osavuositarkastuksista erillisinä asioina lautakunnissa niin, että kaupunginvaltuusto ehtii käsittelemään muutosesitykset talousarviovuoden aikana.

Talousraportoinnin tiedot lautakunnille, johtokunnille, kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle tuotetaan SAP BI -raportoinnin kautta. Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle kuukausittain tulosalueitasolla SAP BI -raportoinnin tietojen perusteella talouspalvelukeskuksen kanssa sovitun raportointiaikataulun mukaisesti. Toimialan talousarvion toteumaennusteet päivitetään SAP-järjestelmään kuukausittain taloussuunnittelun antaman aikataulun mukaisesti.

Avustusten tilitykset

Kaupungin viranomaisen on vaadittava ratkaisuvalltansa puitteissa yleishyödylliselle tai muulle yhteisölle myöntämänsä avustuksen käytöstä selvitys tai tilitys.

Avustusta saaneen yhteisön tulee laatia toiminta-avustuksen osalta selvitys ja kohdeavustuksen osalta maksettuihin tositteisiin perustuva tilitys, josta selviää avustuksen käyttö myönnettyyn tarkoitukseen. Selvitys tai tilitys on jätettävä avustuksen myöntäneen viranomaisen määräämään ajankohtaan mennessä. Toiminta-avustusta koskevassa selvityksessä on oltava yhteisön taloudesta vastaavan henkilön ja virallisten tilin- tai toiminnantarkastajien allekirjoitus ja kohdeavustusta koskevassa tilityksessä yhteisön taloudesta vastaavan henkilön allekirjoitus.

Avustuksen myöntäneen viranomaisen tulee käsitellä yhteisön laatima selvitys tai tilitys avustuksen käytöstä ja tehdä päätös sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Mikäli avustuksen saaja ei ole antanut määräämään

mennessä hyväksyttävää selvitystä tai tilitystä, avustus voidaan periä takaisin avustuksen myöntäneen viranomaisen päätöksellä. Jos avustusta ei ole käytetty kokonaisuudessaan myönnettyyn tarkoitukseen, avustuksen myöntänyt viranomainen voi tekemällään päätöksellä periä maksetun avustuksen tai osan siitä takaisin.

Avustuksen myöntänyt viranomainen voi eri anomuksesta päättää talousarviovuodelle myönnetyn avustuksen käyttämisestä myös seuraavana tilivuotena. Erityisistä syistä avustus voidaan myöntää käytettäväksi useampanakin vuotena.

Avustuksen myöntävälle viranomaiselle on varattava mahdollisuus avustuksen saajan hallinnon ja tilien tarkastamiseen siltä osin kuin avustuksen käytön toteaminen edellyttää.

Konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueen on vuosittain vaadittava toimintakertomus ja tilinpäätös sellaisilta yhteisöiltä, joiden sitoumuksia kaupunki on taannut tai joille se on myöntänyt lainaa sekä saatettava ne kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Sitovat määrärahat

Käyttötalousosa	Talousarviokohta	
10	Yleishallinto	tulot ja menot
11	Kaupunginjohtajan toimiala	tulot ja menot
17	Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	tulot ja menot
12	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman ESH	tulot ja menot
12 20	Erikoissairaanhoito	tulot ja menot
13	Sivistystoimen toimiala	tulot ja menot
13 70	Ammatillinen koulutus	toimintakate
13 85	Musiikkiopisto	toimintakate
13 86	Kuvataidekoulu	toimintakate
14 0	Kaupunkisuunnittelulautakunta	tulot ja menot
14 75	Rakennusvalvonta	toimintakate
14 5	Tekninen lautakunta	tulot ja menot
14 51	Joukkoliikenne	tulot ja menot
15 20	Tilakeskuksen tulosalue	toimintakate
14 52	Varikko	toimintakate
14 7	Ympäristölautakunta	tulot ja menot
Tuloslaskelmaosa		

Verotulot	tulot
Valtionosuudet	tulot
Korkotuotot liikelaitoksilta	tulot
Korkotulot	tulot
Muut rahoitustulot	tulot
Liikelaitosten peruspääoman tuotto	tulot
Korkomenot	menot
Muut rahoitusmenot	menot

Investointiosa		
91 1	Uudisrakentaminen	investointiryhmä / tulot ja menot
91 2	Korjausrakentaminen	investointiryhmä / tulot ja menot
91 3	Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	investointiryhmä / menot
92	Aineeton omaisuus	investointiryhmä / menot
93 1 - 93 5	Kunnallistekniset työt	investointiryhmä / tulot ja menot
93 7	Kehärata	investointiryhmä / menot
94	Irtain omaisuus	toimielin / tulot ja menot
95 1	Kiinteän omaisuuden osto	toimielin (kh/kala)/ tulot ja menot
95 2	Maa-alueiden kunnostus	toimielin (kala/ktj)/ tulot ja menot
97	Osakkeet ja osuudet	kohde / tulot ja menot
Rahoitusosa		
	Antolainauksen muutokset	antolainojen lisäys ja vähennys
	Nettolainanotto	nettolainanotto
Liikelaitokset		
210	Vantaan Työterveys liikelaitos	korvaus peruspääomasta ja lainan korko
211	Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit
213	Suun terveydenhuollon liikelaitos	korvaus peruspääomasta, lainan korko, liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit

Nettobudjetoitujen yksiköiden toimintakatetta heikentävä talousarviomuutos on esitettävä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi siitä riippumatta, johtuuko poikkeama talousarviosta bruttomenojen ylittymisestä tai bruttotulojen alittumisesta. Muutoksesta, joka ei toteumissa aiheuta talousarviossa esitetyn sitovan toimintakatteen ylittymistä, ei esitetä talousarviomuutosta.

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto
Kaupunki + rahastot

	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
10 Yleishallinto	B	29 191	2 791
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	20 114	2 333
17 Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	B	89 570	9 780
12 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman ESH	B	393 145	41 232
12 20 Erikoissairaanhoido	B	228 299	1 150
13 Sivistystoimen toimiala	B	435 517	31 909
13 70 Ammatillinen koulutus	N	35 332	2 233
13 85 Musiikkiopisto	N	3 993	981
13 86 Kuvataidekoulu	N	911	302
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	13 196	44 358
14 75 Rakennusvalvonta	N	3 210	4 500
14 5 Tekninen lautakunta	B	40 425	27 338
14 51 Joukkoliikenne	B	50 000	11 600
15 20 Tilakeskuksen tulosalue	N	92 630	171 518
14 52 Varikko	N	4 999	5 862
14 7 Ympäristölautakunta	B	3 657	517
Rahastot	N	3 015	695
TUOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		994 000
Valtionosuudet	B		168 000
Korkotuotot liikelaitokselta	B		170
Korkotulot	B		14 093
Muut rahoitustulot	B		15 237
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B		71
Korkomenot	B	4 100	
Muut rahoitusmenot	B	285	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
91 1 Uudisrakentaminen	B	35 180	
91 2 Korjausrakentaminen	B	27 245	
91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	B	3 715	
92 Aineeton omaisuus	B	7 735	
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	44 300	500
94 Irtain omaisuus	B	6 248	
95 Kiinteä omaisuus	B	8 000	3 500
97 Osakkeet ja osuudet	B	1 480	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	8 000	
Antolainasaamisten vähennykset	B		2 711
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		134 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	99 800	
Lyhytaikaisen lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset			0
Vaikutus maksuvalmiuteen/Rahavarojen muutos			1 912
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		1 693 292	1 693 292

Toimialoittain vertailu 2016–2021 ja kehys

1000 euroa	TP 2016	KS 2017	KEHYS 2018	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Yleishallinto								
Tulot	1 989	1 930	2 245	2 791	2 791	2 832	2 161	2 204
Menot	-26 096	-28 360	-29 097	-29 038	-29 191	-29 688	-29 013	-29 927
Toimintakate	-24 107	-26 429	-26 852	-26 247	-26 400	-26 856	-26 852	-27 723
Kaupunginjohtajan toimiala								
Tulot	2 259	2 535	2 333	2 333	2 333	2 380	2 427	2 476
Menot	-17 455	-20 153	-19 831	-20 082	-20 114	-20 392	-20 436	-20 587
Toimintakate	-15 195	-17 618	-17 498	-17 749	-17 781	-18 013	-18 008	-18 111
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala								
Tulot	9 407	9 686	9 780	9 780	9 780	9 972	10 167	10 366
Menot	-73 712	-81 437	-86 817	-89 572	-89 570	-96 169	-97 682	-99 987
Toimintakate	-64 305	-71 751	-77 037	-79 791	-79 790	-86 197	-87 515	-89 621
Sosiaali- ja terveydenhuolto, ilman ESH								
Tulot	70 422	47 600	41 303	41 232	41 232	42 056	42 898	43 756
Menot	-422 054	-401 422	-388 019	-391 358	-393 145	-406 186	-420 434	-433 602
Toimintakate	-351 633	-353 822	-346 716	-350 126	-351 913	-364 130	-377 536	-389 846
Erikoissairaanhoido								
Tulot	1 063	600	1 079	1 150	1 150	1 173	1 196	1 220
Menot	-218 615	-226 284	-225 642	-225 642	-228 299	-233 163	-241 382	-248 973
Toimintakate	-217 552	-225 684	-224 563	-224 492	-227 149	-231 990	-240 185	-247 753
Sivistystoimen toimiala								
Tulot	42 610	37 088	34 819	34 819	35 425	36 125	36 838	37 566
Menot	-436 926	-437 966	-444 316	-468 988	-475 753	-485 523	-494 778	-502 147
Toimintakate	-394 315	-400 878	-409 497	-434 169	-440 328	-449 399	-457 939	-464 581

1000 euroa	TP 2016	KS 2017	KEHYS 2018	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala								
Tulot	260 576	220 335	219 782	263 011	265 693	265 024	268 411	271 854
Menot	-186 588	-202 312	-194 513	-208 973	-208 118	-212 199	-213 439	-215 469
Toimintakate	73 988	18 023	25 269	54 038	57 575	52 825	54 972	56 385
Rahastot yhteensä								
Tulot	619	655	654	695	695	699	703	707
Menot	-1 857	-2 177	-2 750	-3 015	-3 015	-3 025	-3 036	-3 047
Toimintakate	-1 239	-1 522	-2 096	-2 320	-2 320	-2 326	-2 333	-2 340
Käyttötalous yhteensä ilman liikelaitoksia								
Tulot	388 945	320 429	311 995	355 811	359 099	360 261	364 801	370 149
Menot	-1 383 303	-1 400 111	-1 390 985	-1 436 668	-1 447 204	-1 486 346	-1 520 199	-1 553 738
Toimintakate	-994 358	-1 079 681	-1 078 990	-1 080 856	-1 088 105	-1 126 085	-1 155 398	-1 183 589
Rahoitus								
Tulot	1 173 104	1 143 244	1 191 989	1 193 570	1 191 570	1 235 534	1 287 846	1 332 333
Menot	-4 003	-6 727	-5 868	-4 385	-4 385	-7 080	-8 475	-12 575
Toimintakate	1 169 101	1 136 517	1 186 121	1 189 185	1 187 185	1 228 454	1 279 371	1 319 758
Investointiosa								
Tulot	20 201	3 800	7 000	4 000	4 000	3 500	3 500	3 500
Menot	-144 213	-117 851	-132 665	-135 833	-133 903	-142 499	-143 344	-141 958
Netto	-124 013	-114 051	-125 665	-131 833	-129 903	-138 999	-139 844	-138 458
Kaikki yhteensä ilman liikelaitoksia								
Tulot	1 582 250	1 467 473	1 510 984	1 553 381	1 554 669	1 599 295	1 656 148	1 705 981
Menot	-1 531 519	-1 524 688	-1 529 518	-1 576 886	-1 585 492	-1 635 925	-1 672 018	-1 708 271
Toimintakate	50 731	-57 215	-18 534	-23 504	-30 823	-36 630	-15 870	-2 289

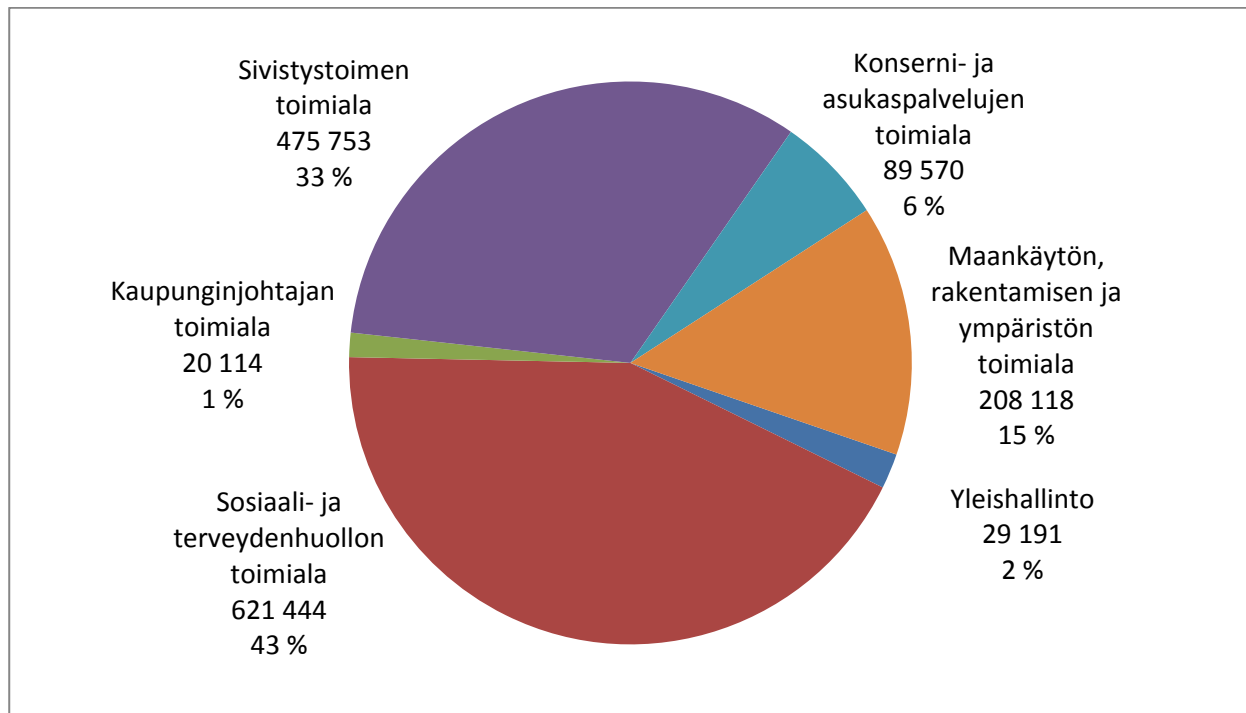

1000 euroa	TP 2016	KS 2017	KEHYS 2018	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vantaan työterveys liikelaitos								
Tulot	6 976	6 925	6 710	6 710	6 710	6 844	6 981	7 121
Menot	-6 356	-6 371	-6 422	-6 451	-6 438	-6 566	-6 724	-6 825
Toimintakate	620	554	288	259	272	278	257	296
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos								
Tulot	37 625	36 981	37 503	37 554	37 479	38 179	38 892	39 618
Menot	-35 003	-35 495	-35 826	-36 423	-36 347	-37 038	-37 720	-37 435
Toimintakate	2 622	1 486	1 677	1 132	1 132	1 141	1 171	2 183
Suun terveydenhuollon liikelaitos								
Tulot	23 473	22 720	22 720	22 835	22 835	23 148	23 475	23 756
Menot	-22 392	-21 920	-21 823	-22 235	-22 181	-22 550	-22 886	-23 148
Toimintakate	1 081	800	897	601	654	598	590	608
Liikelaitokset yhteensä								
Tulot	68 074	66 626	66 933	67 100	67 024	68 171	69 348	70 495
Menot	-63 751	-63 786	-64 071	-65 109	-64 967	-66 154	-67 330	-67 408
Toimintakate	4 323	2 840	2 862	1 991	2 058	2 017	2 018	3 087

Toimintamenot toimialoittain

(sisäiset erät mukana)

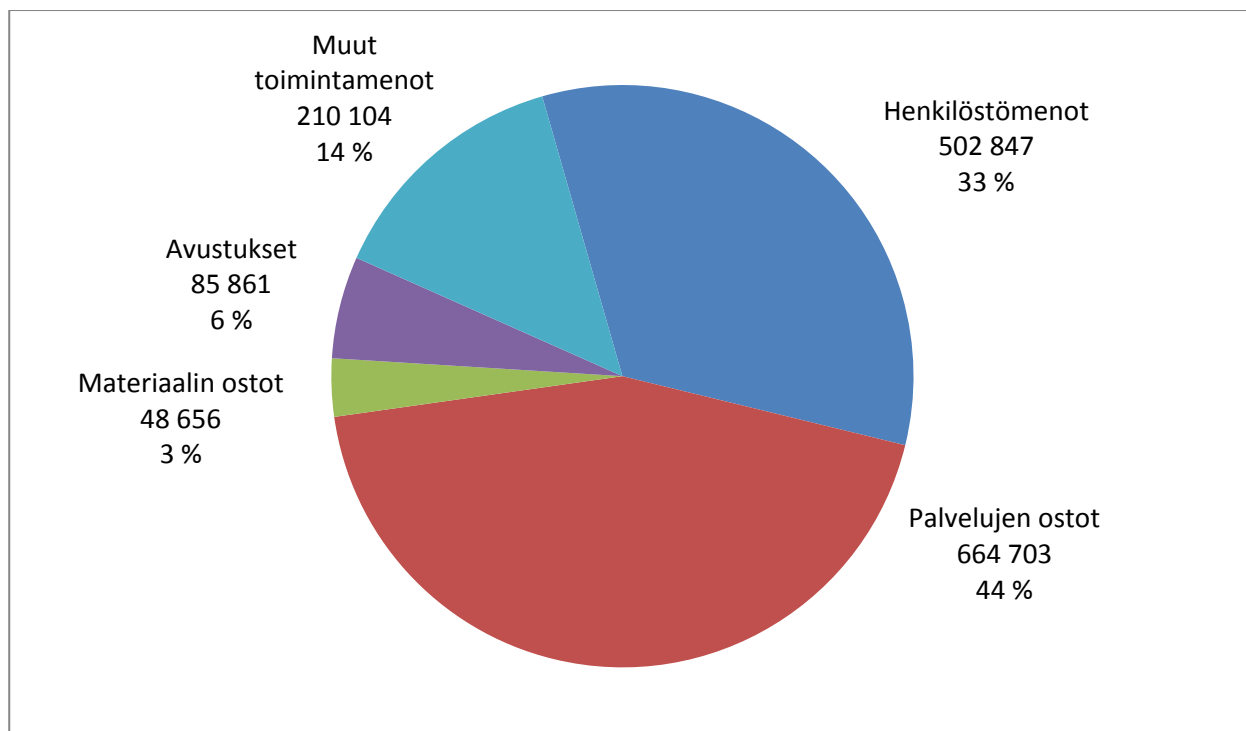
1 000 euroa

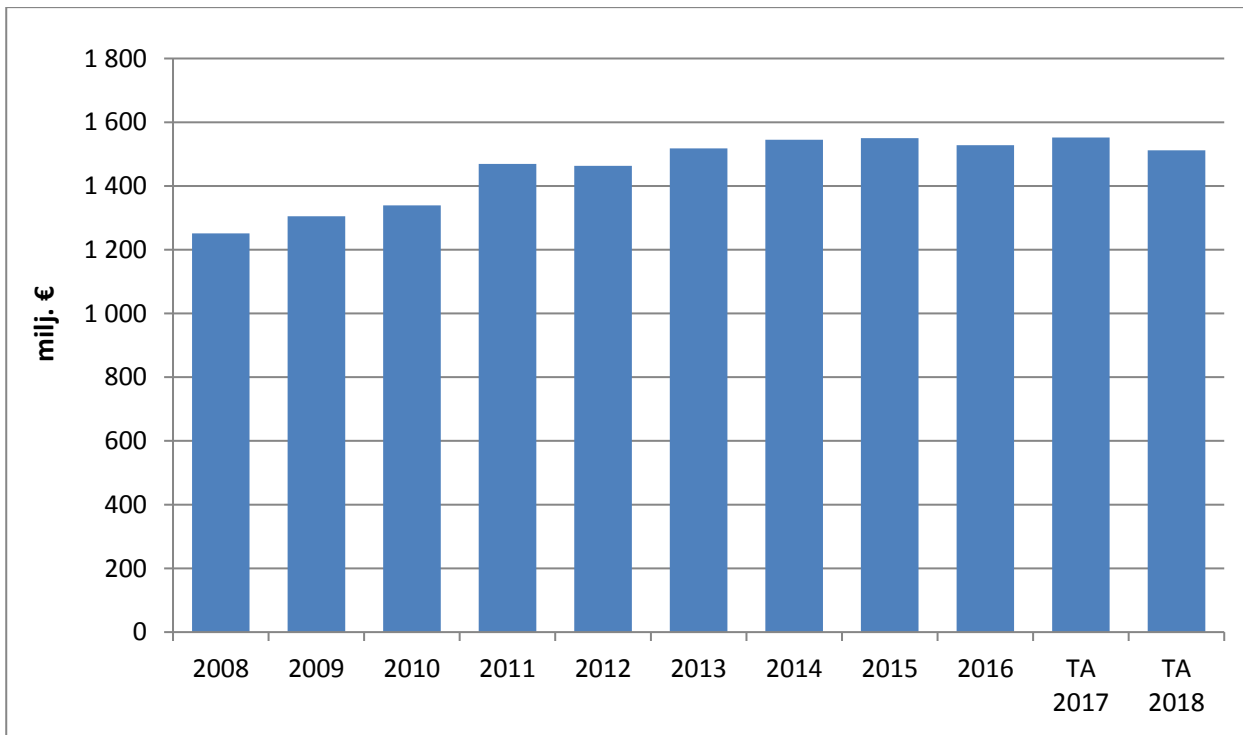
Toimintamenot menolajeittain kaupunki, rahastot ja liikelaitokset yhteensä

(sisäiset erät mukana)

1 000 euroa

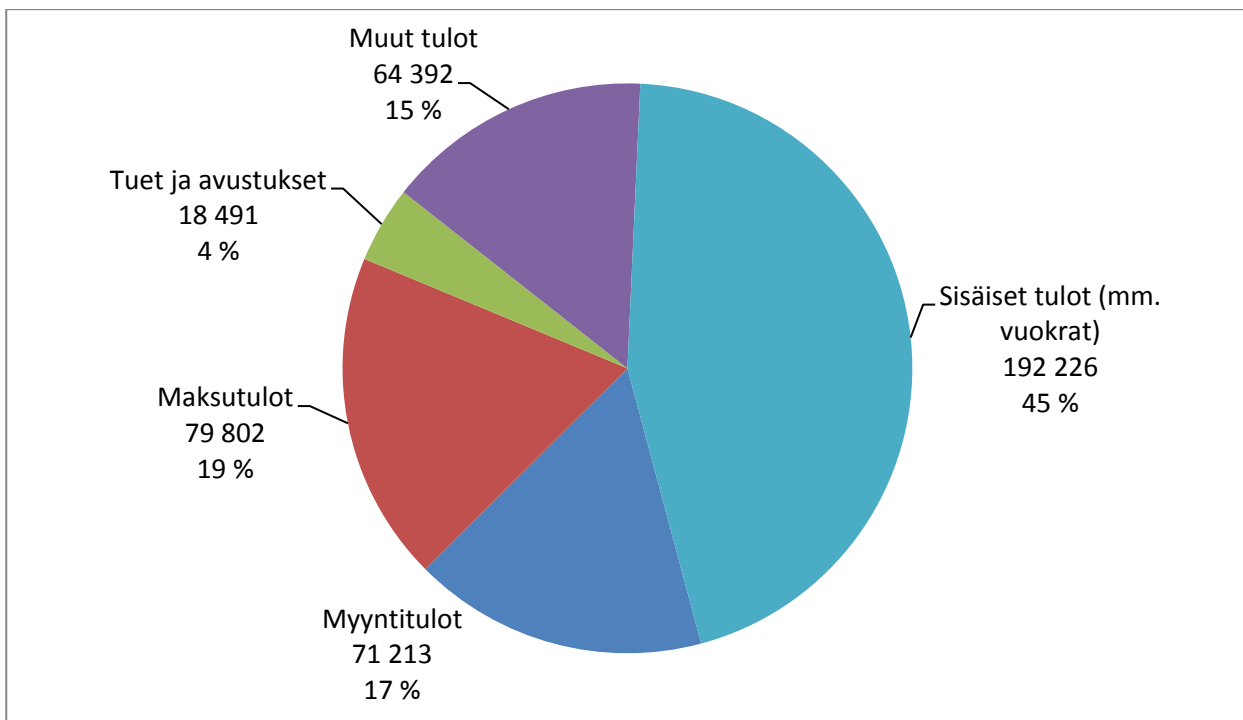

Toimintamenojen kehitys kaupunki, rahastot ja liikelaitokset yhteensä
(sisäiset erät mukana)

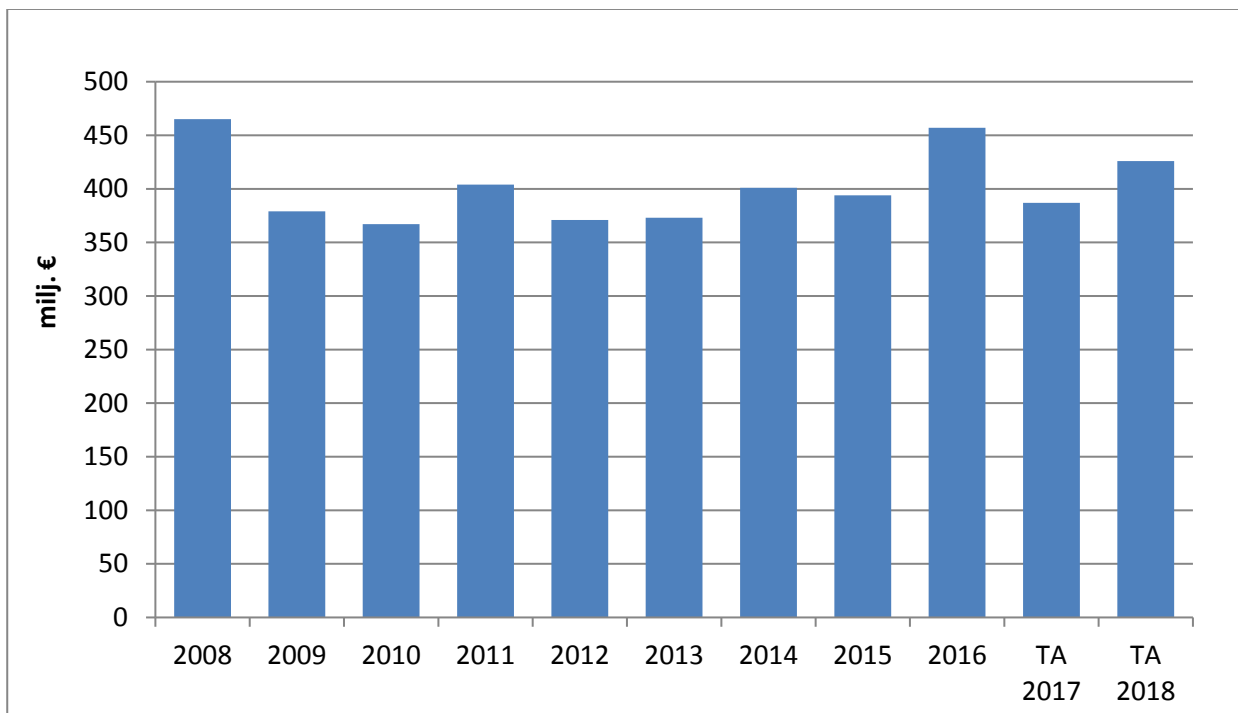

Toimintatulot tulolajeittain kaupunki, rahastot ja liikelaitokset yhteensä
(sisäiset erät mukana)

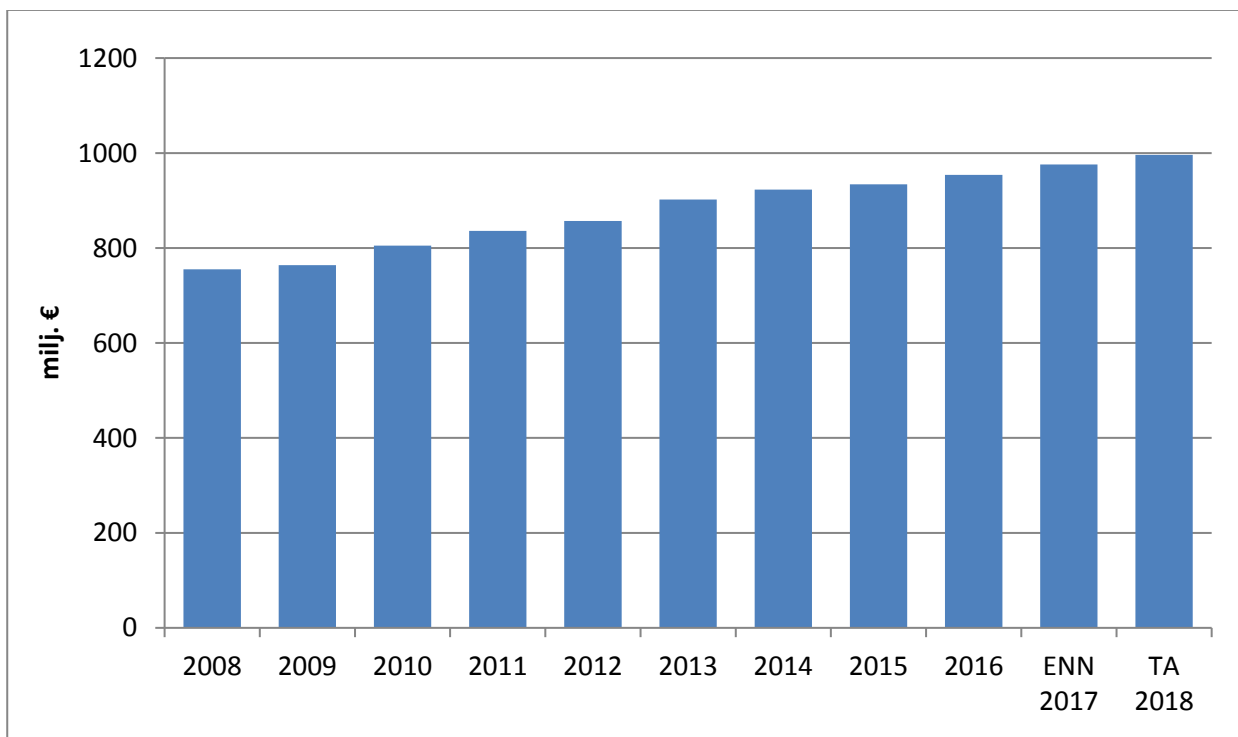
1 000 euroa

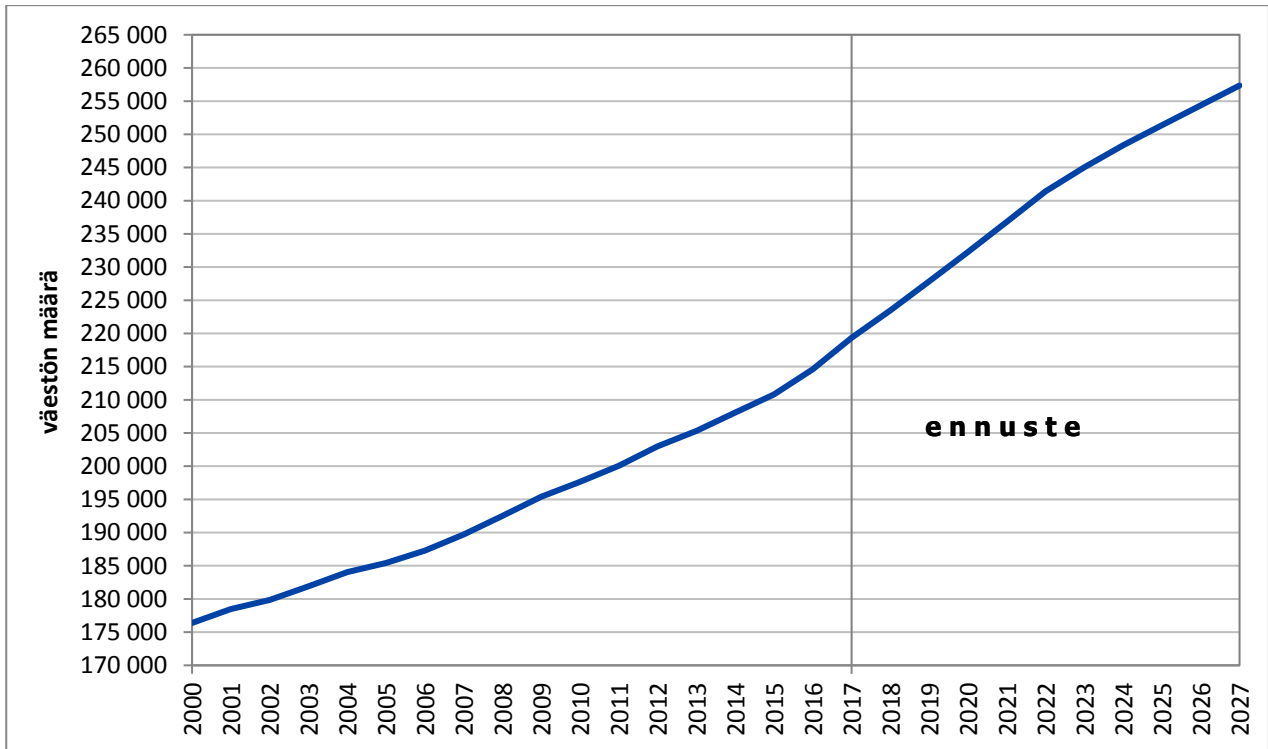
Toimintatulojen kehitys kaupunki, rahastot ja liikelaitokset yhteensä (sisäiset erät mukana)

Verotulojen kehitys (kaikki verotulot yhteensä)

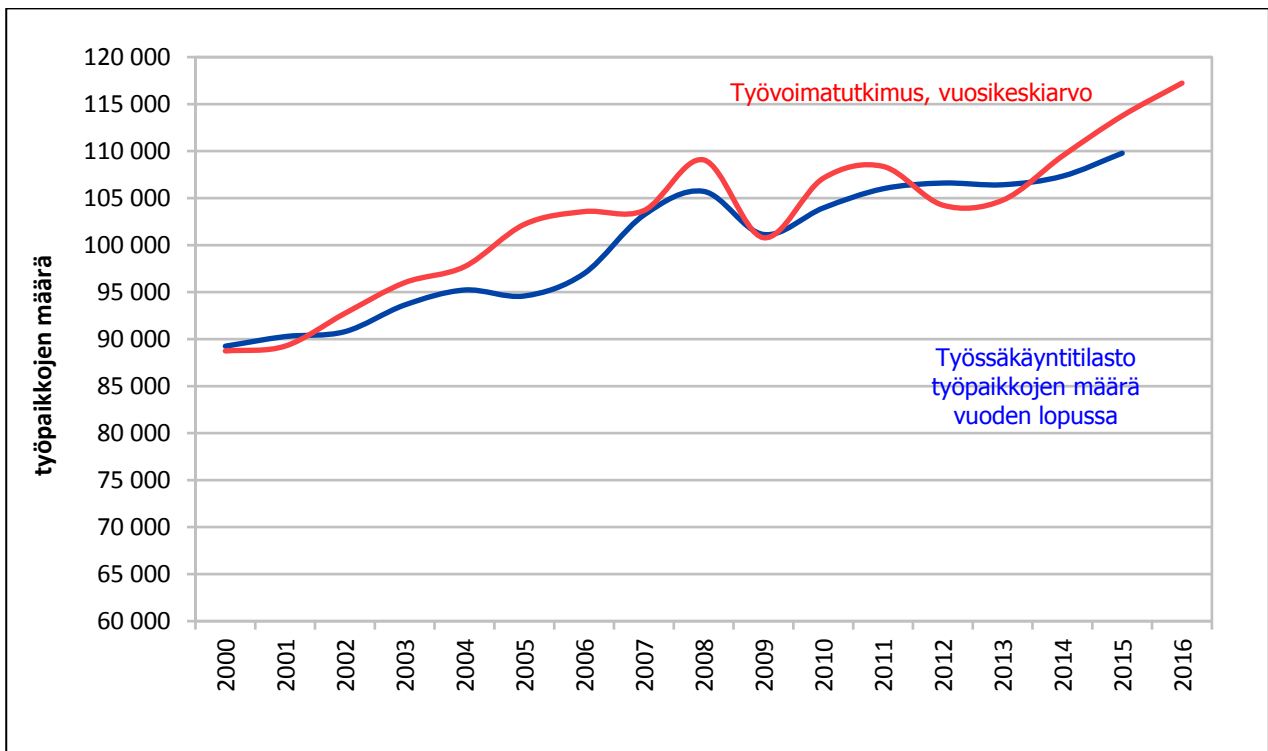

Väestökehitys

Lähde: Tilastokeskus ja Vantaan kaupunki

Työpaikkakehitys

Lähde: Tilastokeskus

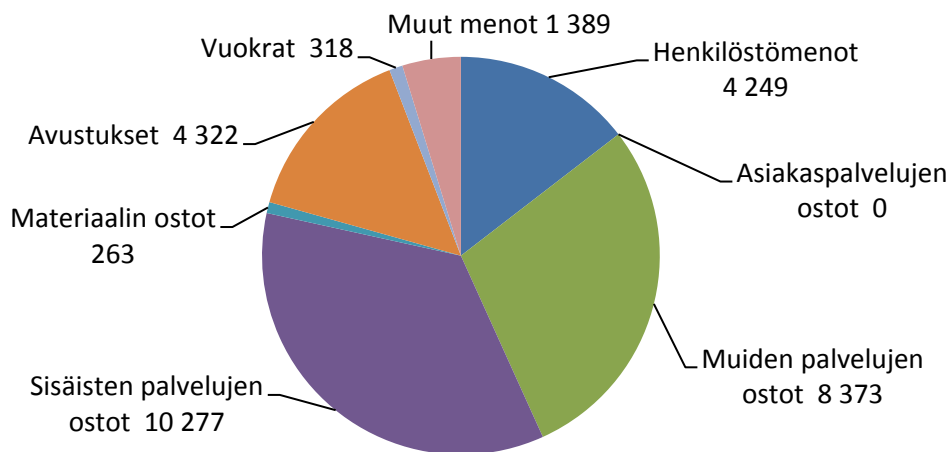
YLEISHALLINTO

10

Yleishallinto

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1 989	1 930	2 791	2 791	2 832	2 161	2 204
Menot	-26 096	-28 360	-29 038	-29 191	-29 688	-29 013	-29 927
Toimintakate	-24 107	-26 429	-26 247	-26 400	-26 856	-26 852	-27 723

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	17	9	9
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	714	714
Muut tulot	140	0	0	0
Sisäiset tulot	1 849	1 913	2 068	2 068
Tulot yhteensä	1 989	1 930	2 791	2 791
Henkilöstömenot	-2 162	-3 482	-4 249	-4 249
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-8 494	-8 478	-8 209	-8 373
Sisäisten palvelujen ostot	-10 217	-10 157	-10 277	-10 277
Materiaalin ostot	-177	-328	-263	-263
Avustukset	-3 802	-4 250	-4 322	-4 322
Vuokrat	-212	-210	-330	-318
Muut menot	-1 032	-1 454	-1 389	-1 389
Menot yhteensä	-26 096	-28 360	-29 038	-29 191
Toimintakate	-24 107	-26 429	-26 247	-26 400
Poistot	-8 397	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-8 397	0	0	0
Tilikauden tulos	-32 505	-26 429	-26 247	-26 400

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Yleishallinto sisältää keskusvaalilautakunnan, kaupunginvaltuuston, tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen, kaupunginhallituksen sekä yhteistoimintaosuudet ja -avustukset.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	5	5	5	5	5	5
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	5	5	5	5	5	5

10 10

Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki

Puheenjohtaja: Tapani Salmi

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	714	714	714	0	0
Menot	-5	-412	-1 037	-1 037	-1 051	-6	-524
Toimintakate	-5	-412	-323	-323	-337	-6	-524

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	714	714
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	714	714
Henkilöstömenot	-5	-364	-951	-951
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	0	-41	-73	-73
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	-4	-10	-10
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	-3	-3	-3
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-5	-412	-1 037	-1 037
Toimintakate	-5	-412	-323	-323
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-5	-412	-323	-323

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keskusvaalilautakunta huolehtii yleisten vaalien toimittamisesta siltä osin kuin se vaalilainsäädännön mukaan kuuluu kunnalle.

Vuonna 2018 toimitetaan presidentinvaali, jossa tulee mahdollisesti 2. vaali ja mahdollisesti maakuntavaalit. Mikäli maakuntavaalit järjestetään, määrärahasta päätetään tarvittaessa erikseen. Tähän on myös talousarviossa varauduttu. Vuonna 2019 toimitetaan eduskunta- sekä europarlamenttivaalit. Vuonna 2020 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja, mutta talousarviossa on varauduttu vuonna 2021 toimitettavien kuntavaalien valmistelukuluihin.

Valtio maksaa kunnille kertakorvauksen valtiollisten vaalien toimittamisesta. Korvaus on vähintään 2,10 euroa/ äänioikeutettu kunnan asukas.

Parannetaan vaalilautakuntien koulutusta ja laitteistojen toimintavarmuutta.

10 20

Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Puheenjohtaja: Antti Lindtman

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-904	-1 012	-1 184	-1 184	-1 191	-1 199	-1 207
Toimintakate	-904	-1 012	-1 184	-1 184	-1 191	-1 199	-1 207

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-564	-575	-758	-758
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-165	-157	-133	-133
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	-23	-132	-54	-54
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-153	-148	-239	-238
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-904	-1 012	-1 184	-1 184
Toimintakate	-904	-1 012	-1 184	-1 184
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-904	-1 012	-1 184	-1 184

Määrärahavaraus perustuu kaupunginvaltuuston yhteentoista kokoukseen, yhteentoista valtuustoinfoon ja kolmeen seminaaripäivään. Talousarviokohdalla on varauduttu myös luottamushenkilöiden tietotekniikan käytöstä aiheutuviin kustannuksiin.

10 30

Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen

Puheenjohtaja: Pietari Jääskeläinen

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-448	-531	-524	-524	-532	-540	-548
Toimintakate	-448	-531	-524	-524	-532	-540	-548

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-335	-334	-340	-340
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-91	-171	-158	-158
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	-1	-5	-5	-5
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-20	-21	-20	-20
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-448	-531	-524	-524
Toimintakate	-448	-531	-524	-524
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-448	-531	-524	-524

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet, sekä arvioi onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla, arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella ja voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, mikäli taseessa on kattamatonta alijäämää ja esittää kannanottonsa tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä kaupunginvaltuustolle. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja valvottava sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saatettava ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Määrärahavaraus kattaa tarkastuslautakunnan kokousten ja arviointitoiminnan sekä ulkoisen tarkastuksen tulosalueen ja ostopalveluna hankittavan tilintarkastusyhteisön kustannukset sekä valtuustokauden lautakunnan koulutuksen järjestämisen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tarkastuslautakunta on tärkeä osa kaupungin toiminnan arviointi- ja kehitysjärjestelmää ja kuntalaisten palvelujen toteutumisen edunvalvoja, joka toimii kaupungin arvojen mukaisesti tukien kaupungin strategian toimeenpanoa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Kuntalain mukanaan tuomat muutokset.

10 40

Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Puheenjohtaja: Sari Multala

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1 989	1 930	2 077	2 077	2 118	2 161	2 204
Menot	-10 848	-12 174	-11 890	-12 043	-12 269	-12 411	-12 579
Toimintakate	-8 859	-10 244	-9 813	-9 966	-10 150	-10 251	-10 375

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	17	9	9
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	140	0	0	0
Sisäiset tulot	1 849	1 913	2 068	2 068
Tulot yhteensä	1 989	1 930	2 077	2 077
Henkilöstömenot	-1 259	-2 210	-2 199	-2 199
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-8 138	-8 096	-7 832	-7 996
Sisäisten palvelujen ostot	-1	0	0	0
Materiaalin ostot	-153	-187	-193	-193
Avustukset	-227	-190	-210	-210
Vuokrat	-38	-37	-68	-57
Muut menot	-1 032	-1 454	-1 389	-1 389
Menot yhteensä	-10 848	-12 174	-11 890	-12 043
Toimintakate	-8 859	-10 244	-9 813	-9 966
Poistot	-8 397	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-8 397	0	0	0
Tilikauden tulos	-17 257	-10 244	-9 813	-9 966

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohtaan sisältyvät kaupunginhallituksen, yleisjaoston, nuorisovaltuuston, toimikuntien, käyttöva-
rausten ja muun yleishallinnon määrärahat.

Talousarviokohdalle on varattu määräraha kaupunginhallituksen 21 kokousta ja kahta seminaaripäivää sekä
yleisjaoston yhdeksää kokousta varten. Kaupunginhallituksen iltakouluja suunnitellaan olevan kuusi kertaa
vuoden 2018 aikana. Myös kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja neuvottelukuntien toimintaan
sekä pääkaupunkiseudun yhteistyöhön liittyviä kokouksia varten on varattu määrärahaa.

Nuorisovaltuuston tärkein tehtävä on vantaalaisten lasten ja nuorten edunvalvonta. Nuorisovaltuusto seuraa
kaupungissa tapahtuvaa nuoria koskevaa päätöksentekoa ja pyrkii jo valmisteluvaiheessa vaikuttamaan niin,
että tehdyt päätökset ovat nuorien kannalta hyviä ja toimivia. Yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten oppilas-
kuntien kanssa jatketaan mm. osallistumalla Vaikuttaja-päivän toteuttamiseen. Vuonna 2017 valittu nuori-

sovaltuusto näkyy entistä paremmin nuorille suunnatuissa ja alueellisissa tapahtumissa sekä mediassa aktiivoiden nuoria vaikuttamaan nuoria koskeviin asioihin. Vuoropuhelua ja yhteistyötä erilaisten toimintaryhmien, päättäjien ja nuorten parissa työskentelevien kanssa lisätään.

Valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen on varattu 134 000 euroa. Käyttövarauksissa toiminnallisen varauksen määräraha on yhteensä 322 000 euroa. Määrärahasta voidaan maksaa edunvalvonnan ja kaupungin markkinoinnin kustannuksia, joista on suora hyöty kaupungille ja kaupungissa harjoitettavalle elinkeinotoiminnalle. Määrärahaa voidaan käyttää odottamattomien ja Vantaalle strategisesti merkittävien kansainvälisten, kansallisten tai seudullisten kehittämishankkeiden osallistumisen valmisteluun. Lisäksi 50 000 euroa varataan kaupunginhallituksen menokohdalle Vantaan tapahtumakaupungin näkyvyyden lisäämiseen.

Opiskelijoiden ja koululaisten kesätyöpaikkoihin on varattu 815 000 euroa. Määräraha on tarpeen, koska tarve nuorten ja alan opiskelijoiden kesätyöllistämiseen on ilmeinen. Opiskelijoiden palkkaaminen vaikuttaa myös työvoiman saatavuuteen ja se tukee oppilaitosyhteistyötä. Määräraha mahdollistaa noin 420 kesätyöntekijän palkkaamisen.

Sisäilmatoimikunnan esittämiin tarkoituksiin on varattu 500 000 euron määräraha.

Työkokeiluihin varattu 120 000 euroa mahdollistaa noin 20 henkilön terveystieteiseen uravaihtoon liittyvän uuden tehtävän kokeilun tukemisen. Lisäksi on varattu oppisopimuskoulutukseen 50 000 euroa liittyen terveystieteiseen tehtävävaihtoon.

Talousarvioon on varattu 150 000 euron määräraha vantaalaisille nuorille annettaviin kesätyöseteleihin vantaalaisiin yrityksiin ja yhdistyksiin työllistymiseksi.

Talousarviokohdan määrärahaan sisältyvät kuntien keskusjärjestöjen maksuosuudet sekä jäsenmaksut niille yhteisöille, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä sekä osuudet Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) ja Uudenmaan liitolle.

Talousarviokohdassa on varaus loppiaisvastaanoton järjestämiseen.

Vantaan Veden HSY:lle siirtyneen henkilöstön eläke- ja varhemaksuvelvoitteisiin on budjetoitu 244 783 euroa. EVTEK-kuntayhtymän purkamisesta johtuviin eläke- ja varhemaksuvelvoitteisiin on budjetoitu 98 560 euroa.

Kaupungin osuus verotuskustannusten kattamisesta on 4,964 milj. euroa.

Historiatoimikunnalle on varattu 93 000 euroa. Vuoden 2018 aikana työstetään vuonna 2024 julkaistavaa Vantaa 50-vuotisteosta. Teos koostuu useiden ammattitutkijoiden teksteistä. Vuoden 2018 aikana päätetään kirjoittajien valinnoista ja sisällön lopullisista linjoista. Samoin jatketaan kaupunkilaisten ja päättäjien haastatteluja. 50-vuotisteoksen työstämisen lisäksi Kaupunkisuunnittelun toteuttaman Håkansbölen kartanoalueen käytön ja korjauksen selvitystyön pohjalta kirjoitetaan yhteisö Håkansbölen kartanosta. Kirjoittaminen tehdään vuoden 2018 aikana. Teos julkaistaan vuoden 2019 aikana, jolloin taittoon ja painattamiseen liittyvät kulut siirtyvät ko. vuodelle. Kirjoitushankkeiden ohella suoritetaan Hämeenkyllän kartanon kaivaustutkimus. Kohteena on Hämeenkyllän kartanon alkuperäinen paikka, nykyisestä kartanosta noin 900 metriä koilliseen. Tutkimalla hylättyä kartanopaikkaa, saadaan tietoa kartanon arkielämästä 1600–1800-luvulla. Paikka tarjoaa ainutlaatuisen tutkimusmahdollisuuden, sillä se on säilynyt koskemattomana 1800-luvun alusta, kun kartano siirrettiin sieltä nykyiselle paikalleen. Tutkimusten myötä kaupungin menneisyys saa jälleen positiivista näkyvyyttä. Samalla saadaan kaupunkilaisille lisää tietoa Vantaan pitkästä historiasta ja vahvistetaan asukkaiden paikallidentiteettiä sekä kotiseutuylpeyttä. Saadaan myös korjattua yleistä mielikuvaa Vantaasta nuorena kaupunkina vailla historiaa.

10 50

Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Toimielin: Kaupunginhallitus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-13 891	-14 230	-14 402	-14 402	-14 646	-14 856	-15 070
Toimintakate	-13 891	-14 230	-14 402	-14 402	-14 646	-14 856	-15 070

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	0	0	0	0
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-100	-13	-13	-13
Sisäisten palvelujen ostot	-10 216	-10 157	-10 277	-10 277
Materiaalin ostot	0	0	0	0
Avustukset	-3 575	-4 060	-4 112	-4 112
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-13 891	-14 230	-14 402	-14 402
Toimintakate	-13 891	-14 230	-14 402	-14 402
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-13 891	-14 230	-14 402	-14 402

Tiedekeksussäätiön avustusta varten on varattu 3 556 000 euroa.

Suomen Kansallisoopperan vuotuisen käyttöavustukseen on varattu uuden sopimuksen mukaisesti 471 782. Yhteistyösopimus sisältää koulujen kanssa tehtävän yhteistyön.

Katumetro-tutkimusohjelmaan on varattu 84 000 euron määräraha.

Pääkaupunkiseudun kaupungit vahvistavat kaupunkitutkimusyhteistyötä solmimalla yhteistyösopimuksen Helsingin yliopistoon perustetun Kestävyystieteen instituutin osana toimivan Kaupunkitutkimusinstituutin kanssa. Kaupunkitutkimusinstituutin toimintaan osallistuu useiden tieteenalojen professoreita ja tutkijoita sekä Helsingin yliopistosta että Aalto-yliopistosta. Solmittavalla yhteistyösopimuksella vahvistetaan kaupunkien ja Kaupunkitutkimusinstituutin yhteistoiminnan muodot. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa kaupunkisuunnittelun, kaupunkikehittämisen ja kaupunkitutkimuksen vuorovaikutusta ja yhteissuunnittelua sekä

käynnistää ja tukea poikkitieteellisiä kehitysprojekteja. Keskeisenä yhteistyömuotona ovat kaupunkien määrittämille tutkimusaloille valittavat kaupunkien rahoittamat post doc -tutkijat. Instituutti aloittaa toimintansa vuoden 2018 alusta. Vuonna 2018 kokonaismenot ovat 320 000 euroa, josta Vantaan osuus on 80 000 euroa.

Vantaan osuus aluepelastuslaitoksen menoihin on 10 277 218 euroa.

HRI-hankkeelle (avoin data, pks-yhteistyö) on varattu 13 040 euroa.

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

11

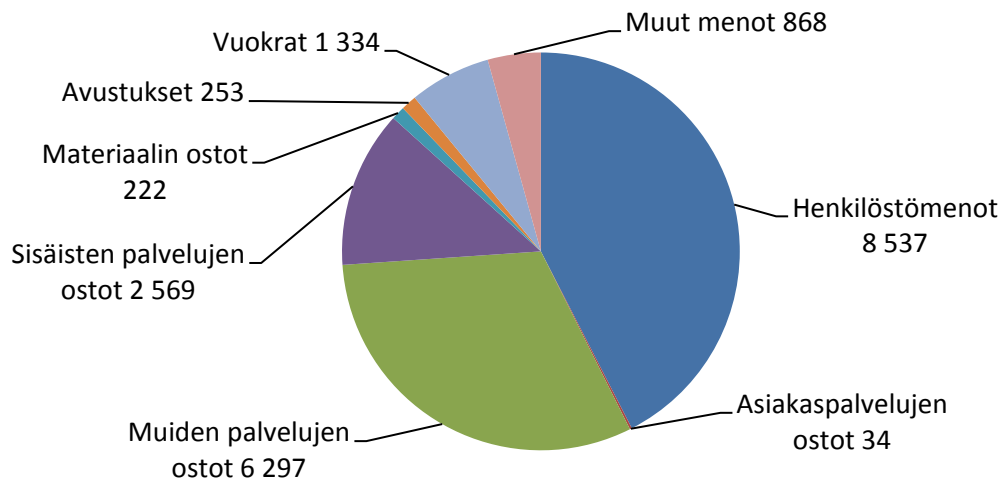
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen

Toimielin: Kaupunginhallitus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	2 259	2 535	2 333	2 333	2 380	2 427	2 476
Menot	-17 455	-20 153	-20 082	-20 114	-20 392	-20 436	-20 587
Toimintakate	-15 195	-17 618	-17 749	-17 781	-18 013	-18 008	-18 111

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	3	2	2	2
Maksutulot	3	0	0	0
Tuet	2 220	2 527	2 325	2 325
Muut tulot	23	6	6	6
Sisäiset tulot	10	0	0	0
Tulot yhteensä	2 259	2 535	2 333	2 333
Henkilöstömenot	-8 178	-8 528	-8 537	-8 537
Asiakaspalvelujen ostot	-44	-34	-34	-34
Muiden palvelujen ostot	-4 465	-6 404	-6 297	-6 297
Sisäisten palvelujen ostot	-2 552	-2 567	-2 569	-2 569
Materiaalin ostot	-164	-347	-222	-222
Avustukset	-249	-145	-253	-253
Vuokrat	-1 158	-1 203	-1 303	-1 334
Muut menot	-644	-925	-868	-868
Menot yhteensä	-17 455	-20 153	-20 082	-20 114
Toimintakate	-15 195	-17 618	-17 749	-17 781
Poistot	-30	0	0	0
Yk-lisät	10 593	9 293	0	9 319
Laskennalliset yhteensä	10 563	9 293	0	9 319
Tilikauden tulos	-4 632	-8 325	-17 749	-8 461

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunginjohtajan toimialaa johtaa kaupunginjohtaja. Toimiala huolehtii kaupunkitasoisesta ohjauksesta vastaten mm. kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta, kaupungin muiden toimielinten avustamisesta ja ohjaamisesta sekä keskitetysti kaupunkitasoisesta suunnittelusta ja kaupungin toiminnan tuloksellisuudesta.

Kaupunkitason keskeisiä toimintaympäristömuutoksia on kuvattu Yhteinen hyvinvointi – toimintaympäristön kehitys Vantaalla –raportissa sekä talousarviokirjan alun toimintaympäristöosiossa. Keskeisiä toimintaympäristötekijöitä seurataan kuukausittain ja niistä raportoidaan säännöllisesti myös osavuositarkastusten yhteydessä. Taloussuunnitelmakaudella 2018–2021 Vantaan kaupungin toimintaan vaikuttaa olennaisesti myös valmisteilla oleva sote- ja maakuntauudistus, jonka valmisteluun Vantaan osalta kaupunginjohtajan toimiala osallistuu.

Talousarviokohtaan sisältyvät päätöksentekoa palvelevat kaupunginjohtajan toimialan tulosalueet / tulosityksiköt:

- Yleisjohto: kaupunginjohtajan toimiala yhteiset, kehitysprojektit
- Kaupunginkanslia: yhteiset menot (sisältäen pääkaupunkiseudun yhteistyötä ja kunta- ja palvelurakennuudistusta koskevat asiat ja kaupungin valmius- ja turvallisuusasiat), hallintopalvelut, lakiasiat ja sihteeristö
- Sisäinen tarkastus
- Taloussuunnittelu: taloussuunnittelu ja strategia, tietopalvelu
- Henkilöstökeskus: työnantajapalvelut, henkilöstöedut, henkilöstön hyvinvointi, henkilöstön yhteistointiryhmä, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, luottamusmies- ja työsuojelutoiminta, henkilöstön työterveyshuolto
- Elinkeinopalvelut: yhteiset toiminnot, elinkeinopalvelujen hankkeet, yritysneuvonta ja matkailu
- Viestintä: viestintä ja markkinointi

Yleisjohtoon talousarviokohta sisältää kaupunginjohtajan palkan ja käyttövarat, toimialan yhteiset menot sekä varaukset strategisten projektien omarahoitusosuuksiin. Kaupunginjohtajan käyttövaroissa on varauduttu Arttu 2 – arviointitutkimusohjelman rahoitusosuuteen. Strategisten projektien omarahoitusosuuksissa on varattu vuosille 2017–2019 MAL-yhteistyön kustannuksiin 15 000 euroa vuodessa sekä lentoliikennestrategian toteuttamiselle 83 000 euroa vuodelle 2018.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa hallintojohtajan johdolla kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousten valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta, valmistelun ja päätöksenteon kehittämisestä sekä kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista. Lisäksi tulosalue huolehtii toimialan keskitetyistä hallintopalveluista sekä yleisten vaalien järjestelyistä.

Vuonna 2018 toimitetaan presidentinvaali sekä mahdollisesti maakuntavaalit lokakuussa. Vaalijärjestelyitä kehitetään, mm. rekrytointeja ja vaalilautakuntien nimeämistä. Koulutusta tehostetaan.

Sote- ja maakuntauudistukseen varautumista varten kaupungille on perustettu valmisteluorganisaatio helmikuussa 2017. Hankkeen projektitoimisto toimii kaupunginkansliassa hallintojohtajan johdolla.

Sisäisen tarkastuksen tulosalue avustaa tarkastusjohtajan johdolla kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupunkikonsultoinnin hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja.

Taloussuunnittelun tulosalue koostuu kahdesta yksiköstä, jotka ovat taloussuunnittelu- ja strategiayksikkö sekä tietopalveluyksikkö. Taloussuunnittelun tulosalue vastaa kaupungin strategian sekä talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta ja raportoinnista. Lisäksi taloussuunnittelu vastaa keskitetyistä tilasto- ja tutki-

muspalveluista sekä palveluverkkosuunnittelun kehittämisestä ja koordinoimisesta kaupunkitasolla. Tulosalue vastaa myös mm. projektisalkku- ja prosessienkuvausjärjestelmien käytön koordinoimisesta ja kehittämisestä.

Tulosalueen vuoden 2018 keskeisiä tavoitteita ovat keskitetyn tietovaraston ja siihen liittyvän visuaalisen raportoinnin jatkokehittäminen, uuden valtuustokauden strategian edistäminen, tietopalvelujen edelleen kehittäminen sekä verkkojulkaisujen käyttöönotto. Tärkeässä roolissa ovat kaupunginvaltuuston tekemiin talouslinjauksiin ja talouden tasapainottamiseen perustuva talousarviovalmistelu sekä ajantasainen ja laadukas talousraportointi. Tutkimustoiminnassa keskitytään kaupungin kehityksen kannalta olennaisimpien teemojen täsmätarkasteluihin sekä yliopisto- ja korkeakouluyhteistyön uusien yhteistyömallien käyttöönottoon. Valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen talousvaikutuksia kaupungille analysoidaan osana vuotuista talousarviovalmistelua.

Henkilöstökeskus muodostuu kahdesta tulosityksiköstä: työnantaja- ja henkilöstöpalvelut. Työnantajapalveluiden visiona on, että ”olemme arvostettu, aktiivinen uudistaja sekä rohkea esimiesten ja johdon sparraaja”. Henkilöstöpalvelujen visiona on, että ”olemme luotettava ja asiakkaan tarpeet tunteva kokonaisvaltaisten palvelusuhdepalveluiden tuottaja, jolla on käytössään modernit tuotantovälineet ja tehokkaasti toimivat tuotantoprosessit”. Koko tulosalueen toiminnan tavoitteena on tukea yhtenäisiä esimiestyön käytäntöjä koko kaupungissa ohjauksen, valmennusten ja hr-järjestelmien tuella.

Muutosten takia henkilöstöammattilaisten rooli esimiesten tukijana ja sparraajana on korostunut. Kaikki henkilöstökeskuksen systemaattiset esimiesvalmennukset ja konsultaatiot tukevat johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden parissa.

Resursseja on taloussuunnitelmassa suunnattu erityisesti:

- kaupungin henkilöstön työterveyspalvelut (sis. yleislääkäritasoinen sairaanhoito),
- työsuhdematkalippuetus,
- johtamisen valmiuksien järjestäminen /tuottaminen: ylimmän johdon valmennus, johtamisen erikoisammattitutkinnon ja lähiesimiehen ammattitutkinnon suorittamiseen sekä uusien ja nykyisten lähiesimiesten valmennuksiin (Esimiehenä Vantaalla ja Tomuta-valmennukset) sekä esimiesten coaching,
- työyhteisöjen kehittämisen tukeen (mm. konsultointi ja valmennukset),
- palkitsemisjärjestelmän elementteihin: Hyvä työyhteisö -palkintorahat ja pitkään palvelleiden palkitseminen,
- hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen (henkilöstöliikunta ja varaus ”Mun Elämä -hankkeeseen,
- työpaikkaruokailun subventio-osuuden sekä
- hr-järjestelmien käyttö- ja kehittämisrahat (painotus nykyjärjestelmän teknologian uusimisessa).

Palvelussuhde- ja palkkapalveluja sekä rekrytoinnin tukipalveluja tuotetaan henkilöstöpalveluista keskitetysti kaikille toimialoille. Keskeinen osa palvelutuotannossa on esimiehille annettava tuki palvelussuhdeasioiden hoidossa. Tavoitteena on edelleen, että palveluprosessien tehokkuus paranee, ja että Henkilöstöpalveluissa tapahtuva manuaalinen tarkastustyö vähenee ja yksikön palvelutehtävien vaatimassa osaamisessa korostuu tiedon, asiakkuuksien ja palvelussuhdeprosessien kokonaishallinta. Vuoden aikana valmistaudutaan Hijat-järjestelmän uuden version käyttöönottoon 1.1.2019.

Vuoden aikana kokeillaan muutamassa rekrytoinnissa ns. anonyymia rekrytointia.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden ja elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Elinkeinopoliitikassa erityisenä painopisteenä kiinnitetään huomioita Vantaan kansainväliseen houkuttelevuuteen.

Kaupungin uuden strategian ”Lisäämme kaupungin elinvoimaa” -painopisteen raportointia kehitetään nostamalla toiminnan fokukseen entistä laajemmat kehittämiskokonaisuudet ja harvemmat kehittämisalueet toiminnan vaikuttavuuden nostamiseksi. Osana rakennetaan vantaalaisten yritysten, oppilaitosten ja kaupungin yhteinen toimialaklusteripohjainen Triple Helix -toimintamalli yhdessä sivistystoimen kanssa.

Elinkeinopalvelut kehittää Vantaata aktiivisesti tapahtuma ja matkailukaupunkina yhdessä kulttuuritoimen kanssa siten, että kaupungin tapahtumastrategia, kulttuurikohteiden markkinointi ja kaupungin matkailun kehittäminen muodostavat houkuttelevan kokonaisuuden. Tulosalue osallistuu yhdessä tietopalvelujen kanssa elinvoiman kehittämistä kuvaavien mittareiden kehittämiseen.

Tulosalueelle kuuluu myös yhteistyö metropolialueen kilpailukykystrategian toteutuksessa, jonka lisäksi tulosalue hakee Vantaalle aktiivisesti uutta yritystoimintaa sekä tarjoaa niille tieto-, kehitys- ja neuvontapalveluita.

Elinkeinopalvelut on Vantaan osalta vastuussa myös mm. Suomen suurimpien kaupunkien yhteisen EU-hankkeen, 6Aikastrategian, ohjauksesta ja koordinoinnista. Elinkeinopalvelujen alle on koottu kaikkien 6Aika strategiaa toteuttavien hankkeiden toiminnan seuranta. Hankkeisiin tarvittava hankerahoitus tulee kultakin osallistuvilta toimi- ja tulosalueelta itseltään.

Vantaan kaupunki hyödyntää kaupungin kansainvälistä osaamispohjaa ja verkostoja sekä kehittämistyössään että niiden rahoituksessa. Vuoden 2018 aikana jatketaan yritysten yhteistyötila Kiitoradan toimintaa sekä vantaalaista yrityskiihdyttämötoimintaa. Lisäksi toimintavuoden aikana toteutetaan vahvasti lentoasema-alueen liiketoimintaympäristön kehittämistä muun muassa 6Aika Perille asti -hankkeen sekä PKS-tasoisien ja kaupunginhallituksen vahvistaman Smart&Clean -hankekokonaisuuden kautta.

Taloussuunnitelmavuosina elinkeinopalveluiden tavoitteena on edelleen toimintojen tehostaminen ja säästöjen hakeminen tarkalla taloudenpidolla, hankerahoituksen harkitulla käytöllä sekä ostopalvelujen hallitulla hyödyntämisellä. Tulosalue toteuttaa keskeisesti Vantaan kaupungin strategian elinvoimatavoitetta erikseen vahvistettavan toimenpidesuunnitelman pohjalta. Hankerahoituksessa merkittävimmät muutokset liittyvät kaupunkitasoisen 6Aika-koordinaation vahvistamiseen sekä uusien kehittämishankkeiden käynnistymiseen.

Elinkeinopalvelujen projektit:

- Kansainväliset verkostot ja jäsenyydet – toimintakulut 12 000 euroa
- PKS-yhteistyö – toimintakulut 723 000 euroa
- Verkostopartnerit – toimintakulut 167 000 euroa
- Elinvoimaohjelma – toimintakulut 311 000 euroa

EU- ja kansainv. rahoitteiset hankkeet – toimintakulut 681 000 euroa:

– 6Aika Perille asti 215 000 euroa	(rahasta palautuu takaisin Vantaalle 67 %)
– 6Aika-koordinaatiohanke 115 000 euroa	(rahasta palautuu takaisin Vantaalle 67 %)
– 6Aika Avoimet innovaatioalustat 176 000 euroa	(rahasta palautuu takaisin Vantaalle 67 %)
– FinEst Smart Mobility 175 000 euroa	(rahasta palautuu takaisin Vantaalle 91 %)

Projektien edistymistä raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain.

Viestintä on monikanavaisesti yhteydessä vantaalaisiin. Samaan aikaan, kun sähköistä viestintää vahvistetaan, kaikkiin vantaalaisiin talouksiin toimitetaan viisi asukaslehteä. Kaupunki innostaa ja osallistuu keskusteluun sosiaalisessa mediassa. Vantaa-kanavalla on kaksi päätehtävää; kaupungin markkinointivideoiden tuottaminen sekä valtuuston päätöksenteon esittely. Sisäisen viestinnän alusta uudistetaan vuoden 2018 aikana.

Tulokortin keskeiset tavoitteet

Vuonna 2017 on valmisteltu valtuustokauden strategiaa 2018–2021, jonka valmisteluun ja toimeenpanoon kaikki kaupunginjohtajan toimialan tulosalueet osallistuvat. Kaupunginjohtajan toimialan tulosalueiden valtuustokauden strategiaan ja vuoden 2018 kaupunkitason sitoviin tavoitteisiin perustuvien tulokorttien yhteenvedot esitetään vuoden 2018 käyttösuunnitelmien yhteydessä. Toimialan valtuustokauden strategian talouslinjausten tueksi valmistelemat kehittämiskärjet esitetään valtuustokauden strategian liitteessä, ja niitä toteutetaan strategiakaudella 2018–2021 tulosalueiden tulokorttitavoitteiden kautta.

Talouden tasapainon turvaaminen on keskeinen valtuustokauden strateginen painopistealue myös uudella valtuusto- ja strategiakaudella. Tavoitteena on pitää kaupungin talous tasapainossa vuotuisessa talousarviovalmistelussa tulopohjan vahvistamisella, käyttötalouden menokehityksen hallinnalla sekä investointiohjelman tavoitteellisella suunnittelulla. Talouden tasapainottamisen tärkeyttä korostavat valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset kaupungin suhteelliseen velkaantuneisuuteen, korkoriskin merkityksen kasvuun ja kasvavaan riippuvuuteen valtionrahoituksesta.

Kaupungin elinvoimaa kehitetään vuonna 2018 monipuolisesti: valmistellaan valtuustokauden mittaiset yrittäjyyttä edistävät toimenpiteet yhteistyössä elinkeinopalveluiden, sivistystoimen, koulujen ja oppilaitosten ja kumppanuusorganisaatioiden kanssa. Lisäksi kootaan vantaalaisista yrityksistä, oppilaitoksista sekä kaupungin elinkeinokehittäjistä paikallisia, toimialakohtaisia kehittämisklustereita yritysten liiketoiminnan, keskinäisen vuoropuhelun ja alueellisen kasvun vauhdittamiseksi. Tavoitteena on, että Vantaa on pääkaupunkiseudun nopeimmin kasvava yritysympäristö.

Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy on edelleen keskeinen tavoite kaupunkiorganisaatiossa tulevalle strategia- ja taloussuunnitelmakaudella. Myös osaamisen johtamisen systemaattisuuteen ja henkilöstön itsensä johtamistaitojen kasvamiseen panostetaan.

Kaupunkitason tavoitteena on valmistella hallitusti valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen TS-kaudella Vantaan kaupungille aiheuttamia muutoksia, missä työssä myös kaupunginjohtajan toimialalla on keskeinen rooli. Vuonna 2018 kaupunginjohtajan toimiala osallistuu myös Tikkurilan toimitilahankkeen valmisteluun.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	145	148	150	153	151	147
Määräaikaisen henkilöstön lkm	8	8	8	3	3	3
Henkilöstön kokonaismäärä	153	156	158	156	154	150

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Kaupunginjohtajan toimialan %-osuus koko kaupungin henkilöstöstä	1,6 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %
Henkilöstökeskuksen järjestämät oppimispäivät	2 891	2 204	1 500	1 500
Työterveyshuollon kustannukset, euroa per työntekijä	375	311	365	365
Palkkalaskelmia per käsittelijä, 1 htv				
Muut sopimusalat (KVTES)	7 118	7 283	6 900	7 150
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	3 903	4 274	3 984	4 090

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Palkkalaskelman hinta				
Muut sopimusalat (KVTES)	13,1	13,1	13,3	13,1
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	25,4	23,0	24,8	24,3
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	423	463	470	470
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 377	1 650	1 700	1 700
Kaupunginvaltuuston kokoukset	11	11	11	11
alle 3h kokousten %	63,6	63,6	54,5	45,4
Kaupunginhallituksen kokousmäärät	21	21	23	21
Käännöstyöt	2 700	2 600	2 790	2 790
Viestinnän kustannukset, euroa per asukas	4,84	4,31	5,34	5,67

KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA

17

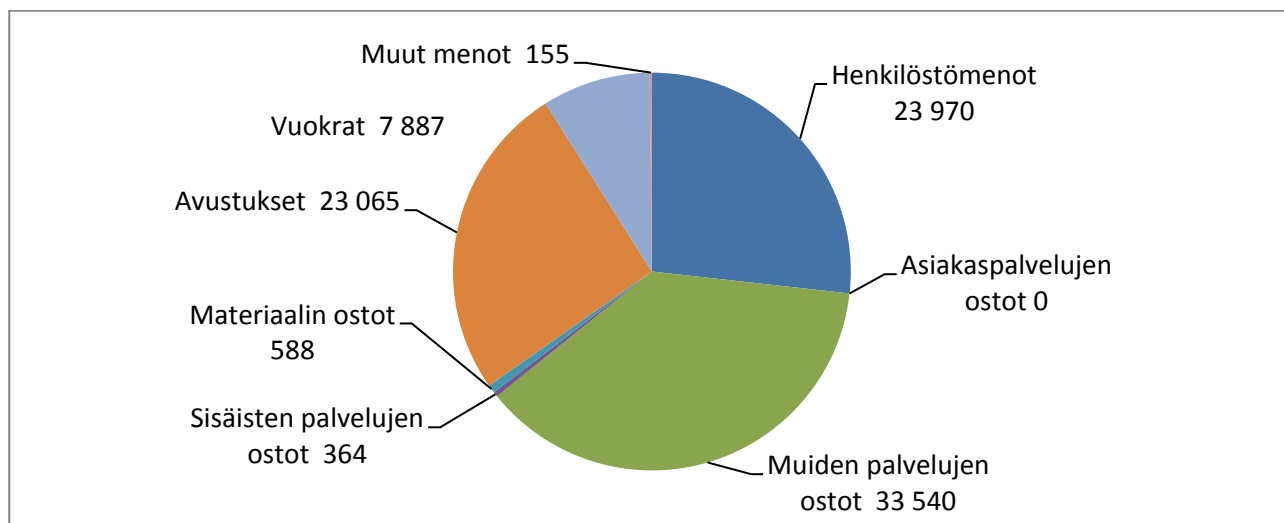
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilöt: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö

Toimielin: Kaupunginhallitus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	9 407	9 686	9 780	9 780	9 972	10 167	10 366
Menot	-73 712	-81 437	-89 572	-89 570	-96 169	-97 682	-99 987
Toimintakate	-64 305	-71 751	-79 791	-79 790	-86 197	-87 515	-89 621

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	3 333	3 626	3 823	3 823
Maksutulot	9	52	53	53
Tuet	4 891	4 738	4 819	4 819
Muut tulot	588	540	248	248
Sisäiset tulot	586	730	838	838
Tulot yhteensä	9 407	9 686	9 780	9 780
Henkilöstömenot	-22 131	-23 178	-23 970	-23 970
Asiakaspalvelujen ostot	-1	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-22 129	-27 933	-33 540	-33 540
Sisäisten palvelujen ostot	-285	-2	-364	-364
Materiaalin ostot	-792	-720	-588	-588
Avustukset	-22 300	-22 824	-23 065	-23 065
Vuokrat	-6 178	-6 427	-7 888	-7 887
Muut menot	103	-352	-155	-155
Menot yhteensä	-73 712	-81 437	-89 572	-89 570
Toimintakate	-64 305	-71 751	-79 791	-79 790
Poistot	-7 871	-9 653	-8 326	-8 326
Yk-lisät	26 850	21 188	22 718	22 718
Laskennalliset yhteensä	18 978	11 535	14 392	14 392
Tilikauden tulos	-45 326	-60 216	-65 399	-65 398

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan organisaatio käsittää konsernipalvelujen neljä tulosaluetta (rahoitus, talouspalvelukeskus, hankintakeskus, tietohallinto) ja kaksi liikelaitosta (Vantaan Työterveys liikelaitos ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos) sekä asukaspalvelujen kaksi tulosaluetta (kuntalaispalvelut, työllisyyspalvelut). Konsernipalvelujen apulaiskaupunginjohtajan suorassa alaisuudessa toimii kehittämissyksikkö, joka vastaa konsernihallinnosta. Tämän lisäksi toimialan taloutta ja hallintoa koordinoivat talous- ja hallintopalvelut –tulosalue sekä asukaspalvelujen yhteiset toiminnot -yksikkö.

Hyvästä talouskasvusta huolimatta korot pysyivät alhaisella tasolla odotettua pitempään, mikä merkitsee kaupungille ja sen konsernille erittäin alhaisia korkokuluja myös vuonna 2018.

Työllisyystilanne on parantunut mutta erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon tarvitaan lisää toimenpiteitä.

Uusi kuntalaki edellyttää kaupunkia kehittämään kuntalaisten osallisuutta. Osallistuva Vantaa -toimintamallia tarjoaa uusia osallisuuden muotoja.

Palvelujen ja kaupungin sisäisten toimintojen digitalisoimista jatketaan määrätietoisesti. Toimiala uudistaa sähköiset kuntalaispalvelut vuorovaikutteisemmiksi.

Tuloskortin keskeiset tavoitteet

Konserni- ja asukaspalvelujen keskeiset tavoitteet liittyvät talouden vahvistamiseen, kaupungin elinvoiman lisäämiseen, kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtimiseen ja palvelujen kehittämiseen.

Onnistuneella varainhankinnalla ja optimaalisella rahoitus- ja korkoriskin hallinnalla on keskeinen rooli kaupungin talouden tasapainottamisessa. Riskienhallinnalla varmistetaan, että Vantaan kaupungin toimialojen, tulosalueiden, liikelaitoksien sekä kaupunkikonsernin merkittävien tytäryhteisöjen riskienhallintasuunnitelmat ovat ajantasaisia.

Työllisyyden hoidossa on tärkeää yritysysteistyötä lisäämällä luoda uusia työtilaisuuksia ja aktivointimahdollisuuksia nuorille ja pitkäaikaistyöttömille.

Toiminnan tuottavuuden edistämiseksi toteutetaan mittavia tietojärjestelmä uudistuksia. Tavoitteena on, että kuntalaisilla on käytössään yhä enemmän sähköisiä palveluita ja niiden tukipalveluita. Lisäksi kaupungin sisäiset toiminnot hyödyntävät verkkopalveluita ja uusinta teknologiaa.

Strategisilla hankinnoilla tuetaan kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Itsearviointien tulokset

Itsearviointitulosten pohjalta vuodelle 2018 nousivat tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi asukaspalveluissa henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen, prosessien kehittäminen sekä strategiaan pohjaavan toiminnan, organisaation ja johtamisjärjestelmän vahvistaminen.

Konsernipalvelujen tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi jalostuivat 1) visionäärisyys ja innovatiivisuus, 2) johtaminen, esimiestyö ja leadership sekä 3) osaamisen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja hallintopalvelut huolehtii toimialan taloudesta, hallinnosta, kehittämisestä ja lainopillisista palveluista. Apulaiskaupunginjohtajan suorassa ohjauksessa toimiva Kehittämistulosyksikkö vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian valmistelusta ja toteuttamisen koordinoinnista, konserni- ja omistajaohjauksen kehittämisestä, konserniraportoinnista ja konsernihallinnon controller-toiminnoista, toimialan johdon tukipalveluista, lainopillisista palveluista, kaupunginhallituksen yleisjaoston esityslistojen valmistelusta, pöytäkirjojen laatimisesta sekä päätösten täytäntöönpanosta.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Talous- ja hallintopalvelut auttaa toimialaa ja tulosalueita talouden seurannassa. Talouden raportit julkaistaan kuukausittain talouden ja hallinnon portaalissa niin raportteina kuin graafeinakin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Tavoitteena on koota kaikki toimialan SharePoint-palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi ja koordinoita tulosaluiden prosessikehittämistä.

Konserniohjauksessa toteutetaan aktiivisesti toimenpiteitä entistä tehokkaamman konsernirakenteen toteuttamiseksi.

Rahoitus

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Rahoituksen tulosalue vastaa muun muassa kaupunkikonsernin lyhyt- ja pitkäaikaisesta rahoituksesta, rahoitus- ja korkoriskien hallinnasta sekä niiden kehittämisestä, sijoitustoiminnasta, likviditeetin sekä konsernitilin hallinnasta, ulkoisista pankki- ja rahoittajasuhteista, kaupunkikonsernin riskienhallinnan koordinoinnista ja kehittämisestä, kattavan ja ajantasaisen vakuutusturvan varmistamisesta, vahinkorahaston toiminnasta sekä leasingrahoituksen puitesopimuksista. Lisäksi tulosalue hallinnoi asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisen rahastoa sekä tarjoaa tehtäväalueensa asiantuntija- ja tukipalveluja sekä kaupungin omille yhtiöille että PKS -elimissä ja -yhteisöissä.

Riskienhallinnan osalta keskeinen tavoite on jalkauttaa määritetyt käytänteet ja menettelyt niin, että kaupunkikonsernin riskienhallinta on kokonaisvaltaista, yhdenmukaista, järjestelmällistä ja säännöllistä. Rahoituksen tulosalue vastaa määritettyjen riskienhallinnan käytänteiden lisäksi myös varautumisen toimintamallien ajantasaisuudesta sekä tarkoituksenmukaisuudesta.

Toimintaympäristön muutokset:

- Globaali talouskasvu on pysynyt kohtuullisen vahvana, ja myös Suomen talouskasvu on yllättänyt positiivisesti. Inflaatio on kuitenkin pysynyt euro-alueella vaimeana, mikä on heijastunut EKP:n rahapolitiikan kiristystoimenpiteiden viivästymisenä. Kaupunki ja sen yhtiöt hyötyvät näin ollen historiallisen matalasta korkotasosta vielä ainakin suurimman osan vuotta 2018. Riskit korkotason nousuun ovat kuitenkin kasvaneet selvästi. Toisaalta hyvä talouskasvu yhdistettynä tiukkaan menokehykseen on mahdollistanut Vantaan kaupungin lainakannan supistumisen.
- Euroalueen ongelmat jatkuvat edelleen. Rahamarkkinoiden vakautta uhkaa muun muassa Italian pankkisektorin ongelmat.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Lainasalkun optimaalinen hallinnointi, kaupunkikonsernin onnistunut varainhankinta. Riskienhallinnan kehittäminen ja jalkauttaminen kaupunkikonsernissa

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Uusi rahoitussopimusten hallinnointijärjestelmä, joka mahdollistaa koko konsernin rahoitussopimusten tehokkaamman hallinnan.

Kaupunkikonsernin riskienhallinnan menettelyjen vakiinnuttaminen, varautumisen ja valmiussuunnittelun ajantasaisesta ohjeistuksesta huolehtiminen.

Talousspalvelukeskus

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talousspalvelukeskus vastaa kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävistä, ostolaskujen käsittelystä ja –reskontrasta, myyntilaskutus- ja perintätehtävistä, ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen ja niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä sekä toimintansa kilpailukyvyistä ja tuloksellisuudesta. Toimintaympäristöanalyysin pohjalta talousspalvelukeskuksen tulee kiinnittää palvelutuotantonsa järjestämisessä erityistä huomiota tietotekniikan hyödyntämiseen mm. tuomalla ohjelmistorobotiikkaa taloushallinnon prosesseihin.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Konserniyhtiöiden taloushallinnon palvelutuotanto on lähes 90 prosenttisesti keskitetty talousspalvelukeskuksen hoidettavaksi (10 %:a v. 2012). Kaupungin ulkoisen laskennan tehtävistä myyntilaskutus on jo täysin keskitetty talousspalvelukeskukseen. Taloushallinnon prosessien ja tietojärjestelmien uudistamis- ja keskittämistyön myötä on jo saavutettu merkittävää tuottavuuden parantumista erityisesti laskujen käsittelyprosesseissa palvelukeskuksen sisällä: ostolaskuprosessissa 97 prosentin tuottavuuden parantuminen vuonna 2017 (vrt. 2008) mittarilla kappaletta/ henkilötyövuosi ja vastaavasti mitattuna myyntilaskutusprosessissa peräti 666 prosenttia. Jatkossa kokonaisprosessien tehokkuuden parantaminen ja tehtävien jatkokeskittäminen ilman henkilösiirtoja on mahdollista, kun ohjelmistorobotiikkaa päästään hyödyntämään laajemmin taloushallinnon tehtävissä. Tätä myötä sitoutuvaa henkilötyötä ja käsiteltävien laskujen yksikköhintoja on mahdollista alentaa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Vuonna 2018 painopistealueena on ottaa käyttöön ohjelmistorobotiikkaa erityisesti ostolaskujen käsittelyprosesseissa samalla keskittäen ostolaskujen tiliointitehtäviä. Automaatioastetta kasvattamalla saadaan alennettua sitoutuvaa henkilötyötä ja laskettua yksikköhintoja sekä kaupunki- että konsernitasolla.

Hankintakeskus

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Hankintakeskuksen tulosalue vastaa kaupungin hankintatoimen kehittämisestä, keskitetyistä kaupungin materiaalihankinnoista, kaupungin palveluhankintojen koordinoinnista, kaupunkikonsernin kilpailuttamisprosessien ja niihin liittyvän sopimushallinnan periaatteiden kehittämisestä.

Hankintakeskus vastaa myös hankintojen logistisesta kokonaisuohjauksesta, keskitetystä tilaamisesta ja tilaamisen ohjauksesta sekä ateria-, puhtaus- ja vahtimestaripalvelujen kilpailuttamisesta, tilaamisesta toimialoille ja siihen liittyvästä palveluntuottajien ohjauksesta.

Vastuullisuuden merkityksen kasvu hankinnoissa edellyttää yhä vahvempaa ja laaja-alaisempaa osaamista ja asettaa omat vaatimuksensa hankintojen tekemiselle.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Hankinnat tehdään mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen. Vastuullisuutta edistetään ottamalla ympäristö-, sosiaaliset- ja taloudelliset näkökohdat huomioon hankinnoissa.

Strategisten hankintojen toimintamalli otetaan osaksi kaupungin toiminnan vuosisuunnittelua. Jatkamme aktiivisesti yhteistyötä Smart & clean -säätöön kanssa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Kartoitetaan ateriapalvelutoiminnan palveluverkko. Kehitetään uusia tapoja ja malleja strategisen vaikuttavuuden aikaansaamiseksi hankintojen avulla.

Talousarvion tunnusluvut

Hankintakeskus seuraa ja raportoi hankintakeskusvetoisiin kilpailutuksiin käytettyjä henkilötyötunteja. Tunnuslukumittari on henkilötyötunnit/kilpailutus. Ensimmäinen seurantakausi täyttyy vuoden 2017 lopussa.

Tietohallinnon palvelukeskus

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tietohallinnon tulosalue vastaa tietohallintojohtajan johdolla kaupungin tietohallinnon, tietotekniikan, teletekniikan sekä tietohallinnon ohjelmistojen tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä, yhteensovittamisesta ja tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankinnoista sekä niihin liittyvistä palveluhankinnoista. Tietohallinnon palvelukeskus jatkaa tietohallinto-ohjelman toimeenpanoa vuosina 2017–2018. Uuden tietohallinto-ohjelman valmistelu käynnistetään syksyllä 2017.

Keskeisenä tavoitteena on edistää sähköistä asiointia edelleen avoimeen lähdekoodiin pohjautuvalla ketterällä kehittämismallilla. Lisäksi pilvipalvelupohjaisen ICT-ympäristön käyttöönottoa edistetään edelleen ns. Pilviagentti toiminnalla.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tietohallinto jatkaa palvelujen modernisointia ja tavoittelee sitä, että kaupungin sisäinen tietohallinto kykenee toimimaan ketterästi ja on keskeinen substanssitoiminnan mahdollistaja.

Vuositasen tavoitteet ovat seuraavat:

Apotti -hankkeessa varmistetaan hankeaikataulussa ja budjetissa pysyminen. Digitaalinen kiinteistöhallinta ja tiedolla johtamisen ratkaisu otetaan kaupunkitasoisesti käyttöön. IT-palveluiden käytettävyyttä ja palvelutasot vakiinnutetaan ns. IT-operaatiokeskuksen avulla. Vuonna 2018 otetaan käyttöön kyberturvallisuuspalvelu.

2018: Apotin käyttöönotto ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tietojärjestelmä uudistuksen (Matti) käyttöönotto. Ohjelmistorobotiikan käyttöönoton edistäminen.

2019: Varhaiskasvatuksen toiminnanohjauskokonaisuuden käyttöönotto. Ohjelmistorobotiikan käyttöönoton edistäminen.

2020: Uusi asianhallinnan kokonaisuus.

2021: Uuden taloushallinnon kokonaisuuden käyttöönotto.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Keskeisiä muutoksia tietohallinnon tulosalueella ovat:

- SOTE/MAKU - muutostyöt kaupungin ICT-infrastruktuurissa.
- SOTE -työasemien leasingajan jatkaminen 31.12.2019 saakka.
- Uuden tietoliikenne- ja puhelinkokonaisuus käyttöönotto.
- Tiedolla johtamisen ratkaisu jatkokehittäminen.
- Ohjelmistorobotiikka otetaan käyttöön pilotoimalla kokonaisuutta yhdessä talouspalvelukeskuksen kanssa.

Asukaspalvelujen hallinto

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Asukaspalvelujen yhteisiin toimintoihin kuuluvat monikulttuurisuus, viestintä ja kehittäminen. Niiden tehtävänä on koordinoita kaupungin monikulttuurisuuskysymyksiä, hoitaa konserni- ja asukaspalvelujen viestintää, asukaspalvelujen strategista kehittämistä ja suunnitella kaupunkitasoisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä sekä osallistua kaupungin hyvinvointiryhmän työskentelyyn.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskeisenä tavoitteena on uuden monikulttuurisuusohjelman toteuttaminen osana hyvinvointiohjelmaa, kaupungin strategisen johtamismallin vahvistaminen asukaspalveluissa ja asiakaspalautetiedon hyödyntäminen viestinnässä.

Kuntalaispalvelut

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Palvelujen sähköistäminen digitalisaation myötä asettaa uusia vaatimuksia asiakaspalvelun toteuttamiselle, osallistumisen mahdollistamiselle ja kuntalaisten tukemiselle palvelujen käytössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee tuomaan isoja muutoksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön organisoimisessa tulevaisuudessa. Toiminnallisesti muutokset kuntalaispalveluissa liittyvät asioinnin ja neuvonnan järjestämiseen, Osallistuvan Vantaan käyttöönottoon sekä asukkaiden ja järjestöjen tukemiseen.

Uusi kuntalaki edellyttää strategisempaa otetta myös kuntalaisten osallistumiseen ja hallinnon avoimuuteen sekä päätöksenteosta viestimiseen. Kansalaisyhteiskunnan muutokset haastavat perinteiset tavat tukea omaehtoista toimintaa ja kuntalaisten osallisuutta. Keskeiset haasteet nousevat Osallistuva Vantaa -toimintatavan pilotoinnin onnistumisesta, erityisesti paikallisen osallistumisen kannalta.

Avustusten jakaminen on tärkeä osa kuntalaispalvelujen toimintaa ja ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Turvapaikanhakijatilanne edellyttää edelleen vapaaehtoistoiminnan tiivistä koordinaatiota Vantaa-mallin mukaisesti. Yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan tavoitteena on mahdollistaa kaikille aktiivinen kuntalaisuus.

Kuntalaisneuvonnan ja -ohjauksen koordinoitua ja monikanavaista asiointipalvelua kehitetään edelleen. Tavoitteena on tarjota vantaalaisille entistä parempi asiointikokemus aikaisempaa keskitetyimmällä palveluvalikoimalla. Tulevalla valtuustokaudella kehitetään kaikkia toimialoja koskeva kaupunkitasoinen asianhallinnan toimintamalli sekä huolehditaan asianhallinnan digitalisoinnin edistämisestä. Valtuustokauden aikana talous- ja velkaneuvonta siirtynee oikeusaputoimistojen ja edunvalvontapiirien hoidettavaksi.

Kuntalaispalvelut vastaa asukastilaohjelman mukaisesti kohtaamispaikkojen ylläpitämisestä ja kehittämisestä ja järjestötilojen toiminnallisesta hallinnoinnista. Yhteisen pöydän ruoka-avun logistiikka kuljettaa hävikkiä vuositasolla jo 1,5 milj. kiloa. Yhteistyökumppaneina ovat elintarvikealan merkittävimmät toimijat.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskitetyn monikanavaisen asiointipalvelumallin kehittämistyön toteutuminen on yksi keskeisistä tavoitteista. Uuden asiointipalvelun rakentaminen kytkeytyy osaksi Vantaan kaupungin tietohallintopalvelujen johtamaa sähköisen asiointin hanketta (Oma Vantaa). Tavoitteena on lisätä sähköistä asiointia ja itsepalvelumahdollisuuksia sekä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen.

Vantaa-infojen asiakaspalvelua kehitetään ja niihin keskitetään edelleen kunnan asiointipalvelua. Kuntalaisille suunnattua sähköisten asiointipalvelujen käytön tukea vahvistetaan entisestään.

Asiakirjahallinnon kehittämistyötä jatketaan. Tavoitteena on luoda kaupunkitasoinen malli, jolla tuetaan asian ja tiedonhallinnan elinkaarta.

Osallistuva Vantaa -toimintatapa on käytössä. Lisäksi kehitetään keinoja tukea omaehtoista kansalaistoimintaa. Turvapaikanhakijatilanteen jatkuessa akuuttina jatketaan vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota vastaanottokeskuksissa sekä kotoutumisen tukena Vantaa-mallin mukaisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee tuomaan isoja muutoksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön organisoimisessa tulevaisuudessa. Avustustoimintaa on uudistettu. Työllisyyspalvelujen kanssa jatketaan yhteistyötä mm. työllisyyspolkujen luomiseksi asukastiloissa, asianhallinnassa ja Yhteisessä pöydässä. Kuntaan jäävän hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn kuvaamista ja määrittelyä tehdään myös yhdessä verkostojen kanssa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

- Osallistuva Vantaa -malli lisää asukasaktiivisuutta ja vuorovaikutusta.
- Kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiointipalvelumalli mahdollistaa tehokkaammat palveluprosessit ja paremman asiakaskokemuksen.
- Sähköisen asiointin asiakaspalvelu ja sen tuki vahvistuvat.
- Kaupunkitasoista asiakirjahallintoa kehitetään.
- Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja tukea jatketaan erilaisissa verkostoissa sekä turvapaikanhakijoiden ja kotoutujien parissa. Asukastilojen käyttömahdollisuudet järjestöille pyritään turvaamaan alueellisesti tasapuolisesti.
- Aktiivista yhteisötyötä sekä kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan tukea jatketaan asukastiloissa, verkostoissa, Vantaa-mallin ja Yhteisen pöydän kautta.
- Talous- ja velkaneuvonnan digitalisointi mahdollistaa asiakasmäärän nelinkertaistumisen pienemmillä resursseilla.
- Pyritään lisäämään monikielistä palvelua Vantaa-infoissa vieraskielisten kuntalaisten ja turistien palvelemiseksi.

Työllisyyspalvelut

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Työllisyyspalvelujen tulosalue vastaa työllisyyspalvelujen johtajan johdolla kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittämisestä, kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, hoidosta ja kehittämisestä tehtäväalueellaan yhteistyöstä valtion hallinnon, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa, kaupungin työvalmennustoiminnoista ja työllisyyden edistämiseen liittyvän toiminnan koordinoimisesta.

Työllisyyspalveluissa toimii kolme tulossyksikköä, joita kutakin johtaa palvelupäällikkö. Asiakkuusyksikköön kuuluu monialainen yhteispalvelu TYP, nuorten palvelut ja yritysohjaamo. Kuntouttava työtoiminta ja hankesyksikköön kuuluvat työelämään palvelut ja projektit. Tuotantoyksikköön kuuluvat kolme työvalmennustaloa. Yksiköiden lisäksi suoraan tulosaluejohtajan alaisuudessa toimii tulosalueen hallinto- ja tukipalvelujen yksikkö.

Työllisyyspalveluihin on keskitetty Vantaan kaupungin palkkatukityöllistäminen ja työllisyyspoliittiset avustukset yrityksille, järjestöille sekä yhdistyksille. Ulkopuolista rahoitusta saavia projekteja ovat pitkäaikaistyöttömiä työkokeilun kautta työelämään ohjaava Työrasti, alle 30-vuotiaille monialaista palvelua tarjoava Ohjaamo-projekti, sosiaalisia kriteerejä Vantaan kaupungin hankinnoissa pilotoiva Handu-hanke, sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke Sosku sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita työllisyyspalvelujen toiminnassa palveluissa kehittävä Viva - virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen -projekti ja Nevo Tiija -projekti.

Kunnan työllisyyspalvelujen painopiste on erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten ja maahanmuuttajien työllistymisessä. Työllisyyspalvelujen asiakasmäärät ovat viime vuosina kasvaneet ja kunnan vastuu työllisyysasioiden hoidossa lisääntynyt. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien määrä pyritään kasvattamaan 10 prosenttia vuodessa.

Vuonna 2018 käytetään palkkatukityöllistämiseen 7,2 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen on vuodelle 2018 varattu 20,9 milj. euroa.

Palkkatukityöllistämisessä tullaan keskittymään entistä enemmän alle 25-vuotiaiden työllistämiseen. Ennen talousarviokäsittelyä syksyllä 2018 työllisyyspalvelut tulee esittelemään tarkennettuja toimenpiteitä kustannusarvioineen TS-kauden nuorisotyöttömyystavoitteen saavuttamiseksi.

Työllisyyden edistämisen osalta ajankohtaisia kysymyksiä ovat erityisesti maakuntauudistus ja kasvupalvelut. Hallituksen työllisyyslinjausten konkretisoituessa muutoksiin pyritään reagoimaan nopeasti. Toimintaympäristöön vaikuttavat yleinen taloudellinen tilanne ja voimakkaassa muutoksessa oleva työelämä, jonka vuoksi erityisesti opinnollistaminen on tärkeässä roolissa palveluja kehitettäessä. Asiakasmäärän kasvaessa ja asiakaskunnan moninaistuessa työllisyyspalvelujen on pystyttävä tarjoamaan entistä laaja-alaisempia palveluja. Työllisyyspalvelujen toimintaa kehitetään aktiivisesti uusilla palveluilla ja toimintatavoilla sekä lisäämällä yhteistyötä ja verkostoitumista eri sektorien kanssa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Työllisyyspalvelujen keskeisenä tavoitteena on osallistua maakuntauudistuksen ja kasvupalvelukuntayhtymän valmisteluun ja huolehtia Vantaan edunvalvonnasta uusia organisaatiokokonaisuuksia suunniteltaessa.

Tavoitteena on lisätä kunnan mahdollisuuksia vaikuttaa työttömyyteen entistä varhaisemmassa vaiheessa, ja siten edistää työllistymistä ja vähentää työttömyyden tuomia kustannuksia. Asiakaskeskeisen palvelukonseptin avulla tuotetaan palveluja kasvavalle ja moninaistuvalla asiakaskunnalla. Toiminnan kehittämisessä huomioidaan nopeasti muuttuvan työelämän vaatimukset. Opinnollistamista integroidaan palveluihin entistä tehokkaammin.

Yritysyhteistyöhön vakiinnutetaan selkeät toimintamallit, mikä tiivistää ja selkeyttää yhteistyötä ja mahdollistaa asiakkaille uusia jatkopolkuja avoimille työmarkkinoille. Työllistymiseen liittyvät sosiaaliset kriteerit huomioidaan kaupungin hankinnoissa.

Toimintojen digitalisoimiseen panostetaan. Yksi osa tätä on Metropolia AMK:n kanssa toteutettava digitaalinen henkilöstön koulutus- ja perehdytysohjelma. Lisäksi tärkeää on sähköisen asiointipalvelun kehittäminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Lisätään resursseja nuorisotyöttömyyden vähentämiseen panostamalla tavoitteelliseen asiakasohjaukseen. Asiakaskeskeinen toimintamalli vakiinnutetaan toimintaan ja aktivointipalvelujen määrää ja sisältöä kehitetään asiakastarpeen mukaan. Kehitetään sähköistä palvelualustaa ja toteutetaan työllisyyspalvelujen palveluja Vantaa-infosta –pilotti. Uusi valmennustalo aloittaa Lummetiellä Tikkurilassa. Valmennustaloilla tapahtuva opinnollistaminen on käynnissä ja asiakkailta on mahdollisuus saada oppimistodistuksia kaikilta valmennustaloilta.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	297	310	316	317	317	317
Määräaikaisen henkilöstön lkm	29	32	33	26	26	26
Henkilöstön kokonaismäärä	326	342	349	343	343	343

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Talouspalvelukeskus				
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	23 438	24 847	28 700	27 900
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – koko kaupunki	7 390 (3 toimi- alaa)	8 338 (3 toimi- alaa)	1,50 %	1,50 %
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	39 530	41 982	41 500	43 700
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – koko kaupunki	6 201 (3 toimi- alaa)	7 118 (3 toimi- alaa)	1,50 %	1,50 %
Kirjanpito tehtäviin sitoutuneet htv:t – koko kaupunki	11,8 (3 toimi- alaa)	10,0 (3 toimi- alaa)	-1,50 %	-1,50 %
Konserniyhtiöiden palveluhintojen muutos-% (vrt. ed. vuosi)	-	1,4 %	2,0 %	1,5 %
Tietohallinto				
Työasemamäärä -hallinto - kannettavat ja työasemat, kpl	6 160	6 795	7 400	7 600
Työasemamäärä opetus - tabletit, kpl	20 000	20 000	20 000	20 000
- kannettavat ja työasemat, kpl	6 410	6 820	10 700	10 700
Asiakastytytyväisyys - ServiceDesk (1-5 > aiemmin 1-10)	9,1 Fu- jitsu, 1.10. al- kaen 4,4 CGI	4,4	4,4	4,4
Tikettimäärä - Keskimäärin kuukaudessa	3 630	5 260	5 300	5 000
IT-investointien onnistunut läpivienti - budjettitoteuma	96 % *)	Tavoite yli 95 %	Tavoite yli 94 %	Tavoite yli 94 %

*) Ilman Apottia ja Kanta eArkiston tuloja

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Kuntalaispalvelut				
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	183	186	190	200
Vantaa-infojen keskitettyjen palvelujen määrän kasvu (%)	-	8	10	15
Vantaa-infon asiakasmäärä	100 000	155 206	156 000	150 000
Talous- ja velkaneuvonnan sähköisen palvelun kautta tulleen asiakkaiden määrä (%).	-	65	88	90
Koettu tyytyväisyys järjestettyyn osallistumismahdollisuuteen (ka väliltä 1-5)	-	-	-	3,6
Ruokahävikin talteenotto (kg / vko)	-	25 000	27 000	38 000
Työllisyyspalvelut				
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos (%)	1 222	1 293	1 422	1 564
			10 %	10 %
Työttömien nuorten virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen	27 %	37 %	33 %	29 %
Ei työttömänä tai toimenpiteissä kolme kuukautta kaupungin palkkatukityösuhteen päättymisen jälkeen (tammi-huhtikuu) - vuosi	-	24,0 %	15,0 %	25,0 %
Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelu TYP:n päättäneet asiakkuudet	440	800	1 000	2 300
Valmennustalojen asiakaspäivän hinta	-	-	-	60 €
Valmennustalojen asiakaspaikkojen täyttöaste	-	-	-	70 %

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

12

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala yhteensä

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen

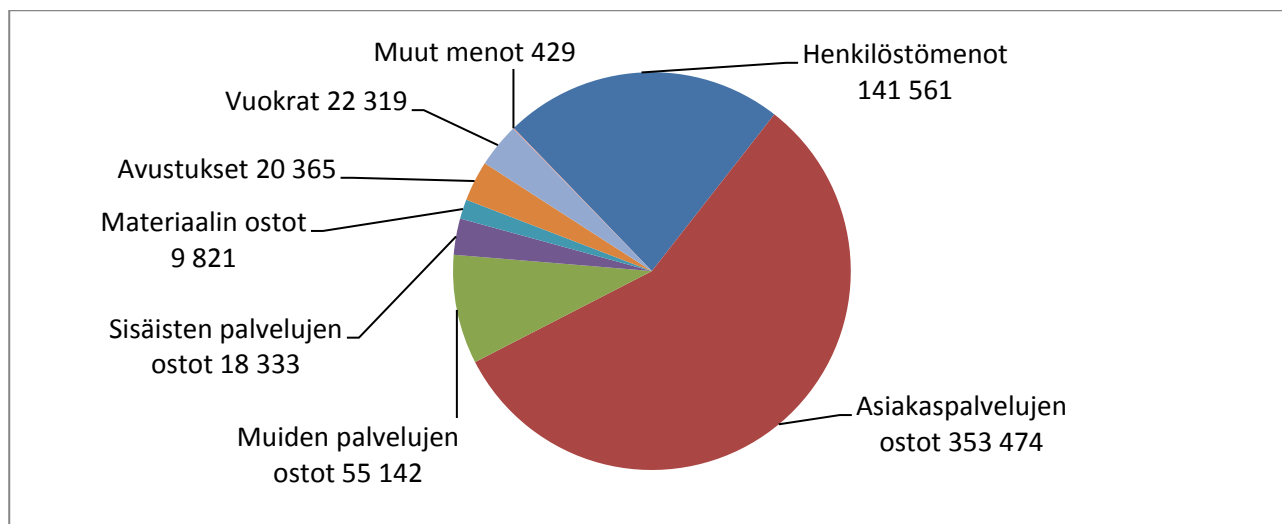
Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Puheenjohtaja Pirkko Letto

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	71 485	48 200	42 382	42 382	43 229	44 094	44 976
Menot	-640 669	-627 706	-617 000	-621 444	-639 349	-661 816	-682 575
Toimintakate	-569 184	-579 506	-574 618	-579 062	-596 119	-617 721	-637 599

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	70 422	47 600	41 232	41 232	42 056	42 898	43 756
Menot	-422 054	-401 422	-391 358	-393 145	-406 186	-420 434	-433 602
Toimintakate	-351 633	-353 822	-350 126	-351 913	-364 130	-377 536	-389 846

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	13 309	10 078	9 356	9 356
Maksutulot	31 444	25 239	26 994	26 994
Tuet	23 374	10 983	3 878	3 878
Muut tulot	2 260	1 300	1 005	1 005
Sisäiset tulot	34	0	0	0
Tulot yhteensä	70 422	47 600	41 232	41 232
Henkilöstömenot	-131 596	-136 053	-137 861	-138 061
Asiakaspalvelujen ostot	-128 863	-135 431	-133 665	-133 665
Muiden palvelujen ostot	-47 561	-49 977	-49 761	-50 152
Sisäisten palvelujen ostot	-17 564	-17 715	-17 727	-18 333
Materiaalin ostot	-9 020	-9 988	-9 721	-9 821
Avustukset	-66 418	-33 299	-20 365	-20 365
Vuokrat	-20 513	-18 538	-21 829	-22 319
Muut menot	-519	-419	-429	-429
Menot yhteensä	-422 054	-401 422	-391 358	-393 145
Toimintakate	-351 633	-353 822	-350 126	-351 913
Poistot	-829	-1 077	-1 150	-998
Yk-lisät	-14 120	-11 503	0	-11 945
Laskennalliset yhteensä	-14 950	-12 580	-1 150	-12 943
Tilikauden tulos	-366 582	-366 402	-351 276	-364 856

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala vastaa sosiaali- ja terveystalouden toimialaan sekä suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalvelujen, perhepalvelujen, vanhus- ja vammaispalvelujen, terveyspalvelujen sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tulosalueet. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena ja on johtokuntansa alainen. Muut tulosalueet ovat sosiaali- ja terveystalouden alaisia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala valmistautuu talousarviovuonna poikkeuksellisen suuriin muutoksiin. Vanhentuneet tietojärjestelmät korvaava asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic otetaan Vantaalla käyttöön kumppaneista ensimmäisenä vuoden 2018 loppupuolella (ns. Apotti-hanke). Samanaikaisesti Suomessa valmistaudutaan siirtämään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu kunnilta maakunnille vuoden 2020 alusta. Järjestäminen ja tuottaminen erotetaan, myös sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus, ohjaus ja verotus muuttuvat. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala raportoi sote- ja maakuntauudistuksesta säännöllisesti lautakunnalle.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto ja siihen liittyvät käyttäjäkoulutukset sekä sote- uudistuksen valmistelutehtävät tulevat sitomaan talousarviovuonna huomattavan määrän toimialan henkilöstöresurssia kaikilta tulosalueilta. Tämä vaatii tarkkaa ennakointia palvelutason ylläpitämiseksi. Myös kilpailu henkilökunnasta kiihtyy.

Muutos edellyttää taitavaa johtamista ja ammattitaitoisen henkilökunnan jaksamisen varmistamista. Toimialaa koskeissa suurissa muutoksissa henkilökunnan tiedonsaanti turvataan ajantasaisella muutosviestinnällä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannustehokkuus on hyvä. Väestön palvelutarpeiden kasvun ja kuntatalouden mahdollisuuksien yhteensovittaminen on jatkuva haaste palvelujen järjestämiselle. Väestömuutosten aiheuttamaan palvelutarpeen kasvuun vastataan uudistamalla palveluprosesseja ja parantamalla tuottavuutta organisaation eri tasoilla. Väestömuutokset heijastuvat kaikkien tulosaluiden palvelujen kysyntään. Ikääntyneiden määrä kasvaa samalla kun Vantaan väestönkasvu on ollut ennustettuakin suurempaa. Yleinen taloustilanne ja väestön työllisyys vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin ja toimialan palvelujen tarpeeseen. Ehkäisevää työtä lastensuojelutarpeen vähentämiseksi tulee jatkaa kaikilla sektoreilla myös tulevana vuosina. Maahanmuutto lisää alueen työikäisen väestön määrää, mutta myös erilaisia palvelutarpeita. Mm. kansainvälisten kriisien ennustamattomuuden vuoksi turvapaikanhakijoiden määrää ja tulevien vuosien kaikkia palvelutarpeita on haasteellista ennakoita.

Toimialan menomääräraha vuodelle 2018 on 621,4 milj. euroa, ja tulomääräraha 42,4 milj. euroa. Oman toiminnan menomääräraha ilman erikoissairaanhoidtoa on 393,1 milj. euroa ja tulomääräraha 41,2 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha on 228,3 milj. euroa ja tulomääräraha 1,2 milj. euroa

Tuloskortin keskeiset tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon strategia perustuu kaupunkitason strategiaan linjauksiin, toimialan kehikseen sekä toimintaympäristön muutosten ennakointiin. Toimiala toteuttaa osaltaan myös uudessa valtuustokauden strategiassa ja sen talouslinjauksissa määriteltäviä tavoitteita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuoden 2018 tuloskorttiin tiivistyvän strategian keskeiset tavoitteet ovat:

- Laadukkaiden ja yhdenvertaisten palveluiden tuottaminen talouden tasapainottamisen puitteissa tuottavuutta ja kustannustehokkuutta edelleen kehittäen.
- Vantaalaisten hyvinvoinnin tukeminen palveluja asiakaslähtöisesti kehittäen.
- Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän onnistunut käyttöönotto.
- Vantaalaisten laadukkaiden palvelujen varmistaminen sote- ja maakuntaudistusta valmisteltaessa.
- Henkilöstön pysyvyyden ja jaksamisen varmistaminen sekä rekrytoinnissa onnistuminen.

Toimialan tuloskortilla esitettävien tavoitteiden lisäksi toteutetaan useita kehittämistoimia, jotka konkreti-soituvat tulosalueiden toimintasuunnitelmissa. Toimintaympäristön muuttuessa toimiala uudistaa tarvitta-essa organisaatiotaan vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden yksilöllistyviä tarpeita ja lainsäädännön muutoksia.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	2 629	2 619	2 674	2 722	2 727	2 727
Määräaikaisen henkilöstön lkm	48	63	44	14	5	5
Henkilöstön kokonaismäärä	2 677	2 682	2 718	2 736	2 732	2 732

Taulukko sisältää suun terveydenhuollon liikelaitoksen henkilöstömäärät.

12 01

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-66	-131	-131	-131	-135	-140	-145
Toimintakate	-66	-131	-131	-131	-135	-140	-145

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-57	-59	-59	-59
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-8	-69	-69	-69
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	-1	-2	-2	-2
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	-1	-1	-1
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-66	-131	-131	-131
Toimintakate	-66	-131	-131	-131
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	66	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	66	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-131	-131	-131

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sosiaali- ja terveyslautakunta huolehtii kaupungin tehtäväksi säädetystä sosiaalihuollosta ja terveydenhuollosta sikäli kuin näistä tehtävistä ei ole erikseen määrätty sekä kaupunginvaltuuston hyväksymän Vantaan kaupungin sosiaalisen luototuksen rahaston säännön mukaisista tehtävistä. Lautakunta toimii tilaajalautakuntana suhteessa suun terveydenhuollon liikelaitokseen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tehtäväalueellaan päättää:

- työvoiman ja muiden voimavarojen sijoittamisesta eri tulosalueille,
- vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten henkilökuljetusten hankinnasta,
- asiakasmaksuista, mukaan lukien suun terveydenhuollon asiakasmaksut,
- toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta.

Yksilöasioiden jaosto päättää:

- yksilöä ja perhettä koskevien päätösten tekemisestä, ja
- ne asiat, joissa asiakas on saattanut viranhaltijan tekemän päätöksen jaoston käsiteltäväksi.

Tehtäväalue sisältää sosiaali- ja terveystalokunnan ja sen jaoston luottamushenkilötoiminnan kustannukset. Kustannukset koostuvat kokouspalkkioista, matkakuluista sekä muista kokouksiin liittyvistä kustannuksista ja luottamushenkilöiden koulutuskustannuksista. Lautakunta kokoontuu kesätaukoa lukuun ottamatta noin kuukausittain.

12 10

Talous- ja hallintopalvelut

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	319	445	500	500	510	520	531
Menot	-5 266	-10 471	-7 172	-7 927	-8 171	-8 436	-8 686
Toimintakate	-4 947	-10 026	-6 672	-7 427	-7 662	-7 916	-8 156

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	299	400	350	350
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	6	0	0	0
Muut tulot	13	45	150	150
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	319	445	500	500
Henkilöstömenot	-4 228	-4 139	-3 892	-3 892
Asiakaspalvelujen ostot	0	-1 978	0	0
Muiden palvelujen ostot	-590	-3 919	-2 887	-3 277
Sisäisten palvelujen ostot	-22	0	0	0
Materiaalin ostot	-87	-79	-101	-101
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-337	-357	-292	-657
Muut menot	-2	0	0	0
Menot yhteensä	-5 266	-10 471	-7 172	-7 927
Toimintakate	-4 947	-10 026	-6 672	-7 427
Poistot	0	-78	-140	-140
Yk-lisät	4 947	-11 503	0	-11 945
Laskennalliset yhteensä	4 947	-11 580	-140	-12 085
Tilikauden tulos	0	-21 606	-6 812	-19 512

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue vastaa keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämisen koordinointiin liittyvistä tehtävistä sekä tarjoaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille.

Tulosalue koordinoi yhteistyötä kaupungin keskushallinnon ja palvelukeskusten kanssa. Tulosalue tuottaa palvelunsa pääosin omana toimintana. Tulosalueen menomäärärahassa on varauduttu toimialalla ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien hankkeiden menoihin, koko toimialan varhe-maksuihin sekä muihin toimialan velvoitteisiin. Vantaan Apotti-hanketoimisto kuuluu talous- ja hallintopalveluihin, mutta sen määrärahoista vastaa tieto- hallinnon palvelukeskus.

Vuonna 2018 uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic otetaan Vantaalla käyttöön ensimmäisenä Apotti-hankkeen osakkaista. Käyttöönotto on erittäin vaativa ponnistus johtamisen, koulutuksen ja teknisen toteutuksen osalta. Talous- ja hallintopalvelut koordinoi Vantaan käyttöönottoa. Toimialan valmistautuminen sote- ja maakuntauudistukseen jatkuu, ja talous- ja hallintopalvelut koordinoi toimialan valmistelutehtäviä. Sote- uudistukseen valmistautuminen ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto heijastuu kaikkien tulosalueiden toimintaan, ja ne vaativat henkilökunnan irrottautumista näihin tehtäviin. Tulosalueen haasteena on selviytyä myös todennäköisesti lisääntyvästä lähtövaihtuvuudesta.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2018 on 7,9 milj. euroa ja tulomääräraha 0,5 milj. euroa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Palveluprosessien digitalisaatiota edistetään.
- Suunnitellaan ja toteutetaan uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän tuotannonaikainen hallintamalli.
- Toimialan tuottavuuden kehittämistä ja seuranta tuetaan.
- Toimialan johdon ja esimiesten saama johtamisen tuki varmistetaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2018

- Apotti-hankkeessa valmistellaan uuden tietojärjestelmän käyttöönottoimet, ja koordinoidaan laaja Epic- järjestelmän käyttöönottokoulutus toimialan henkilöstölle.
- Pyritään minimoimaan Apotti-hankkeen ja sote-uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvia mahdollisia henkilö- kunnan vaihtuvuuden riskejä.
- Sairauskertomusarkistot keskitetään Katriinan sairaalaan terveystietojärjestelmältä vuoden 2018 aikana.
- Edistetään toimialan aktiivista otetta palvelujen ja toiminnan kehittämisessä mm. tukemalla kansallisten hyvinvointia ja terveyttä edistävien hankkeiden toteutusta Vantaalla.
- Ostopalvelujen vaikuttavuuden kehittämistä jatketaan yhteistyössä palveluntuottajien kanssa.
- Esimiesten työhyvinvointia tuetaan vahvistamalla vuorovaikutteisia johtamisen toimintamalleja.
- Toukokuussa 2018 voimaantulevan EU:n tietosuojasäätöjen vaatimat muutokset toteutetaan.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	48	53	53	53	53	53
Määräaikaisen henkilöstön lkm	7	11	11	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	55	64	64	53	53	53

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Toimialan henkilöstömäärä ⁽¹⁾	2 629	2 677	2 682	2 718
Toimialan esimiesten määrä ⁽¹⁾	215	191	194	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä ⁽²⁾	50	55	64	64
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	40,0	44,0	51,2	51,2
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	1,9 %	2,1 %	2,4 %	2,0 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	23,3 %	29,3 %	25,2 %	33,5 %

¹⁾ Henkilöstömäärän laskentatapaa on talousarviovuosien aikana täsmennetty. Sis. suun terveydenhuollon liikelaitoksen.

²⁾ Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä

12 20

Erikoissairaanhoito

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1 063	600	1 150	1 150	1 173	1 196	1 220
Menot	-218 615	-226 284	-225 642	-228 299	-233 163	-241 382	-248 973
Toimintakate	-217 552	-225 684	-224 492	-227 149	-231 990	-240 185	-247 753

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	1 063	600	1 150	1 150
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	1 063	600	1 150	1 150
Henkilöstömenot	-4 936	-5 000	-3 500	-3 500
Asiakaspalvelujen ostot	-208 913	-216 304	-217 152	-219 809
Muiden palvelujen ostot	-4 765	-4 980	-4 990	-4 990
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-218 615	-226 284	-225 642	-228 299
Toimintakate	-217 552	-225 684	-224 492	-227 149
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-217 552	-225 684	-224 492	-227 149

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaa hankkii erikoissairaanhoidon palvelut pääasiassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS). Potilaat ohjautuvat erikoissairaanhoitoon lääkärin läheteellä. Läheteistä yli puolet kirjoitetaan terveysasemilta. Erikoissairaanhoito tekee kiireellisyys- ja hoidon tarpeen arvioinnin lähetteen perusteella. Terveydenhuoltolain mukaan hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut erikoissairaanhoitoon, tarvittavat tutkimukset tulee aloittaa kolmen kuukauden sisällä ja varsinaiseen hoitoon on päästävä kuudessa kuukaudessa. Kiireellinen sairaanhoito annetaan ilman lähetettä. Toimiala toimii tiiviissä yhteistyössä kaupunkia edustavien HUS-luottamushenkilöiden kanssa ja tukee Vantaan HUS-omistajaohjausta.

Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ja HYKS sopivat HUS:n tuottaman erikoissairaanhoidon palveluista suunnittelukokouksissa (sopimusohjaus). HUS tuottaa kunnalle palvelutuotteina NordDRG-tuotteita (hoitokokonaisuuksia), käyntituotteita, hoitopäivät tuotteita sekä terveydenhuoltolain mukaisia erikoislääkärin konsultaatioita. Osa konsultaatio- ja koulutustoiminnasta toteutuu Vantaan terveysasemilla.

Vuonna 2018 jatketaan psykiatriakonsultaatiota sekä tehdään tiivistä yhteistyötä HYKS Psykiatrian poliklinikan ja Martinlaakson terveysaseman matalan kynnyksen vastaanottoinnassa ja psykogeriatrissa. Matalan kynnyksen toiminnasta saatujen kokemusten perusteella psykiatriakonsultaatiomallia on tarkoitus laajentaa muille terveysasemille. Palliativista hoitoa kehitetään sairaalapalvelujen ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon ja sote-muutoksiin valmistaudutaan yhteistyöllä hoitoprosesseja. Aktiivista tutkimusyhteistyötä esimerkiksi diabeteksen ja perhesuunnittelun osalta jatketaan. Ihosairauksien varhaista analysoinnin ja hoidon toteutuksen kehittämistä HUS:n kanssa jatketaan. Lisäksi terveysasemien lääkkeiden ihotautiosaamista syvennetään yhteisillä koulutuksilla. Mahdollisuus kardiologisen konsultaation käynnistämiseen terveysasemilla ja neurologisen konsultaation käynnistämiseen sairaalapalveluissa arvioidaan.

Uniapneapotilaiden hoitotarvikejakelu toimii kaupungin hoitotarvikejakeluyksikön kautta, ja diagnostiikan osalta yhteistä hoitoprosessia kehitetään edelleen. Osa hyvässä hoitotasapainossa olevien aikuisten insuliinipumppupotilaiden hoidosta on siirretty Pohjois-Vantaan diabetesyksikön vastuulle, ja henkilöstö on koulutettu. Vuoden 2018 aikana koulutetaan muiden diabetesyksiköiden henkilöstö insuliinipumppupotilaiden hoitoon. Kuntoutusyksikön apuvälinetoiminnan siirtymisestä HUS:iin neuvotellaan.

HYKS Akuutti jatkaa Vantaan perusterveydenhuollon päivystyksen tuottamista osana Peijaksen yhteispäivystystä.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha on 228,3 milj. euroa ja tulomääräraha 1,2 milj. euroa. HUS- palvelusopimuksen osalta talousarviossa on varauduttu 219,6 milj. euroon. Erikoissairaanhoidon tehtäväalueella on lisäksi määrärahat HUS-eläkevastuisiin 3,5 milj. euroa sekä myrkytystietokeskuksen, ensihoidon, lääkäriheliokopterin ja muihin erikoissairaanhoidon menoihin 5,2 milj. euroa.

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	85 710	84 272	82 667	89 809
Poliklinikkakäynnit	252 057	256 636	247 220	270 890
Vuodeosastohoitopäivät	30 584	34 351	29 672	30 266
Kaikki jonossa olevat	2 303	2 409	2 140	2 222
Laskutetut siirtoviivepäivät	473	336	0	0
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. ¹⁾	221,2	211,2	215,2	219,6
Euroa/asukas ²⁾	1 031	927	971	975
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	1 549	2 570	1 640	1 497

¹⁾ Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen. Tilinpäätöstiedot eivät sisällä kalliin hoidon tasausta. Vuoden 2016 tilinpäätös sisältää ylijäämäpalautuksen vuodelta 2015 (7,8 milj. euroa) ja vuodelta 2016 (12,5 milj. euroa).

²⁾ Vuoden 2015 ja 2016 ylijäämäpalautukset huomioiden erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen mukaiseen palvelutuotannon toteutukseen käytettiin 927 euroa/ asukas vuonna 2016.

12 30

Terveydenhuollon palvelut

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	3 569	3 830	4 156	4 156	4 239	4 324	4 410
Menot	-80 207	-83 202	-93 926	-94 205	-97 337	-100 760	-103 921
Toimintakate	-76 638	-79 372	-89 770	-90 049	-93 098	-96 436	-99 511

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	1 428	1 417	1 417	1 417
Maksutulot	2 124	2 409	2 735	2 735
Tuet	1	0	0	0
Muut tulot	15	5	5	5
Sisäiset tulot	1	0	0	0
Tulot yhteensä	3 569	3 830	4 156	4 156
Henkilöstömenot	-31 759	-33 317	-37 510	-37 510
Asiakaspalvelujen ostot	-7 199	-9 011	-11 722	-11 722
Muiden palvelujen ostot	-13 525	-12 949	-14 920	-14 920
Sisäisten palvelujen ostot	-16 308	-16 545	-16 556	-16 556
Materiaalin ostot	-5 406	-6 052	-6 044	-6 144
Avustukset	-894	-240	-240	-240
Vuokrat	-5 001	-4 984	-6 821	-6 999
Muut menot	-114	-105	-114	-114
Menot yhteensä	-80 207	-83 202	-93 926	-94 205
Toimintakate	-76 638	-79 372	-89 770	-90 049
Poistot	-285	-254	-253	-241
Yk-lisät	-3 657	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-3 942	-254	-253	-241
Tilikauden tulos	-80 579	-79 626	-90 023	-90 289

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Terveyspalvelujen tulosalue muodostuu terveysasemapalvelujen kolmesta tuloyksiköstä sekä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen tuloyksiköistä. Tulosalueen yhteistyö on tiivistä HUS:n kanssa. Terveyskeskuspäivystys toimii Peijaksen sairaalan yhteydessä yhteispäivystysperiaatteella erikoissairaanhoidon kanssa. Suun terveydenhuollon ja välinehuollon palvelut tuottaa Suun terveydenhuollon liikelaitos. Sosiaali- ja terveyslautakunta toimii suun terveydenhuollon palvelujen tilaajana, ja menomäärärahat on budjetoitu suoriteperusteisen palvelusopimuksen mukaisesti terveyspalvelujen tulosalueelle.

Terveysasemapalvelujen perustehtävä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja hoitamalla sairauksia. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon perustehtävä on lasta odottavien, lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveen kasvun ja kehityksen, terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyyn edistäminen ja tukeminen. Kuntoutusyksikön perustehtävä on edistää ja ylläpitää vantaalaisten toimintakykyä järjestämällä suunnitellusti arviointi-, ohjaus-, neuvonta-, terapia-, asiantuntija- ja apuvälinepalveluja.

Tulosalueen palvelujen kehittämisessä huomioidaan kaupungin talouden tasapainottamisen edellyttämät talouden haasteet ja vaatimukset sekä sote-uudistuksen vaatimat toiminnalliset ja tuotannolliset vaatimukset.

Sähköistä asiointia lisätään lakien ja tietoteknisten sopimusten mahdollistamissa raameissa. Tulosalue on aktiivisesti mukana Apotti-hankkeessa, ja loppuvuodesta keskitytään uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon. Ruotsinkieliset vastaanottopalvelut toteutetaan, ja ruotsinkielistä puhelinpalvelua muotoillaan koko tulosalueella.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2018 on 94,2 milj. euroa ja tulomääräraha 4,2 milj. euroa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Terveyspalvelujen tulosityksiköt tuottavat väestön tarpeen ja lainsäädännön mukaiset perusterveydenhuollon palvelut kuntalaisille hoitotakuulainsäädännön ja talousarvion puitteissa.
- Palvelutarpeen kasvua hallitaan tuottavuustoimilla ja toimintojen kehittämällä.
- Digitalisaation ja sähköisten palvelujen mahdollisuudet hyödynnetään asiakaspalvelussa sekä työprosessien ja resurssien järjestämisessä ja hallinnassa.
- Päihde- ja mielenterveyspalvelujen toimintoja kehitetään yhteistyössä perhepalvelujen ja HUS:n kanssa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2018

- Päihdepalvelujen tulosityksikkö lukuun ottamatta kuntouttavia asumispalveluja siirtyy 1.1.2018 alkaen perhepalveluista terveyspalvelujen tulosalueelle. Päihdepalvelujen siirtyminen terveyspalveluihin mahdollistaa uudenlaisten toimintatapojen kehittämisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kesken.
- Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimintamalli vakiinnutetaan Martinlaakson terveys- aseman kokemusten perusteella.
- Fysioterapian suoravastaanotto laajennetaan kaikille terveysasemille ja valmistellaan apuvälinetoiminnan siirto liikkeenluovutuksella HUS:iin.
- Kuntoutustyöryhmien toimintaa kehitetään asiakasprosessien sujuvoittamiseksi lean-mallin avulla sekä lisätään moniammatillisia ryhmiä fysio- ja toimintaterapiassa.
- Palvelujen saatavuutta parannetaan kehittämällä palvelusetelien myöntämisperusteita. Uudet palvelusetelit tuodaan lautakunnan hyväksyttäväksi.
- Asumispalvelujen lääkäripalvelujen siirtyminen vanhus- ja vammaispalveluista terveyspalveluihin valmistellaan syksyn 2017 aikana.
- Äkillisesti sairastuneiden potilaiden päiväpoliklinikan vapaata valintaa jatketaan ja sähköisen hoidon tarpeen arvioinnin käyttöä kaikilla terveysasemilla laajennetaan.
- Tarkistuslautakunta on kiinnittänyt huomiota alueellisiin eroihin palvelujen saatavuudessa. Palvelujen saatavuutta on tarkoitus parantaa ohjaamalla asiakkaita alueille, joissa palveluja on saatavissa, kehittämällä ja lisäämällä sähköisiä palveluja sekä arvioimalla jatkuvasti resurssien jakaantumista alueellisesti.
- Asiakkaan palveluprosesseja sujuvoitetaan hoitoprosesseja uudistamalla sekä terveysasemien puhelinpalvelua keskittämällä.
- Keskitytään työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ja kehittämiseen hyvällä muutosjohtamisella ja henkilöstön osallistumisella toiminnan suunnitteluun.
- Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa henkilöstön osaamista vahvistetaan, ja tulosityksikön toimintatapoja kehitetään edelleen kansanterveydellisten ongelmien ennaltaehkäisemiseksi odottavissa perheissä sekä lasten ja nuorten sekä opiskelijoiden parissa (mm. raskausdiabetes, painonhallinta, mielen-terveysongelmat, päihteet, elämänhallinta).
- Neuvolan perheohjauksen varhaisen tuen toimintamalleja kehitetään yhteistyössä perhepalvelujen kanssa sosiaalihuoltolain edellyttämällä tavalla.
- Seksuaaliterveyden edistämistä kehitetään yhteistyössä perhesuunnitteluneuvoloiden kanssa, tavoitteena raskauden keskeytysten sekä sukupuolitautilien väheneminen. Laajennetaan maksuton ehkäisy alle 20-vuotiaisiin vuonna 2018 ja selvitetään maksuttoman ehkäisyn tarjonta alle 25-vuotiaille. Selvitetään maksuttoman ehkäisyn tarjonta alle 25-vuotiaille.
- Asiakaskohtaisen työn koordinoimisen kehittämistä jatketaan ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tulosityksikössä yhdessä perheiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa ”Osallisena perheen elämässä” – toimintamallin mukaisesti päällekkäisiä toimintoja karsien.

- Maahanmuuttajien erityistarpeisiin vastaavia palveluja kehitetään yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen, Vantaan muiden hallinnonalojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
- Etäkonsultaatiotoimintaa laajennetaan yhdessä HUS:n kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	567	556	651	656	661	661
Määräaikaisen henkilöstön lkm	4	4	1	1	1	1
Henkilöstön kokonaismäärä	571	560	652	657	662	662

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,85	0,84	0,92	0,92
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,80	0,66	0,76	0,76
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,0	3,3	3,5	2,5
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,6	3,7	3,7	3,8
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,3	2,4	2,4
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	47	42	55	55
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	68,3	66,6	70,0	70,0
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla on nimetty omalääkäri/ vrk	30	24	21	21
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti/ euroa	24,59	17,34	24,98	23,15
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm	-	3:45	3:00	3:30

12 40

Perhepalvelut

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	37 105	21 110	12 876	12 876	13 134	13 396	13 664
Menot	-158 607	-127 485	-108 774	-108 883	-112 512	-116 477	-120 139
Toimintakate	-121 502	-106 375	-95 898	-96 007	-99 378	-103 081	-106 475

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	8 469	5 713	5 041	5 041
Maksutulot	3 231	3 186	3 130	3 130
Tuet	23 202	10 983	3 878	3 878
Muut tulot	2 199	1 227	827	827
Sisäiset tulot	3	0	0	0
Tulot yhteensä	37 105	21 110	12 876	12 876
Henkilöstömenot	-39 802	-39 744	-36 654	-36 854
Asiakaspalvelujen ostot	-44 494	-48 884	-46 468	-46 468
Muiden palvelujen ostot	-7 473	-6 718	-6 113	-6 113
Sisäisten palvelujen ostot	-45	0	0	0
Materiaalin ostot	-1 123	-1 117	-785	-785
Avustukset	-59 491	-24 671	-11 737	-11 737
Vuokrat	-6 050	-6 198	-6 872	-6 781
Muut menot	-129	-154	-145	-145
Menot yhteensä	-158 607	-127 485	-108 774	-108 883
Toimintakate	-121 502	-106 375	-95 898	-96 007
Poistot	-167	-204	-161	-128
Yk-lisät	-5 956	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-6 122	-204	-161	-128
Tilikauden tulos	-127 625	-106 579	-96 059	-96 135

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Perhepalvelujen tulosalue muodostuu psykososiaalisten palvelujen, lastensuojelun, aikuissosiaalityön ja maahanmuuttajapalvelujen tulosityksiköistä. Aiemmin perhepalveluihin kuulunut päihdepalvelujen tulosityksikkö lukuun ottamatta kuntouttavia asumispalveluja siirtyy 1.1.2018 alkaen terveystulosten tulosalueelle. Päihdepalvelujen kuntouttavat asumispalvelut ja aikuissosiaalityön mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut keskitetään yhdeksi tuetun asumisen toimintayksiköksi 1.1.2018 alkaen. Lisäksi tuetun asumisen prosesseja yhdenmukaistetaan toimialatasoisesti. Maahanmuuttajapalvelut jatkaa omana tulosityksikkönään vuoden 2018 loppuun. Yksikön resurssit ja organisoituminen arvioidaan oleskeluluvan saaneiden määrän ja palvelujen tarpeen mukaan.

Perhepalvelujen toimintaan vaikuttavia keskeisiä väestötason muutoksia ovat Vantaan väestön kasvu, hyvinvoinnin ja köyhyyden polarisoituminen sekä niiden vaikutus kuntalaisten palvelujen tarpeeseen. Aiempi turvapaikanhakijoiden määrän äkillinen kasvu sekä muu maahanmuutto näkyy perhepalveluissa laajentuneena palvelujen tarpeena.

Toimintaympäristön muutoksista nousevia haasteita ovat valmisteilla oleva sote- ja maakuntauudistus, siihen liittyvät kunnan ja maakunnan tehtävien toimeenpano ja yhteensovittaminen sekä uudenlaiset palvelujen

tuottamis- ja rahoitusmallit. Taloussuunnitelmakaudella otetaan käyttöön uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic, jota valmistellaan Apotti-hankkeessa. Järjestelmän käyttöönotto on merkittävä toiminnanmuutos, joka tulee parantamaan ja yhdenmukaistamaan asiakastietojen dokumentointia sekä asiakastyötä. Vantaan ottaessa järjestelmän käyttöön sitä kehitetään edelleen, mikä voi aiheuttaa haasteita palvelujen tarjonnassa. Uuden järjestelmän käyttöön valmistaudutaan mm. perehdyttämällä koko henkilöstö asiakastietojen määrämuotoiseen kirjaamiseen toteuttamalla kirjaamisvalmennuksia.

Perhepalvelujen organisaatiota on uudistettu vastaamaan entistä paremmin sosiaalihuoltolain velvoitteisiin ja muihin toimintaympäristön muutoksiin. Palvelurakennemuutoksen tavoitteena on siirtää palvelujen painopistettä korjaavista ja viimesijaisista palveluista varhaisemman tuen palveluihin.

Tehdään selvitys lastensuojelun yksityiskohtaisista toimenpiteistä ja tarvittavista lisäresursseista lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle viimeistään tammikuussa 2018.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2018 on 108,9 milj. euroa. Tulomääräraha on 12,9 milj. euroa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Jatketaan palvelujen painopisteen muuttamista korjaavista ja kuntouttavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin.
- Perhepalvelujen kokonaisuutta kehitetään vastaamaan tulevan maakunnan sote-palvelurakennetta.
- Kehitetään palvelujen tuotanto- ja rahoitustapoja, kuten palveluseteli, henkilökohtainen budjetointi, ja ollaan mukana vaikuttavuusinvestointikehittämishankkeessa.
- Kehitetään mielenterveys- ja päihdepalvelujen prosesseja toimialalla.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

- Palvelutarpeen arviointi- ja asiakasprosesseja kehitetään ja yhdenmukaistetaan koko tulosalueella. Tätä tehdään laaja-alaisesti ja moniammatillisessa yhteistyössä asiakkaiden osallisuus mahdollistaen. Sosiaalihuoltolain mukaista omatyöntekijyyssmallia sekä työparityöskentelyä kehitetään.
- Lastensuojelupalvelujen kehittämistä jatketaan uudistamalla johtamista ja johtamisjärjestelmää, tavoitteena työmäärien tasoittaminen, työntekijöiden pysyvyys ja rekrytoinneissa onnistuminen. Jatketaan edelleen perhepalvelujen kehittämis-, koulutus- ja rekrytointiohjelmia, jotta näissä asioissa onnistutaan.
- Luodaan toimivat yhteistyörakenteet perhepalvelujen ja terveystalouden palveluihin siirtyvien päihdepalvelujen välille.
- Päihdepalvelujen kuntouttavat asumispalvelut ja aikuissosiaalityön mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut keskitetään yhdeksi tuetun asumisen yksiköksi 1.1.2018 alkaen.
- Valmistuva Koisoniityn asumispalvelukeskus otetaan käyttöön. Asumispalvelukeskuksessa kehitetään uusia, monialaisia palvelumuotoja.
- Valmistuva Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen laajennus mahdollistaa perhekuntoutuksen ja perhearvioinnin kehittämisen omana toimintana.
- Maahanmuuttajapalveluissa (MAP) jatketaan laaja-alaista yhteistyötä TE-toimiston, kolmannen sektorin ja muiden kaupungin kotouttamistoimenpiteistä vastaavien toimijoiden kanssa kotoutumisen ja erityisesti työllistymisen edistämiseksi.
- Uusiniityntien asumisyksikössä kehitetään alaikäisenä yksin maahan tulleiden kotoutumistyötä.
- Vammaisten alle 18-vuotiaiden palvelutarpeen arviointia ja asiakasprosesseja kehitetään yhteistyössä vanhus- ja vammaispalvelujen kanssa.
- Perhepalvelut on aktiivisesti mukana lapsiperheiden palvelujen muutosohjelman pääkaupunkiseudun Lape- hankkeessa. Hankkeessa kehitetään perhekeskustoimintamallia, edistetään lasten ja perheiden hyvinvointia varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä uudistetaan erityis- ja vaativan tason palveluja. Pääkaupunkiseudun Lape-hankkeessa Vantaa vastaa perhekeskustoiminnan kehittämisestä.
- Lisäksi palveluja kehitetään toteuttamalla seuraavia ulkopuolista rahoitusta saavia hankkeita ja ohjelmia:
  - Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat – varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki -hanke (Aku-hanke). Hankkeessa rakennetaan ennaltaehkäisevän asunnottomuuden

kuntatasoinen ohjelma osana hallituksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmaa (Aune).

- Henkilökohtainen budjetointi – Avain kansalaisuuteen -hanke. Hankkeessa kehitetään palvelujen järjestämistä henkilökohtaista budjetointia hyödyntäen.
- Valtakunnallinen PRO SOS - uudenlaista sosiaalityötä rakentamassa -hanke. Perhepalvelut osallistuu Game on -osahankkeeseen, jossa tavoitteena on kehittää leikillisyyden ja pelillisyyden elementtejä hyödyntävä sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli.
- Osallisuuden aika -hankkeessa lisätään lasten ja nuorten osallisuutta erityisesti lastensuojelun palveluissa.
- Tonava – toimivat naapurustot Vantaalla - AMIF -hankkeessa kehitetään pakolaisten asuttamista sekä asumisen lähiohjausta. Hankkeelle haetaan rahoitusta syksyn 2017 aikana.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	756	742	676	676	676	676
Määräaikaisen henkilöstön lkm	19	31	25	9	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	775	773	701	685	676	676

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	99 %	96 %	100 %	100 %
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	100 %	100 %
Lastensuojelun 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista	..	7,5 %	..	7,4 %
Huostaanottojen tarve väestön 0-17 vuotiaissa	..	0,18 %	..	0,16 %
Uusien asiakkaiden palvelut -yksikön asiakaskontaktit/työpanos/työpäivä	..	..	3,5	3,6
Aikuisten sosiaalityön yksikön asiakaskontaktit / työpanos / työpäivä	2,3	2,5	3,2	3,2
Nuorten sosiaalityön yksikön asiakaskontaktit / työpanos/ työpäivä	2,2	2,7	3,0	3,2
Lastensuojelun tehostetun perhetyön osuus lastensuojelun 0-17-v asiakkaita	..	..	..	16,5 %
Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön asiakasperheet	..	..	..	140
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona	5,0	5,1	5,0	5,5
Maahanmuuttajapalvelujen kotouttamistyön asiakaskontaktit / työpanos/ työpäivä	..	..	..	3,3
..= uusi tunnusluku				

12 60

Vanhus- ja vammaispalvelut

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	29 430	22 215	23 700	23 700	24 174	24 657	25 151
Menot	-177 909	-180 133	-181 355	-181 999	-188 031	-194 621	-200 711
Toimintakate	-148 479	-157 918	-157 655	-158 299	-163 857	-169 964	-175 560

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	3 113	2 548	2 548	2 548
Maksutulot	26 089	19 644	21 129	21 129
Tuet	165	0	0	0
Muut tulot	32	23	23	23
Sisäiset tulot	31	0	0	0
Tulot yhteensä	29 430	22 215	23 700	23 700
Henkilöstömenot	-55 751	-58 794	-59 746	-59 746
Asiakaspalvelujen ostot	-77 169	-75 559	-75 475	-75 475
Muiden palvelujen ostot	-25 964	-26 323	-25 773	-25 773
Sisäisten palvelujen ostot	-1 190	-1 170	-1 170	-1 776
Materiaalin ostot	-2 404	-2 739	-2 789	-2 789
Avustukset	-6 034	-8 388	-8 387	-8 387
Vuokrat	-9 124	-6 999	-7 843	-7 881
Muut menot	-273	-161	-170	-170
Menot yhteensä	-177 909	-180 133	-181 355	-181 999
Toimintakate	-148 479	-157 918	-157 655	-158 299
Poistot	-378	-542	-597	-490
Yk-lisät	-9 522	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-9 899	-542	-597	-490
Tilikauden tulos	-158 378	-158 460	-158 252	-158 789

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue vastaa vanhusten ja vammaisten palveluista.

Tulosalueella on valmisteltu organisaatiomuutos, jonka käyttöönottopilotit alkoivat kesällä 2017. Vuonna 2018 vakiinnutettavassa uudistuksessa nykyiset vanhusten avopalvelujen, hoiva-asumisen palvelujen ja vammaispalvelujen tulosityksiköt korvataan perustettavilla kotona asumisen tuen tulosityksiköllä ja erityisasumisen tulosityksiköllä. Sairaalapalvelujen tulosityksikön nimi muutetaan Vantaan sairaalaksi.

Kotona asumisen tuen tulosityksikön vastuulle kuuluvat keskitetty asiakasohjaus, kotihoito, vanhusten päivätoiminta, vammaisten päivätoiminta sekä vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Erityisasumisen tulosityksikkö järjestää ikääntyneiden ja vammaisten perhehoitoa, lyhytaikaishoitoa ja kuntoutusta sekä pitkäaikaista tuettua asumista tehostetussa palveluasumisessa, palvelutaloissa ja laitoshoidossa. Vantaan sairaala vastaa Vantaan perusterveydenhuollon sairaalatoiminnasta. Vantaan sairaala tuottaa geriatriasta akuuttihoitoa Peijaksen sairaalassa, kuntoutus- ja palliatiivista hoitoa Katriinan sairaalassa (Korson vanhustenkeskuksessa Katriinan perusparannuksen aikana) sekä kotisairaalahoitoa. Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue

vastaa osaltaan kaupungin tulevan hyvinvointiohjelman sekä siihen sisällytettävien ikääntyneiden ja vammaisten hyvinvointisuunnitelmien toimeenpanosta. Myös vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta toteutetaan poikkihallinnollisena kaikki toimialat käsittävänä verkostotyönä.

Vanhus- ja vammaispalvelujen toiminnan kustannustehokkuus on suurten kaupunkien kärjessä. Tulosalue tuottaa omana toimintana sairaalatoiminnan, valtaosan kotihoidon peruspalveluista, palvelutalotoiminnan, sosiaalityön ja päivätoiminnan sekä osan vanhusten hoiva-asumisesta ja vammaisten asumispalveluista. Ostopalveluna hankitaan vanhusten ja vammaisten asumispalveluja sekä erilaisia tukipalveluja. Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään myös palvelusetelimallia.

Väestön nopea ikääntyminen lisää vanhus- ja vammaispalvelujen tarvetta ja kysyntää. Vantaan väestö vanhenee nopeasti ja myönteisestä hyvinvointikehityksestä huolimatta palvelujen tarve ja kysyntä kasvavat. 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa Vantaalla keskimäärin 700–800 henkilöllä vuodessa. Muistisairaudet ovat suurin iäkkäiden ihmisten pitkäaikaisen ja ympärivuorokautisen hoidon tarpeen aiheuttaja. Noin 10 prosenttia yli 75-vuotiaista sairastaa keskivaikeaa tai vaikeaa muistisairautta, mikä tarkoittaa noin 70 uutta muistisairasta henkilöä ympärivuorokautisen palvelun piiriin vuosittain. Kunnan on toteutettava iäkkään pitkäaikainen hoiva ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla palveluilla. Vammaisten palvelutarpeen kasvun taustalla on kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten asiakkaiden määrän kasvu noin 15:lla vuosittain sekä asiakaskunnan ikääntyminen. Lainsäädännön muutokset, omaishoitajien vapaapäiväoikeuden laajeneminen ja palveluihin pääsyn määräajat yhdistettynä palvelutarpeen kasvuun edellyttävät palvelujen onnistunutta kohdentamista ja toiminnan tuloksellisuuden jatkuvaa parantamista.

Taloussuunnitelmakaudella tulosalue valmistautuu sote- ja maakuntauudistukseen yhteistyössä Vantaan, erikoissairaanhoidon ja muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon valmistaudutaan yhteistyössä muiden Apotti-hankkeen toimijoiden kanssa. Käyttöönottoa edeltää koko henkilöstön kouluttaminen järjestelmän käyttöön.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2018 on 182,0 milj. euroa ja tulomääräraha 23,7 milj. euroa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen.
- Palvelujen asiakaslähtöisyyden ja laadun varmistaminen.
- Turvallisen kotona asumisen edellytyksien parantaminen.
- Työhyvinvoinnin lisääminen hyvän esimiestyön ja toimivan työyhteisön tuella.
- Henkilöstön ja muiden resurssien joustavan käytön lisääminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2018

- Vakiinnutetaan vuonna 2017 valmisteltu uusi organisaatio- ja johtamisen malli.
- Vantaan kuljetuspalvelujen kilpailutusvaihtoehdot selvitetään siten, että voidaan vertailla sekä paikallisen mallin että Helsingin ja muiden kuntien kanssa toteutettavan alueellisen yhteiskilpailutuksen vaikutuksia ennen päätöksentekoa. Palvelukriteerit valmistellaan tiiviissä yhteistyössä vammais- ja vanhusneuvostojen ja -järjestöjen kanssa.
- Kotihoidon tuottavuutta parannetaan edelleen toiminnanohjausjärjestelmän avulla. Strategisen optimoinnin pilotoinnin tulokset hyödynnetään asiakastyössä ja kotihoidon logistiikassa.
- Vanhus- ja vammaispalvelujen asiakassegmentointia jatketaan ja hyödynnetään palvelujen kohdentamisessa.
- Vammaisten asiakasohjausta kehitetään käyttöönottopilotin pohjalta; mm. vammaisten asiakkaiden neuvontaa, palvelutarpeen arviointia, palveluohjausta ja asiakkaiden hyvinvoinnin tukemista sekä verkostoyhteistyötä kehitetään. Vammaisten alle 18-vuotiaiden palvelujen integrointia ja palvelutarpeen arviointia uudistetaan yhteistyössä perhepalvelujen kanssa vastaamaan uudistuvaa lainsäädäntöä.

- Uudistetun omaishoitolain voimaantulevat muutokset toteutetaan; näitä ovat mm. omaishoitajien jakamisen tukeminen kotiin vietävän valmennuksen ja vertaistukimuotojen kehittämisen kautta. Omaishoitajan vapaapäivien ja tilapäishoitopäivien järjestämistä erityisasumisessa kehitetään.
- Vammaisten päivätoiminnan ja vanhusten päivätoiminnan sisältöä kehitetään monimuotoistamalla toiminto- ja tarve- ja asiakaslähtöisesti asiakasosallisuutta tukien.
- Vammaisten henkilöiden työllistymisen toimintamallia kehitetään edelleen ja toimintaa laajennetaan. Avustavien tehtävien järjestäminen Malmiiniityn hoivakodeissa ja vanhusten tehostetun palveluasumisen omien yksiköiden pesulatoiminnassa jatkuu Malmiiniity-hankkeessa pilotoidun toimintamallin mukaisesti.
- Kotikuntoutustoimintaa laajennetaan proaktiiviseen suuntaan ja toimintamallia kehitetään tiiviisti yhteistyökumppaneiden kanssa. Akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikön toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Sosiaalista kuntoutusta tarvitsevien vanhusasiakkaiden palveluja kehitetään yhteistyössä eri verkostojen kanssa.
- Asiakkuuskriteerejä tarkastellaan ja yhtenäistetään osana sote- ja maakuntauudistustyötä.
- Etäkuntoutuksen toimintamalli vakinaistetaan, ateria-automaattiratkaisu otetaan käyttöön yhdeksi ateriapalveluvaihtoehdoksi ja lääkeautomaattipalvelu vakinaistetaan.
- Aktiivista erityisasumista kehitetään edelleen niin omassa toiminnassa kuin ostopalveluissakin. Toimintatapojen ja johtamisen yhtenäistämällä pyritään varmistamaan ihmislähtöisen, kustannustehokkaan ja vaikuttavan palvelun toteutuminen kaikissa erityisasumisen yksiköissä.
- Vanhusten ja vammaisten laitoshoidon vähentämistä jatketaan palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Vammaisten laitoshoidon purkua jatketaan, tavoitteena laadukkaat palvelut ja kodinomainen palveluasuminen.
- Vantaa selvittää keinoja mahdollistaa, tukea ja edistää ikäihmisten yhteisöllistä asumista. Yhteisöllinen asuminen mahdollistaa mm. ikäihmisten yksinäisyyden torjumista ja taloudellisempaa kotiin tuotavien palvelujen hankkimista ja tuottamista omaehtoisesti ja kaupungin toimesta. Selvitystyössä huomioidaan myös muiden toimialojen, mm. maankäytön ja kaavoituksen, toimenpiteet yhteisöllisen asumisen edistämiseksi.
- Korson vanhustenkeskuksen 1. kerroksen tilojen vapautuessa sairaalapalveluilta tilat otetaan erityisasumisen palvelujen käyttöön.
- Martinlaaksontien kehitysvammaisten asumisyksikkö otetaan käyttöön vuoden 2018 alussa.
- Valmistaudutaan Myyrmäkeen valmistuvan vanhustenkeskuksen käyttöönottoon, arvioitu valmistuminen vuonna 2019.
- Simonkylän kiinteistön A-talon käyttötarkoitusta, peruskorjaus- tai uudisrakennustarvetta arvioidaan uudelleen Tikkurilan vanhustenkeskuksen hankeselvityksen yhteydessä.
- Asumispalvelujen lääkäripalvelujen siirtyminen vanhus- ja vammaispalveluista terveyspalveluihin valmistellaan syksyn 2017 aikana.
- Vammaisten palveluasumisen nykytilasta ja vaihtoehdoista laaditaan valtuustolle selvitys vuoden 2018 aikana.
- Vantaalla on käytössä Kaunialan sairaalassa yhteensä 140 paikkaa (tilanne 6/2017). Kaunialan sopimusvelvoitteen mukaisesti vuoden 2018 40:een mahdolliseen laitoshoidon lisäpaikkaan ei ole talousarviossa täysimääräisesti varauduttu. Neuvotteluja laitoshoidon muuttamisesta tehostetuksi asumispalveluksi jatketaan, tavoitteena Kaunialan toiminnan muuttaminen vastaamaan Vantaan kaupungin tarvetta ja vanhuspalvelulain vaatimuksia.
- Katriinan sairaalan B-talon peruskorjauksen valmistuttua keväällä 2018 sairaansijamäärä kasvaa 14:llä. Toimintaa kehitetään uusissa tiloissa vastaamaan nykyaikaista kuntoutusta sekä palliatiivista ja saattohoitoa. Palliatiivista hoitoa kehitetään yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa.
- Kotisairaaloiminnassa kehitetään palliatiivisen ja saattohoidon osaamista.
- Päiväsairaalan ja geriatriksen vastaanoton toimintaa integroidaan (peruskorjauksen jälkeen) ja kehitetään tukemaan vantaalaisten ikäihmisten kotona asumista. Toimintaa yhdenmukaistetaan Uudenmaan kuntien kanssa.
- Geropsykiatrian yhteistyöosaston toimintaa kehitetään (mahdollinen laajentaminen) Katriinan peruskorjauksen valmistuttua.
- Henkilöstöressurssien optimaalisella käytöllä parannetaan asiakas- ja potilasturvallisuutta, hoidon laatua sekä lisätään henkilökunnan työhyvinvointia.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	982	984	1 004	1 047	1 047	1 047
Määräaikaisen henkilöstön lkm	16	14	6	3	3	3
Henkilöstön kokonaismäärä	998	998	1 010	1 050	1 050	1 050

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,2 %	92,7 %	92,5 %	93,0 %
Kotihoidon käynnit ¹⁾	369 606	387 550	377 400	401 618
Palvelutalojen käynnit	326 972	343 320	339 010	343 500
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	3,0 %	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	8,8 %	9,1 %	9,5 %	9,0 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 192	2 303	2 295	2 500
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	10,3 %	9,8 %	10,2 %	8,9% 2)
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	12,6	13,9	14,0	17,3
Tuetusti ja ohjatusti asuvien osuus kehitysvammaisten asu- mispalveluissa	37,0 %	31,0 %	-	35,0 %

¹⁾ Sisältää tehostetun kotihoidon 2014–2016, johon kuuluu sairaalapalveluista siirtynyt kotisairaala.

²⁾ Mikäli Kaunialan sopimusvelvoitteen mukaiset laitoshoidon 40 paikkaa tulevat käyttöön, peittävyys on 9,2 %.

12 13

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	22 578	22 480	22 835	23 148	23 475	23 756
Liiketoiminnan muut tulot	895	240	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 236	-1 256	-1 324	-1 338	-1 358	-1 400
Palvelujen ostot	-3 986	-3 388	-3 125	-3 258	-3 309	-3 487
Henkilöstömenot	-15 635	-15 645	-15 877	-16 092	-16 351	-16 354
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-71	-103	-87	-89	-89	-87
Liiketoiminnan muut menot	-1 535	-1 631	-1 855	-1 861	-1 868	-1 907
Liikeliiketoiminta	1 011	697	567	509	501	521
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	14	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	-159	-159	-159	-159	-159	-159
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	-68	-68	-68	-68
Muut rahoitusmenot	-0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	797	469	340	282	273	293
Poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	-125	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	672	469	340	282	273	293

Investoinnit

	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Menot	-200	-100	-100	-100	-100	-100

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen perustehtävä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudutaan tutkittuun tietoon sekä keskitytään asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Suun terveydenhuollon liikelaitos perustettiin 1.6.2010. Liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Liikelaitos muodostuu kolmesta tulosyksiköstä, jotka tuottavat väestölle lakisääteisiä palveluja. Näitä ovat terveyden edistäminen, kiireellinen ensiapuhoito, kii-reetön hammashoito sekä oikomishoito. Suun terveydenhuollon vastaanottotoiminta perustuu väestön ja yksilön hoidon tarpeeseen.

Virka-ajan ulkopuolinen ilta- ja viikonloppupäivystys tuotetaan pääkaupunkiseudun (PKS) yhteistyösopimuksella Haartmanin sairaalassa Helsingissä. Erikoishammaslääkäritasoinen hoito toteutetaan omana toimintana 1.1.2017 alkaen.

Liikelaitos toimii tiiviissä yhteistyössä toimialan muiden tulosalueiden ja tulosityksiköiden kanssa, toimien neuvoloissa, oppilaitoksissa, kotihoidossa sekä vanhuspalvelulaitoksissa. Muiden toimialojen kanssa tehdään yhteistyötä oppilashuollon, terveyden edistämisen sekä terveellisen kouluruokailun ja kasvuympäristön tarjoamiseksi. Vantaan väestön kasvu aiheuttaa paineita hoidon järjestämisessä. Valtaosa korjaavasta hammashoidosta suuntautuu aikuisväestöön. Lasten ja nuorten hammashoidossa korostuu terveyden edistäminen ja terveyden tuottaminen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Talous:

- Talousarvion 2018 keskeisenä tavoitteena on liikelaitoksen taloudellisesti kestävä kehitys.
- Tavoitteena on taloudellisesti kestävä pohja myös investoinneille.
- Tavoitteena on palvelusopimuksen täyttäminen omilla resursseilla ja hoitotakuun toteutuminen.

Palvelut:

- Asiakkaan sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksia lisätään.
- Hoidon saatavuus kiireettömässä suun terveydenhoidossa alle 3 vkoa.

Johtaminen:

- Johtamisjärjestelmää tehostetaan edelleen.
- Toimintakulttuuri ja strategia osaksi jokaisen työntekijän arkea.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Palvelutarpeen kasvu (väestön kasvu 1,2 %, ikääntyminen, maahanmuutto) lisää kysyntää vuosittain noin 2 000 käynnillä. Kasvavaa kysyntää hallitaan tuottavuustoimilla.

Koululaisten asetuksen mukaiset suun terveystarkastukset toteutetaan Vantaa-mallin ja Vantaan karuselli-mallin (monihuonemalli) mukaisesti, sekä ohjaamalla lakisääteisiä seulontatutkimuksia uudelleen ammattiryhmien välillä. Palvelujen saatavuutta parannetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, joilla vastataan kysynnän vaihteluihin.

Työnjakoa ja työprosesseja tehostetaan. Tavoitteena on, että suun terveydenhuollon toimenpiteiden jakautuminen saadaan suhdelukuun 30/70 lasten ja aikuisten välillä. Tulosalueiden väliset prosessit saatetaan kuntoon ja standardisoidaan.

Vantaan Suun terveydenhuolto on siirtynyt eKanta:aan (sähköinen potilastiedon arkisto) ja osallistuu Apotti-hankkeen toteutuksen edistämiseen ja suun terveydenhuollon osion käyttöönoton valmisteluun. Digitalisointi hyödyntämistä tehostetaan niin asiakaspalvelussa kuin vastaanotoilla.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	276	284	290	290	290	290
Määräaikaisen henkilöstön lkm	2	3	1	1	1	1
Henkilöstön kokonaismäärä	278	287	291	291	291	291

Suun terveydenhuollon henkilöstön määrään on lisätty 4, vakanssia joista kaksi kohdistuu röntgentoiminnan siirtämisestä omaksi toiminnaksi, yksi on uusi hoitotoimen johtotehtävä sekä yksi välinehuollon laajentumisen johdosta.

Rahoituslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikeliijäämä (-alijäämä)	1 011	697	567	509	501	521
Poistot ja arvonalennukset	71	103	87	89	89	87
Rahoitustulot ja -menot	-214	-227	-227	-227	-227	-227
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	867	573	427	371	362	381
Investointimenot	-174	-200	-100	-100	-100	-100
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-174	-200	-100	-100	-100	-100

Toiminnan ja investointien rahavirta	693	373	327	271	262	281

Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	303	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	374	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-45	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	83	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	-109	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	303	0	0	0	0	0

Rahavarojen muutos	996	373	327	271	262	281

Vuoden 2018 rahoituslaskelmaa rasittaa pääkaupunkiseudun yhteispäivystyksen sisällyttäminen omaksi toiminnaksi.

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
väestömäärä	210 803	214 605	219 341	221 643
asiakasmäärä	73 407	72 290	73 500	74 000
käyntikerrat	197 140	198 416	199 500	199 500
painotettujen toimenpiteiden määrä *)	415 263	430 566	417 277	434 000
henkilötyövuodet yhteensä **)	226,3	226,6	229,8	232,6
käynnit per asiakas	2,7	2,7	2,7	2,7
käynnit per henkilötyövuodet	871	876	868	858
painotetut toimenpiteet per käynti	2,1	2,2	2,1	2,2
painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi	1 835	1 900	1 816	1 866

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 eur)	22 553	22 675	22 548	22 640
kokonaiskustannukset per asiakasmäärä	307,23	313,67	306,78	305,95
kokonaiskustannukset per väestömäärä	106,99	105,66	102,80	102,15

* vaikeusastekertoimella määritellyt keskimääräiset suoritteet

** yhden kokopäiväisen työntekijän vuosityöaika

SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA

13

Sivistystoimen toimiala yhteensä

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth

Toimielin: Opetuslautakunta

Puheenjohtaja: Sami Kanerva

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

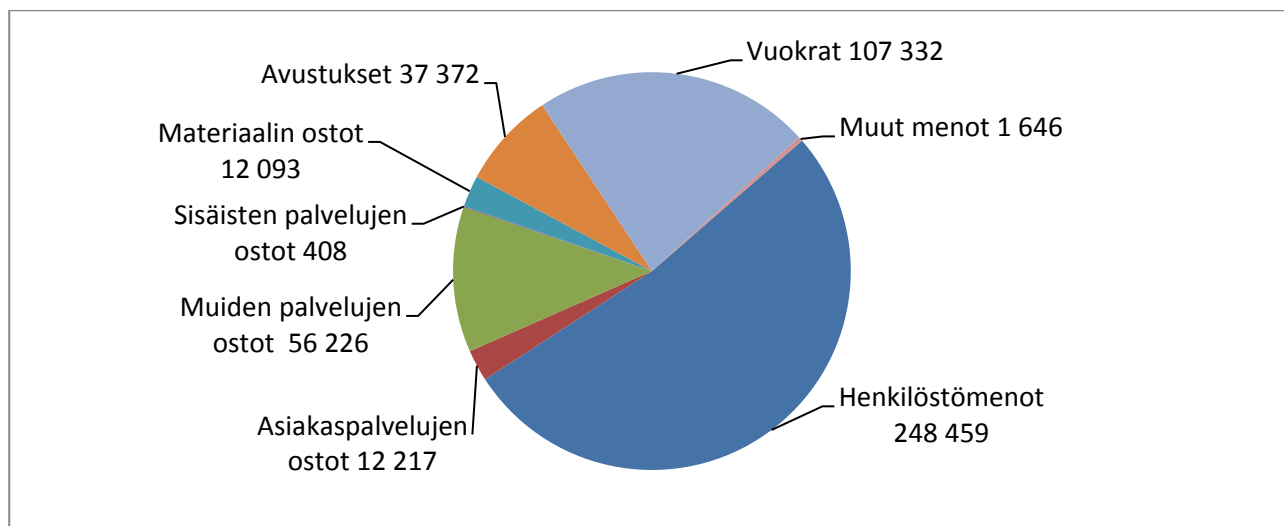
Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	42 610	37 088	34 819	35 425	36 125	36 838	37 566
Menot	-436 926	-437 966	-468 988	-475 753	-485 523	-494 778	-502 147
Toimintakate	-394 315	-400 878	-434 169	-440 328	-449 399	-457 939	-464 581

13

Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	39 382	33 613	31 303	31 909	32 538	33 180	33 835
Menot	-399 274	-400 651	-431 946	-435 517	-445 791	-454 482	-461 278
Toimintakate	-359 892	-367 038	-400 642	-403 607	-413 253	-421 301	-427 443

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	3 340	3 483	4 019	4 019
Maksutulot	23 736	24 995	20 992	20 992
Tuet	9 555	3 123	4 284	4 284
Muut tulot	1 075	663	713	713
Sisäiset tulot	1 677	1 349	1 295	1 901
Tulot yhteensä	39 382	33 613	31 303	31 909
Henkilöstömenot	-219 697	-222 569	-226 030	-227 110
Asiakaspalvelujen ostot	-13 057	-12 454	-12 217	-12 217
Muiden palvelujen ostot	-52 164	-47 289	-48 894	-50 004
Sisäisten palvelujen ostot	-359	-528	-8	-8
Materiaalin ostot	-9 434	-9 558	-9 985	-9 985
Avustukset	-32 868	-36 000	-37 319	-37 319
Vuokrat	-71 339	-71 820	-96 289	-97 671
Muut menot	-354	-432	-1 204	-1 204
Menot yhteensä	-399 274	-400 651	-431 946	-435 517
Toimintakate	-359 892	-367 038	-400 642	-403 607
Poistot	-4 344	-4 382	-4 843	-4 843
Yk-lisät	-16 464	-15 026	0	-15 884
Laskennalliset yhteensä	-20 809	-19 409	-4 843	-20 727
Tilikauden tulos	-380 701	-386 447	-405 486	-424 335

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistystoimen toimialan tehtävänä on opetuslautakunnan ja vapaa-ajan lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Sivistystoimi huolehtii kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja kirjastopalveluiden sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden järjestämisestä. Toiminnan järjestämisessä otetaan huomioon väestön oikeus saada palveluja äidinkielellään suomeksi tai ruotsiksi.

Sivistystoimen organisaatio muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen, kirjasto- ja tietopalveluiden, kulttuurin-, liikunnan ja nuorisopalveluiden tulosalueesta sekä talous- ja hallintopalveluiden tulosalueesta sekä johdon tukiyksiköstä.

Toiminta-ajatuksen mukaisesti sivistystoimi edistää asukkaiden oppimista, sivistystä ja vapaa-ajan palveluita osaavan henkilöstön ja laadukkaiden kasvu- ja oppimisympäristöjen sekä harrastusmahdollisuuksien avulla oikeudenmukaisesti ja vuorovaikutteisesti.

Sivistystoimen toimintaympäristöanalyysissa nostettiin esille riittävät resurssit opetussuunnitelmien toteuttamiseen: oppimisympäristöt, digitalisaatio ja robotiikka. Palveluverkon kattavuus ja sisäilma-asiat sekä siihen liittyvät mahdolliset väistötilat aiheuttivat huolta.

Hankerahoituksen muuttuneet omarahoitussuudet aiheuttivat myös huolta. Toimiala tulee kiinnittämään huomiota ympäristöjohtamiseen myös tulevilla kaudella resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden toteuttamisen lisäksi. Lainsäädäntömuutokset kuten varhaiskasvatuksen ja sote-lainsäädännön muutokset vaativat valmistelua.

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kasvu sekä yhteissuunnittelu ja yhdessä tekeminen koetaan toimialalla vahvuutena. Tilojen yhteiskäyttöön ja monikäyttöisyyteen tullaan panostamaan edelleen. Segregaation lisääntyminen, elämänhallintataitojen ja hyvinvoinnin jakautuminen, ylisukupolvisen eriarvoistumisen kasvaminen ja taloudellisen eriarvoisuuden lisääntyminen nostettiin esille. Alueiden eriarvoistuminen ja polarisoituminen vaativat positiivisen diskriminaation toimenpiteitä ja vähemmistöihin kohdistuvaa syrjintää tulee ehkäistä. Myös ennakoimaton maahanmuutto vaatii toimenpiteitä.

Vantaan virallisen väestöennusteen 2017–2027 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan suunnittelukaudella noin 2 700 lapsella. Lasten määrän kasvu merkitsee 15 suuren päiväkodin lisätarvetta. Eniten lasten määrän ennustetaan kasvavan Kivistön (1 227), Tikkurilan (696), Myyrmäen (368) ja Aviapoliksen (253) suuralueilla. Lasten määrä kasvaa myös Koivukylän (66) ja Hakunilan (65) suuralueilla. Korson suuralueella lasten määrän ennustetaan vähenevän (-3).

Perusopetusikäisten määrä kasvaa vuoteen 2027 mennessä 2 376 henkilöllä, joista on alakouluikäisiä 1 226 ja yläkouluikäisiä 1 150. Kasvu vastaa kolmen suurehkon yhtenäiskoulun oppilasmäärää. Suurimpia kasvualueita ovat Myyrmäki (809), Tikkurila (726) ja Kivistö (665). Myös Hakunilan (294) ja Koivukylän (40) suuralueilla perusopetusikäisten määrä kasvaa. Perusopetusikäisten määrän ennustetaan vähenevän Aviapoliksen (-27) ja Korson (-128) suuralueilla.

Tuloskortin keskeiset tavoitteet

Sivistystoimen tuloskortin keskeiset tavoitteet edistävät valtuustokauden strategian mukaisia päämääriä eri painopistealueilla. Kaupungin talouden tasapainoa halutaan lisätä kehittämällä edelleen tilojen kustannustehokasta käyttöä. Tavoitteena on yhteiskäyttötilojen määrän lisääminen.

Tavoitteena on vantaalaisten koulutustason ja osaamisen vahvistaminen.

Kaupungin elinvoimaa vahvistetaan koulutustakuun avulla. Koulutustakuuta toteutetaan parantamalla perusopetuksensa päättäneiden sijoittumista perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen tai suoraan tutkintoon johtaviin opintoihin. Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämisiä ennaltaehkäistään moniammatillisella tuella.

Kuntalaisten hyvinvointia edistetään lisäämällä lasten ja nuorten harrastemahdollisuuksia tulosalueiden yhteistoimintaa tiivistämällä. Alueellisten palvelujen tasa-arvoisuutta kehitetään positiivisen diskriminaation kautta.

Sivistystoimi on edelläkävijä palvelujen kehittämisessä. Erityisopetuksen uudistuksesta, tukitoimien riittävästä ja kolmiportaisen tuen toimivuudesta Vantaalla laaditaan riippumaton selvitys vuoden 2018 aikana varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Uuden oppimisen toimintatapojen etenemistä seurataan vuoden 2018 aikana toteuttavilla arvioinneilla. Robotiikan oppimiskeskus on aktiivisessa toiminnassa. Riittävä laitekanta ja onnistuneet verkkoratkaisut varmistavat digitaalisuuden toteutumisen sivistystoimessa. Nuorten ohjausta perusopetuksessa ja toisella asteella tehostetaan.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	4 560	4 623	4 764	4 888	4 948	4 989
Määräaikaisen henkilöstön lkm	737	721	706	695	690	685
Henkilöstön kokonaismäärä	5 297	5 344	5 470	5 583	5 638	5 674

13 10

Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-103	-118	-158	-158	-160	-163	-165
Toimintakate	-103	-118	-158	-158	-160	-163	-165

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-91	-84	-121	-121
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-8	-33	-35	-35
Sisäisten palvelujen ostot	-4	0	0	0
Materiaalin ostot	0	-1	-1	-1
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-103	-118	-158	-158
Toimintakate	-103	-118	-158	-158
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	103	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	103	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-118	-158	-158

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Opetuslautakunta huolehtii toimialan yhteisten palveluiden, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio- ammatillisen ja aikuiskoulutuksen sekä kirjastopalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä. Vapaa-ajanlautakunta huolehtii kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen järjestämisestä.

Tulosalueelle on varattu määrärahat opetuslautakunnan ja sen yksilöasioiden ja ruotsinkielisen jaostojen sekä vapaa-ajan lautakunnan menoihin.

13 20

Yhteiset palvelut

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1	0	0	0	0	0	0
Menot	-3 610	-5 187	-5 175	-6 298	-8 622	-10 774	-10 936
Toimintakate	-3 609	-5 187	-5 175	-6 298	-8 622	-10 774	-10 936

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	1	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	1	0	0	0
Henkilöstömenot	-2 684	-4 134	-4 154	-4 154
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-253	-354	-370	-1 479
Sisäisten palvelujen ostot	-14	-1	-1	-1
Materiaalin ostot	-123	-111	-108	-108
Avustukset	-116	-120	-120	-120
Vuokrat	-420	-441	-418	-432
Muut menot	1	-26	-4	-4
Menot yhteensä	-3 610	-5 187	-5 175	-6 298
Toimintakate	-3 609	-5 187	-5 175	-6 298
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	3 493	-15 026	0	-15 884
Laskennalliset yhteensä	3 493	-15 026	0	-15 884
Tilikauden tulos	-116	-20 213	-5 175	-22 182

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistystoimen yhteisiin palveluihin kuuluvat toimialan johto sekä talous- ja hallintopalveluiden tulosalue, joka jakautuu hallinto-, henkilöstö-, talous-, suunnittelu- ja kehittämis- ja viestintäyksiköihin sekä johdon tukiyksikköön. Sivistystoimen yhteiset palvelut koostuvat asiantuntijoista, jotka huolehtivat keskitetyistä viestintä-, suunnittelu-, talous-, hallinto- ja henkilöstöpalveluista sekä kehittämisestä. Lisäksi virasto järjestää yhteiset turvallisuuspalvelut, koulukuljetukset sekä kalustonkunnostukseen ja av-huoltoon liittyvät asiat. Tilojen yhteiskäyttöä edistetään aktiivisesti yhdessä muiden toimialojen sekä yksityisten toimijoiden kanssa.

Suunnittelu- ja kehittämisyksikköön kuuluu myös toimialan tieto- ja viestintätekniikkapalvelut. Tieto- ja viestintätekniikassa panostetaan sisällölliseen kehittämiseen yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten sekä varhaiskasvatuksen kanssa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Toimialan tilojen yhteiskäytön tukeminen ja ympäristövastuullisen toimintakulttuurin edistäminen ovat suunnitelmakaudella talous ja hallintopalveluiden päätavoitteita.

Sähköinen asiointi edistyy, kun varhaiskasvatuksen uusi asiakastietojärjestelmä otetaan käyttöön. Uudistettu digitalisaatiostrategia ohjaa toimintaa. Robotiikan edistämiseksi järjestetään koulutuksia.

Viestintä on rentoa, innostavaa ja hyväntuulista. Sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä siirrytään yhä enemmän käyttämään nykyaikaisia vuorovaikutteisia viestintäkanavia. Samanaikaisesti vähennetään paperisten esitteiden ja oppaiden painatusta. Sisäilmaviestintä on avointa, selkeää ja oikea-aikaista.

Turvallisuusjohtamista tehostetaan ajantasaistamalla turvallisuusaineistot ja perehdyttämällä henkilöstöä. Johtamiskäytäntöjä kehitetään toimintakulttuurin muutoksessa ja henkilöstö on mukana muutoksen tekemisessä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Tulosalueen määrärahoissa on varaus koko sivistystoimen varhe-maksuihin. Maksuja seurataan tulosalueittain. Varhe-arvio vuodelle 2018 on 1,4 milj. euroa.

Sähköinen asiointi lisääntyy koulukuljetusten järjestämisessä. Resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden toteuttamista tuetaan. Sisäilmaviestintää kehitetään aktiivisesti. Robotiikkakeskuksen toimintaa kehitetään yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	52	57	56	56	56	56
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	1	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	52	57	57	56	56	56

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	1,0 %	1,0 %	0,9 %	1,06 %
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	13,8 %	24,9 %	22,7 %	25,3 %
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä *)	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %

*) yhteisten palveluiden henkilöstömenot vähennettynä toimialan varhe -määrärahalla

13 30

Suomenkielinen perusopetus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	11 543	5 830	6 646	7 252	7 389	7 527	7 669
Menot	-166 811	-165 540	-181 681	-182 928	-185 654	-188 420	-191 227
Toimintakate	-155 268	-159 710	-175 034	-175 676	-178 265	-180 892	-183 558

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	2 325	2 309	2 679	2 679
Maksutulot	14	1	0	0
Tuet	7 681	2 331	2 797	2 797
Muut tulot	341	18	0	0
Sisäiset tulot	1 182	1 170	1 170	1 776
Tulot yhteensä	11 543	5 830	6 646	7 252
Henkilöstömenot	-98 672	-97 687	-100 200	-100 200
Asiakaspalvelujen ostot	-10 036	-10 340	-10 103	-10 103
Muiden palvelujen ostot	-19 117	-18 578	-19 592	-19 592
Sisäisten palvelujen ostot	-26	-15	0	0
Materiaalin ostot	-5 159	-5 392	-5 446	-5 446
Avustukset	-1 798	-1 893	-1 893	-1 893
Vuokrat	-31 984	-31 625	-43 960	-45 208
Muut menot	-20	-10	-486	-486
Menot yhteensä	-166 811	-165 540	-181 681	-182 928
Toimintakate	-155 268	-159 710	-175 034	-175 676
Poistot	-668	-652	-827	-827
Yk-lisät	-8 720	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-9 388	-652	-827	-827
Tilikauden tulos	-164 656	-160 362	-175 862	-176 503

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Oppilasmäärän arvioitu kasvu noin 430 oppilasta, joista maahanmuuttajataustaisia on 21 prosenttia. Lisäksi vammaisopetuksen oppilasmäärä kasvaa arviolta noin 10 oppilasta/vuosi. Oppilaita, jotka tarvitsevat vahvaa erityistä tukea psyykkisistä sairauksista johtuen, on yhä enemmän.

1.8.2016 voimaan tullut uusi opetussuunnitelma edellyttää panostamista toimintakulttuurin muutokseen. Keskeisimmät uudet osa-alueet ovat arviointi, laaja-alaisen oppimisen taidot, kielten ja käsityön opetus sekä robotiikka osana digitalisaatiota.

Koulujen toimintaympäristöt käsittävät jatkossa muutakin kuin kiinteän koulurakennuksen pihoiheen. Toiminnan suunnittelu edellyttää liikkuvuutta ja joustavaa ryhmittelyä. Koulujen monimuotoisuudesta johtuen on kuitenkin varmistettava niin henkinen kuin fyysinen turvallisuus. Iltapäivätoiminnan palvelut voidaan tuottaa pääsääntöisesti koulun tiloissa ja lisäksi esim. seurakunta järjestää toimintaa omissa tiloissaan. Vammaisten lasten päivä- ja lomatoiminta on myös järjestetty koulujen tiloissa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Uuden opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen ja vakiinnuttaminen.
- Kielten opetuksen kehittäminen ja monipuolistaminen.
- Oppimisympäristön kehittäminen vastaamaan opetussuunnitelmaa sekä tilojen monipuolinen hyödyntäminen.
- Digitalisaation hyödyntäminen opetuksessa sekä sitä kautta aktiivinen osallistaminen ja oppimisympäristöjen laajentaminen. Robotiikan systemaattinen opetus.
- Opinto-ohjauksen vahvistaminen sekä työelämäpainotteisen opiskelumahdollisuuksien lisääminen.
- Sivistystoimi pyrkii lisäämään perusopetuksen koulupsykologien määrää asteittain THL:n suositusten mukaiselle tasolle taloussuunnitelmakauden aikana.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

- Tuetaan ja koulutetaan opettajia toimintakulttuurin muutokseen keskeisissä asioissa; monipuolinen arviointi, laaja-alaisen oppimisen taidot ja monialaiset oppimiskokonaisuudet, käsityön opettaminen sekä laajat mahdollisuudet kielten oppimiseen (A2-kieliryhmien koko ja varhennettu englanti).
- Valmistellaan työelämäpainotteisten opiskelumahdollisuuksien laajentamista kaikkiin ylä- ja yhtenäiskouluihin.
- Kehitetään joustavia opiskelupolkuja yhdessä toisen asteen kanssa.
- Ensimmäisen vuosiluokan oppilaiden valmistava opetus toteutetaan integroituna yleisopetukseen.
- Osa kaikkien oppilaiden opetuksesta tapahtuu digitalisaatiota hyödyntäen.
- Kaupungin toimialat toteuttavat ja sovittavat yhteen toimenpiteitä segregaaation eli alueellisen eriarvoistumisen ehkäisemiseksi TS-kaudella.
- Kielikylpyä kehitetään ja sen informointia ja markkinointia lisätään.
- Positiiviseen erityiskohteluun osoitettu määräraha kasvaa TS kaudella merkittävästi ja kohdentuu vaikuttavasti.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	1 658	1 649	1 702	1 729	1 750	1 759
Määräaikaisen henkilöstön lkm	205	223	223	223	223	223
Henkilöstön kokonaismäärä	1 863	1 872	1 925	1 952	1 973	1 982

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa ***)	20 769	21 203	21 391	22 122
käyttömenot euroa/oppilas *)	8 044	7 868	7 466	8 213
opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta ****)	..	56,5 %	56,9 %	****)
huoneistoneliöt/oppilas	11,7	11,4	10,9	11,4
keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat *****)	..	17,7	17,8	17,6
jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	99 %	99 %
iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 269	2 290	2 300	2 300

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	..	43 %	40 %	45 %
oppilaita/oppilaanohjaaja	290	302	290	250**)
oppilaita/koulupsykologi	933	954	918	922

*) TA2018 luvussa mukana uudet sisäiset vuokrat.

**) oppilaita oppilaanohjaajaa kohti on 300, jos perusopetuksen talouskärkeä ei toteuteta ja 250 jos toteutetaan.

***) KS2017 oppilasmääräarvio on teknisen virheen vuoksi liian matala.

****) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa.

*****) Laskentatapa muuttunut 2015, koskee yleisopetusta.

13 40

Lukiokoulutus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	507	420	507	507	517	527	538
Menot	-22 475	-22 413	-23 869	-23 973	-24 331	-24 694	-25 063
Toimintakate	-21 969	-21 993	-23 362	-23 466	-23 814	-24 167	-24 525

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	71	66	122	122
Maksutulot	12	12	12	12
Tuet	277	277	361	361
Muut tulot	64	11	11	11
Sisäiset tulot	83	54	0	0
Tulot yhteensä	507	420	507	507
Henkilöstömenot	-15 926	-16 211	-16 243	-16 243
Asiakaspalvelujen ostot	-19	-11	-11	-11
Muiden palvelujen ostot	-1 963	-1 836	-1 837	-1 837
Sisäisten palvelujen ostot	-2	-2	0	0
Materiaalin ostot	-325	-221	-223	-223
Avustukset	-16	-10	-10	-10
Vuokrat	-4 194	-4 119	-5 366	-5 470
Muut menot	-30	-3	-179	-179
Menot yhteensä	-22 475	-22 413	-23 869	-23 973
Toimintakate	-21 969	-21 993	-23 362	-23 466
Poistot	-52	-51	-36	-36
Yk-lisät	-1 195	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-1 247	-51	-36	-36
Tilikauden tulos	-23 216	-22 044	-23 398	-23 502

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukioyhteisö tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Vantaan suomenkieliseen lukiokoulutukseen kuuluu viisi päivälukiota sekä kaksi aikuislukiota.

Lukiokoulutuksen tehtäväalueen menoihin sisältyy koko nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalueen (suomenkieliset lukiot, Vantaan ammattiopisto Varia ja Vantaan aikuisopisto) johtamis-, kehittämis-, suunnittelu- ja valmistelutehtäviä.

Opetushallitus on käynnistänyt vuonna 2016 Uudistuva lukio – Uskalla kokeilla kehittämisohjelman, jonka myötä lukiokoulutusta kehitetään valtakunnallisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö jatkaa lukiokoulutuksen kehittämistyötä tulevana vuosina, jonka myötä esimerkiksi lainsäädäntöön tai rahoitusperusteisiin on mahdollisesti tulossa muutoksia.

Ylioppilaskirjoitukset ovat digitalisoituneet vuodesta 2016 alkaen, keväällä 2019 kaikki ylioppilaskokeet toteutetaan sähköisesti.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Vantaan lukioden viestintää ja markkinointia kehitetään, jotta Vantaan lukiot säilyvät vetovoimaisina ja houkuttelevina koulutusvaihtoehtoina pääkaupunkiseudulla. Tavoitteena on, että Vantaan oppilaitokset ovat vantaalaisille peruskoulun päättävälle ensisijainen vaihtoehto.

Pedagogiikkaa ja arvioinnin menetelmiä kehitetään uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti yhteisen suunnittelun pohjalta ja hyviä käytäntöjä jakamalla. Päämääränä on muun massa arviointimenetelmien monipuolistaminen ja opinto-ohjauksen vahvistaminen. Opiskelijoiden osallistumisen mahdollisuuksia lukion syventäville kursseille parannetaan lisäämällä kurssitarjontaa, sillä ylioppilastutkintotodistuksen merkitys kasvaa jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä kehitetään lukioden digistrategian sekä oppimisympäristöjen kehittämishankkeiden pohjalta. Digitaalisten ylioppilaskirjoitusten käyttöönotto toteutetaan aikataulun ja suunnitelman mukaisesti.

Lukiokoulutuksen työelämälähtöisyyttä kehitetään Tunne työ – suunnittele ura – ESR kehittämishankkeen myötä. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia kehittää työelämätaitoja sekä tutustua erilaisiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin.

Kansainvälisen yhteistyön toteuttamisen osalta selvitetään mahdollisuuksia uusiin avauksiin ja arvioidaan koulutusviennin toteuttamisen järjestämistä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Perusopetuksen päättävien ikäluokkien kasvuun varaudutaan aloittamalla lukioverkon kehittämistyö.

Digitaalisten ylioppilaskirjoitusten käyttöönotto laajenee suunnitelman mukaisesti.

Lukiokoulutuksen kehittämistä jatketaan robotiikkaan, oppimisympäristöihin ja työelämälähtöisyyteen liittyvien hankkeiden myötä.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	209	206	207	211	211	211
Määräaikaisen henkilöstön lkm	45	43	43	43	43	43
Henkilöstön kokonaismäärä	254	249	250	254	254	254

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 580	3 632	3 550	3 600
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo *)	..	..	710	720
aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	349	304	360	280
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,10 %	2,86 %	2,30 %	2,50 %

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	87 %	85, 70 %	89 %	87 %
kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,29	1,29	1,30	1,30
käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot) **)	6 015	5 861	6 195	6 325
huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	8,0	7,8	8,0	8,0

*) uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen

**) TA 2018 luvussa mukana uudet sisäiset vuokrat

13 80

Aikuisopisto

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1 604	1 609	1 621	1 621	1 653	1 686	1 720
Menot	-4 246	-4 424	-4 913	-4 917	-4 991	-5 065	-5 141
Toimintakate	-2 642	-2 815	-3 292	-3 296	-3 337	-3 379	-3 421

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	18	141	157	157
Maksutulot	1 311	1 386	1 389	1 389
Tuet	91	25	0	0
Muut tulot	6	4	23	23
Sisäiset tulot	179	54	52	52
Tulot yhteensä	1 604	1 609	1 621	1 621
Henkilöstömenot	-3 117	-3 228	-3 394	-3 394
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-447	-525	-613	-613
Sisäisten palvelujen ostot	-9	0	0	0
Materiaalin ostot	-64	-80	-110	-110
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-593	-581	-786	-790
Muut menot	-15	-10	-11	-11
Menot yhteensä	-4 246	-4 424	-4 913	-4 917
Toimintakate	-2 642	-2 815	-3 292	-3 296
Poistot	-14	-20	-28	-28
Yk-lisät	-237	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-252	-20	-28	-28
Tilikauden tulos	-2 893	-2 835	-3 320	-3 323

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan aikuisopiston tehtävänä on tukea paikallisen aikuisväestön ja ympäröivän yhteiskunnan kehittymistä edistämällä elinikäistä osaamista, itsensä monipuolista kehittämistä, yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta ja moniarvoisuutta.

Vantaan aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto sekä maahanmuuttajien koulutusyksikkö. Aikuisopistossa järjestetään vapaatavoitteista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta ja perusopetusta, avoimen yliopiston opetusta sekä maahanmuuttajien kotouttavaa koulutusta.

Aikuisopisto on osa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalueen toimintaa.

1.1.2018 voimaan tuleva laki aikuisten perusopetuksesta aiheuttaa Vantaan aikuisopiston toiminnan suurimmat muutokset, samoin luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen siirtyminen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle. Toiminta lisääntyy aikuisten perusopetukseen sisältyvän lukutaitovaiheen opetuksen sekä kotoutumiskoulutukseen liittyvän luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen osalta. Tämä aiheuttaa toiminnan laajenemista, mikä on otettu huomioon talousarvioesityksessä.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Aikuisopisto tarjoaa laadukasta ja monipuolista koulutusta keskitetysti, alueellisesti sekä verkossa. Opiston väestöopetuksen peruspalveluja tarjotaan kaikilla palvelualueilla. Opiston toiminnan volyymi pyritään pitämään nykyisellä tasolla toimintaa tehostamalla.

Aikuisopisto toteuttaa Opetushallituksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia kehittämisprojekteja. Aikuisopistossa järjestetään valtakunnallisten yleisten kielitutkintojen mukaisia kielikokeita.

Pääkaupunkiseudun kansalaisopistojen yhteisen kurssihallintojärjestelmän (Kursor) käyttöä laajennetaan ja kehitetään, ja tämän myötä hallinnolliset toiminnot tehostuvat. Asiakkaiden ja tuntiopettajien sähköiset työvälineet kehittyvät.

Opisto järjestää oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajataustaisille suunnattua aikuisten perusopetusta sekä kotoutumissuunnitelman mukaista koulutusta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Aikuisten perusopetusta kehitetään uuden lain mukaisesti. Kotoutumissuunnitelman mukaista koulutusta aletaan järjestää uuden koulutusmallin mukaan.

Kansalaisopisto-opetuksen määrää optimoidaan. Opiston kurssisuunnitteluun kehitetään edelleen kurssi- ja ainekohtaista talouden hallintaa tukeva järjestelmä. Ainealueiden taloudenohjantaan kiinnitetään entistä tarkempaa huomiota. Kustannuslaskentaa kehitetään.

Henkilöstön osaamiskartoituksia sekä tulos- ja kehittämiskeskusteluja hyödynnetään toiminnassa laajasti. Erityisesti kieli-, tietotekniikka- sekä monikulttuurisuuskoulutukseen panostetaan. Päätoimisten opettajien työtä suunnataan ainekohtaisten tulokorttien tavoitteiden mukaan.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	27	28	33	33	33	33
Määräaikaisen henkilöstön lkm	227	217	227	227	227	227
Henkilöstön kokonaismäärä	254	245	260	260	260	260

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
aikuisopiston opiskelijat (kursseille osallistuneet)	33 659	31 490	33 100	33 000
opetustuntien kokonaismäärä	48 961	46 805	44 000	44 000
kurssien määrä	1 772	1 768	1 650	1 600
kotouttamiskoulutuksen opiskelijat (Starttikurssit)	1 015	1 119	1 000	1 400
maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijat	53	55	75	..
– joista maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijoita	20	23	25	..
aikuisten perusopetuksen opiskelijat *)	..	..	..	75
kotoutumissuunnitelman mukaisen koulutuksen opiskelijat *)	..	..	..	200
oman maksutulon osuus budjetista %	49 %	38 %	36 %	33 %

*) uusi tunnusluku 1.1.2018 alkaen

13 50

Varhaiskasvatus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	17 989	18 700	14 885	14 885	15 183	15 486	15 796
Menot	-148 740	-150 263	-156 582	-157 839	-161 738	-164 162	-166 622
Toimintakate	-130 751	-131 563	-141 697	-142 954	-146 555	-148 675	-150 825

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	866	900	1 000	1 000
Maksutulot	16 779	17 770	13 825	13 825
Tuet	169	0	0	0
Muut tulot	58	30	60	60
Sisäiset tulot	118	0	0	0
Tulot yhteensä	17 989	18 700	14 885	14 885
Henkilöstömenot	-76 464	-78 433	-77 866	-78 946
Asiakaspalvelujen ostot	-2 443	-1 887	-1 887	-1 887
Muiden palvelujen ostot	-23 193	-19 075	-19 908	-19 908
Sisäisten palvelujen ostot	-280	-501	0	0
Materiaalin ostot	-874	-1 099	-1 216	-1 216
Avustukset	-27 857	-31 139	-32 557	-32 557
Vuokrat	-17 356	-17 859	-22 698	-22 875
Muut menot	-273	-270	-451	-451
Menot yhteensä	-148 740	-150 263	-156 582	-157 839
Toimintakate	-130 751	-131 563	-141 697	-142 954
Poistot	-404	-521	-559	-559
Yk-lisät	-7 390	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-7 794	-521	-559	-559
Tilikauden tulos	-138 545	-132 084	-142 256	-143 513

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksen tulosalue järjestää ja kehittää suomenkielistä varhaiskasvatusta, esiopetusta ja valmistavaa opetusta 6-vuotiaille sekä avoimia varhaiskasvatuspalveluja, kuten kerhotoimintaa, asukaspuisto- ja avointa päiväkotitoimintaa. Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään lähipalveluperiaatteella. Ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja asukaspuistotoimintaa järjestetään Itä-, Keski- ja Länsi-Vantaalla. Varhaiskasvatuksen tulosalue vastaa lisäksi kotihoidon tukeen ja yksityisen hoidon tukeen sekä palveluseteliin liittyvistä tehtävistä.

Varhaiskasvatuslain uudistumisen myötä 1.8.2016 jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatuslain tavoitteet täyttävään 20 t viikossa laajuiseen varhaiskasvatukseen. Huoltajan kokoaikaisen työn tai opiskelun perusteella lapsella on edelleen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Lisäksi huoltajilla on lapseen tai perheeseen liittyvien syiden perusteella mahdollisuus hakea lapselle 20 t laajempaa harkinnanvaraista varhaiskasvatusta. 1.8.2018 alkaen jokaisella vantaalaisella lapsella on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen.

Turvataan vanhempien joustava mahdollisuus valita lapsille sopiva hoitoaika ja monipuoliset varhaiskasvatustalut.

Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen osalta noudatetaan 1/4 ja 1/7 lasten ja aikuisten suhdelukujen aikaisempia päätöksiä.

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa ja osallistuu yhteistyörakenteiden luomiseen.

Varhaiskasvatuksessa hyväksyttiin keväällä 2017 kehityksen ja oppimisen tuen arviointityön tulokset ja toimenpideohjelma vuosille 2017–2021. Resurssilastentarhanopettajia, erityislastentarhanopettajia ja kehityksen ja oppimisen tuen lastenhoitajia tullaan lisäämään arviointityöhön perustuen. Tämä vahvistaa sekä pedagogista että erityispedagogista osaamista varhaiskasvatuksessa. Kansainvälisissä tutkimuksissa yhdeksi merkittäväksi varhaiskasvatuksen laatua parantavaksi tekijäksi on havaittu kasvattajien koulutus ja kokemus. Muutos on kustannusneutraali, kun samaan aikaan Seuren avustajaostoja vähennetään. Vieraskielisten lasten hyvinvointia vahvistetaan lisäämällä päiväkoteihin, joissa vieraskielisten lasten osuus on korkea, 2 lastentarhanopettajaa /ryhmä.

Vantaa ja Espoo lopettivat yhteistyön uuden ohjausjärjestelmän hankinnassa ja Vantaa käynnisti oman uuden ohjausjärjestelmän hankinnan vuonna 2016. Se korvaa päätöksenteossa ja asiakkaiden hallinnassa käytössä olevan vanhentuneen sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmän (VATJ) sekä mahdollistaa asiakasperheille tarjottavien sähköisten palvelujen, viestinnän ja tiedottamisen kehittämisen sekä laajentamisen. Henkilökunnan työn kehittäminen ja dokumentointi tulevat sähköiseksi uuden ohjausjärjestelmän myötä.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Taloussuunnitelmakaudella keskeisenä tavoitteena on lisätä yksityisen palvelutuotannon osuutta edelleen palvelutarjonnan monipuolistamiseksi ja investointi- ja peruskorjauspaineen helpottamiseksi. Tavoitteena on, että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista kasvaa vuoden 2016 tilinpäätöksen 12,6 prosentista 14,6 prosenttiin vuonna 2018.

Aloitetaan kehityksen ja oppimisen tuen uusien linjausten mukaisten toimenpiteiden toteutus.

Kaikilla varhaiskasvatusikäisillä on tasavertaiset mahdollisuudet tieto- ja viestintätekniikan taitojen oppimiseen ikätasoisesti joko omassa päiväkodissa tai robotiikkakeskuksessa. Painopisteen tulee olla kielellisessä integroitumisessa, tunnetaidoissa ja sosiaalisissa taidoissa. Henkilöstön tieto- ja viestintätekniikan osaamista lisätään mm. gurupedagogitoiminnan avulla.

Uusien varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumista arvioidaan yksikkö- ja Vantaa- tasolla.

Pyritään parantamaan lastentarhanopettajien vakanssien täyttöastetta ja vähentämään henkilöstön vaihtuvuutta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Väestöennusteen mukaan varhaiskasvatusikäinen väestö kasvaa 112 lapsella. Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten määrän arvioidaan kuitenkin kasvavan 173 lapsella peittävyys kasvun myötä. Lapsia on varhaiskasvatuspalvelujen piirissä keskimäärin 12 662 lasta kuukaudessa. Kasvuun vaikuttaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu sekä useampien perheiden hakeutuminen varhaiskasvatuspalvelujen piiriin.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa edelleen, kun uutta palvelua tuotetaan investorimallilla toteutetuissa päiväkodeissa. Vuoden 2018 aikana aloittaa yhteensä 3 uutta yksityistä päiväkotia, Kivistössä kaksi ja Myyrmäessä yksi.

Positiiviseen erityiskohteluun osoitettu määräraha kasvaa TS kaudella merkittävästi ja kohdentuu vaikuttavasti.

Kielikylpyä kehitetään ja sen informointia ja markkinointia lisätään.

Kaupungin toimialat toteuttavat ja sovittavat yhteen toimenpiteitä segregaaation eli alueellisen eriarvoistumisen ehkäisemiseksi TS-kaudella.

Seuraaviin hankkeisiin on saatu ulkopuolista rahoitusta:

Hankkeen nimi	Aika	Omavastuu	Koko budjetti
Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet	2017-2018	21 560 €	129 360 €
Kokeellinen oppimisympäristö	2017-2019	22 000 €	110 000 €

Kokeellinen oppimisympäristö -hanke on vasta alkamassa, joten omavastuu on kokonaisuudessaan käyttämättä.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	1 832	1 906	1 961	2 044	2 077	2 101
Määräaikaisen henkilöstön lkm	115	81	55	55	55	55
Henkilöstön kokonaismäärä	1 947	1 987	2 016	2 099	2 132	2 156

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:				
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 262	10 199	10 010	10 158
Yksityinen varhaiskasvatus	1 283	1 425	1 738	1 932
Kerhotoiminta	758	772	830	830
Kotihoidon tuki	4 035	3 995	4 035	4 057
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	72,0 %	72,3 %	75,2 %	75,7 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	11,1 %	12,3 %	14,8 %	14,6 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	7,8 %	7,5 %	7,7 %	7,7 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi **)	9 068	9 075	9 045	9 287

*) suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä

**) TA 2018 luvussa mukana uudet sisäiset vuokrat

13 55

Kirjastopalvelut

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	484	504	462	462	471	480	490
Menot	-8 958	-9 211	-9 853	-10 132	-10 279	-10 429	-10 582
Toimintakate	-8 474	-8 707	-9 391	-9 670	-9 809	-9 949	-10 092

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	11	11	11	11
Maksutulot	58	65	65	65
Tuet	123	0	0	0
Muut tulot	292	428	386	386
Sisäiset tulot	1	0	0	0
Tulot yhteensä	484	504	462	462
Henkilöstömenot	-4 932	-5 044	-4 839	-4 839
Asiakaspalvelujen ostot	-1	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-759	-638	-675	-675
Sisäisten palvelujen ostot	-2	0	0	0
Materiaalin ostot	-1 062	-1 222	-1 222	-1 222
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-2 196	-2 223	-3 092	-3 371
Muut menot	-6	-85	-25	-25
Menot yhteensä	-8 958	-9 211	-9 853	-10 132
Toimintakate	-8 474	-8 707	-9 391	-9 670
Poistot	-67	-145	-220	-220
Yk-lisät	-477	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-544	-145	-220	-220
Tilikauden tulos	-9 018	-8 852	-9 611	-9 890

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Osaavat vantaalaiset ovat elinkeinoelämän, työllisyyden ja hyvinvoinnin perusta. Kirjasto on aktiivisesti mukana varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion uusissa opetussuunnitelmissa kumppanina. Vantaan kymmenen kirjastoa, kaksi kirjastoautoa ja laaja verkkopalvelu tarjoavat monilukutaidon, tietoyhteiskunnan olennaisimman taidon tueksi apua, välineitä ja sisältöjä koululaisten ja opiskelijoiden lisäksi kaikille muillekin väestöryhmille ikään, kielitaitoon tai koulutustasoon katsomatta.

Kirjasto kilpailee niin lasten kuin aikuistenkin ajasta. Tehtävässään kirjasto voi onnistua vain laajan aukiolon, osaavan henkilökunnan, viihtyisien tilojen, jatkuvasti uudistuvien tieto- ja viestintätekniikkaympäristöjen sekä monipuolisen ja houkuttelevan ja monipuolisesti sivistävän kokoelman avulla. Vasta näiden kaikkien onnistuessa kirjasto voi menestyksekkäästi tarjota mahdollisuuksia oppimiseen, itsensä kehittämiseen, virkistykseen ja yhteisöllisyyteen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Vantaan kaupunginkirjaston tehokkuus pysyy jatkossakin vertailukuntia paremmalla tasolla. Jatkuvasti uudistuvat, viihtyisät ja oikeissa paikoissa sijaitsevat kirjastot ovat alueidensa ja koko kaupungin vetovoimatekijöitä. Kirjasto keskittää voimavarojaan toiminta-ajatuksensa mukaisesti vantaalaisten osaamisen, erityisesti monilukutaidon lisäämiseksi.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Tehokkuutta lisätään automaation, digitalisaation ja yhteistyöverkostojen tiivistämisellä. Espoon kaupunginkirjaston kanssa kehitetään yhteistyötä aineistojen osalta edelleen.

Kirjastojen kalustehankintojen ja pientenkin korjausten yhteydessä jokaisen yksikön toimintakonsepti arvioidaan osallistamisen ja palvelumuotoilun avulla. Myös aineistotarjonnan painopisteitä ja automaatiota kehitetään jatkuvasti. Johtaminen perustuu lean- ja tietojohdamisen menetelmiin.

Kaikissa toimipisteissä perinteisestä kirjastotyöstä vapautuvia henkilöresursseja kohdistetaan pedagogiseen toimintaan.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	120	120	118	118	118	118
Määräaikaisen henkilöstön lkm	4	3	1	1	1	1
Henkilöstön kokonaismäärä	124	123	119	119	119	119

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
kävijät	1 775 029	1 817 126	1 800 000	1 850 000
aineistolainojen määrä	3 080 281	2 953 399	2 800 000	2 900 000
aineistolainaus/asukas	15	14	14	14
aineistomääräraha euroa/asukas	4	5	5	5
toimintamenot/ asukas	42	42	44	44

13 60

Muu koulutus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-315	-170	-20	-20	-20	-21	-21
Toimintakate	-315	-170	-20	-20	-20	-21	-21

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	0	0	0	0
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	0	0	0	0
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	0	0	0
Avustukset	-315	-170	-20	-20
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-315	-170	-20	-20
Toimintakate	-315	-170	-20	-20
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-315	-170	-20	-20

Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää säätiöiden, osakeyhtiöiden ja kuntayhtymien toimintaan varattavat menot.

Vuodelle 2018 on varaus Helsingin seudun kesäyliopistolle.

13 90

Ruotsinkielinen tulosalue

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	708	720	663	663	676	689	703
Menot	-11 606	-11 140	-12 064	-12 050	-12 231	-12 415	-12 601
Toimintakate	-10 897	-10 420	-11 401	-11 388	-11 555	-11 725	-11 898

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	16	15	15	15
Maksutulot	681	705	647	647
Tuet	7	0	0	0
Muut tulot	1	0	0	0
Sisäiset tulot	3	0	0	0
Tulot yhteensä	708	720	663	663
Henkilöstömenot	-6 702	-7 012	-7 143	-7 143
Asiakaspalvelujen ostot	-556	-217	-217	-217
Muiden palvelujen ostot	-1 562	-1 520	-1 546	-1 546
Sisäisten palvelujen ostot	-1	0	0	0
Materiaalin ostot	-290	-183	-184	-184
Avustukset	-233	-3	-3	-3
Vuokrat	-2 257	-2 204	-2 970	-2 957
Muut menot	-6	-1	0	0
Menot yhteensä	-11 606	-11 140	-12 064	-12 050
Toimintakate	-10 897	-10 420	-11 401	-11 388
Poistot	-138	-122	-36	-36
Yk-lisät	-609	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-747	-122	-36	-36
Tilikauden tulos	-11 644	-10 541	-11 438	-11 424

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ruotsinkielisten palvelujen tulosalueen tehtävänä on opetuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Ruotsinkielisten palvelujen tulosalue järjestää päivähoitoikäisille (10 kk–6 v) lapsille ruotsinkielistä varhaiskasvatusta päiväkodeissa yhteistyössä Varhaiskasvatuksen tulosalueen kanssa. Osa varhaiskasvatuspalveluista järjestetään yksityisinä palveluina joita tuetaan yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä. Perusopetuslain mukainen esiopetus järjestetään kouluissa, kuten myös esiopetuksen liittyvä päivähoito. Tulosalue huolehtii myös ruotsinkielisen perus- ja lukio-opetuksen järjestämisestä ja kehittämisestä. Ruotsinkielistä työpajatoimintaa pääkaupunkiseudulla toteuttaa Svenska produktionsskolan Helsingissä. Ruotsinkielinen ammatillinen koulutus järjestetään Helsingissä ammattioppilaitos Prakticumissa, josta Vantaan kaupunki omistaa 7 prosenttia.

Varhaiskasvatus: Varhaiskasvatuslain uudistumisen myötä 1.8.2016 jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatuslain tavoitteet täyttävään 20 t viikossa laajuiseen varhaiskasvatukseen. Huoltajan koko-aikaisen työn tai opiskelun perusteella lapsella on edelleen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Lisäksi huoltajilla on lapseen tai perheeseen liittyvien syiden perusteella mahdollisuus hakea lapselle 20 t laajempaa harkinnanvaraista varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuspalveluiden uusi ohjausjärjestelmä korvaa käytössä olevan vanhentuneen sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmän (VATJ) sekä mahdollistaa asiakasperheiden sähköisten palvelujen, viestinnän ja tiedottamisen kehittämisen sekä laajentamisen. Henkilökunnan työn kehittäminen ja dokumentointi tulevat sähköiseksi uuden ohjausjärjestelmän myötä.

Perusopetus: Vuonna 2018 ruotsinkielisten peruskouluikäisten 7–15 -vuotiaitten lasten lukumäärän ennustetaan olevan 754 oppilasta, mikä tarkoittaa oppilasmäärän kasvavan jonkin verran. Esiopetuksessa olevien lasten lukumäärän ennustetaan olevan 81.

Lukio: Lukion aloituspaikkoja lisättiin syksyllä 2009 36:sta 54:ään, jotta koulutustakuu voitaisiin toteuttaa. Syksyllä 2018 lukiossa on arvioitu olevan noin 142 opiskelijaa, sillä keväällä 2017 oli ennätysmäärä hakijoita Helsingin gymnasiumiin ja kaikki syksyn 54 aloituspaikkaa täyttyivät.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskeisiä tavoitteita taloussuunnitelmakaudella ovat uuden valtakunnallisen opetussuunnitelman käyttöönotto yläkoulussa ja sen vakiinnuttaminen alakouluissa sekä uuden varhaiskasvatussuunnitelman tuomien muutosten menestyksekkäs soveltaminen toimintaan. Opetussuunnitelmien uudistamiseen kuuluu sisällöllisesti oppimiskäsityksen muutos ja oppimisympäristön ja verkkopedagogiikan kehittäminen sekä pedagogiikan monipuolistaminen. Siihen liittyy myös digitalisaatio, sähköiset ylioppilaskirjoitukset lukiossa sekä osallistuminen valtakunnallisiin ja kansainvälisiin ajankohtaisiin projekteihin, jotka liittyvät edellä mainittuihin asiakokonaisuuksiin.

Opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta osa toteutetaan edelleen pääkaupunkiseudun yhteistyönä, KOHUR -yhteistyön puitteissa (Kompetensutveckling i huvudstadsregionen).

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen toimintaa, pedagogiikkaa ja johtamista kehitetään tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen tulosalueen kanssa. Keskiössä on uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen ja sen mukaisten toimintatapojen vahvistaminen. Kaikilla varhaiskasvatusikäisillä on tasavertaiset mahdollisuudet tieto- ja viestintätekniikan taitojen oppimiseen. Tämä edellyttää henkilöstön osaamisen lisäämistä.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan pääkaupunkiseudun yhteinen asiakastytyväisyyskysely syksyllä 2017 ja tulokset huomioidaan vuoden 2018 toiminnassa.

Syksystä 2017 alkaen tulosalue tarjoaa myös ruotsinkielistä valmistavaa esi- ja perusopetusta. Tavoitteena on toiminnan vakiinnuttaminen ja edelleen kehittäminen vuoden 2018 aikana.

Peruskoulut käyttävät kasvavassa määrin sähköisiä oppimateriaaleja muun muassa matematiikan, luonnontieteiden, kielten, historian ja yhteiskuntaopin oppiaineissa. Vuoden 2018 loppuun mennessä noin 90 prosenttia opettajista odotetaan suorittavan ATK-ajokortin ja käyttävän pilvipalveluita opetuksessaan. Guruoppilas ja -opettajatoiminta jatkuvat vuoden 2018 aikana kaikissa kouluissa ja tulosalueen Tutor-opettajat aloittavat toimintansa lukuvuodesta 2017–2018 alkaen.

Helsingin skolassa tarjotaan yrittäjyyskasvatusta ylempien luokkien oppilaille Nuori yrittäjä -kurssien muodossa ja sen lisäksi kaikki yhdeksännen luokan oppilaat vierailevat Virtuaalisessa yrityskylässä Vantaalla. Kaikki kuudesluokkalaiset viettävät työpäivän Espoon yrityskylässä. Liikkuva koulu -toiminta on käynnissä kaikissa ruotsinkielisissä peruskouluissa Vantaalla ja sen lisäksi Helsingin skola on mukana pääkaupunkiseudun Urhea-verkostossa. Opetushallitus on myöntänyt merkittävän hankerahoituksen Helsingin skolan Helsingin Maker Space – oppimisympäristöhankkeelle, jota koulu alkaa toteuttaa vuodesta 2018 alkaen.

Lukiokoulutuksessa Helsingin gymnasiumissa opiskelijat voivat valita joko yleisen tai globaalin opintolinjan. Virtuaalisen opetuksen yhteistyö jatkuu GNet-yhteistyön merkeissä vuonna 2018. Lukiossa jatketaan syksyllä 2016 alkaneita sähköisiä ylioppilaskirjoituksia ja toteutetaan uutta opetussuunnitelmaa.

Helsingin gymnasium kehittää lukuvuoden 2017–2018 aikana sisäisiä sekä koulun ulkopuolella olevia oppimisympäristöjä muuttamalla opetustilojaan Digiluokka-projektin puitteissa sekä Learning by Sharing -hankkeen kautta yhteistyössä Vantaan elinkeinoelämän ja kansainvälisten ystävyyskoulujen kanssa. Helsingin gymnasium osallistuu Vantaan kaupungin Kiina-yhteistyöhön. Kaksoistutkintoon johtava yhteistyö ammattikoulu Praktikumin kanssa jatkuu, samoin kuin yhteistyö, joka mahdollistaa tiettyjen merkonomi-tutkinnon opintojen suorittamisen lukion aikana. Helsingin gymnasium osallistuu myös yhdessä kaikkien Vantaan suomenkielisten lukiodien kanssa Tunne työ - Suunnittele ura -hankkeeseen.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	131	130	132	132	132	132
Määräaikaisen henkilöstön lkm	10	11	12	12	12	12
Henkilöstön kokonaismäärä	141	141	144	144	144	144

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	291	274	285	262
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa *****)	57	80	0	0
Lapsia kerhotoiminnassa	10	14	16	15
Lapsia esiopetuksessa	79	88	88	81
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa ***)	780	787	803	834
Käyttömenot euroa/ oppilas *)	8 147	8 492	8 467	*)
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas *)	..	56,4 %	65,3 %	
Huoneistonestiöt/ oppilas	14,0	13,8	12,4	11,6
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat **)	..	16,2	18,6	18,8
jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	99,0 %	99,0 %	98,0 %	98 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	..	136	132	133
Oppilasta/ koulupsykologi *****)	780	829	866	888
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	143	126	151	142
Kaikki tunnit/ vuosiviikkotunnit/ opiskelija	1,9	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/ opiskelija *)	6 867	8 267	6 351	*)
Huoneistonestiöt/ lukio-opiskelija	8,9	9,3	8,4	9,7

*) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa

**) Laskentatapa muuttunut 2015

***) Sis. esiopetuksen oppilaat, koska esiopetus tapahtuu koulujen tiloissa

*****) Sis. lukion opiskelijat, koska ruotsinkielisillä lukiolaisilla ei ole omaa koulupsykologia

*****) Yksityinen varhaiskasvatus sisältyy tulosalueen 13 50 Varhaiskasvatus tunnuslukuihin

13 91

Kulttuuripalvelut

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	381	310	426	426	434	443	452
Menot	-5 742	-5 676	-6 490	-6 608	-6 706	-6 805	-6 905
Toimintakate	-5 361	-5 366	-6 065	-6 183	-6 272	-6 362	-6 453

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	27	29	29	29
Maksutulot	83	193	193	193
Tuet	218	80	191	191
Muut tulot	38	8	13	13
Sisäiset tulot	16	0	0	0
Tulot yhteensä	381	310	426	426
Henkilöstömenot	-2 086	-2 072	-2 301	-2 301
Asiakaspalvelujen ostot	-2	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-858	-995	-1 084	-1 084
Sisäisten palvelujen ostot	-4	0	0	0
Materiaalin ostot	-288	-121	-131	-131
Avustukset	-1 049	-1 087	-1 137	-1 137
Vuokrat	-1 453	-1 401	-1 838	-1 956
Muut menot	-1	0	0	0
Menot yhteensä	-5 742	-5 676	-6 490	-6 608
Toimintakate	-5 361	-5 366	-6 065	-6 183
Poistot	-272	-334	-405	-405
Yk-lisät	-259	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-532	-334	-405	-405
Tilikauden tulos	-5 893	-5 700	-6 470	-6 588

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kulttuuri rantautui Vantaan alueelle kivikauden ihmisten mukana 10 000 vuotta sitten. Liike ei ole pysähtynyt sen jälkeenkään. Jokien, maanteiden ja rautateiden kautta Vantaasta on vuosituhansien saatossa kasvanut nykyaikainen lentokenttäkaupunki. Vantaalaiset kulttuuriympäristöt muodostavat vetovoimaisen vuorovai-
kutuspinnan yrityksille, kaupungille ja kaupunkilaisille.

Kulttuuripalvelut huolehtii kaupungissa harjoitettavan taide-, museo- ja kulttuuritoiminnan sekä taiteen perusopetuksen edistämisestä, tukemisesta ja järjestämisestä yhteistyössä taiteilijoiden, kulttuurilaitosten ja -yhteisöjen kanssa kaupungin eri toimialojen välistä, alueellista ja seudullista yhteistyötä kehittäen. Kulttuuripalveluiden järjestämä toiminta vahvistaa kuntalaisten osallisuutta, luovuutta ja henkistä hyvinvointia sekä säilyttää kulttuuriperintöä ja infrastruktuuria.

Lasten ja nuorten taiteellisen toimijuuden tukeminen vahvistaa lasten osallisuutta, ehkäisee syrjäytymistä sekä lisää tasa-arvoa ja hyvinvointia. Taiteella ja kulttuurilla on suuri merkitys identiteetin muotoutumiseen. Toimintaamme ohjaa avoin ja raja-aitoja rikkova kulttuurikäsite.

Kulttuuritoiminnalla, tapahtumilla ja festivaaleilla on merkitystä myös kaupungin elinkeinotoiminnan, sosi-aali- ja terveystalouden, opetuksen, ympäristötoimen ja kaupunkisuunnittelun alueilla. Vantaalainen kulttuurielämä, -toiminta ja -tapahtumat toteutuvat suurelta osin vapaa-ajanlautakunnan myöntämien avustusten mahdollistamina.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Kulttuuripalveluiden yleisenä tavoitteena on esteettinen ja virikkeellinen kaupunkiympäristö, jossa elävä kaupunkikulttuuri on osa kotikaupunki-identiteettiä.

- Toiminnan tuottavuutta ja volyymia kehitetään yhteistoiminnan ja monituottajamallin avulla. Näin voimme tehokkaasti ja taloudellisesti lisätä paikallisesti ja kansallisesti merkittäviä kulttuuritapahtumia ja kulttuurimatkailua. Pääkaupunkiseutuyhteistyöhön panostetaan erilaisten kansainvälisten sekä kotimaisten taide-, museo- ja kulttuuriprojektien kautta hyödyntäen metropolialueen tuomat synergiat mm. kiertuetoiminnan ja yhteisprojektien kautta.
- Tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet lapsille ja nuorille osallistua oman kaupungin taide- ja kulttuurielämään. Monipuolisia, laadukkaita kulttuuripalveluita, taiteen perusopetusta sekä lasten ja nuorten taideharrastusmahdollisuuksia järjestetään kaikilla palvelualueilla. Kulttuurikasvatussuunnitelma on osa perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Taidekasvatuspainotteinen toiminta sidotaan osaksi iltapäiväkerhotoimintaa. Perusopetuksen kerhotoiminnan sisältöjä vahvistetaan yhdessä liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa.
- Uudistunut Kulttuuritalo Martinus on esittävän taiteen ja kulttuurielämän päänäyttämö.
- Taide ja historia näkyvät konkreettisesti kaupunkikuvassa ja ihmisten arjessa, monipuolisena yhteistyönä kaupunkilaisten kanssa. Kaupunginmuseon ja Taidemuseo Artsin tavoitteina ovat vantaalaisen identiteetin vahvistaminen ja museomyyntien kyseenalaistaminen tarjoamalla uudenlaisia museoelämyksiä.
- Håkansbölen kartanon käyttö on määritelty ja kunnostus lähtenyt käyntiin.
- Tanssiteatteri Raatikon toimintaedellytykset Vantaalla turvataan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Vuonna 2017 hyväksytyn Vantaan kulttuuristrategian linjaukset ohjaavat palvelutuotantoa.

Kulttuuritalo Martinuksen toiminnan monipuolistaminen.

Kulttuurisen vanhustyön tavoitteena on tuoda seniori-ikäisten vantaalaisten elämään ja arkeen erilaisia kulttuuri- ja taide-elämyksiä ja -kokemuksia. Niihin kuuluu niin esityksiä, näyttelyjä kuin erilaisia tapahtumia, sekä oikeus osallistua taiteeseen myös tekijänä – ei ainoastaan kuulijana ja katsojana.

Uusien suurten tapahtumien ja festivaalien mahdollistaminen Vantaalla.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	106	103	107	107	107	107
Määräaikaisen henkilöstön lkm	35	37	39	39	39	39
Henkilöstön kokonaismäärä	141	140	146	146	146	146

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Kaikkien kulttuuritapahtumien yleisömäärä	190 712	244 606	141 300	58 404
Taiteen perusopetuksen oppilaat (musiikkiopisto ja kuvataidekoulu) *)	6 077	6 865	2 775	2 791
Taiteen perusopetus euroa/oppilas **)	..	..	1 723	1 704
Taiteen perusopetus euroa/asukas ***)	..	..	21,91	21,70
Avustukset, euroa/asukas ***)	..	..	5,0	5,2
Kävijämäärä kaupunginmuseossa **)	67 685	..	15 000	5 149
Kävijämäärä taidemuseossa + Galleria K	15 739	..	20 000	7 379
Käyttömenot euroa/asukas ****)	24,20	49,62	47,91	51,21

*) Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu laskettu tuplana mukaan TP2015 ja TP2016

**) "Kasarikoti" -näyttely Asuntomessualueella 2015 (kävijöitä 56 040)

***) uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen

****) Kulttuuripalvelut, musiikkiopisto ja kuvataidekoulu yhteensä

13 92

Liikuntapalvelut

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	5 363	5 000	5 450	5 450	5 559	5 670	5 784
Menot	-18 813	-19 159	-22 373	-21 984	-22 319	-22 660	-23 006
Toimintakate	-13 450	-14 159	-16 923	-16 534	-16 760	-16 990	-17 222

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	4 777	4 794	4 832	4 832
Tuet	261	0	375	375
Muut tulot	241	142	178	178
Sisäiset tulot	84	65	65	65
Tulot yhteensä	5 363	5 000	5 450	5 450
Henkilöstömenot	-4 561	-4 546	-5 540	-5 540
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-3 304	-3 166	-2 591	-2 591
Sisäisten palvelujen ostot	-11	-9	-7	-7
Materiaalin ostot	-995	-875	-1 074	-1 074
Avustukset	-1 091	-1 175	-1 175	-1 175
Vuokrat	-8 846	-9 389	-11 987	-11 597
Muut menot	-4	0	0	0
Menot yhteensä	-18 813	-19 159	-22 373	-21 984
Toimintakate	-13 450	-14 159	-16 923	-16 534
Poistot	-2 562	-2 384	-2 550	-2 550
Yk-lisät	-750	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-3 312	-2 384	-2 550	-2 550
Tilikauden tulos	-16 762	-16 543	-19 473	-19 084

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalvelut luo edellytyksiä liikunnallisen elämäntavan muodostumiselle kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Liikuntapalvelut vastaa kaupungin liikuntapalveluiden kehittämisestä ja järjestämisestä, liikuntapaikkojen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä liikuntajärjestöjen ja urheiluseurojen toiminnan tukemisesta.

Liikuntapalveluiden vastuut ja toimintakenttä ovat laajentuneet viime vuosina huomattavasti. Vuonna 2015 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyivät Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi. Aiemmin nämä olivat kaupunkikonserniin kuuluneiden liikuntayhtiöiden vastuulla. Lisäksi liikuntapalveluiden vastuulle tuli vuonna 2015 päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön koordinointi ja varausten hallinnointi sekä iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto. Vuonna 2015 uudistettiin liikuntapalveluiden avustusjärjestelmä, joka vastaa paremmin mm. harrasteliikunnan tarpeisiin. Liikuntalaitosavustukset muutettiin suoraan seuroille jaettaviksi avustustilajiksi. Vuonna 2016 Liikkuva koulu -toiminnot vakiinnutettiin ja esiopetusikäisten uinninopetus aloitettiin. Vuonna 2017 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyivät monitoimitalon Lumon tilavaraukset. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan on toteutettu vuosien 2015–2017 aikana.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Taloussuunnitelmakauden keskeisin tavoite on liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden tilojen ja toimintojen uudelleenorganisointi ja liittäminen mukaan liikuntapalveluiden perustoimintaan.

Liikuntapalveluiden palveluverkon kehittämisen lähtökohtana on luoda liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö erityisesti liikunnan lähi- ja alueellisia palveluita tuottamalla. Tulevien vuosien liikuntarakentamisen kehittämiskohteet painottuvat lähiliikuntapuistojen ja lähiliikuntapaikkojen uudisrakentamishankkeisiin sekä nykyisten liikuntapaikkojen peruskorjauksiin. Koulujen ja päiväkotien pihat liitetään osaksi lähiliikuntapaikkaverkostoa. Liikuntaolosuhteiden edistämiseksi selvitetään lisäksi kumppanuushankkeiden toteuttamismahdollisuuksia.

Toukokuun 2018 loppuun mennessä tehdään selvitys millä edellytyksillä ja aikataululla voitaisiin käynnistää Elmo-urheilupuiston toteuttaminen. Osana tehtävää selvitystä arvioidaan mm. koillisvantaan uimahallin ja jäähallin toteuttaminen sekä kartoitetaan yksityisiä kumppaneita hankkeille. Taloussuunnitelmakaudella lisäksi varmistetaan, että seurojen vuokratuet pysyvät vakaalla tasolla, joka turvaa sekä uusien että vanhojen liikuntapaikkainvestointien toteutuksen.

Liikuntaan aktivoinnin tavoitteena on tarjota edellytyksiä liikunnalliseen elämäntapaan tarjoamalla liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Erityisenä haasteena on liikunnallisesti passiivisten tavoittaminen ja palveluohjaus. Yhteistyötä eri toimialojen kanssa pyritään tiivistämään. Ohjatun liikunnan painopisteenä ovat edelleen ikääntyvän väestön tarpeet sekä erityis- ja terveysliikunta, työikäisten ryhmäliikunnan järjestämisessä tiivistetään yhteistyötä seurojen kanssa. Liikkuva koulu -toimenpiteet on vakiinnutettu osaksi kaikkia perusopetuksen kouluja. Hallituksen kärkihanketuki mahdollistaa aktiivisten oppimisympäristöjen toteuttamisen. Liikkuva päiväkotihanke laajenee kaikkiin Vantaan kaupungin varhaiskasvatuseräyksiköihin ja rakentaa fyysisesti aktiivista arkea varhaiskasvatuseräyksiköille. Hankerahoituksen jälkeen tavoitteena on liikkuva päiväkotitoimenpiteiden vakinaistaminen osaksi perustoimintaa. Hankkeiden ja kohdeavustusten kautta pyritään synnyttämään uusia matalan kynnyksen harrasteliikuntamahdollisuuksia. Markkinointia ja viestintää tarjolla olevista harrastusmahdollisuuksista pyritään tehostamaan kokoamalla nämä yhteen Harrastuskortti-järjestelmään.

Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan jakamalla avustuksia ja osoittamalla liikuntapaikkoja näiden käyttöön. Liikuntapalveluihin perustettu tilavarausyksikkö hallinnoi liikuntapalveluiden tilojen ohella päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen käyttöä. Tilojen varausten hallinnointi on keskitetty sivistystoimen Timmi -tilavarausjärjestelmään. Tilavarausprosessia ja liikuntapalveluiden sähköisiä palveluita kehitetään taloussuunnitelmakauden aikana, mm. tilavaraus- ja avustusjärjestelmien kehittäminen yhteistyössä tietohallinnon kanssa.

Liikuntapalvelut on vuosittain mukana toteuttamassa ja luomassa olosuhteita erilaisille liikuntatapahtumille. Tavoitteena on lisätä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa, vapaa-ajan palveluja ja kaupunkia kohtaan. Kansainvälistä ja valtakunnallista medianäkyvyyttä tuovat mm. vuonna 2018 järjestettävä maastohiihdon SM-kilpailut sekä vuosittaiset tapahtumat, kuten jalkapallon Vantaa Cup ja Vantaan kestävyyskierrros (Vantaa hiihto, Extreme Run, Vantaa Triathlon, pyöräilyn Vuelta Vantaa sekä Vantaa Maraton).

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan jatketaan vuonna 2018. Liikkuva päiväkotihanke laajenee kaikkiin Vantaan kaupungin varhaiskasvatuseräyksiköihin.

Liikuntapalveluiden palveluverkko kehittyy. Uusia lähiliikuntapaikkoja rakennetaan ja vanhoja kohteita perusrakennetaan huomioiden erilaiset liikkujat ja tasapuolisesti eri alueet. Koulujen ja päiväkotien liikuntamahdollisuuksien kartoitusta jatketaan ja liitetään kohteet osaksi lähiliikuntapaikkaverkostoa.

Palvelutarpeen kasvuun pyritään vastaamaan lisäämällä ja tehostamalla ohjausresurssia. Työikäisten kurssi-toiminnan osalta yhteistyömallia seurojen kanssa laajennetaan ja pilotoidaan vesijumpparyhmien osalta.

Harrastuskortti-hankkeen on koota yhteen tarjolla olevia harrastusmahdollisuuksia ja synnyttää uudenlaisia harrastamisen tapoja.

Liikuntapalveluiden sähköisen asiointin mahdollisuuksia parannetaan, mm. kehittämällä tilavarausjärjestelmää ja pilotoimalla sähköisen avustusjärjestelmän käyttöönottoa. Lisäksi kartoitetaan sovelluksia liikunta-paikkojen ja ohjattujen harrasteliikuntamahdollisuuksien hakemiseksi.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	92	95	119	121	121	121
Määräaikaisen henkilöstön lkm	7	5	6	4	4	4
Henkilöstön kokonaismäärä	99	100	125	125	125	125

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Asiakastyytyväisyys 1-5				
– uimahallit	3,96	3,87	4,00	4,00
– kuntosalit	4,06	4,04	4,10	4,10
Kokonaiskulut, euroa/as.	77,47	85,82	89,28	101,80
Toimintatuotot, euroa/as.	25,05	24,47	23,30	24,80
Avustukset, euroa/as.	2,76	4,98	5,47	5,34
– avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	19,31 %	20,42 %	22,00 %	22,00 %
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, euroa/käynti	4,49	5,56	4,50	5,50
– uimahallien verorahoitusosuus, %	70,75 %	76,74 %	70,00 %	73,00 %
Toimitilaneliöt, m ²	80 490	81 115	84 690	82 736
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	63,37 %	66,17 %	65,00 %	67,00 %

13 93

Nuorisopalvelut

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	803	520	644	644	657	670	683
Menot	-7 855	-7 350	-8 768	-8 610	-8 741	-8 875	-9 010
Toimintakate	-7 053	-6 830	-8 124	-7 966	-8 084	-8 205	-8 327

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	7	12	6	6
Maksutulot	24	71	28	28
Tuet	727	410	560	560
Muut tulot	34	22	43	43
Sisäiset tulot	10	5	8	8
Tulot yhteensä	803	520	644	644
Henkilöstömenot	-4 462	-4 119	-4 229	-4 229
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-701	-568	-643	-643
Sisäisten palvelujen ostot	-6	0	0	0
Materiaalin ostot	-255	-253	-271	-271
Avustukset	-393	-404	-404	-404
Vuokrat	-2 039	-1 978	-3 173	-3 015
Muut menot	0	-28	-47	-47
Menot yhteensä	-7 855	-7 350	-8 768	-8 610
Toimintakate	-7 053	-6 830	-8 124	-7 966
Poistot	-168	-154	-182	-182
Yk-lisät	-422	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-589	-154	-182	-182
Tilikauden tulos	-7 642	-6 984	-8 306	-8 148

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisopalveluiden tehtävänä on parantaa vantaalaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisotyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Toiminta lähtee aina nuorten omista tarpeista käsin ja sitä tehdään vahvalla ammatillisella otteella, nuorten omat toiveet sekä lähtökohdat huomioiden.

Toimintaympäristössä on nähtävissä nuorten elinolojen ja hyvinvoinnin entistä voimakkaampaa polarisoitumista. Nuoret jakaantuvat yhä vahvemmin hyvinvoivaan enemmistöön ja entistä huonommin voiviin nuoriin, joita on 10-20 prosentin osuus kaikista nuorista. Muun muassa nuorten mielenterveysongelmien kasvu näkyy kaikissa nuorisopalveluiden toiminnoissa. Vantaan nuorille kasautuu useita erilaisia syrjäytymisen riskitekijöitä. Muun muassa toimeentulotukea saavien, mielenterveysdiagnoosin saaneiden sekä ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa jäävien osuudet ovat muita kuusikkokuntia suurempia. Myös ylisukupolvinen syrjäytyminen on Vantaalla muita kuusikkokuntia voimakkaampaa. Nuorisopalvelut pyrkii vastaamaan näihin haasteisiin mm. etsivän ja jalkautuvan työn, erityisnuorisotyön ja työpajatoiminnan keinoin, sekä tiivistämällä yhteistyötä eri yhteistyökumppaneiden kanssa niin kaupungin sisällä kuin laajemminkin.

Nuorten maailma on jatkuvassa muutoksessa ja nuorisopalveluiden on tärkeä pysyä mukana nuorten uusissa ajanviettotavoissa ja kulttuureissa sekä ymmärtää nuorten muuttuvat tarpeet ja toiveet. Nuorisotyön uudet yhteistyömuodot ja -kumppanuudet sekä joustavasti tilanteiden mukaan elävä tekemisen tapa vahvistuvat entisestään.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Nuorisopalveluissa tiivistetään yhteistyötä sekä kaupungin muiden tulosalueiden että ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa nuorten kokonaisvaltaisen tuen ja toimintamahdollisuuksien parantamiseksi. Yhteistyön tavoitteena on mm. harrastusmahdollisuuksien lisääminen, ensimmäisten työkokemusten mahdollistaminen, koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen ja nuorten mielenterveysongelmiin vastaaminen.

Nuoria tuetaan sekä ennaltaehkäisevästi että kohdentaen panoksia sitä eniten tarvitseviin. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on tukea nuoria oman potentiaalin ja suunnan löytämisessä ja löytää entistä parempia keinoja syrjäytymisen polulle jo ajautuneiden nuorten auttamiseksi monialaisen yhteistyön keinoin.

Keskeisiin tavoitteisiin kuuluu entistä parempi nuorten toiveiden ja tarpeiden huomioiminen sekä osallisuuden vahvistaminen kaikessa nuorisopalveluiden omassa toiminnassa, ja nuorten omien ajatusten ja kokemusten esiintuominen myös laajemmin yhteiskunnassa.

Nuorisopalveluiden organisaation toimintaa kehitetään kokonaisvaltaisesti. Koko henkilökunnan osaamista hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä, toimintakulttuureja ja käytäntöjä yhtenäistetään, työntekijöiden vastuualueita selkeytetään ja viestintää parannetaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Tikkurilan alueen nuorisotyö sekä suurin osa työpajatoiminnasta muuttavat vuoden 2017 lopussa uusiin tiloihin Lummetielle Tikkurilan kirjaston ja Dixin väliin. Uusista tiloista luodaan monitoimikeskus, jossa on toimintaa ja tukea kaikenikäisille nuorille. Uudet tilat ovat erinomaisella paikalla saavutettavuuden kannalta ja tilaan keskitetään monia sellaisia toimintoja, joihin nuoria tulee paikalle joka puolelta Vantaata. Tilaan tulee mm. matalan kynnyksen harrastustoimintaa, täysi-ikäisille nuorille suunnattua avointa toimintaa, sateenkaarevaa nuorisotyötä sekä nuorten kahvila. Ammattikorkeakoulu Laurean sijainti rakennuksen naapurissa mahdollistaa tiiviin yhteistyön Laurean opiskelijoiden kanssa ja Dixin läheisyys antaa mahdollisuuden houkutella Dixissä aikaansa viettäviä nuoria mukaan. Uuteen tilaan avataan myös eri tulosalueiden kanssa yhteistyössä toteutettava päivittäin auki oleva nuorten ohjaus- ja neuvontapalvelu.

Tikkurilan lisäksi toimitilamuutoksia on Hakunilassa ja Korsossa. Hakunilan nuorisotilan perusparannus toteutetaan vuoden 2018 aikana ja Korson nuorisotilan siirtyminen Lumoon varmistuu selvitysten jälkeen.

Nuorten työpajatoimintaa kehitetään työntekijöiden ja nuorten palautetta ja ideoita hyödyntäen. Työpajatoimintaan luodaan uusia joustavampia työmuotoja ja yhteistyötapoja, jotka monipuolistavat työpajoille osallistuvien nuorten toimintamahdollisuuksia. Työpajatoiminnan perustavoitteet nuorten sosiaalinen vahvistaminen, elämänhallinnan tukeminen ja oman suunnan löytäminen säilyvät ennallaan. Etsivässä nuorisotyössä etsitään entistä parempia keinoja vastata vaikeammin syrjäytyneiden nuorten tilanteisiin.

Alueellisen nuorisotyön painopiste on nuorten osallisuutta edistävien työmuotojen kehittämisessä ja toiminnan saavutettavuuden parantamisessa. Nuorisotiloissa tapahtuvan nuorisotyön lisäksi työntekijät jalkautuvat tarpeen mukaan sinne, missä nuoret ovat: kaduille, asemille, ostoskeskuksiin ja kouluille. Matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia mm. liikunnan ja kulttuurin parissa pyritään luomaan jokaisen nuorisotilan yhteyteen. Nuorisotalojen toiminnassa painotetaan kumppanuuksia, pienryhmätoimintaa, nuorten osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja ohjaamisessa.

Kulttuurista nuorisotyötä ja nuorten itse tuottamia tapahtumia toteutetaan Vernissan lisäksi eri puolilla Vantaata erityisesti isompien nuorisotilojen yhteydessä. Myös työpajatoiminnan yhteyteen kehitetään kulttuurisen nuorisotyön työmuotoja.

Yhteistyötä vahvistetaan sekä kaupungin eri tulosalueiden että järjestöjen ja yritysten kanssa. Tavoitteena on luoda nuorten tarpeita entistä paremmin huomioivia palveluita, laajentaa nuorten toimintamahdollisuuksia sekä lisätä nuorten ja nuorisotyön ymmärrystä ja arvostusta. Nuorten ajatuksia ja omaa ääntä tuodaan esiin mm. mediayhteistyön keinoin. Yritysyhteistyötä toteutetaan lisäksi mm. paikallisissa yrityksissä tehtävien nuorten työkokeilujen kautta.

Nuorisopalveluiden organisaatiota kehitetään yhteistyössä koko henkilökunnan kanssa. Pyrkimyksenä on vahvistaa yhtenäistä toimintakulttuuria, kirkastaa vastuuta ja työnkuvia sekä kehittää monipuolisesti toiminnan sisältöjä ja viestintää.

Selvitetään, voidaanko Vamoksen kanssa tehdä sellaista yhteistyötä, jolla saadaan kaupungille uusia voimavaroja ja tekemisen tapoja nykyisen työn tueksi.

Nuorisopalveluiden toimintaa toteutetaan ja kehitetään perustoiminnan lisäksi useiden hankkeiden tuomien lisäresurssien kautta. Kehittämishankkeet vuonna 2018:

- Työpajojen kehittämishanke (AVI)
- Ohjaus- ja tukikeskus Kipinä ja etsivä nuorisotyö (AVI)
- Nuorisotyö raiteilla -hanke (OKM)
- Nuoret tulevaisuuden rakentajina - hanke (OKM)
- Art4All -hanke (AVI)
- Kerhotoiminnan kehittämishanke (AVI)

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	86	87	87	87	88	91
Määräaikaisen henkilöstön lkm	19	21	21	21	21	21
Henkilöstön kokonaismäärä	105	108	108	108	109	112

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	363 864	433 678	400 000	400 000
Majoitusvuorokaudet leirialueilla (Kukkonotko ja Palajärvi) ^{*)}	..	..	7 900	7 900
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden määrä ^{**)}	1 589	1 638	1 900	..
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneet ^{***)}	..	..	..	380
Etsivän nuorisotyön asiakkaat ^{***)}	..	..	..	690
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	63	55	70	65
Käyttömenot/asukas ^{****)}	..	..	33,7	39,6
Avustukset/ asukas ^{****)}	..	..	1,9	1,8
Nuorisotyön toimintatilojen kokonaismäärä	23	23	23	23
Nuorisotyön toimitilojen neliöt, m ²	14 220	14 220	14 560	16 509

^{*)} uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen

^{**) TP 2015, TP 2016 ja KS 2017 sisältävät työpajatoiminnan ja etsivän työn asiakasmäärät sekä sosiaalisen median kontaktit. TA 2018 alkaen luvut esitetään erikseen ilman sosiaalisen median kontakteja.}

^{***)} uusi tunnusluku 1.1.2018 alkaen

^{****)} laskentatapa muuttunut 2017: aiemmin käyttömenot ja avustukset/alle 29-vuotias, nyt per asukas

13 70

Ammatillinen koulutus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	1 889	2 200	2 233	2 233	2 278	2 323	2 370
Menot	-32 678	-32 534	-32 126	-35 332	-34 754	-35 243	-35 740
Toimintakate	-30 789	-30 334	-29 893	-33 099	-32 477	-32 920	-33 370

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	569	850	700	700
Maksutulot	73	0	70	70
Tuet	780	800	1 000	1 000
Muut tulot	96	0	63	63
Sisäiset tulot	371	550	400	400
Tulot yhteensä	1 889	2 200	2 233	2 233
Henkilöstömenot	-17 955	-16 610	-16 480	-17 530
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-5 318	-5 851	-5 996	-6 001
Sisäisten palvelujen ostot	-604	-601	-400	-400
Materiaalin ostot	-1 864	-2 076	-2 020	-2 025
Avustukset	-38	-91	-51	-51
Vuokrat	-6 763	-6 941	-6 742	-8 888
Muut menot	-136	-364	-438	-438
Menot yhteensä	-32 678	-32 534	-32 126	-35 332
Toimintakate	-30 789	-30 334	-29 893	-33 099
Poistot	-408	-398	-445	-445
Yk-lisät	-1 796	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-2 204	-398	-445	-445
Tilikauden tulos	-32 993	-30 732	-30 338	-33 544

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan ammattiopisto Varia antaa järjestämisluvan mukaista nuorten ja aikuisten ammatillista perus-, lisä- ja täydennyskoulutusta sekä perusopetuksen lisäopetusta. Ammatillinen koulutus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueen elinkeinoelämän kanssa. Varia osallistuu aktiivisesti Vantaan kaupungin elinkeinopolitiikkaa tukevien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Vastaamme osaltamme siitä, että kaikille vantaalaisille perusopetuksen päättäneille on opiskelupaikka.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tavoitteena on, että järjestämisluvan mukaiset paikat ovat täynnä ja kaikki ammatillisen koulutuksen aloittaneet opiskelijat suorittavat ammatillisen perustutkinnon tavoiteajassa. Tavoitteena on kehittää osaamis- perusteista opetusta ja ohjausta ottamalla käyttöön aiempaa monipuolisempia oppimisympäristöjä ja vaihtoehtoisia oppimisen tapoja opiskelijoiden yksilöllisten valintojen tukemiseksi. Tämä edellyttää tavoitteellista henkilöstön osaamisen sekä työn sisältöjen ja toimintatapojen uudistamista.

Ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta järjestetään yhteistyössä alueen yritysten ja työelämän kanssa. Varia panostaa näyttötutkintotavoitteisen koulutuksen kehittämiseen ja laajentamiseen. Lähtökoh- tana ovat kysyntälähtöisyys, työelämän tarpeet, asiakkuusajattelu ja verkostomainen toimintatapa. Paino- pisteenä on kumppanuussopimuksiin perustuvan yhteistyön sekä Varian tarjoamien koulutuspalveluiden tuotteistaminen. Varian työelämäpalvelut vastaa alueen osaamis- ja rekrytointitarpeisiin sekä kehittää työ- paikalla tapahtuvaa oppimista.

Tavoitteena on, että ammatillisen koulutuksen keskeyttämisprosentti pienenee nykyisestä. Tavoitteen saa- vuttamiseksi panostetaan oppilaanohjaukseen, tuodaan erityisnuorisotyöntekijöitä oppilaitoksiin, tunniste- taan varhain keskeytymiseen johtavia tekijöitä ja puututaan niihin nopeasti.

Lisäopetuksen tavoitteena on, että kaikki lisäopetuksen opiskelijat pääsevät jatko-opintoihin. Oppilaitoksen ohjaus- ja tukipalveluiden tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun ja oppimisen edistäminen ja tukeminen sekä esteiden varhainen tunnistaminen ja nopea puuttuminen niihin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Uusi ammatillisen koulutuksen laki ja uudet asetukset astuvat voimaan 1.1.2018. Toimintalaissa määritellään koulutustoiminnan reunaehdot ja koulutuksen järjestämisen keskeiset linjaukset. Opetus- ja kulttuuriminis- teriö tekee päätökset järjestämisluvista syksyn 2017 aikana. Järjestämisluvassa rajataan koulutuksen järjes- täjäkohtainen koulutustehtävä, tehdään linjaukset koulutustarjonnasta sekä päätetään koulutuksen volyymi. Järjestämisluvan perusteella OKM päättää vuosittain tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän, joka toimii rahoi- tuksen perustana. Säädös- ja järjestämisluvamutokset edellyttävät koulutuksen järjestäjältä oman toimin- nan ja palveluiden muuttamista uusien säädösten ja määräysten mukaiseksi.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	247	242	242	250	255	260
Määräaikaisen henkilöstön lkm	70	80	78	70	65	60
Henkilöstön kokonaismäärä	317	322	320	320	320	320

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat perus- koulun päättävästä ikäl. %	59,9 %	50,1 %	46,6 %	50,0 %
järjestämisluvan täyttöaste %	..	95 %	92 %	100 %
järjestämisluvan mukaiset opiskelijat *)	..	..	2 900	..
ministeriön päättämä tavoiteopiskelijavuosien käyttöaste **)	..	..	..	100 %
oppisopimuskoulutuksen opiskelijat	832	772	816	765
perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijat	43	48	43	50
Keskeyttämisprosentti opiskelijamäärästä (nuorisokoulutus)	14,50 %	13,60 %	13,00 %	13,00 %
käyttömenot euroa/opiskelija (ammatillinen koulutus yh- teensä)	7 915	7 772	7 566	7 593
huoneistoneliöt/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä, pl. oppisopimuskoulutus)	16,3	15,9	15,9	16,4

*) Tunnusluku käytössä 1.1.-31.12.2017.

**) Uusi tunnusluku 1.1.2018 alkaen. Laskentatapa muuttuu: opiskelijamäärän sijasta seurataan opiskelijavuosien mää- rää.

13 85

Musiikkiopisto

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	985	975	981	981	1 001	1 021	1 041
Menot	-4 044	-3 925	-4 011	-3 993	-4 053	-4 115	-4 177
Toimintakate	-3 059	-2 950	-3 030	-3 012	-3 053	-3 094	-3 135

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	1	6	1	1
Maksutulot	950	958	969	969
Tuet	25	6	10	10
Muut tulot	8	5	1	1
Sisäiset tulot	1	0	0	0
Tulot yhteensä	985	975	981	981
Henkilöstömenot	-3 289	-3 203	-3 184	-3 184
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-171	-168	-177	-177
Sisäisten palvelujen ostot	-1	0	0	0
Materiaalin ostot	-63	-40	-40	-40
Avustukset	-3	-2	-2	-2
Vuokrat	-502	-506	-602	-585
Muut menot	-15	-5	-5	-5
Menot yhteensä	-4 044	-3 925	-4 011	-3 993
Toimintakate	-3 059	-2 950	-3 030	-3 012
Poistot	-13	-15	-23	-23
Yk-lisät	-208	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-221	-15	-23	-23
Tilikauden tulos	-3 280	-2 965	-3 053	-3 035

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetuslain musiikin laajan oppimäärän mukaista koulutusta lapsille ja nuorille keskimäärin 51 100 tuntia vuodessa. Opetuksen piirissä on noin 1 075 soiton- ja laulunopiskelijaa, reilut 800 oppilasta varhaismusiikkikasvatuksessa ja 21 musiikkiluokkien soitinopetuksessa. Opiskelu on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, ja se noudattaa opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittua, lautakunnan hyväksymää opetussuunnitelmaa. Musiikkiopisto tarjoaa oppilailleen hyvän kasvu-alustan musiikin harrastajana ja ihmisenä kehittymiseen musiikillisten elämysten kautta. Laadukkaan opetuksen takana on ammattitaitoinen henkilökunta ja laaja-alainen opetustarjonta.

Lisäksi musiikkiopiston avoimella osastolla järjestetään maksupalveluperiaatteella toimivaa musiikin opetusta eri-ikäisille harrastajille noin 1 600 tuntia vuodessa. Opiskelijoita on keskimäärin 200.

Monikulttuurinen lastenorkesteri Tempo toimii Länsimäen ja Kytöpuiston kouluilla ja sen piirissä on noin 80 lasta. Vuosituntimäärä on noin 1 750 h.

Yhteensä musiikkiopistossa on noin 2 170 oppilasta ja opetusta noin 54 550 tuntia vuodessa.

Oppilasmäärä on kasvanut vuoden 2017 tasoon nähden, mutta opetustuntimäärä on vähentynyt.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Oppilasmäärän säilyttäminen nykyisellä tasolla.
- Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto syksyllä 2018.
- Henkilöstöressurssien kokonaisarviointi opetussisältöjen muuttumisen myötä (uusi opetussuunnitelma 2018).
- Soitinvalmennuksen vakiinnuttaminen ja laajentaminen.
- Henkilöstön sitouttaminen ja työhyvinvointiin panostaminen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Musiikkiopisto pyrkii järjestämään oppilaspaikan mahdollisimman monelle hakijalle.

Opetussisältöjen tarkastaminen ja mahdollisten uusien oppiaineiden ja ryhmien muodostaminen opetussuunnitelmatyön myötä.

Uuden sähköisen oppilashallintojärjestelmän (Eepos) käyttöönotto, joka pidemmällä aikavälillä vähentää toimistotyön määrää, ja toimistotyön resursseja voidaan näin kohdistaa muuhun.

Musiikkiopisto jatkaa toimintojen sopeuttamista muun muassa muuttamalla vapautuvia vakansseja vastaamaan toimintaympäristön muutoksista ja uudesta opetussuunnitelmasta johtuviin haasteisiin. Muutos mahdollistaa taloudellisemman ja entistä suuremman asiakaskunnan tavoittavan opetustarjonnan.

13 86

Kuvataidekoulu

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	354	300	302	302	308	314	320
Menot	-929	-856	-906	-911	-924	-938	-952
Toimintakate	-575	-556	-604	-609	-616	-624	-632

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	350	292	301	301
Tuet	3	0	0	0
Muut tulot	0	8	1	1
Sisäiset tulot	1	0	0	0
Tulot yhteensä	354	300	302	302
Henkilöstömenot	-678	-638	-636	-636
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-51	-45	-44	-44
Sisäisten palvelujen ostot	-1	0	0	0
Materiaalin ostot	-59	-43	-42	-42
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-139	-131	-183	-189
Muut menot	-1	0	0	0
Menot yhteensä	-929	-856	-906	-911
Toimintakate	-575	-556	-604	-609
Poistot	-8	-27	-32	-32
Yk-lisät	-40	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-48	-27	-32	-32
Tilikauden tulos	-623	-582	-636	-641

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan kuvataidekoulu tarjoaa laajan oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta lapsille ja nuorille viidessä opetuspisteessä eri puolilla Vantaata. Opetuspisteet ovat Orvokissa Tikkurilassa, Myyrmäkitalossa, Kartanonkoskella, Korsossa sekä uusimpana Kivistössä Aurinkokiven koulussa. Opetuspisteidensä ja oppilasmääränsä puolesta Vantaan kuvataidekoulu on yksi Suomen suurimmista. Lisäksi taidekoulu järjestää viikonloppukursseja, joihin ovat tervetulleita myös muutkin kuin koulun oppilaat perheineen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Opetushallitus on käynnistänyt taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen. Vantaan kuvataidekoulussa opetussuunnitelmatyö alkaa syksyllä 2017. Uudet opetussuunnitelmat on tarkoitus ottaa käyttöön oppilaitoksissa 1.8.2018.

Kuvataidekoulun tavoitteena on lisätä ja parantaa kodin ja kuvataidekoulun välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä entisestään vanhempainiltoja ja työpajoja järjestämällä.

Kulttuurikeskus Orvokin remontista on tehty uusi tarveselvitys ja hankesuunnitelma. Kuvataidekoulun osalta tämä tarkoittaa väistötilan tarvetta toimistolle ja Orvokin opetuspisteelle. Remontin yhteydessä voidaan uusia ja ajanmukaistaa opetuskalustoa ja ottaa entistä paremmin huomioon myös turvallisuusnäkökohdat.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Kuvataidekoulu jatkaa toimintansa jatkuvaa itsearviointia ja kehittämistä Virvatuli-mallin mukaisesti. Uusi opetussuunnitelma tuo mukanaan muutoksia opetuksen järjestämiseen, oppilasarviointiin ja lopputyökäytäntöön.

Opetusta pyritään aktiivisesti kehittämään siten, että tieto- ja viestintätekniikan tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnettäisiin myös kuvataideopetuksessa.

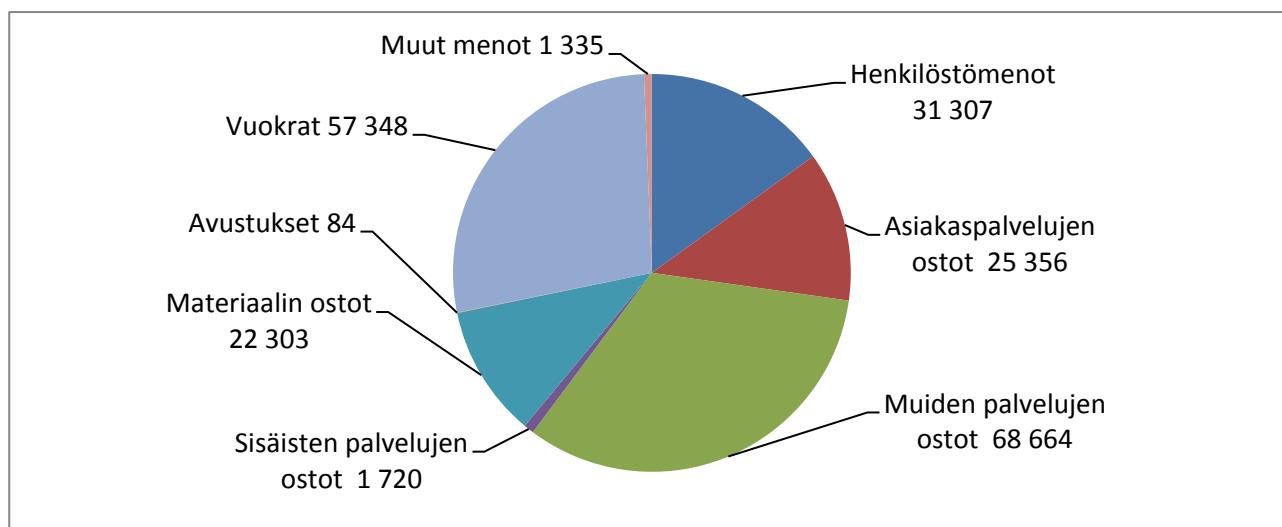
MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA

14

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	260 576	220 335	263 011	265 693	265 024	268 411	271 854
Menot	-186 588	-202 312	-208 973	-208 118	-212 199	-213 439	-215 469
Toimintakate	73 988	18 023	54 038	57 575	52 825	54 972	56 385

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	20 118	21 787	22 630	22 630
Maksutulot	47 403	22 251	23 465	23 465
Tuet	352	10	349	349
Muut tulot	69 347	55 581	62 021	62 021
Sisäiset tulot	123 355	120 706	154 545	157 227
Tulot yhteensä	260 576	220 335	263 011	265 693
Henkilöstömenot	-31 152	-31 154	-31 307	-31 307
Asiakaspalvelujen ostot	-22 269	-41 832	-25 356	-25 356
Muiden palvelujen ostot	-56 563	-51 198	-68 664	-68 664
Sisäisten palvelujen ostot	-2 077	-1 961	-1 720	-1 720
Materiaalin ostot	-21 469	-21 952	-22 303	-22 303
Avustukset	-70	-90	-84	-84
Vuokrat	-52 534	-52 964	-58 203	-57 348
Muut menot	-454	-1 161	-1 335	-1 335
Menot yhteensä	-186 588	-202 312	-208 973	-208 118
Toimintakate	73 988	18 023	54 038	57 575
Poistot	-92 104	-95 939	-96 335	-96 335
Yk-lisät	-4 814	-3 952	0	-4 207
Laskennalliset yhteensä	-96 918	-99 890	-96 335	-100 542
Tilikauden tulos	-22 930	-81 867	-42 297	-42 967

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala vastaa:

- kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja sen rakennuslupajaostolle, tekniselle lautakunnalle sekä ympäristö-
lautakunnalle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta sekä rakennusvalvonnasta
- julkisen kaupunkitilan suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta
- liikennesuunnittelusta ja pysäköinninvalvonnasta
- ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta
- maanhankinnasta ja -myynnistä
- kaupungin toimitiloista

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaa johtaa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Toimiala koostuu seitsemästä tulosalueesta: kiinteistöt ja asuminen, kaupunkisuunnittelu, tilakeskus, kunta-
tekniikkakeskus, rakennusvalvonta, ympäristökeskus ja talous- ja hallintopalvelut.

Taloussuunnitelmakaudella keskeisimpiä toimintaympäristön muutoksia ovat:

Kasvu ja kaupungistuminen:

- Aviapoliksen ja muiden työpaikka-alueiden vetovoima
- Keskustojen voimakas rakentaminen
- Kasvaneet MAL-asuntotuotantotavoitteet
- Segregaation ehkäiseminen
- Liikenteen murros

Uudet tavat toimia ja digitalisaatio:

- Tikkurilan toimitilahankkeen eteneminen kilpailutusvaiheeseen ja rakentamisen aloittaminen
- Matti-järjestelmän asteittainen käyttöönotto

Henkilöstö ja osaaminen:

- Osaamisen varmistaminen muutoksessa

Kaupunginhallitus nimesi 14.8.2017 seuraavat toimikunnat kahdeksi vuodeksi, joiden vetovastuu on maan-
käytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla:

- Myyrmäki-Kiviston kehittämistoimikunta
- Aviapolis-Tikkurila-Hakunilan kehittämistoimikunta
- Koivukylä-Korson kehittämistoimikunta
- Yleiskaavatoimikunta
- Sisäilma-asioiden neuvottelukunta

Tuloskortin keskeiset tavoitteet

Toimialan tuloskortti on laadittu valtuustokauden strategian, kaupungin tuloskorttiluonnoksen ja kehyksen
sekä toimialan toiminnan muiden keskeisten tavoitteiden pohjalta. Tuloskortti käsittää tavoitteet ja niiden
mittarit lähtö- ja tavoitetasoineen.

Toimialan tulokortti tukee Vantaan kaupungin valtuustokauden 2018–2021 strategiaa erityisesti painopistealueilla: 1) Vahvistamme taloutta ja 2) Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien.

Kaupunkitason sitovat tavoitteet on sisällytetty toimialan tulokorttiin vastuutuksen mukaisesti.

Toimialan tavoitteiden toteutumisen suurin riski on yleinen taloudellinen kehitys ja sen mahdolliset seurannaisvaikutukset. Tämä vaikuttaa laajasti toimintaan ja erityisesti suuriin maanmyyntitavoitteisiin ja sitä kautta myös mm. asuntotuotantoon. Energian hinnan nousu edellyttää kaikkien panostusta energiansäästö-tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimialan keskeiset valtuustotason sitovat tavoitteet on johdettu seuraavasti kaupungin ja Helsingin seudun yhteisistä tavoitteista.

Maapoliittiset linjaukset kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta koskien:

- Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2018 vähintään 34 milj. euroa.
- Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle.
- Asuntokaavoituksen kohdistuminen aseman-seuduille ja joukkoliikenteen runkoväylien varteen. Tällöin tavoitteena on, että joukkoliikenteen käyttö kasvaa.
- Ekologiset viheryhteydet säilyvät.
- Toteutamme Helsingin seudulla sovitun asuntotuotannon määrän painottaen perheasuntojen tuotantoa.
- Vuoden 2018 keväällä kaupunginvaltuustossa uusittavaan Vantaan asunto-ohjelmaan sisällytetään myös kaupungin päivitetty maapoliittiset linjaukset.

Valtion ja Helsingin seudun välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset ovat voimassa vuosina 2016–2019. Tavoitteena on saada lisää asuntoja ja liikenneinvestointeja.

Vantaalla MAL-sopimuksen tavoitteena on kaavoittaa neljän vuoden aikana yhteensä 1 040 000 kerrosneliömetriä ja toteuttaa yhteensä 9 600 asuntoa. Vuosittaisena tavoitteena on kaavoittaa keskimäärin 266 250 kerrosneliömetriä ja toteuttaa noin 2 400 asuntoa.

Helsingin seudulla on sovittu asunto-asemakaavoituksen merkittävästä lisäämisestä. Sopimuksen tavoitteena on myös kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja sillä luodaan edellytykset huomattavasti päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle.

MAL-sopimusten tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	640	647	637	632	628	621
Määräaikaisen henkilöstön lkm	36	28	37	37	34	32
Henkilöstön kokonaismäärä	676	675	674	669	662	653

KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA

14 0

Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta
Puheenjohtaja: Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	62 811	44 777	48 858	48 858	45 065	45 276	45 490
Menot	-15 615	-16 354	-16 332	-16 406	-16 895	-16 803	-17 005
Toimintakate	47 196	28 423	32 526	32 452	28 170	28 473	28 485

14 0

Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	57 351	40 777	44 358	44 358	40 565	40 776	40 990
Menot	-12 238	-13 232	-13 124	-13 196	-13 684	-13 592	-13 795
Toimintakate	45 114	27 544	31 234	31 162	26 881	27 183	27 195

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	548	527	563	563
Maksutulot	2 088	1 737	1 848	1 848
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	54 611	38 389	41 834	41 834
Sisäiset tulot	104	124	113	113
Tulot yhteensä	57 351	40 777	44 358	44 358
Henkilöstömenot	-9 472	-10 005	-9 983	-9 983
Asiakaspalvelujen ostot	-247	-240	-255	-255
Muiden palvelujen ostot	-1 035	-1 525	-1 592	-1 592
Sisäisten palvelujen ostot	-31	-74	-84	-84
Materiaalin ostot	-182	-249	-282	-282
Avustukset	-1	0	0	0
Vuokrat	-949	-997	-840	-912
Muut menot	-320	-143	-88	-88
Menot yhteensä	-12 238	-13 232	-13 124	-13 196
Toimintakate	45 114	27 544	31 234	31 162
Poistot	-249	-126	-125	-125
Yk-lisät	1 330	-3 952	0	-4 207
Laskennalliset yhteensä	1 082	-4 078	-125	-4 332
Tilikauden tulos	46 195	23 466	31 109	26 830

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat yhteisesti sitovana bruttobudjetoituina yksiköinä:

- Kaupunkisuunnittelulautakunta
- Toimialahallinto
- Kiinteistöt ja asuminen
- Kaupunkisuunnittelu

Sekä nettobudjetoituna yksikkönä:

- Rakennusvalvonta

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	164	163	230	228	227	224
Määräaikaisen henkilöstön lkm	9	7	10	10	8	7
Henkilöstön kokonaismäärä	173	170	240	238	235	231

Vuoden 2018 organisaatiomuutoksen takia vertailuvuodet TP 2016 ja KS 2017 luvut sisältävät rakennusvalvonnan henkilöstömäärät.

14 10

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-64	-80	-80	-80	-81	-82	-84
Toimintakate	-64	-80	-80	-80	-81	-82	-84

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-37	-49	-57	-57
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-26	-26	-22	-22
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	-1	-3	-1	-1
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	-2	0	0
Menot yhteensä	-64	-80	-80	-80
Toimintakate	-64	-80	-80	-80
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	64	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	64	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-80	-80	-80

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunkisuunnittelulautakunta vastaa:

- kaupunkirakenteen ja ympäristön kokonaisvaltaisesta kehittämisestä ja toiminnan tuloksellisuudesta
- asemakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa
- maa- ja vesialueiden hankinnasta ja luovutuksesta ja alueiden rakentumista edistävien sopimusten ja muiden toimenpiteiden valmistelusta
- kaupungin rakentamattoman kiinteistöomaisuuden kehittämisestä
- kaupungille kuuluvien asuntoasioiden hoidosta
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.
- rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- kaavojen noudattamisen sekä osaltaan rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapidon ja hoidon valvonnasta

Vuoden 2018 talousarvio perustuu vuoden 2017 toiminnalliseen tasoon.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskeisinä tavoitteina on toteuttaa maapoliittista ohjelmaa, asuntopolitiikkaa, elinkeinopolitiikkaa maankäytön toimenpitein sekä vastata maankäytön strategiasta ja kaupunkirakenteen kehittämisestä.

14 20

Toimialahallinto

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	2 094	2 229	2 262	2 262	2 307	2 353	2 400
Menot	-2 804	-3 407	-3 374	-3 400	-3 742	-3 502	-3 554
Toimintakate	-710	-1 178	-1 112	-1 138	-1 435	-1 149	-1 154

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	203	169	207	207
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	1 891	2 060	2 055	2 055
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	2 094	2 229	2 262	2 262
Henkilöstömenot	-1 953	-2 226	-2 218	-2 218
Asiakaspalvelujen ostot	-247	-240	-255	-255
Muiden palvelujen ostot	-327	-582	-552	-552
Sisäisten palvelujen ostot	0	-4	-3	-3
Materiaalin ostot	-68	-70	-105	-105
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-211	-224	-233	-259
Muut menot	2	-62	-9	-9
Menot yhteensä	-2 804	-3 407	-3 374	-3 400
Toimintakate	-710	-1 178	-1 112	-1 138
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	1 775	-3 952	0	-4 207
Laskennalliset yhteensä	1 775	-3 952	0	-4 207
Tilikauden tulos	1 065	-5 129	-1 112	-5 346

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä toimialan tietojen ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista, sekä tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille. Tulosalue koordinoi toimialan yhteistyötä kaupungin keskushallinnon kanssa.

Talous- ja hallintopalvelut hoitaa myös kunnalliseen pysäköinninvalvontaan kuuluvat viranomaistehtävät. Pysäköinninvalvonnan lisäksi ajoneuvon siirtämisestä huolehtiminen on pysäköinninvalvonnan vastuulla. Varsinainen ajoneuvojen siirtäminen ja kaupungin omaisuudeksi siirtyneiden ajoneuvojen jatkokäsittely on ulkoistettu.

Talousarviokohta "toimialahallinto" sisältää maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan johdon sekä talous- ja hallintopalveluiden määrärahat.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- Huolehditaan taloussuunnittelusta ja resurssiallokoinnista, sekä talousarvion ja talouslinjausten toteuttamisesta.
- Turvataan viranomaistehtävien (pysäköinninvalvonta) hoito.
- Tarjotaan laadukkaat tukipalvelut.
- Noudatetaan avointa ja aktiivista viestintäpolitiikkaa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Maksulliseen pysäköintiin siirtyminen edellyttää pysäköinninvalvonnalta toiminnan kehittämistä ja työpaikojen kohdentamista ohjeistamiseen ja pysäköintimaksujen valvontaan.

Toimialahallinto kehittää työ- ja toimintatapoja enemmän digitaalisuuteen ja osallistuu kaupunkitasoisten ja toimialatasoisten järjestelmien kehittämiseen. Toimialahallinto on myös aktiivisesti mukana uuden toimitilan kehittämistyössä, jossa digitaalisuus on yhtenä uusien työtapojen mahdollistajana.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	46	47	45	45	45	45
Määräaikaisen henkilöstön lkm	2	0	2	2	2	2
Henkilöstön kokonaismäärä	48	47	47	47	47	47

14 30

Kiinteistöt ja asuminen

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	54 895	38 298	41 842	41 842	37 999	38 158	38 320
Menot	-5 470	-5 468	-5 461	-5 491	-5 573	-5 656	-5 741
Toimintakate	49 425	32 830	36 381	36 351	32 425	32 502	32 580

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	543	493	529	529
Maksutulot	1 528	1 352	1 421	1 421
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	52 720	36 329	39 779	39 779
Sisäiset tulot	104	124	113	113
Tulot yhteensä	54 895	38 298	41 842	41 842
Henkilöstömenot	-4 094	-4 138	-4 064	-4 064
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-400	-540	-678	-678
Sisäisten palvelujen ostot	-27	-70	-81	-81
Materiaalin ostot	-77	-84	-94	-94
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-553	-562	-470	-500
Muut menot	-318	-74	-75	-75
Menot yhteensä	-5 470	-5 468	-5 461	-5 491
Toimintakate	49 425	32 830	36 381	36 351
Poistot	-249	-126	-125	-125
Yk-lisät	-166	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-415	-126	-125	-125
Tilikauden tulos	49 010	32 703	36 256	36 226

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kiinteistöjen ja asumisen tulosalue kehittää ja toteuttaa kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista asunto- ja maapolitiikkaa, toteuttaa kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista elinkeinopolitiikkaa maankäytön toimenpitein, vastaa kaupungin rakentamattoman ja rakennetun sekä muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä sekä edistää strategian mukaisten työpaikka- ja asuntoaluiden toteutumista. Tulosalue vastaa myös kaupunkimittauksen tarjoamista maanmittauspalveluista.

Kiinteistöjen ja asumisen tulosalue hoitaa kaupungin maapoliittisten linjausten mukaista aktiivista maapolitiikkaa sekä hallitsee ja kehittää kaupungin maaomaisuutta. Maata hankitaan aktiivisesti strategisilta paikoilta maapoliittisten linjausten mukaisesti. Asuntopolitiikalla ja asuntotonttien myynnillä tulosalue luo osaltaan edellytyksiä kaupungin sitovien tavoitteiden sekä seudullisten tavoitteiden (MAL) ja asunto-ohjelman mukaisten asuntojen toteutumiselle, asunnottomuuden vähenemiselle sekä asumisolojen kehittymiselle. Toimiala työskentelee yhdessä sisäisten ja ulkoisten strategisten kumppaneidensa kanssa korostaen kaupungin kilpailukyvyä/elinvoiman vahvistamista, yhdyskuntarakenteen hallintaa, asuntopolitiittisia päämääriä sekä seutuyhteistyötä. Asumisoikeusasioita koskevien viranomaistehtävien hoidosta vastaa ostopalveluna Helsingin kaupunki.

Tulosalue noudattaa osaltaan tuloksellisen elinkeinopolitiikan linjauksia markkinoimalla ja luovuttamalla tontteja työpaikkarakentamiseen.

Toimintaympäristöön vaikuttaa suuressa määrin yleinen taloudellinen tilanne ja suhdanteiden ja eräiden toimialojen (mm. kauppa) epävarmuus. Asuntotonttien kauppa on jatkunut erittäin vilkkaana koko Vantaalla, ja toimitilatonttien kauppa on kehittynyt suotuisaan suuntaan. Esim. Vehkalan työpaikka-alueen rakentuminen on alkanut.

Kaupunkimittaus tarjoaa maanmittauspalveluita. Näitä ovat muun muassa:

- asemakaavan kiinteistötekniinen toteutus: tonttijaot ja lohkomiset
- kiinteistörekisterin pitäminen ja kaupanvahvistajapalvelut
- rakennuksen paikan merkinnät ja sijaintikatselmukset
- karttojen, ilmakuvioiden, keilausaineistojen, kaupunkimallin ja kiinteistötietojen pitäminen ajantasaisina
- edellä mainittujen paikkatietojen jalostus tuotteiksi sekä niiden myynti ja jakelu
- maanalaisten johtojen sijaintitietopalvelu
- kaupungin osoitenumerointi
- edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät maasto- ja ilmakuvamittaukset

Kaupunkimittauksen palvelut tuotetaan pääosin omana työnä. Palvelujen tuottamisessa ulkoisten ostopalvelujen osuus on 4 prosenttia toimintakuluista, ja sisäisten ostopalvelujen osuus 12 prosenttia. Sisäisinä ostopalveluina vuokrataan toimitiloja ja mittausryhmien autokalustoa.

Tonttijakojen, tontin lohkomisten ja rakennusvalvontamittauspalveluiden kysyntä on selvästi laskenut kymmenen vuoden takaisesta tasosta. Osittain tämä johtuu suhdanteista, mutta erityisesti uusien asuntojen toteuttamisesta omakotirakennusten sijaan aiempaa enemmän kerrostaloihin.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- varmistaa maanmyyntivoittojen (34 milj. euroa) toteutuminen
- toteuttaa kaupunginvaltuuston maapoliittisia linjauksia
- toteuttaa kaupunginhallituksen hyväksymiä asuntopoliittisia tavoitteita ja asunto-ohjelmaa
- varmistaa yritysten sijoittumisedellytykset maapoliittisin keinoin
- osaltaan varmistaa valtion ja seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimuksen mukaisia asuntotuotantoedellytyksiä

Maastomittauksissa pidemmän ajan tavoitteena on, että kahden sijaan toimii vain yksi maastomittauspiiri. Tätä on selvitetty, mutta teknisen huollon tukikohtien tilaratkaisut eivät ole vielä mahdollistaneet tavoitteen toteutumista. Talousarvioehdotus sisältää määrärahaesitykset Koisojen tilojen kuntotutkimusta ja muutostöitä varten.

Sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen määrää lisätään suunnitelmallisesti. Kaupungin suunnittelu-, kartantuo- ja rekisterijärjestelmä (MATTI-hanke) uudistetaan avoimeksi virtuaaliseksi kaupunkimalliksi, joka on myös muiden toimijoiden ja kuntalaisten käytettävissä. Tämä vaatii kaupunkimittauksen henkilöstöltä merkittävän työpanoksen vuosina 2017–2018.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2012 lopussa maapoliittiset linjaukset kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta koskien. Vuoden 2013 keväällä maapoliittisten linjausten täytäntöönpanon poliittinen ohjausryhmä hyväksyi kaavoituksessa, maanhankinnassa ja luovutuksessa noudatettavat periaatteet. Periaatteiden on tarkoitus lisätä maanluovutuksen läpinäkyvyyttä, toiminnan avoimuutta sekä nostaa kaupungin

imagoa mm. kilpailuttamalla entistä suurempi osa kaupungin luovuttamasta tonttimaasta. Maapoliittisia linjauksia on täydennetty ja tarkennettu vuonna 2014 strategisten linjausten sekä kaavahankkeissa havaittujen haasteiden pohjalta erityisesti täydennysrakentamisen edistämiseksi.

Taloussuunnittelukaudella tulee huomioida myös ostomäärärahojen riittävyys ja joustavuus siten, että tulevina vuosinakin kaupunki voi helpommin säädellä kasvua oman maaomaisuutensa avulla. Erityisesti kunta-tekniikan ja palveluverkon investointien ennustettavuuden parantamiseksi kaupungin maaomaisuuden hallittu lisääminen on perusteltua. Kaupunki pyrkii ottamaan osan maankäyttökorvauksista tonttimaana, erityisesti valtion tukeman tuotannon osalta.

Maankäytön-, asumisen- ja liikenteen -sopimus (MAL) on allekirjoitettu 9.6.2016 ja sitä toteutetaan vuosina 2016–2019. Sopimuksessa on sovittu, että Vantaalle toteutetaan 2 400 asuntoa vuosittain, joista 720 on valtion tukemia vuokra- ja asumisoikeusasuntoja. Kiinteistöt ja asuminen asuntopolitiikan toteuttajana ja asuntorakentamisen edellytysten varmistajana toteuttaa osaltaan allekirjoitetun sopimuksen tavoitteita.

Taloussuunnittelukaudella tulee asuntopolitiikan hoidossa määrällisten tavoitteiden lisäksi huomioida erityisesti asuinalueiden sosiaalisen eheyden turvaaminen ja asuntotuotannon monipuolisuus rahoitus- ja hallintamuotojen sekä perheasuntojen tuotannon osalta. Vantaan uusi asunto-ohjelma tuodaan päätöksentekoon vuoden 2018 aikana.

Vuonna 2016 on suoritettu koko Vantaan tarkka laserkeilaus ja monikamerailmakuvaus. Tavoitteena on, että Vantaan 3D-kaupunkimallista tulee vakiotuote, ja kehitetään menettelyt mallin ajantasaisena pitämiseen. Tämän toteuduttua on edellytykset julkaista kaupunkimalli avoimena datana.

Vantaan paikkatiedon julkaisu avoimina paikkatietoaineistoina vapaaseen käyttöön on edennyt ja jatkuu vaiheittain. Tavoitteena on jatkuvasti ajantasainen julkaisu, mikä on vuonna 2015 toteutettu osoiteaineiston, rakennuskartan ja opaskartan sekä vuonna 2016 ajantasa-asemakaavan osalta. Paikkatieto-aineistojen avaaminen vähentää myyntituloja.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	18	19	87	85	84	81
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	2	2	2	2
Henkilöstön kokonaismäärä	18	19	89	87	86	83

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Merkittäviä maanhankintaneuvotteluja käynnissä	20	10	10	10
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	4	5	5	4
Valmistuneet asunnot,	2 689	2 973	2 400	3 500
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	312	318	720	700
Maanmyynti- ja vuokratulot	41 025	52 694	36 200	38 150
Kivistön maanmyyntivoitot koko maanmyyntituloista	7 300	6 774	8 000	10 000
Tonttijaon laadinnan kesto aika (vrk)	49	48	48	48

14 40

Kaupunkisuunnittelu

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	362	250	254	254	259	264	270
Menot	-3 899	-4 278	-4 209	-4 224	-4 287	-4 351	-4 417
Toimintakate	-3 537	-4 028	-3 955	-3 970	-4 028	-4 087	-4 147

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	6	34	34	34
Maksutulot	356	216	220	220
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	362	250	254	254
Henkilöstömenot	-3 388	-3 591	-3 645	-3 645
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-282	-378	-340	-340
Sisäisten palvelujen ostot	-5	0	0	0
Materiaalin ostot	-36	-92	-83	-83
Avustukset	-1	0	0	0
Vuokrat	-185	-211	-137	-152
Muut menot	-4	-5	-5	-5
Menot yhteensä	-3 899	-4 278	-4 209	-4 224
Toimintakate	-3 537	-4 028	-3 955	-3 970
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	-342	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-342	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 880	-4 028	-3 955	-3 970

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunkisuunnittelun tulosalueen tavoitteena on aito ja kestävä kaupunkiympäristö sekä kansainvälisesti kilpailukyinen lentokenttäkaupunki. Kaupunkisuunnittelu toimii kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Kaupunkisuunnittelu vastaa edellytysten luomisesta Vantaan strategian mukaiselle asumisen, työnteon ja vapaa-ajan ympäristölle, tehokkaalle liikennejärjestelmälle ja palvelurakenteelle sekä kestäväälle kehitykselle osana pääkaupunkiseutua. Kaupunkisuunnittelu vastaa Vantaan maankäytön strategiasta ja laatii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia yleis- ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä. Työ tehdään yhdessä kaupungin viranomaisten, sidosryhmien ja asukkaiden sekä metropolialueen kuntien ja valtion viranomaisten kanssa. Onnistuminen tukee Vantaan vetovoimaisuutta, kilpailukykyä ja asukkaiden hyvinvointia sekä tehokasta ja taloudellista hallintoa. Kaupunkisuunnittelu vaikuttaa keskeisesti useiden kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamiseen ja kaavojen kautta luodaan merkittävää varallisuutta.

Kaupunkisuunnittelu vastaa eräistä viranomaistehtävistä, kuten ajantasa-asemakaavan ja useiden rekisterien ylläpidosta sekä poikkeamispäätösten ja suunnittelutarveratkaisujen valmistelusta ja tekemisestä. Kaupunkisuunnittelussa valmistellaan lisäksi nimistöasiat.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Syksyllä 2017 käynnistyy yleiskaavan laatiminen. Siinä varmistetaan Vantaan yhdyskuntarakenteen kehittämisedellytykset seuraaviksi vuosikymmeniksi. Yleiskaavoitus tukee joukkoliikennekaupungin kehittymistä mm. vahvistamalla keskuksia ja hyödyntämällä Kehärataa. Östersundomin yhteinen yleiskaavatyö jatkuu. Pääkaupunkiseutua koskeva maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus 2016–2019 valmistui kesäkuussa 2016.

Suunnittelukaudella priorisoidaan keskusten kehittämistä ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Uusia, nykyisestä rakenteesta irrallaan olevia alueita ei asemakaavoiteta. Aviapoliksesta kehitetään kansainvälisesti merkittävää lentokenttäkaupunkia, jossa on sekä asumista että työpaikkoja ja palveluita. Kivistön suunnittelua ja toteutusta edistetään erilaisten arviointien ja kaavarunkotyön avulla. Tikkurilan, Myyrmäen ja Martinlaakson täydennysrakentaminen on voimakasta, niissä kiinnitetään erityistä huomiota kaupunkiympäristöön ja sen laatuun. Myös muut Vantaan keskukset, Leinelä, Korso, Koivukylä ja Hakunila kehittyvät ja rakentuvat. Tärkeimpiä työpaikka-alueita ovat Vehkala, Jokiniemi ja Vantaan Akseli. Uusia tapoja kehittää työpaikka-alueita suunnitellaan Vantaankosken ja Vehkalan kokemusten pohjalta.

Kaavoissa varmistetaan keskustojen turvallisuus, riittävä liityntäpysäköinti sekä pyörätiet. Kaavatalous ja ilmastovaikutukset selvitetään kaikissa kaavoissa. Rakennetun kaupunkiympäristön ja kaupunkitilan laatu turvataan asemakaava-alueita yhteen sovittavilla kaavarungoilla ja erillisprojekteilla sekä toteuttamalla arkkitehtuuriohjelmaa. Viherkompensaatiomallin käyttöönottoa arvioidaan.

Kaavoituksella varmistetaan Helsingin seudun MAL-sopimuksen mukainen toteuttamiskelpoisten kaavojen varanto (noin miljoona km^2) ja vuosittain laaditaan uutta asumisen asemakaavaa keskimäärin 265 000 km^2 . Pientalorakentamisen osuus varmistetaan ja täydennysrakentamisen prosesseja sujuvoitetaan. Arkkitehtuuriohjelmaa toteutetaan edelleen.

Suunnittelukaudella MATTI-suunnittelujärjestelmä otetaan asteittain käyttöön.

Kaupunkisuunnittelu seuraa kansainvälisiä arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja puurakentamisen trendejä ja hyödyntää kansainvälisiä kokemuksia kaupungin kehittämisessä ja kaupunkimarkkinoinnissa.

Kaupunki huomioi pienten liike- ja toimitilojen rakentamistarpeet osana alueellisen elinvoiman vahvistamista yleiskaavoituksen yhteydessä sekä kaupunginosakeskusten asemakaavamuutosten yhteydessä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Uusi valtuustokausi alkaa kaupunkistrategian valmistelulla. Samalla etenee aluehallinto- ja SOTE-uudistukset. Kunnan, toimialojen ja samalla kaupunkisuunnittelun merkitys ja rooli kunnan toiminnassa muuttuvat.

Metropolialueen yhteistyön kehittyminen, ilmastotavoitteet ja talouden murros, kansainvälinen toimintaympäristö sekä digitalisoitumisen hyödyntäminen vaikuttavat merkittävästi kaupunkisuunnittelun tehtäviin. Tavoitteet muuttuvat ja suunnitelmat vanhenevat nopeasti, yhteistyö laajenee ja kaavoituksessa ratkaistavien asioiden määrä kasvaa. Osaamisen tarve muuttuu ja viestinnän/ vuorovaikutuksen tarve lisääntyy.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	63	62	61	61	61	61
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	1	1	1	0
Henkilöstön kokonaismäärä	63	62	62	62	62	61

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Hyväksytyt asemakaavat kpl	46	26	45	45
Uusi asuntokerrosala k-m ²	336 093	159 025	265 000	265 000
Asemakaavan muutosaloitteet	163	167	140	140
Vuoden kaavoitushakemukset	33	42	40	40
Poikkeamispäätökset	84	76	70	70

14 75

Rakennusvalvonta

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	5 460	4 000	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Menot	-3 378	-3 122	-3 208	-3 210	-3 210	-3 210	-3 210
Toimintakate	2 083	878	1 292	1 290	1 290	1 290	1 290

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	15	8	0	0
Maksutulot	5 341	3 915	4 413	4 413
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	105	77	87	87
Tulot yhteensä	5 460	4 000	4 500	4 500
Henkilöstömenot	-2 596	-2 368	-2 459	-2 459
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-563	-514	-531	-531
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	-82	-123	-81	-81
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-134	-116	-138	-140
Muut menot	-3	-1	0	0
Menot yhteensä	-3 378	-3 122	-3 208	-3 210
Toimintakate	2 083	878	1 292	1 290
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	-269	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-269	0	0	0
Tilikauden tulos	1 814	878	1 292	1 290

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan asuntorakentaminen on asuntomäärältään suurempaa kuin koskaan. Rakennusvalvonta edistää ohjauksen, neuvonnan ja rakentamisen valvonnan sekä jatkuvan valvonnan avulla terveellisen, turvallisen, ja ekologisesti kestävä ja viihtyisän rakennetun ympäristön sekä hyvän kaupunkikuvan muodostumista ja ylläpitoa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Toimintaa sopeutetaan rajusti kasvaneisiin lupamääriin ja kaupungin kasvaviin asuntotuotantotavoitteisiin. Vuoden 2016 aikana Vantaa siirtyi ensimmäisenä suurena kaupunkina sekä lupakäsittelyn, työmaa-aikaisen valvonnan ja arkistoinnin osalta täysin sähköiseen menettelyyn. Samalla on otettu käyttöön ns. yhden luukun periaate.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Rakennusvalvonnan kapasiteettia ja osaamista vahvistetaan henkilöstösuunnitelman puitteissa maltillisesti lupamäärien kasvua vastaavasti, ottaen kaupungin asettamat tuottavuustavoitteet huomioon. Uudistuva lainsäädäntö vaatii jatkuvaa laaja-alaista koulutusta. Koko toiminnan muuttuminen sähköiseksi asettaa työn tekemiselle uusia vaatimuksia ja mahdollisuuksia.

Vuoden 2017 aikana on otettu koeluonteisesti tuotantokäyttöön 3D ja kaupunkimallinnustyökalut käyttöön lupakäsittelyssä ja työmaa-aikaisessa valvonnassa. Tavoitteena on 2020 luvun alkupuolella integroida rakennusvalvontaprosessi osaksi asiakkaiden prosesseja. Vantaan nykyisten pientaloalueiden tiivistämistä edistään kaikin tavoin. Toimialalle on perustettu tarkoitusta varten pientaloprojekti. Tavoitteena on nostaa pientalojen uudislupien vuosittainen määrä 350 kappaleen tasosta 450 kappaleeseen.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	37	35	37	37	37	37
Määräaikaisen henkilöstön lkm	7	7	5	5	3	3
Henkilöstön kokonaismäärä	44	42	42	42	40	40

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Aloitettut asunnot	3 099	4 299	2 400	2400
Kokonaisala, m ²	414 261	428 000	400 000	400 000
Tulot/menot, %	142,3	161,2	125,5	125
Menot/lupien kokonaisala (€/m ²)	8,05	7,89	7,97	7,00
Valmistuneet rakennukset, kpl	563	592	400	400
Toimitilat m ²	1 021	1 021	1 021	1 021

TEKNINEN LAUTAKUNTA

14 5

Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Tekninen lautakunta
Puheenjohtaja: Carita Orlando

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	197 235	175 050	213 636	216 318	219 432	222 597	225 815
Menot	-167 519	-182 294	-188 987	-188 055	-191 593	-192 869	-194 639
Toimintakate	29 716	-7 244	24 649	28 263	27 839	29 728	31 176

14 5

Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	59 726	37 909	38 938	38 938	39 305	39 678	40 060
Menot	-77 512	-93 079	-90 421	-90 425	-92 846	-92 857	-93 343
Toimintakate	-17 785	-55 170	-51 483	-51 487	-53 542	-53 179	-53 283

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	19 544	21 246	22 067	22 067
Maksutulot	39 490	16 137	16 720	16 720
Tuet	2	0	0	0
Muut tulot	15	380	5	5
Sisäiset tulot	675	146	146	146
Tulot yhteensä	59 726	37 909	38 938	38 938
Henkilöstömenot	-11 434	-11 081	-11 149	-11 149
Asiakaspalvelujen ostot	-22 022	-41 591	-25 091	-25 091
Muiden palvelujen ostot	-36 513	-32 452	-46 135	-46 135
Sisäisten palvelujen ostot	-616	-315	-298	-298
Materiaalin ostot	-3 388	-4 002	-3 823	-3 823
Avustukset	-66	-80	-80	-80
Vuokrat	-4 203	-3 585	-3 839	-3 843
Muut menot	730	28	-7	-7
Menot yhteensä	-77 512	-93 079	-90 421	-90 425
Toimintakate	-17 785	-55 170	-51 483	-51 487
Poistot	-56 993	-57 790	-58 608	-58 608
Yk-lisät	-2 181	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-59 174	-57 790	-58 608	-58 608
Tilikauden tulos	-76 960	-112 961	-110 091	-110 094

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan bruttobudjetoituna yksikkönä kuuluvat: tekninen lautakunta, kuntatekniikan keskus ja joukkoliikenne. Nettobudjetoituina yksikköinä kuuluvat: tilakeskus ja varikko.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	436	444	367	364	361	357
Määräaikaisen henkilöstön lkm	25	21	27	27	26	25
Henkilöstön kokonaismäärä	461	465	394	391	387	382

15 01

Tekninen lautakunta

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-56	-80	-80	-80	-81	-82	-84
Toimintakate	-56	-80	-80	-80	-81	-82	-84

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-33	-46	-57	-57
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-22	-28	-19	-19
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	-3	-3	-3
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-1	-2	-1	-1
Muut menot	0	-1	0	0
Menot yhteensä	-56	-80	-80	-80
Toimintakate	-56	-80	-80	-80
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	56	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	56	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-80	-80	-80

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tekninen lautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain 13 a-luvun tarkoittamana kunnan monijäsenisenä toimielimenä ja viranomaisena, maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viranomaisena, eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettuna viranomaisena ja postilaissa tarkoitettuna kunnanrakennusvalvontaviranomaisena.

Tekninen lautakunta vastaa:

- kaupungin toimitilajohtamisesta, toimitilastrategiasta sekä kaupungin eri toimialojen
- tarvitsemien riittävien ja asianmukaisten toimitilojen hankkimisesta, hallinnasta ja isännöintitehtävistä
- kaupungin rakennetun ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä, kunnossapidosta ja kiinteistönhoidosta
- toimitilojen hankevalmistelusta ja rakennuttamisesta
- liikenteen ja yhdyskuntatekniikan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä julkisen kaupunkitilan hallinnasta ja hoidosta
- yhdyskuntateknisten rakentamis- ja ylläpitopalvelujen ja varikkotoimintojen tuottamisesta ja kaupungin varikkotoiminnasta

- kaupungin liikenneturvallisuustyöstä
- yleisistä ja yksityisistä teistä annetuissa laeissa kunnan tielautakunnalle säädetyistä
- tehtävistä
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty

Teknisessä lautakunnassa on yksityistiejaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee teknisen lautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä yksityistiejaostoon. Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Yksityistiejaosto pitää yksityisistä teistä annetussa laissa kunnan tielautakunnalle määrättyt toimitukset.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskeisinä tavoitteita on vastata julkisen kaupunkitilan ja joukkoliikenteen kehittamisestä sekä kiinteistöomaisuuden kehittamisestä ja toimitilaratkaisujen tuottamisesta. Lautakunnan erityisenä tehtävänä on vastata uudisrakennuksia, peruskorjauksia ja julkista käyttöomaisuutta koskevien investointien toteuttamisesta.

Sisäilmaongelmiin puututaan tehokkaasti. Valvotaan rakentamista paremmin, varmistetaan toimiva ilmanvaihto ja tehostetaan siivousta. Reagoidaan oppilaiden ja opettajien oireiluun ripeästi.

Joukkoliikenteen palvelukyvyn parantamiseksi päätetään pikaraitiotien yleissuunnitelman laatimisesta välille Mellunkylä – Hakunila – Tikkurila – Aviapolis. Tämä tehdään yleiskaavatyön yhteydessä.

14 50

Kuntatekniikan keskus

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	46 789	27 038	27 338	27 338	27 705	28 078	28 460
Menot	-35 022	-40 299	-40 341	-40 345	-40 815	-41 292	-41 777
Toimintakate	11 767	-13 261	-13 003	-13 007	-13 110	-13 214	-13 317

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	6 607	10 375	10 467	10 467
Maksutulot	39 490	16 137	16 720	16 720
Tuet	2	0	0	0
Muut tulot	15	380	5	5
Sisäiset tulot	675	146	146	146
Tulot yhteensä	46 789	27 038	27 338	27 338
Henkilöstömenot	-11 402	-11 035	-11 092	-11 092
Asiakaspalvelujen ostot	-90	-91	-91	-91
Muiden palvelujen ostot	-15 989	-21 224	-21 116	-21 116
Sisäisten palvelujen ostot	-616	-315	-298	-298
Materiaalin ostot	-3 387	-3 999	-3 820	-3 820
Avustukset	-66	-80	-80	-80
Vuokrat	-4 202	-3 583	-3 838	-3 842
Muut menot	730	29	-7	-7
Menot yhteensä	-35 022	-40 299	-40 341	-40 345
Toimintakate	11 767	-13 261	-13 003	-13 007
Poistot	-56 993	-57 790	-58 608	-58 608
Yk-lisät	-2 237	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-59 231	-57 790	-58 608	-58 608
Tilikauden tulos	-47 464	-71 052	-71 611	-71 614

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kuntatekniikan keskuksen tulosalue vastaa kaupungin julkisesta kaupunkitilasta eli katujen sekä viheralueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Se suunnittelee tai suunnitteluttaa investoinnit, laatii vuosittaiset rakentamisohjelmat sekä valmistelee maankäyttösopimuksia. Investoinnit ja kunnossapitotyöt toteutetaan itse tai teetetään ulkopuolisilla palveluntuottajilla monituottajamallin mukaisesti. Tulosalue vastaa myös kaupungin liikennesuunnittelusta ja kaupungin toimivaltaan kuuluvista joukkoliikenneasioista. Kuntatekniikan keskukseseen kuuluu myös kaupungin keskitetystä ajoneuvohallinnasta vastaava varikko, joka on erillinen nettobudjetoitu tulosityksikkö.

Kuntatekniikan keskus tekee seudullisten kuntayhtymien HSY:n ja HSL:n kanssa yhteistyötä vesihuollon investointien suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä joukkoliikenneasioiden valmistelussa.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

- MATTI-toimintamallin ja tietojärjestelmän määrittely ja käyttöönotto.
- Korjausvelan määrittämistyön jatkaminen Länsi-Vantaan alueella.
- Resurssiviisaan liikkumisen kehittäminen monipuolisesti.
- Pysäköintiyhtiön perustaminen.
- Ojangan bussivarikon suunnitteluttaminen ja rakennuttaminen.

Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä -hanketta (MATTI) jatketaan vuonna 2018 ja siinä kuntatekniikan keskuksella on merkittävä rooli paitsi prosessien määrittelyssä, myös hankkeen johtamisessa ja muutosjohtamisessa. Vuoden 2018 tavoitteena on saada valmiiksi ja jalkauttaa julkaisut 1 ja 2, joista jälkimmäinen sisältää kuntatekniikan keskuksen suunnittelutyön ja yleisten alueiden kunnossapidon osuudet. Vuoden aikana valmistellaan myös rakentamisen osuuden sisältävää julkaisua 3. Koko järjestelmän käyttöönoton tavoiteaika on vuonna 2020.

Infran korjausvelan määrää on arvioitu Tikkurilassa, Koivukylässä ja Korsossa. Vuoden 2018 aikana on tarkoitus määrittää korjausvelan määrä Myyrmäen suuralueella ja myöhemmin muilla alueilla. Tavoitteena on selvittää koko Vantaan infran korjausvelka ja saada se oikein kohdistetuksi investoinnein ensin pysähtymään ja sitten lyhenemään samalla kun tuetaan asunto- ja elinkeinopolitiikkaa sekä kaupunkikeskustojen kehittämistä.

Resurssiviisasta liikkumista kehitetään monipuolisesti tiiviissä yhteistyössä koko toimijakentän (valtio, kaupunki, yritykset, liikkujat) kanssa Vantaan liikennepoliittisen ohjelman suunnitteluperiaatteita noudattaen.

Pyöräilyä edistetään rakentamalla pyöräilyn laatukäytäviä ja kehittämällä pyöräpysäköintiä. Vuonna 2018 pilotoidaan vantaalaista kaupunkipyöräjärjestelmää. Vähäpäästöistä liikennettä edistetään mm. rakentamalla sähköbussien latauspisteitä bussiterminaaleihin ja edesauttamalla henkilöautojen latauspisteiden rakentamista.

Liikkumista kehitetään kaikkien kulkumuotojen, pysäköinnin sekä liikkumisen ohjauksen keinovalikoimalla. Erityisenä painopisteenä on kaupunkipyöräilyn edistäminen. Lisäksi selvitetään ja toteutetaan rohkeasti mahdollisuuksia nopeuttaa yhteiskäyttöautoilun ym. liikkumisen palveluiden yleistymistä.

Vuoden 2018 tavoitteena on myös perustaa kaupungin alueellinen pysäköintiyhtiö. Pysäköintiyhtiömalli, maksullinen pysäköinti ja älykäs pysäköintinormi mahdollistavat alueellisesti optimoidut pysäköintiratkaisut sekä tiiviin ja toimivan kaupunkirakenteen toteuttamisen. Myös liityntäpysäköintiä kehitetään ja yhteiskäyttöautojen toimintaedellytyksiä edistetään.

HSL on yhdessä Vantaan kaupungin kanssa suunnitellut uutta noin 200 bussin varikkoa Itä-Vantaalle Ojankoon. Yhtiön toteuttaa ja omistaa Vantaan kaupunkikonsernin yhtiö. HSL sitoutuu kilpailuttamaan itäisen Vantaan bussilinjat siten, että kilpailun voittanut liikennöitsijä veloitetaan vuokraamaan pääosa Ojangan varikosta. Liikenteen uudelta varikolta on tarkoitus alkaa elokuussa 2019.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

MATTI, maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä, muuttaa toimintatapoja, koska määrittelyvaiheessa tulosalueen keskeiset prosessit on kuvattu, uudelleen arvioitu ja useita tarpeen mukaan kehitetty. Uudet toimintamallit otetaan käyttöön MATTI-julkaisujen myötä ja ne edellyttävät esimiehiltä muutosjohtajuutta ja kokonaisuutena tarkastellen koko henkilökunnan mittavaa kouluttautumista ja uusiin toimintatapoihin sopeutumista. Järjestelmän käyttöönotto edellyttää myös kuntatekniikan keskuksen nykyisen organisaation kehittämistä. Uusi organisaatorakenne astuu voimaan vuoden 2019 alussa ja sitä ennakoit uuden lupa- ja valvontayksikön muodostaminen jo vuoden 2018 aikana.

Palvelut tuotetaan edelleen kustannustehokkaasti omaa työtä ja ostopalveluita yhdistäen. Oman tuotannon ja ostopalveluiden osuuksien sekä rakennuttamisen ja omajohtoisen rakentamisen tavoitetilat määritellään. Kolmas aluehoitourakka on tarkoitus kilpailuttaa ja urakointi käynnistää kesällä 2019, millä vastataan katu- ja viheralueiden ylläpidettävien alueiden pinta-alojen kasvuun. Maastotöiden tukikohtatoiminnot pyritään keskittämään Voimalantien ja Koisojen tukikohtiin, jolloin erillisistä pienistä tukikohdista voidaan luopua.

Tikkurilan toimitilauudistukset ovat suunnitteilla ja kuntatekniikan keskus osallistuu suunnittelutyöhön omalta osaltaan, myös MATTI-vaatimukset huomioon ottaen.

HSY:n ja PKS-kaupunkien kesken neuvotellaan hulevesisopimuksesta, jossa määritetään kunnan ja vesihuoltolaitoksen (HSY) väliset vastuut hulevesijärjestelmän suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Samalla määritetään hulevesimaksut, jotka peritään sekä kaupungilta yleisten alueiden että kiinteistön omistajilta tonttien osalta. Sopimus pyritään hyväksymään vuoden 2018 aikana ja sen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2019 alussa. Sopimus vaikuttaa vuoden 2019 käyttötalouden talousarvioon.

Kuntatekniikan keskus osallistuu kaupungin elinkeino-ohjelman toteuttamiseen kehittämällä Tikkurilan jokirannan aluetta sekä Kuusijärven aluetta Sipoonkorven kansallispuiston porttina.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	354	362	286	285	282	278
Määräaikaisen henkilöstön lkm	25	21	27	27	26	25
Henkilöstön kokonaismäärä	379	383	313	312	308	303

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Liikenneväylien ylläpito (€/m ²)	1,4	1,5	1,5	1,6
Rakennetun katuvihreän ylläpito (€/m ²)	0,23	0,24	0,26	0,28
Rakennetun puiston (A-luokka) ylläpito (€/m ²)	0,57	0,52	0,53	0,55
Maanlajitusalueille tuodut kuormat (kpl/a)	37 556	28 887	30 000	30 000

14 51

Joukkoliikenne

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	12 938	10 871	11 600	11 600	11 600	11 600	11 600
Menot	-42 433	-52 700	-50 000	-50 000	-51 950	-51 482	-51 482
Toimintakate	-29 496	-41 829	-38 400	-38 400	-40 350	-39 882	-39 882

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	12 938	10 871	11 600	11 600
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	12 938	10 871	11 600	11 600
Henkilöstömenot	0	0		0
Asiakaspalvelujen ostot	-21 932	-41 500	-25 000	-25 000
Muiden palvelujen ostot	-20 502	-11 200	-25 000	-25 000
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	0	0	0
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	0	0	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-42 433	-52 700	-50 000	-50 000
Toimintakate	-29 496	-41 829	-38 400	-38 400
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	0	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-29 496	-41 829	-38 400	-38 400

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan talousarvio perustuu Helsingin seudun liikenteen (HSL) alustavaan talousarvioon vuosille 2018–2020. Talousarvion laskentaperusteet ja rakenne ovat Sipoon liittymisen yhteydessä tarkistetun perussopimuksen mukaisia.

Kunnat maksavat HSL:lle kuntaosuutta, joka muodostuu lipputuloista ja joukkoliikenteen menoista. Menot muodostuvat operointikuluista (liikennöintikorvaukset), yleiskustannuksista sekä infrakustannuksista, jotka ovat HSL:n jäsenkuntien laskuttamia perussopimuksen mukaisia infran ylläpito- ja pääomakustannuksia.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Vantaan joukkoliikenteen subventioaste saa olla korkeintaan 50 prosenttia ilman infrakustannuksia. Vantaan kaupungin esitys vuoden 2018 kuntaosuudeksi on 50,0 milj. euroa ilman ylijäämähyvitystä. Kaupunki on oikeutettu laskuttamaan HSL:ltä Vantaan joukkoliikenneinfran käyttökorkvauksia 11,6 milj. euroa, joka on esitetty talousarviossa joukkoliikenteen tulona.

Nykytariffin mukaisiin lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018, mutta mobiililippujen hinnan alentaminen arvolippujen tasolle aiheuttaa keskimäärin 1,2 prosentin hintojen alennuksen. Sisäisten lippujen osalta alennus on keskimäärin 1,6 prosenttia ja seutulippujen osalta keskimäärin 0,6 prosenttia. Vuoden 2018 subventioasteeksi ilman infrakustannuksia muodostuu noin 41 prosenttia. Jos infrakustannukset huomioidaan, muodostuu subventioasteeksi noin 48 prosenttia.

HSL:n vuosien 2018–2020 talousarvio ja laskelmat ovat epävarmoja kaarimallin vaikutusten, vyöhykelipun hinnoittelun ja länsimetron infrakustannusvaikutusten osalta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Vantaan kaupungin esitys parantaa liikennöinnin palvelutasoa maltillisesti vuoden 2017 tasosta.

Merkittävimpana yksittäisenä Vantaata koskevana joukkoliikenteen muutoksena tulee mahdollinen siirtyminen kaarimalliin Vuoden 2018 aikana. Kaarimalliin siirtyminen muuttaa merkittävästi vyöhykkeelle B sijoittuvien alueiden joukkoliikennepalveluiden hintaa kuntalaisille alentamalla sitä ja vastaavasti nostaa Vantaan sisäisen liikkumisen hintaa B ja C vyöhykkeiden välillä.

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Matkustajamäärä (nousua/arkivrk)	-	104 722	106 816	110 000

15 20

Tilakeskuksen tulosalue

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	131 048	131 366	168 836	171 518	174 148	176 820	179 534
Menot	-84 820	-84 448	-93 574	-92 630	-93 672	-94 862	-96 069
Toimintakate	46 228	46 918	75 262	78 887	80 476	81 958	83 465

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	11	6	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	326	0	349	349
Muut tulot	13 800	15 958	19 585	19 585
Sisäiset tulot	116 912	115 402	148 902	151 583
Tulot yhteensä	131 048	131 366	168 836	171 518
Henkilöstömenot	-4 262	-4 378	-4 430	-4 430
Asiakaspalvelujen ostot	0	-1	-10	-10
Muiden palvelujen ostot	-17 183	-15 256	-19 051	-19 051
Sisäisten palvelujen ostot	-750	-936	-703	-703
Materiaalin ostot	-16 495	-16 464	-17 031	-17 031
Avustukset	-4	-10	-4	-4
Vuokrat	-45 399	-46 490	-51 237	-50 293
Muut menot	-728	-913	-1 108	-1 108
Menot yhteensä	-84 820	-84 448	-93 574	-92 630
Toimintakate	46 228	46 918	75 262	78 887
Poistot	-33 647	-36 834	-36 478	-36 478
Yk-lisät	-3 386	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-37 033	-36 834	-36 478	-36 478
Tilikauden tulos	9 195	10 084	38 784	42 410

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tilakeskuksen tulosalue vastaa kaupungin kiinteistöomaisuuden hallinnoinnista ja kehittämisestä sekä toimitilaratkaisujen tuottamisesta. Tulosalueen tehtävät on jaettu viiden yksikön vastuulle.

Hankevalmisteluyksikkö vastaa yhteistyössä asiakastoimialojen kanssa kaupunkitasoisesta toimitilatarvesuunnittelusta, pitkän ja lyhyen aikavälin tilojen tuottamisen suunnittelusta sekä kaupungin palvelutoiminnan toimitilojen tilankäytön tehostamisen suunnittelusta. Tehtäviin kuuluu toimitilaverkkosuunnittelu ja tilatarkastelut, investointisuunnittelu ja ohjelmointi, hanke- ja kiinteistökehitys sekä kustannussuunnittelu. Yksikkö vastaa myös kiinteistödokumenttien hallinnasta, suunnittelun tuesta ja piirustusarkistosta koko tulosalueelle ja sidosryhmille.

Rakennuttaminen-yksikkö vastaa investointiohjelmien mukaisten toimitilahankkeiden toteutuksesta ja hankkeiden valvonnasta. Tehtäviin kuuluu investointihankkeiden tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien laadinta yhteistyössä asiakastoimialojen kanssa, hankkeiden aikataulu- ja talousohjaus, suunnittelun ja toteutuksen valmistelu sekä eri vaiheisiin liittyvät hankinnat, laadunvarmistus, rakennustekninen ja talotekninen valvonta sekä hankkeiden vastaan- ja käyttöönottoon sekä takuu-aikaan liittyvät tehtävät. Rakennuttamisen asiantuntemus on koko kaupunkikonsernin käytettävissä.

Kunnossapitoyksikkö vastaa tilakeskuksen hallinnoimien kiinteistöjen kunnan seurannasta sekä kiinteistöjen kunnossapidosta ja korjauksista. Tehtäviin kuuluu vikakorjaukset ja ennakkoimaton kunnossapito, vuosikorjaukset, kosteusvaurio- ja sisäilmakorjaukset sekä pienet ja keskiuuret korjausrakennushankkeet.

Tilahallintayksikkö vastaa kaupunkitasoisesta kiinteistöjohtamisesta ja kiinteistöhallinnosta, toimitilojen vuokrauksesta sekä kiinteistöpalvelujen järjestämisestä. Tehtäviin kuuluu mm. kiinteistösalkun hallinta, sopimukset, seuranta ja valvonta, riskien hallinta, edunvalvonta ja taloushallinto. Vuokraukseen liittyviä tehtäviä ovat sopimusneuvottelut, sopimusten valmistelu, asiakkuuksien hoito, sopimusten uusiminen ja jatkaminen sekä sopimusten päättäminen. Kiinteistöpalvelua ovat elinkaaren aikainen toiminnanohjaus; toiminnan suunnittelu, kiinteistöjen hoidon ja kunnossapidon hankinnat, valvonta ja tarkastukset. Yksikkö vastaa myös teknisten järjestelmien ylläpidosta ja käytöstä, sisäilmaolosuhteiden hallinnasta ja energiankäytöstä sekä kiinteistöjen turvallisuudesta.

Asuntovuokrausyksikkö vastaa tilakeskuksen hallinnoimien ja vuokraamien asuntojen vuokraukseen liittyvistä tehtävistä. Tehtäviä ovat asiakaspalvelu, sopimusten valmistelu, laskutus, asukasisännöinti sekä huoneistotarkastukset ja -remontit. Asuntovuokrausyksikkö avustaa tilahallintaa myös toimitilojen ja liiketilojen ulosvuokraukseen liittyvissä asioissa.

Tilakeskuksen toimintaa koskevat toimintaympäristön muutokset liittyvät ensisijaisesti talouteen, tiloihin, palveluihin ja resursointiin. Kiinteistöjen ylläpitokustannustason maltillinen kasvu ja alhainen korkotaso auttavat edelleen käyttötalousmenojen budjetin toteutumisessa. Tilakeskuksen hallinnoimien tilojen määrä tulee kuitenkin kasvamaan erityisesti uusien koulujen ja päiväkotien rakentamisen myötä. Osa hankkeista toteutuu vuokraamalla, mikä lisää tuntuvasti erityisesti käyttötalousmenoja.

Akuutit tilatarpeet sekä kiinteistöjen kuntoon ja olosuhteisiin liittyvät ongelmat edellyttävät tilahallinnalta nopeaa reagointikykyä. Käytöstä poistettavat kiinteistöt edellyttävät aktiivisempia kiinteistökehitystoimia. Energiatehokkuustavoitteiden saavuttamiseksi ja ylläpidon kustannusten nousuun tulee varautua ylläpidon toimintoja ja taloteknisiä järjestelmiä kehittämällä.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tilakeskuksen strategisia päätavoitteita ovat kiinteistöomaisuuden ja toimitilainvestointien hallinta sekä kestävä kehitystä edistävä toiminta. Strategian kolme perinteistä kulmakiveä ovat kustannustehokkuus, tilatehokkuus ja energiatehokkuus.

Taloussuunnitelmakauden keskeiset tavoitteet ovat:

- Käytetään uusia projektitoteutusmalleja,
- toimitilahankkeiden tavoitehinta pienenee 2 prosenttia,
- kiinteistöjen korjausvelka ei kasva,
- sisäilmaongelmat vähenevät ja
- rakennusten energiatehokkuus paranee.

Asiakkaiden toimitilatarpeet ratkaistaan ja hankkeet toteutetaan asiakaslähtöisesti kaupungin johdon hyväksyntään palveluverkkosuunnitelmiin perustuen. Investointiohjelma laaditaan palveluverkkosuunnitelmia täydentäviä esiselvityksiä hyödyntäen ja ohjelmaa toteutetaan kustannustehokkaasti rakennushankkeiden säästömahdollisuuksia hyväksi käyttäen. Hankkeiden aikataulun hallintaa on parannettava. Huolellisella investointisuunnittelulla varmistetaan niukkojen määrärahojen oikea kohdentaminen uudisrakentamiseen ja kiinteistöjen tarkoituksenmukaisiin peruskorjauksiin. Suurimpien hankkeiden toteutuksessa käytetään uusia projektitoteutusmalleja.

Kiinteistöomaisuuden rahallisen arvon säilyttämisen ja korjausvelan vähentämisen lisäksi erityishuomio kiinnitetään edelleen toimitilojen terveellisuuden ja turvallisuuden edistämiseen. Kiinteistöjen aktiivisemmalla

kuntoseurannalla ja kiinteistönhuollolla pyritään vähentämään ennakoimattomia korjaustarpeita ja varmistamaan hyväksyttävät olosuhteet tilojen käyttäjille. Sisäilma-asioiden hallintaan ja ongelmien ratkaisuun laaditaan toimenpideohjelma ja sen toteuttaminen aloitetaan heti. Alustavaan ohjelmaan perustuen talousarvioesitys sisältää tilakeskuksen tulosalueen osalta noin 1,2 milj. euron lisäpanostuksen sisäilma-asioiden hoitamiseen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn. Määrärahoja käytetään mm. asiantuntija- ja valvontaresurssien lisäämiseen, kiinteistönhoitopalveluihin ja laitehankintoihin. Tämän lisäksi varataan 0,5 milj. euroa kaupunginhallituksen talousarviokohtaan sisäilmatoimikunnan esittämiin tarkoituksiin, jolloin käyttötalouteen varattu lisäpanostus sisäilma-asioiden hoitamiseen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn on vuoden 2018 osalta yhteensä noin 1,7 milj. euroa.

Kestävän kehityksen periaatteita noudattaen olemassa oleva kiinteistökanta hyödynnetään ja kaikessa uudisrakentamisessa tähdätään lähes nollaenergiatasoon. Toimialan yhteisten tavoitteiden mukaisesti tilakeskus edistää osaltaan aurinkoenergian käytön lisäämistä ja uusiutuvan energian käyttöönottoa. Kiinteistöjen todellisia energiansäästöjä haetaan jatkamalla käynnistettyjä energiansäästöhankeita ja osallistumalla aktiivisesti alan kehityshankkeisiin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Vuoden 2017 aikana uudistettu toimintamalli jalkautetaan kaupunkitasoisesti. Uudistuvan organisaation osaamisen kehittämiseksi koko henkilöstön prosessiosaamista, hankintaosaamista ja ympäristöosaamista edistetään täydennyskoulutuksen avulla. Toiminnan ja työympäristön kehittämistoimenpiteiden sekä uusien tehtävien lisäksi tilakeskuksen henkilöstöresursseissa on odotettavissa suuria muutoksia eläköitymisen myötä. Eläkkeelle siirtymisiin liittyen useiden vakanssien tehtäväkuvia tarkistetaan nykytarpeita paremmin vastaaviksi.

Kiinteistönhallintajärjestelmän ja MATTI-järjestelmän mahdollisuuksia ja uusia teknologiaratkaisuja hyödynnetään kaupunkitasoisesti kaikissa kiinteistönpidon toiminnoissa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	82	82	81	79	79	79
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	82	82	81	79	79	79

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Toimitilamäärä (m ²)	814 816	826 304	823 571	849 394
Käyttökustannukset (milj. €) *)	15,5	16,0	15,3	15,5
Uudisrakentaminen (brm ²)	1 842	11 188	8 220	8 011
Purettu kiinteistö (m ²)	1 472	839	1 200	2 500
Kiinteistöjen myynnit, myyntivoitto (t€)	896	1 131	250	250
Korjausvelka 75 % (t€) **)	68 616	-	65 000	68 000
Energiansäästö (t€)	450	470	450	450
Asiakastytyväisyys tiloihin (KTI, 1-5) ***)	3,28	-	3,36	-

*) Lämmitys, sähkö, vesi ja jätevesi.

**) Korjausvelka lasketaan kevään aikana.

***) Asiakastytyväisyyskysely (KTI) järjestetään joka toinen vuosi.

14 52

Varikko

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	6 460	5 775	5 862	5 862	5 979	6 099	6 221
Menot	-5 187	-4 767	-4 992	-4 999	-5 074	-5 150	-5 227
Toimintakate	1 273	1 008	870	863	905	949	993

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	921	844	587	587
Sisäiset tulot	5 539	4 931	5 275	5 275
Tulot yhteensä	6 460	5 775	5 862	5 862
Henkilöstömenot	-743	-743	-731	-731
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-801	-733	-768	-768
Sisäisten palvelujen ostot	-678	-630	-635	-635
Materiaalin ostot	-1 292	-1 069	-1 048	-1 048
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-1 543	-1 462	-1 679	-1 687
Muut menot	-131	-130	-130	-130
Menot yhteensä	-5 187	-4 767	-4 992	-4 999
Toimintakate	1 273	1 008	870	863
Poistot	-1 200	-1 188	-1 125	-1 125
Yk-lisät	-84	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-1 285	-1 188	-1 125	-1 125
Tilikauden tulos	-12	-180	-255	-262

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Varikko on osa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kuuluvaa kuntatekniikan keskuksen tulosaluetta, joka kaupungin sisäisenä nettobudjetoituna yksikkönä tuottaa ajoneuvo- ja konepalveluja kaupungin sisäisiin tarpeisiin kaikille toimialoille. Henkilö-, paketti- ja kevytkuorma-autot hankitaan leasingrahoituksella, mikä mahdollistaa kaluston keski-ikänsä pitämisen taloudellisesti tarkoituksenmukaisena. Erikois- ja raskaskalusto hankitaan pääsääntöisesti investointimäärärahalla.

Korjaamotoiminnassa keskitytään työkoneiden ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Korjaamotoiminnassa sekä kalustohankinnoissa varaudutaan uusien tekniikoiden yleistymiseen ja kasvaviin laatuvaatimuksiin.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Ajoneuvo-, kone- ja lisälaittekalustolla on merkittävä rooli kaupungin palvelutuotannon kannalta. Tavoitteena on tukea kaupungin muita yksiköitä heidän palvelutuotannossaan asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti sekä toimia asiantuntijana erilaisissa ajoneuvoihin liittyvissä asioissa.

Kalustohankinnat suoritetaan tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa, jolloin varmistetaan niiden soveltuvuus käyttötarkoitukseen, monikäyttöisyys sekä hyvä ympärivuotinen käyttöaste. Kaupungin ajoneuvojen yhteiskäyttöä pyritään edistämään.

Ajoneuvojen paikanninlaitteet mahdollistavat osaltaan toimintojen raportoinnin kehittämisen ja ajoneuvojen käyttöasteen tehostamisen. Paikannusjärjestelmän hyödyntämistä pyritään lisäämään mm. MATTI – hankkeen yhteydessä.

Vantaalla kaupungin omasta toiminnasta aiheutuvia liikenteen kasvihuonekaasu- ja hiukkaspäästöjä pyritään vähentämään kiinnittämällä erityistä huomiota kalustohankintojen yhteydessä niiden ympäristövaikutuksiin sekä edistämään vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä. Ajoneuvoa hankittaessa valitaan aina käyttötarkoitukseen soveltuva mahdollisimman ympäristöystävällinen vaihtoehto. Hankittaville ajoneuvoille on laadittu kaupunkitasoiset päästökriteerit, joita päivitetään kaluston kilpailutuksen yhteydessä.

Sähköautotyöryhmän tavoitteena on edistää sähköisen liikenteen kehittymistä mm. sähköautojen kattavalla latausverkostolla Vantaan kaupungin alueella niin että puhtaan liikenteen infradirektiivin vaatimus julkisten latauspisteiden määrästä saavutetaan vuoteen 2020 mennessä.

Sote-uudistuksen mahdollisiin vaikutuksiin varaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan käytössä olevien ajoneuvojen osalta. Varikon hallinnoimia sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan käytössä olevia ajoneuvoja on noin 90. Katujen ja viheralueiden kunnossapidon kolmas alueurakka 2019 vaikuttaa myös kaluston määrään ja laatuun.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Varikkotoimintojen osalta jatketaan nykyistä toimintamallia. Hankintaprosessia kehitetään tiivistämällä yhteistyötä hankintakeskuksen kanssa sähköisiä hankintajärjestelmiä hyödyntämällä. Tuleviin kalusto-tarpeisiin varaudutaan hankinnoissa.

Ajoneuvojen paikanninjärjestelmän kilpailutuksessa huomioidaan tulevat palvelutuotannon toimintatapa-muutokset mm. MATTI - järjestelmän vaatimukset sekä pyritään parantamaan edelleen ajoneuvojen käyttöastetta, tuottavuutta ja yhteiskäyttöä.

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Polttoaineen kulutus (L/ajoneuvo/v)	1 581	1 586	1 600	1 600

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

14 7

Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Maija Rautavaara-Hämäläinen

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	529	509	517	517	527	538	548
Menot	-3 454	-3 664	-3 654	-3 657	-3 712	-3 767	-3 824
Toimintakate	-2 924	-3 155	-3 137	-3 140	-3 184	-3 230	-3 276

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	484	463	484	484
Tuet	24	10	0	0
Muut tulot	0	10	10	10
Sisäiset tulot	21	26	23	23
Tulot yhteensä	529	509	517	517
Henkilöstömenot	-2 646	-2 580	-2 555	-2 555
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-469	-716	-588	-588
Sisäisten palvelujen ostot	-1	-6	-1	-1
Materiaalin ostot	-31	-46	-38	-38
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-306	-315	-470	-473
Muut menot	-1	-2	-2	-2
Menot yhteensä	-3 454	-3 664	-3 654	-3 657
Toimintakate	-2 924	-3 155	-3 137	-3 140
Poistot	-14	0	0	0
Yk-lisät	-225	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-239	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 163	-3 155	-3 137	-3 140

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu bruttobudjetoituna yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	40	40	40	40	40	40
Määräaikaisen henkilöstön lkm	2	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	42	40	40	40	40	40

Vuoden 2018 organisaatiomuutoksen takia vertailuvuodet TP 2016 ja KS 2017 luvut eivät sisällä rakennusvalvonnan henkilöstömääriä.

14 74

Ympäristölautakunta

Määrärahat 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-51	-62	-62	-62	-63	-64	-65
Toimintakate	-51	-62	-62	-62	-63	-64	-65

Tuloslaskelma 1000 euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0
Tuet	0	0	0	0
Muut tulot	0	0	0	0
Sisäiset tulot	0	0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstömenot	-43	-51	-53	-53
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-7	-9	-8	-8
Sisäisten palvelujen ostot	0	0	0	0
Materiaalin ostot	0	-1	0	0
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-1	-1	0	0
Muut menot	0	0	0	0
Menot yhteensä	-51	-62	-62	-62
Toimintakate	-51	-62	-62	-62
Poistot	-14	0	0	0
Yk-lisät	51	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	37	0	0	0
Tilikauden tulos	-14	-62	-62	-62

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristölautakunta toimii:

- kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena
- ulkoilulain tarkoittamana kunnan leirintäalueviranomaisena
- terveydensuojelulain tarkoittamana terveydensuojeluviranomaisena
- elintarvikelain tarkoittamana valvontaviranomaisena
- tupakkalain tarkoittamana kunnan valvontaviranomaisena
- lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnasta vastaavana kunnallisena viranomaisena
- kunnallisesta eläinlääkintähuollosta vastaavana viranomaisena.

Ympäristölautakunta vastaa:

- kunnalle kuuluvista ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä maa-aineslain viranomaistehtävistä
- ulkoilulain tarkoittamista kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävistä
- terveydenhuoltolain tarkoittamasta yksilön ja hänen elinympäristönsä terveellisuuden valvonnasta ympäristöterveydenhuollolle kuuluvien osin
- kunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä
- kunnan elintarvikevalvonnasta
- kunnalle kuuluvasta tupakkalain valvonnasta
- lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä koskevasta valvonnasta
- eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien, mukaan lukien eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivutuotevalvonnan, järjestämisestä
- eläinsuojelulain mukaisesti irrallaan tavattujen, talteen otettujen eläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristölautakunta tehtäväalueellaan päättää:

- yksityismaalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja rauhoituksen purkamisesta
- luonnonsuojelualueiden käytöstä ja hoidosta
- lausuntojen antamisesta luonnonsuojelulain mukaisista hakemuksista
- maastoliikenne- ja vesiliikennelaissa säädetyissä alueellisissa rajoitus- ja kielloasioissa
- eläinsuojelulain edellyttämän löytöeläimien talteenoton järjestämisestä
- maksuista ja korvauksista vahvistetun taksan mukaisesti
- työsuorituksista aiheutuvista korvauksista

Ympäristölautakunnan tehtävät muuttuivat uuden valtuustokauden alussa, kun rakennuslupajaosto siirtyi ympäristölautakunnan alaisuudesta kaupunkisuunnittelulautakunnan alle.

Maakuntauudistus toteutuessaan voi tuoda muutoksia ympäristölautakunnan toimintaan, jos nykyiset kunnan vastuulla olevat ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyvät osittain tai kokonaisuudessaan maakuntaan tai jos tehtäviä jatkossa hoidetaan pääkaupunkiseudun yhteistyönä tai jossakin kuntayhtymän organisaatiossa. Mahdolliset muutokset kohdistuisivat sekä ympäristölautakunnan tehtäviin, että talouteen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Maakuntauudistuksesta mahdollisesti aiheutuvat muutokset ympäristölautakunnan toimintaan tulee hoitaa hallitusti ja asetetussa aikataulussa.

Muutoin ympäristölautakunnan keskeinen tehtävä on huolehtia sille kuuluvista viranomaistehtävistä luotettavasti ja laadukkaasti aikatauluissa pysyen.

14 76

Ympäristökeskus

Määrärahat	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
1000 euroa							
Tulot	529	509	517	517	527	538	548
Menot	-3 403	-3 602	-3 592	-3 595	-3 649	-3 704	-3 759
Toimintakate	-2 874	-3 093	-3 075	-3 078	-3 122	-3 166	-3 211

Tuloslaskelma	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018
1000 euroa				
Myyntitulot	0	0	0	0
Maksutulot	484	463	484	484
Tuet	24	10	0	0
Muut tulot	0	10	10	10
Sisäiset tulot	21	26	23	23
Tulot yhteensä	529	509	517	517
Henkilöstömenot	-2 603	-2 529	-2 502	-2 502
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-462	-707	-579	-579
Sisäisten palvelujen ostot	-1	-6	-1	-1
Materiaalin ostot	-31	-46	-38	-38
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat	-305	-314	-470	-473
Muut menot	-1	-2	-2	-2
Menot yhteensä	-3 403	-3 602	-3 592	-3 595
Toimintakate	-2 874	-3 093	-3 075	-3 078
Poistot	0	0	0	0
Yk-lisät	-275	0	0	0
Laskennalliset yhteensä	-275	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 149	-3 093	-3 075	-3 078

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristökeskuksen tulosalue huolehtii kunnalle kuuluvista lakisääteisistä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä, sekä ympäristöasioiden koordinoinnista ja ympäristöjohtamisen kehittämisestä Vantaalla. Ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää ihmisten elinympäristön terveellisyttä ja viihtyisyyttä sekä huolehtia luonnon- ja ympäristönsuojelun toteutumisesta Vantaalla.

Vuoden 2018 talousarvio perustuu edellisten vuosien toimintaan ja on talousarviopuitteen mukainen.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Keskeinen tavoite on huolehtia luotettavasti ja laadukkaasti paikallisista viranomaistehtävistä. Luvat, ilmoitukset ja lausunnot valmistellaan tavoiteaikataulussa. Samoin pyritään aktiivisesti osallistumaan kaupungin ja naapurikuntien yhteistoimintojen suunnitteluun. Asiakasyhteydenotot hoidetaan mahdollisimman joutuisasti, tehokkaasti lainsäädäntöä noudattaen.

Ympäristökeskus edistää omalla toiminnallaan Vantaan resurssiviisautta. Lisäksi edistetään ekologisten viherysteyksien säilymistä ja turvataan lähiluonnon saatavuus vantaalaisille. Ympäristökeskus myös osallistuu asiantuntijana Vantaan sisäilmaongelmien selvitystyöhön.

Mahdollisen maakuntauudistuksen aiheuttama muutos hoidetaan hallitusti.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Tulevan valtuustokauden strategiassa ympäristökeskus painottaa resurssiviisautta ja kiertotaloutta sekä ilmastomuutoksen sopeutumiseen ja hillintään tarvittavia toimia. Ympäristökeskus kehittää ympäristöjohtamista osana kaupungin kokonaisvaltaista johtamista. Ympäristökeskus on aktiivisesti mukana yleiskaavatyössä.

Maakuntauudistukseen valmistautuminen vie resursseja, joten ympäristöterveydenhuollon perustehtävät hoidetaan pienemmillä resursseilla.

Valtakunnallisen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän (VATI) käyttöönottoon vie resursseja, koska valvontatietoja päivitetään uuteen järjestelmään sopivaksi. Lisäksi valvontatietojen siirto vaatii huomattavasti ympäristöterveydenhuollon henkilöstön työpanosta. Tarkoituksena on, että ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt siirtyvät käyttämään yhteistä valtakunnallista järjestelmää vuonna 2019.

Jos maakuntauudistuksen myötä ympäristöterveydenhuolto siirtyy toisaalle, edellyttää se avointa vuoropuhelua henkilöstön kanssa, rajapintojen hahmottamista sekä käytännön työn yleistä suunnittelua ja huolellista valmistautumista 1.1.2020 tapahtuvaan muutokseen.

Lupapiste.fi –palvelun käyttö vakiinnutetaan ja sitä laajennetaan lupien ja ilmoitusten käsittelyssä. Hakemukset voidaan toimittaa sähköisesti ja ne käsitellään palvelun kautta. Tällöin asiakirjat ovat nähtävissä sähköisesti ja myös kuuleminen tapahtuu tätä kautta.

Meludirektiivin mukaisen vuonna 2017 tehdyn meluselvityksen pohjalta valmistellaan meluntorjuntasuunnitelma.

Vuonna 2018 jatketaan lähimetsien teemavuotta painottaen pikku soihin ja korpiin. Vuoden 2019 teemavuodeksi valmistellaan ötököiden teemaa.

Selvitetään mahdollisuus perustaa uusi puro-luonnonsuojelualue.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	40	40	40	40	40	40
Määräaikaisen henkilöstön lkm	2	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	42	40	40	40	40	40

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Ympäristöterveys				
Luvat ja ilmoitukset	339	397	350	350
Tarkastusten määrä	1 833	1 837	2 000	2 000
Eläinlääkärin potilaat	4 445	4 633	5 000	4 800

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Ympäristönsuojelu				
Ympäristöluvut, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	102	114	120	120
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	4 839	5 086	4 800	4 800
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 241	1 249	1 350	1 400

LIKELAITOKSET 2018–2021

Vantaan kaupungin liikelaitoksia ovat Vantaan Työterveys liikelaitos, Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos sekä Suun terveydenhuollon liikelaitos. Liikelaitosten talousarviot ovat kaupungin talousarvion erillisiä osia. Suun terveydenhuollon liikelaitos on esitetty sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan alla erillisenä osana, jonka talousarvioluvut eivät sisälly sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan.

Vantaan Työterveys liikelaitos

Tuloslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	6 935	6 900	6 710	6 844	6 981	7 121
Liiketoiminnan muut tulot	41	25	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83	-82	-83	-84	-86	-87
Palvelujen ostot	-2 351	-2 422	-2 441	-2 477	-2 515	-2 552
Henkilöstömenot	-3 401	-3 368	-3 408	-3 490	-3 569	-3 564
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-36	-44	-38	-57	-68	-60
Liiketoiminnan muut kulut	-504	-485	-501	-509	-550	-617
Liikeylijäämä	600	524	239	227	194	241
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	3	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	-11	-10	-10	-11	-11	-11
Korvaus peruspääomasta	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Muut rahoitusmenot	-0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	589	511	226	213	180	227
Poistoeron lisäys / vähennys	1	0	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	35	44	38	57	68	60
Tuloverot	-16	-14	-5	-5	-5	-5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	609	541	259	265	244	282

Investoinnit

	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Menot	-60	-60	-60	-60	-60	-60

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos toimii Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallisena liikelaitoksena, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista. Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain (365/1995) 10 a luvun mukaiseksi syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä uudelleen perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksiin.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuottama palvelutaso määräytyy lähtökohtaisesti työterveyshuoltolain 3 §:n ja 12 §:n sisällön ja valtioneuvoston antamien tarkempien asetusten mukaisen sisällön sekä asiakaskoh- taisten palvelusopimusten perusteella.

Liikelaitosta johtaa johtokunta, jossa on 6 jäsentä.

Pääkaupunkiseudun yritystyöterveyshuoltopalvelujen tuottaminen on keskitetty yhdistämällä Helsingin ja Espoon kaupunkien yritystyöterveysyksiköt 1.4.2009 lähtien Vantaan Työterveys liikelaitokseen. Vantaan

Työterveys liikelaitos tuottaa työterveyshuollon palveluita Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan yrityksille ja yrittäjille. Yritysten ja yrittäjien määrä on noin 4 600 ja hoidettavien henkilöiden määrä näissä noin 24 500. Vantaan Työterveys liikelaitos tuottaa työterveyshuollon palvelut myös noin 60 prosentille Vantaan kaupungin henkilöstöstä eli noin 6 500 hengelle. Lisäksi Vantaan Työterveys liikelaitos tuottaa kansanterveyslain 14 a §:n mukaisen merimiesterveyspalvelun Helsingin kaupungin puolesta, joka on tähän veloitettu kansanterveysasetuksen (802/1992) 5 §:ssä.

Vantaan Työterveys liikelaitoksessa on noin 70 omaa työntekijää: työterveyshuollon ammattilaisia ja asiantuntijoita sekä hallinto- ja vastaanottohenkilöstöä. Heidän lisäksi liikelaitoksessa työskentelee keskimäärin 10 vuokralääkäriä.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Toimintamme tavoitteena on tuottaa laadukasta asiakaslähtöistä ja kustannustehokasta ennaltaehkäisevää työterveyshuoltoa sekä työterveyshuollollisesti painotettua sairaudenhoitoa – painottaen varhaisen aktiivisen välittämisen mallia työhön ja terveyteen liittyvissä pulmissa. Laadukkaan ja taloudellisesti tuloksekkaan toiminnan lähtökohtana on motivoitunut ja innostunut henkilökunta.

- Taloudellinen kannattavuus, kohtuullinen ylijäämä.
- Laadukkaat asiakaslähtöiset palvelut ja tuotteet.
- Virtuaaliset ja digitaaliset palveluratkaisut.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Toiminnan kehittämisen painopisteitä vuonna 2018 ovat:

- Virtuaalisten palveluratkaisujen ja IoT:n laajempi hyödyntäminen.
- ISO 9001/ 2015 laatusertifikaatin mukainen toiminnan jatkuva kehittäminen.
- Liikelaitoksessa seurataan tulevia päätöksiä terveydenhuollon organisoitumisesta sote-ratkaisussa ja tehdään päätöksiä tulevaisuuden suhteen näiden päätösten valmistuttua.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	70	69	70	70	70	70
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	70	69	70	70	70	70

Talousarvion tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Tilikauden ylijäämä, 1 000 EUR	561	609	541	246
Laskutettavan työajan osuus työajasta, %	56 %	56 %	57 %	57 %
Asiakassopimukset yhteensä, kpl	4 100	3 952	4 200	4 326
Asiakassopimusten piirissä oleva henkilöstö, kpl	30 200	29 968	31 000	31 930
Kela 2 - sopimusten piirissä olevan henkilöstön osuus, %	43 %	46 %	46 %	48 %
Asiakastyytyvyysasteikolla 1-4	3,8	3,8	3,9	3,9

Rahoituslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelylijäämä (-alijäämä)	600	524	239	227	194	241
Poistot ja arvonalennukset	36	44	38	57	68	60
Rahoitustulot ja -menot	-11	-13	-13	-13	-13	-14
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Tuloverot	-16	-14	-5	-5	-5	-5
Toiminnan rahavirta	609	541	259	265	244	282
Investointimenot	-35	-60	-60	-60	-60	-60
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-35	-60	-60	-60	-60	-60
Toiminnan ja investointien rahavirta	574	481	199	205	184	222
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	-141	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-572	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-439	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-18	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-7	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	-109	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-713	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	-139	481	199	205	184	222

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	37 398	36 875	37 349	38 046	38 756	39 480
Liiketoiminnan muut tulot	226	106	130	133	135	138
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 721	-1 826	-1 942	-1 971	-2 000	-2 030
Palvelujen ostot	-3 181	-3 392	-3 545	-3 599	-3 653	-3 707
Henkilöstömenot	-25 073	-25 241	-25 480	-26 006	-26 522	-26 068
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 528	-1 486	-1 132	-1 241	-1 581	-1 708
Liiketoiminnan muut kulut	-5 027	-5 037	-5 381	-5 463	-5 546	-5 630
Liikelylijäämä	1 094	0	0	-101	-409	475
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	1	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 095	0	0	-101	-409	475
Poistoeron lisäys/vähennys	-1 835	0	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	2 177	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 437	0	0	-101	-409	475

Investoinnit

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Ajoneuvot	-1 300	-1 490	-1 490	-1 790	-1 890	-1 890
Muu pelastuskalusto	0	0	0	-200	-100	-100
Asemakalusto	-200	0	0	-120	-120	-120
Johtokeskukset	0	-30	-30	-100	-100	-100
Väestönsuojelujärjestelmä	-40	-30	-30	-40	-40	-40
Tietojärjestelmät	-50	-40	-40	-50	-50	-50
YHTEENSÄ	-1 590	-1 590	-1 590	-2 300	-2 300	-2 300

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksiin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 jäsentä.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tämän hetken tiedon mukaan pelastustoimi siirtyy maakuntien vastuulle 1.1.2020, jolloin Uudellemaalle muodostuisi yksi pelastuslaitos. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia, että valmisteluvaiheessa pelastustoimen palvelut toteutuvat palvelutasopäätöksen mukaisesti ja varmistaa, että uuden pelastuslaitoksen käynnistyttyä kyetään tarjoamaan nykyistä paremmat pelastustoimen palvelut Keski-Uudella.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että

- SOTEn ja ensihoidon ratkaisut varmistavat pelastuslaitoksen aseman tulevaisuudessa ensihoitotoiminnassa (nykyisin KUP ensihoidossa 134 henkilötyövuotta ja 13 ambulanssia).
- Palvelutasopäätöksen mukaiset toimenpiteet toteutetaan niillä alueilla, joissa pelastustoimen tavoitettavuus puutteellinen. Pelastuslaitoksen haasteina ovat alueen väestön kasvu ja ikääntyminen.
- Kerava-Tuusula paloasema on otettu käyttöön kesällä 2017. Muut lähitulevaisuuden toimitilaratpeet etenevät suunnitellusti: Klaukkala-Kivistö (Luhtaanmäen) paloasema sekä Itä-Vantaa, Jokela, Pornainen ja Mäntsälän paloasemat.
- Operatiivisen henkilöstön ikääntymisen vaikutukset pelastuslaitoksen toimintaan ovat mahdollisimman vähäiset.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2018

Turvaamme talouden tasapainon

- Tilikauden alijäämä/ylijäämä 0 euroa
- Investointiohjelman mukaiset investoinnit 1 590 000 euroa

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Toimintaympäristön muutosten huomioiminen
- Ulkoisten turvallisuushuhtien huomioiminen

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaiset toimenpiteet toteutetaan
- Palvelutasopäätöstä tukevat paloasemahankkeet etenevät

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- Valtakunnallisten pelastustoimen tietojärjestelmät otetaan käyttöön. Näiden aiheuttamat kustannusvaikutukset eivät ole tiedossa.
- Valvontatoiminnan asiakaslähtöisyyden ja vaikuttavuuden kehittäminen: TUTOR ja Omavalvonta

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Pelastuslaitoksen organisoimisen ajantasaisuus (toimintasääntö)
- Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen (kunta 10- kyselyn perusteella tehty kehittämisetimet)
- Sairaus- ja tapaturmapoissaolot alle 5 prosenttia

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma	TP 2016	KS 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Vakituisen henkilöstön lkm	429	432	432	437	442	442
Määräaikaisen henkilöstön lkm	0	0	0	0	0	0
Henkilöstön kokonaismäärä	429	432	432	437	442	442

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TA 2018
Valvontakohteet ja omavalvontakohteet	12 752	7 426	9 500	9 500
Valistus ja neuvonta (henk.)	104 345	76 427	87 000	87 000
Pelastustoimen tehtävät	6 652	7 119	6 600	7 700
Ensihoitotehtävät	30 224	32 522	31 000	31 500
Pelastustoimi € /asukas	60,03	59,64	60,33	61,52
Ensihoito € /asukas	20,62	21,89	21,69	21,76

Valvontasuoritteet ja omavalvonnan käyttö määritellään vuosittain pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa. Valvontasuoritteiden sekä omavalvonnan kokonaismäärä vaihtelee vuosittain (noin 100 % liikkumavara) asetettavien tavoitteiden ja painopisteiden mukaan.

Rahoituslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 094	0	0	-101	-409	475
Poistot ja arvonalennukset	1 528	1 486	1 132	1 241	1 581	1 708
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-182	-95	-130	-133	-135	-138
Toiminnan rahavirta	2 441	1 391	1 002	1 008	1 036	2 045
Investointimenot	-2 242	-1 590	-1 590	-2 300	-2 300	-2 300
Rahoitusosuudet investointimenoihin	103	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	329	95	130	133	135	138
Investointien rahavirta	-1 810	-1 495	-1 460	-2 167	-2 165	-2 162
Toiminnan ja investointien rahavirta	631	-104	-458	-1 159	-1 129	-117
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	941	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 438	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-68	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	5	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	-434	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	941	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	1 572	-104	-458	-1 159	-1 129	-117

RAHASTOT 2018-2021

Rahastot osa käsittää ne rahastot, jotka ovat kirjanpidossa eriytetty erillisiksi taseyksiköiksi. Näitä ovat Vantaan kaupungin Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto ja Vahinkorahasto.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Toiminnan kuvaus

Kehäradan varren Kivistön, Aviapoliksen ja Vehkalan ympäristön rakentaminen on lähivuosikymmenien suurimpia haasteita. Asuntorakentaminen on ollut vilkasta ja se on keskittynyt kehäradan varteen Tikkurilaan, Kivistöön ja Myyrmäkeen. Työpaikkarakentaminen keskittyy Aviapolikseen. Keskusta-alueiden kehittäminen ja uudistaminen ovat kaupungin strateginen tavoite, joka myös tähtää kilpailukyvyn parantamiseen. Vantaan kilpailukyvyn kannalta keskeinen tekijä on keskustojen ja erityisesti asemakeskusten elinvoimaisuus asumisen sekä liike-elämän kannalta. Nykyiset keskukset ovat pysyneet pääsääntöisesti muuttumattomina rakentamisensa jälkeen. Kaikissa Vantaan keskustoissa on meneillään merkittäviä eri vaiheissa olevia kehittämissankkeita, joissa tarvitaan myös kaupungin panostusta. Tyypillisesti tällaisia hankkeita ovat pysäköinnin järjestäminen sekä julkisten sisä- ja ulkotilojen kohentaminen nykyvaatimusten mukaisiksi.

Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kehittämisrahastoa koskevat keskeiset tavoitteet ovat seuraavat:

Kivistön keskustan rakentaminen on käynnissä tehtyjä investointeja tehokkaasti hyödyntäen. Seuraavat suuret investoinnit liittyvät kaupunkikeskuksen rakentamiseen. Kehäradan Kivistön aseman käyttöönotto on luonut edellytykset laajamittaiselle asuntotuotannolle. Vuonna 2017 alkoi kaupunkikeskuksen rakentamiseen tähtäävän infrastruktuurin rakentaminen. Tavoitteena on, että kauppakeskuksen rakentaminen käynnistyy vuonna 2018.

Vehkalan pk-yritysalueen rakentaminen on alkanut. Vehkalan ensimmäisen asemakaava-alueen esirakennustyöt ovat valmistuneet ja tonttien markkinointi on edistynyt. Ensimmäiset tontit on myyty ja ensimmäinen yritys aloitti Vehkalassa toimintansa keväällä 2017.

Aviapoliksesta rakennetaan tulevien vuosikymmenien aikana kansainvälisesti kilpailukykyinen ”lentokenttäkaupunki”. Aviapolis muuttuu työpaikka-alueesta monipuoliseksi ja eläväksi kaupunkikeskukseksi, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat. Kaavarungon viitoittama muutos on käynnistynyt liikenneinvestointien vauhdittamana. Viimeisen vuosikymmenen aikana yli puolet työpaikkarakentamisen kerrosalasta on rakennettu Aviapoliksen suuralueelle. Taloussuunnitelmakaudella työpaikkarakentaminen jatkuu keskittyen Viinikkalan ja Lentokentän kaupunginosaan sekä Kehäradan aseman läheisyyteen. Myös ensimmäisiä asuin-kortteleita valmistuu Perintötien ja Manttaalitien varsille sekä Kehäradan aseman lähistölle. Aviapoliksen markkinointiin panostetaan kansainvälisesti kiinnostavana yritysten sijoittumiskohteena.

Tikkurilaan on vuodesta 2012 lähtien valmistunut 2 000 asuntoa ja vuoden 2017 puolivälissä rakenteilla oli 1 200 asuntoa. Toimisto- ja liikekeskus Dixin II-vaihe valmistui 2017. Kirjastopuisto uuden torin viereen valmistui 2017. Seuraava julkisen rakentamisen kohde on Tikkurilan jokirannan kunnostaminen osaksi Tikkurilan keskustaa. Renor Oy aloittaa samanaikaisesti Tikkurilan Silkin kunnostamisen.

Myyrmäen keskustassa senioreiden asumiskeskus on rakenteilla. Valtuusto hyväksyi syksyllä 2017 keskustan asemakaavan. 600 uuden asunnon rakentaminen alkaa kesällä 2018, mikäli kaava tulee voimaan. Kaupunki tulee rakentamaan keskustaan korkeatasoisen julkisen ulkotilan, jolloin Myyrmäkeen muodostuu aito keskusta.

Martinlaakson aseman läheisyydessä on purettujen Martinlaakson ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun tilalle on rakenteilla 369 asuntoa sekä päivittäistavarakauppa. 7 kerrostalon työmaat ovat aloittamatta. Kaupunki rakentaa kohteeseen Martinlaaksonpolun ja pienen aukion vastaamaan alueen uutta ilmettä.

Koivukylän ostoskeskuksen ja radan väliselle alueelle järjestetyn suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittaja on valittu ja kaavoitus on alkanut.

Investoinnit

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-5 000	-4 400	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700	-2 700
Julkinen käyttöomaisuus	-5 000	-4 400	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700	-2 700

Rahaston investoinnit ja osakkeet

Määrärahasta maksetaan Kivistön suuralueen ja Vantaan keskusten asemakaavoituksen, kunnallistekniikan ja keskeisten palvelutilojen suunnittelu- ja toteutuskuluja. Määrärahasta on maksettu mm. Kivistön keskuksen kunnallistekniikkaa sekä Myyrmäen ja Tikkurilan suunnittelukuluja.

Rahaston pääomittamien

Kaupunginvaltuuston 22.9.2014 hyväksymän maapoliittisten linjausten mukaan keskustojen elinvoimaisuus on kaupungin kilpailukyvyyn ja asukkaiden viihtyisyyden kannalta keskeinen tekijä. Keskustojen kehittäminen tarkoittaa uusien asuntojen, liikeilojen, työpaikkojen, pysäköintilaitosten ja julkisen kaupunkitilan kuten puistojen, katujen ja torien rakentamista. Tämä tapahtuu pääosin yksityisellä pääomalla.

Kehittämisessä tarvitaan myös kaupungin panosta; tyypillisiä kohteita ovat julkisen kaupunkitilan rakentaminen, yleisen pysäköinnin järjestäminen ja kiinteistöjen ostot. Rahasto tekee mahdolliseksi nämä toimenpiteet. Rahastoa on tarkoitus ylläpitää maanmyyntituloilla. Maapoliittisten linjausten mukaan Marja-Vantaan ja keskustojen kehittämisrahastolla rahoitetaan em. alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista sekä maanhankintaa.

Tuloslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tulot	165	200	200	204	208	212
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-236	-200	-700	-711	-721	-732
Henkilöstömenot						
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-497	-730	-831	-1 164	-1 594	-1 927
Liiketoiminnan muut menot	-4	0	0	0	0	0
Liikelylijäämä	-574	-730	-1 331	-1 671	-2 107	-2 447
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-574	-730	-1 331	-1 671	-2 107	-2 447

Rahoituslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-574	-730	-1 331	-1 671	-2 107	-2 447
Poistot ja arvonalentumiset	497	730	831	1 164	1 594	1 927
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	-76	0	-500	-507	-513	-520
Investointimenot	-103	-5 000	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 199	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	10 096	-5 000	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 020	-5 000	-4 900	-6 107	-7 813	-3 220
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-10 123	5 000	4 900	6 107	7 813	3 220
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-10 055	5 000	4 900	6 107	7 813	3 220
Saamisten muutos muilta	-101	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kun- nalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	33	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-10 123	5 000	4 900	6 107	7 813	3 220
Rahavarojen muutos	-103	0	0	0	-0	0

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Toiminnan kuvaus

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tarkoituksena on edistää asuntotuotantoa, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankintaa ja kehittämistä sekä talon- ja infrastruktuurin rakentamista ja elinkeinopolitiikan tukemista. Rahastosta voidaan myöntää lainoja ja avustuksia asumisen edistämiseen. Asuntojen lisäksi rahastosta voidaan lainoittaa asuinrakennuksiin kaupungin tarpeita varten toteutettavien palvelutilojen rakentamista ja hankkimista.

Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja kaupungin omistamille yhtiöille ja niiden omistamille tytäryhtiöille kaupungin voimassa olevan talousarvion investointiohjelmaan perustuen.

Rahaston säännön mukaan lainojen lisäksi lainoitustoiminnan katteesta voidaan myöntää hissien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä muuhun asumisen edistämiseen avustuksia. Avustusten myöntämisperusteet vahvistaa kaupunkisuunnittelulautakunta.

Rahaston nykyiset säännöt on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.4.2014. Valmisteluvastuu rahaston pääomien käytöstä on pääosin rahoituksen tulosalueella.

Rahastosta on myönnetty lainoja kaupungin ja sen tytäryhtiöiden omistamille yhtiöille (VAV Palvelukodit Oy, Kivistön Putkijäte Oy, Kivistön Pysäköinti Oy). Nykyisten sääntöjen mukaan asunto-osakeyhtiöille voidaan myöntää lainoja peruskorjaamiseen vain erityisen painavista syistä. Avustuksia voidaan myöntää hissien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen tai muuhun asumisen edistämiseen.

Käytettävissä oleva pääoma vuodelle 2017 on 42.886.217,72 euroa, josta alkuvuodesta ei ole myönnetty uusia lainoja. Avustuksia on myönnetty kaksi kappaletta jotka ovat määrältään enintään 3.000,00 ja 11.296,00 euroa.

Tuloslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	1	1	1	1	1	1
Liiketoiminnan muut tulot	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	0	0	0	0	0	0
Henkilöstömenot	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut menot	0	-500	-400	-400	-400	-400
Liikelylijäämä	1	-499	-399	-399	-399	-399
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	1 613	1 591	1 554	1 538	875	381
Muut rahoitustulot	54	50	52	52	52	52
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 667	1 142	1 207	1 191	528	34

Rahoituslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikeliijäämä (-alijäämä)	1	-499	-399	-399	-399	-399
Rahoitustulot ja -menot	1 667	1 641	1 606	1 590	927	433
Toiminnan rahavirta	1 667	1 142	1 207	1 191	528	34
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 667	1 142	1 207	1 191	528	34
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	1 283	-3 371	-5 289	9 747	5 499	-6 272
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Antolainasaamisten vähennykset muilta	1 283	4 629	2 711	17 747	13 499	1 728
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 593	2 229	4 082	-10 938	-6 027	6 238
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-3 894	2 229	4 082	-10 938	-6 027	6 238
Saamisten muutos muilta	301	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-2 310	-1 142	-1 207	-1 191	-528	-34
Rahavarojen muutos	-643	-0	-0	-0	-0	-0

Sosiaalinen luototus

Vantaan sosiaalisen luototuksen rahastosta myönnetään sosiaalista luottoa osana kunnan sosiaalihuoltoa. Sosiaalisen luoton tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja sosiaalisesta luotuksesta annetun lain (1133/2002) sekä sosiaali- ja terveystalouden päättämien periaatteiden ja ohjeiden mukaan.

Tuloslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tulot	0	1	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Henkilöstömenot	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut menot	0	0	0	0	0	0
Liikelylijäämä	-3	-2	-3	-3	-3	-3
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	10	5	5	5	10	10
Muut rahoitustulot	6	5	5	5	5	5
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-11	-25	-25	-20	-15	-15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2	-17	-18	-13	-3	-3
Rahoituslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-3	-2	-3	-3	-3	-3
Rahoitustulot ja -menot	5	-15	-15	-10	0	0
Toiminnan rahavirta	2	-17	-18	-13	-3	-3
Toiminnan ja investointien rahavirta	2	-17	-18	-13	-3	-3
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	80	17	18	13	3	3
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1	17	18	13	3	3
Saamisten muutos muilta	79	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	80	17	18	13	3	3
Rahavarojen muutos	82	0	0	0	0	0

Vahinkorahasto

Vahinkorahaston tarkoituksena on kaupungin vakuuttamattoman tai osittain vakuutetun omaisuuden sekä vahingonvaaran muuntaminen tasaiseksi vuosikustannukseksi sekä kaupungin korvausvastuun kattaminen siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät siitä vastaa.

Rahaston pääomaa kartutetaan tai alennetaan kaupungin erikseen päättämillä varoilla. Rahastoa kartutetaan myös kaupungin toimialoilta perittävillä laskennallisilla vakuutusmaksuilla, joiden määrän vahvistaa kaupungin konsernijaosto.

Rahaston varoista korvataan sen korvauspiiriin kuuluvat vahingot noudattaen soveltuvin osin vakuutustoiminnassa yleisesti noudatettavia korvausperiaatteita. Rahastosta suoritetaan keskitetysti kaupungin ottamien vakuutusten vuosimaksut lukuun ottamatta lakisääteistä tapaturmavakuutusta ja pakollista liikennevakuutusta.

Rahaston pääoma vuoden 2017 alussa on 6 116 017,50 euroa. Elokuun loppuun mennessä rahastosta on maksettu vakuutusmaksuja, korvattu vastuuvahinkoja sekä muita vahinkoja yhteensä 1,465 milj. euroa, joka vähennetään vuoden 2017 tilinpäätöksessä pääomasta.

Tuloslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	30	30	30	30	30	30
Liiketoiminnan muut tulot	422	423	464	464	464	464
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	-21	-18	-18	-18	-18
Palvelujen ostot	-1 713	-1 454	-1 894	-1 894	-1 894	-1 894
Henkilöstömenot	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut menot	0	0	0	0	0	0
Liikelylijäämä	-1 263	-1 021	-1 418	-1 418	-1 418	-1 418
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 263	-1 021	-1 418	-1 418	-1 418	-1 418

Rahoituslaskelma (1000 euroa)	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-1 263	-1 021	-1 418	-1 418	-1 418	-1 418
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	-1 263	-1 021	-1 418	-1 418	-1 418	-1 418
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 263	-1 021	-1 418	-1 418	-1 418	-1 418
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 263	1 021	1 418	1 418	1 418	1 418
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 286	1 021	1 418	1 418	1 418	1 418
Saamisten muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kun- nalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	-23	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	1 263	1 021	1 418	1 418	1 418	1 418
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0

Rahastojen yhdistetty tuloslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	31	31	31	31	31	31
Liiketoiminnan muut tulot	588	624	664	668	672	676
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4	-21	-18	-18	-18	-18
Palvelujen ostot	-1 952	-1 657	-2 597	-2 608	-2 619	-2 629
Henkilöstömenot	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-497	-730	-831	-1 164	-1 594	-1 927
Liiketoiminnan muut menot	-4	-500	-400	-400	-400	-400
Liikelyijäämä	-1 839	-2 252	-3 150	-3 490	-3 927	-4 267
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	1 623	1 596	1 559	1 543	885	391
Muut rahoitustulot	60	55	57	57	57	57
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-11	-25	-25	-20	-15	-15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-167	-627	-1 559	-1 910	-3 000	-3 834

Rahastojen yhdistetty rahoituslaskelma

1000 euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-1 839	-2 252	-3 151	-3 490	-3 927	-4 267
Poistot ja arvonalentumiset	497	730	831	1 164	1 594	1 927
Rahoitustulot ja -menot	1 672	1 626	1 591	1 580	927	433
Toiminnan rahavirta	330	104	-729	-746	-1 406	-1 907
Investointimenot	-103	-5 000	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 199	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	10 096	-5 000	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 426	-4 896	-5 129	-6 346	-8 706	-4 607
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	1 283	-3 371	-5 289	9 747	5 499	-6 272
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Antolainasaamisten vähennykset muilta	1 283	4 629	2 711	17 747	13 499	1 728
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-12 373	8 267	10 418	-3 400	3 207	10 879
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-12 662	8 267	10 418	-3 400	3 207	10 879
Saamisten muutos muilta	279	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	10	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-11 090	4 896	5 129	6 347	8 706	4 607
Rahavarojen muutos	-664	-0	0	0	0	0

**TULOSLASKELMAOSA
2018–2021**

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kaupungin palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Talousarvion tuloslaskelmaosa sisältää kaikki toiminnan menot ja tulot; talousarviosuosituksen mukaisesti sisäiset osot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat sisältyvät tuloslaskelmaosan tuloihin ja menoihin.

Toimintatulot ja toimintamenot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatulot talousarviossa 2018 ovat 426 milj. euroa ja toimintamenot 1 512 milj. euroa. Vuoden 2017 talousarvioon nähden toimintatulot kasvavat 10,1 prosenttia ja toimintamenot 3,3 prosenttia. Vuoden 2017 toisen osavuosiokatsauksen vuosiennusteeseen nähden tulot kasvavat 4,5 prosenttia ja menot 6,0 prosenttia.

Toimeentulotuen perusosan myöntämisen siirtymiseen Vantaan kaupungilta Kelan hoidettavaksi sisältyi vuoden 2017 osalta kolmen kuukauden siirtymäaika. Vuonna 2018 kaupungilla ei ole enää tätä toimintaa, jolloin kaupungin saama toimeentulotuen perusosan valtionosuus poistuu ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menomääräraha laskee avustusten osalta 13 milj. euroa. Sisäisen vuokran mallin muutos nostaa sisäisiä tuloja tilakeskuksen osalta noin 37 milj. euroa ja vastaavasti nostaa toimialojen ja liikelaitosten sisäisiä vuokramenoja 37 milj. euroa.

Toimintakate osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuoden 2018 talousarviossa koko kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintakate on -1 086,0 milj. euroa. Toimintakate on negatiivinen, sillä kaupungin ja liikelaitosten toimintatuotot kattavat vain 28 prosenttia toimintakuluista. Verotuloilla ja valtionosuuksilla katetaan toimintamenoista 77 prosenttia. Toimintakate kasvaa 0,9 prosenttia vuoden 2017 talousarvioon ja 6,7 prosenttia vuoden 2017 tilinpäätösennusteeseen nähden.

Vuosikate kuvaa kaupungin rahoitustulosta ja se osoittaa mm. riittääkö kaupungin tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuvat menot eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikate on vuoden 2018 talousarviossa 100,9 milj. euroa (TA 2017: 59,4 milj. euroa), joten se nousee vuoden 2017 talousarvioon nähden 70 prosenttia ja laskee vuoden 2017 tilinpäätösennusteeseen nähden 34 prosenttia.

Käyttöomaisuuden poistot on arvioitu keskeneräisten sekä suunniteltujen hankkeiden osalta vuonna 2013 käyttöön otettujen uusien poistoaikojen mukaisesti. Olemassa olevan käyttöomaisuuden osalta tulevien vuosien poistot on simuloitu käyttöomaisuusjärjestelmästä. Vuonna 2017 valmistuvien investointien sekä taloussuunnitelmavuosien investointien poistovaikutukset perustuvat toimialojen näkemyksiin vuoden 2017 investointien toteumasta sekä taloussuunnitelmassa 2018–2021 esitettyihin investointeihin. Vuodelle 2017 kohdistuu Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkyllän koulun purkamisten takia ylimääräisiä lisäpoistoja noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi KOy Vantaan Erikakseen tulee kohdistumaan 3,2 milj. euron arvonalennuskirjaus. Kaupungin, rahastojen ja liikelaitosten poistot ovat vuoden 2018 talousarviossa 113,1 milj. euroa (ennuste 2017; 123,9 milj. euroa), joista Kehäradan poistojen osuus noin 22 milj. euroa.

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja satunnaiset menot, saadaan tilikaudelle budjetoitujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos, joka tilinpäätöksessä lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa. Vuoden 2018 talousarvion tilikauden tulos on -12,2 milj. euroa.

Vuoden 2018 talousarvion tilikauden alijäämä on -11,9 milj. euroa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät tuloksen käsittelyerät sisältävät varausten muutosta 0,04 milj. euroa sekä rahastojen muutosta osoittavan euromäärän 0,2 milj. euroa. Rahastojen muutos perustuu rahastojen yhteenlaskettuun talousarvion tilikauden tulokseen. Rahastojen yhdistellyt tulos- ja rahoituslaskelmat osoittavat rahastojen vaikutukset kaupungin kokonaistalouteen.

Liikelaytosten vaikutukset kaupungin talousarvioon

Vantaan kaupungin liikelaitokset vuonna 2018 ovat Vantaan Työterveyshuolto liikelaitos, Suun terveydenhuollon liikelaitos sekä Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos. Liikelaitoksen talousarviosta päättää kuntalain mukaisesti liikelaitoksen johtokunta kaupunginvaltuuston päättämien sitovien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden puitteissa. Liikelaitosten talousarviot ovat kaupungin talousarvion erillisiä, itsenäisiä osia. Liikelaitoksista esitetään tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointiosat. Liikelaitokset sisällytetään talousarviossa koko kaupungin yhdisteltyyn tulos- ja rahoituslaskelmaan.

Vantaan kaupungin tuloslaskelmaosan muihin rahoitustuloihin sisältyy Vantaan Työterveys -liikelaitoksen sekä Suun terveydenhuollon liikelaitoksen maksamat korvaukset peruspääomasta. Korkotuloihin sisältyy Suun terveydenhuollon liikelaitoksen maksama korko kaupungin myöntämistä lainoista.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen Vantaan kuntaosuus 10,2 milj. euroa on budjetoitu yleishallinnon talousarviokohdalle 10 50 ”Yhteistoimintaosuudet ja avustukset”. Helsingin ja uudenmaan sairaanhoidopiiriin (HUS) kaupungilta laskuttamat sairaankuljetuksen kustannukset on budjetoitu sosiaali- ja terveystoimeen.

Suun terveydenhuollon asiakasmaksutuotot kohdistuvat liikelaitokselle. Liikelaitos laskuttaa tuottamistaan palveluista sosiaali- ja terveystoimea osapuolten välisen palvelusopimuksen mukaisesti.

Talousarviovuoden 2018 osalta esitetään tuloslaskelmataulukko, jossa on rinnakkain kaupungin ja liikelaitosten talousarvioluvut sekä niiden yhdistellyt talousarvioluvut. Talousarviovuonna 2018 liikelaitosten yhteen lasketut toimintatulot ovat 67 milj. euroa ja toimintamenot 65 milj. euroa.

Tuloslaskelmat

Tuloslaskelmaraportilla, jolla esitetään kaupungin ja liikelaitosten talousarviot erikseen ja yhdessä on viimeisenä sarake, jossa esitetään kaupungin ja liikelaitosten talousarvio yhteensä ilman sisäisiä eriä. Sisäisiä eriä ovat mm. kaupungin ja liikelaitosten välinen kauppa ja rahoituserät, sisäiset vuokratuotot ja -kulut sekä varikon vuokratuotot ja -kulut. Ilman sisäisiä eriä -sarake osoittaa todelliset ulkoiset tuotot ja kulut. Ulkoisia toimintatuottoja on talousarviovuonna 2018 yhteensä 233,9 milj. euroa ja ulkoisia toimintamenoja yhteensä 1 320,2 milj. euroa.

Kuntaliiton suosituksen mukaisesti talousarviossa ei ole vielä huomioitu valmisteilla olevan sote- ja maa-kuntaudistuksen talousarviovaikutuksia vuosille 2020 ja 2021, koska uudistusta koskevien lakien valmistelu on vielä kesken.

Verotulot 2016–2017

Vuonna 2016 kaupunki sai verotuloja yhteensä 953,8 milj. euroa, 2,1 prosentin kasvu edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnallisveroja kaupunki sai 813,7 milj. euroa, 3,5 prosentin kasvu edellisvuoteen. Yhteisöveroja kertyi 66,2 milj. euroa, laskua 12,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määrääikainen 5 prosenttiyksikön korotus poistui vuonna 2016 ja myös Vantaan oma jako-osuus laski edellisvuodesta. Kiinteistöveroja kaupunki sai 76,6 milj. euroa, mikäli oli 3,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

Vuonna 2017 kaupungin arvioidaan saavan verotuloja yhteensä 975,9 milj. euroa, 2,3 prosentin kasvu vuoteen 2016 verrattuna. Kunnallisverotilityksiä arvioidaan saatavan vuonna 2017 815,1 milj. euroa, 17,2 milj. euroa yli talousarvion ja 0,2 prosentin kasvu vuoteen 2016 verrattuna. Kilpailukykysoimus vaikuttaa laskevasti vuoden 2017 palkkasummaan ja työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksuihin ja sitä kautta kertyvän kunnallisveron määrään. Vuoden 2017 talouskasvuennusteet ovat kuitenkin parantuneet huomattavasti talousarvion valmistumisen jälkeen ja sillä puolestaan on palkkasumma- ja kunnallisveroennusteisiin korottava vaikutus. Kokonaisuutena arvioidaan kunnallisverotilityksissä päästävän vuoden 2016 tasolle.

Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 83,2 milj. euroa, 16,5 milj. euroa yli talousarvion ja 25,7 prosentin kasvu edellisvuodesta. Kiihtyneen talouskasvun lisäksi yhteisöverojen kasvua selittää toukokuun yhteisöverotilityksissä yhden yksittäisen yrityksen kertaluontoisen ennakontäydennysmaksun osuus, noin 9 milj. euroa. Kiinteistöveroja kaupunki saa vuonna 2017 ennusteen mukaan 77,7 milj. euroa, kasvua 5,1 prosenttia edellisvuodesta.

Kunnallisverot talousarviossa 2018

Taloussuunnitelmassa 2018-2021 Vantaan tuloveroprosentti on 19,00 koko taloussuunnitelmakauden. Koko maassa tuloveroprosentin painotettu keskiarvo on 19,91 vuonna 2017. Kaupungin arvioidaan saavan kunnallisveroja 833 milj. euroa vuonna 2018, 2,2 prosentin kasvu vuoden 2017 tilinpäätösennusteeseen nähden.

Hallitus linjasi syksyn 2017 budjettiriihessä keventävänsä ansiotuloverotusta varmistaakseen sen, että kenenkään verotus ei kiristy vuonna 2018 kilpailukyky sopimukseen liittyen. Kyseisten veronkevennysten arvioidaan alentavan valtakunnallisesti kunnallisveron tuottoa 182 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen muutos on työtulovähennyksen korottaminen, joka vähentää kunnallisveron tuottoa 115 miljoonalla eurolla. Ottaen huomioon aiemmin päätetyt kunnallisveron tuottoa parantavat veroperustemuutokset (lapsivähennyksen päättyminen ja asuntolainan korkovähennyksen leikkaus), muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveroa yhteensä 131 miljoonalla eurolla. Päätösperäiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta niiden vaikutukset kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2018 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti. Työn verotusta kevennetään yhteensä 300 milj. eurolla, mistä kuntien osuus on 105 milj. euroa. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vuonna 2018 asuntolainan koroista on vähennyskelpoista 35 prosenttia. Määräaikaisen lapsivähennyksen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa. Yhteensä muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 26 milj. eurolla vuonna 2018. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kilpailukyky sopimuksessa sovittiin erinäisistä palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017–2020. Maksujen muutokset vaikuttavat siten kunnallisverotuloja alentavasti myös vuonna 2018. Näiltä osin hallitus ei kompensoi veromenetyksiä kunnille.

Taloussuunnitelmavuosille arvioidaan valtakunnallisiin arvioihin perustuen keskimäärin noin neljän prosentin kunnallisveron kasvua. Yksi kunnallisveroprosentti tuotti 42,8 milj. euroa vuonna 2016. Vuonna 2017 tuloveroprosentin tuotoksi arvioidaan noin 42,9 milj. euroa ja vuonna 2018 noin 43,8 milj. euroa.

Yhteisöverot talousarviossa 2018

Yhteisöveron kuntien jako-osuus on vuonna 2016 ollut 0,3092 ja vuonna 2017 0,3034. Vantaan osuus kuntien yhteisöverosta on ollut 0,04308 vuonna 2016 ja 0,04353 vuonna 2017. Yhteisöveron vuoden 2018 kuntaosuudet lasketaan verovuosien 2015 ja 2016 lopullisten verotietojen pohjalta keskiarvona ja kuntakohtainen jako-osuus selviää verovuoden 2016 yrittäjäverotuksen valmistuessa vuoden 2017 lopussa.

Koko maan kuntien yhteisöveroarvion pohjalta kaupungin arvioidaan saavan yhteisöveroja 82,0 milj. euroa vuonna 2018, mikä tarkoittaisi 1,4 prosentin laskua vuoden 2017 ennusteeseen nähden. Vuoden 2017 vertailuluvussa on mukana yksittäisen yrityksen kertaluontoisen ennakontäydennysmaksun osuus, noin 9 milj. euroa.

Kiinteistöverot talousarviossa 2018

Vuonna 2018 kiinteistöveroja arvioidaan kertyvän 79,0 milj. euroa, 1,7 prosentin kasvu vuoden 2017 tilinpäätösennusteeseen nähden. Kaupungin saamat kiinteistöverotulot kasvavat kiinteistö- ja rakennuskannan kasvun myötä.

Hallituksen esitystä kiinteistöverolain muuttamisesta on käsitelty eduskunnassa. Alkuperäisessä esityksessä olleista kiinteistöveroprosenttien alarajojen korotuksista on luovuttu eduskunnan käsittelyn aikana. Esitykseen sisältyy edelleen yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen ylärajojen nostaminen vuonna 2018. Vantaan taloussuunnitelmassa 2018–2021 kiinteistöveroprosentit ovat vuoden 2017 tasolla.

Vuodesta 2018 alkaen tuulivoimapuistoja ollaan siirtämässä kiinteistöverotuksessa voimalaitosten kiinteistöveroprosentin piiriin. Tuulivoimalapuistoja, joiden tuulivoimaloiden yhteisteho ylittää 10 megavoltttiampeeria ja on liitetty verkkoon yhteisestä liityntäpisteestä, kohdellaan jatkossa voimalaitoksina kiinteistöverotuksessa.

Yleishyödyllisille yhteisöille ei ole Vantaalla määritelty erillistä kiinteistöveroprosenttia. Yleishyödyllisille yhteisöille sovelletaan yleistä kiinteistöveroprosenttia.

Valtionosuudet talousarviossa 2018

Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ovat yhteensä 10,59 mrd. euroa vuonna 2018, ja ne lisääntyvät edellisestä vuodesta vain noin 0,1 prosenttia. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan noin 8 458 milj. euroa, joka on noin 140 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 milj. eurolla ja valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta noin 177 milj. euroa. Valtionosuusprosentti vuodelle 2018 on 25,34 prosenttiyksikköä, ja siinä on lisäystä vuoden 2017 tasoon 0,11 prosenttiyksikköä.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia yhteensä 189,4 milj. euroa vuonna 2016. Vuonna 2017 kaupunki saa käyttötalouden valtionosuuksia yhteensä arviolta 168,9 milj. euroa, mikä on 10,8 prosenttia vuotta 2016 vähemmän. Vuoden 2017 valtionosuuksien alenemiseen vaikuttivat erityisesti perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto kunnilta Kelalle sekä kilpailukyky sopimuksen perusteella tehdyt valtionosuuden vähennykset.

Vuoden 2018 valtionosuudet lasketaan 31.12.2016 väestön mukaan, OKM:n valtionosuudet syksyn 2017 oppilastilanteen mukaan ja lopulliset syksyn 2017 toteutuneiden oppilasmäärien pohjalta. OKM:n valtionosuuden lopullinen päätös tulee aivan vuoden 2017 lopussa.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on Vantaalle ennakolaskelman mukaan -41,7 milj. euroa vuonna 2018. Peruspalvelujen valtionosuuden ennakollinen arvio vuodelle 2018 on Vantaan osalta noin 154,6 milj. euroa. Vantaan sivistystoimen toiminnan tietoihin perustuva opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 2018 ennakollinen valtionosuusarvio on noin 13,4 milj. euroa. Kaupungin arvioidaan saavan valtionosuuksia yhteensä 168,0 milj. euroa vuonna 2018.

Vantaan veroprosentit taloussuunnitelmassa 2018–2021

Tuloveroprosentti 19,00

		v. 2018 <u>alaraja</u>	v. 2018 <u>yläraja</u>
Kiinteistöveroprosentit			
- yleinen	1,00	0,93	2,00*
- vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,90
- muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,00	0,93	2,00**
- voimalaitos***	2,85	0,93	3,10
- rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00****	6,00

* Yleisen kiinteistöveron yläraja nousee 2,00 prosenttiin vuodelle 2018 aiemmasta vuoden 2017 1,80 prosentista.

** Muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron yläraja nousee 2,00 prosenttiin vuodelle 2018 aiemmasta vuoden 2017 1,80 prosentista.

*** Vuodesta 2018 alkaen tuulivoimapuistot siirtyvät voimalaitosten kiinteistöveroprosentin piiriin.

**** Neljäntoista pääkaupunkiseudun kunnan on määrättävä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti vähintään 3 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia suuremmaksi, enintään 6 prosentiksi. Vantaan osalta tämä tarkoittaa rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron alarajan asettamista 4,00 prosenttiin yleisen kiinteistöveroprosentin ollessa 1,00 prosenttia.

Vantaan kaupungin verorahoitus vuosina 2016–2021

Milj. euroa	TP 2016	TA 2017	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Verotulot yhteensä	953,8	941,2	975,9	994,0	1 034,0	1 074,0	1 115,0
muutos-%	2,1 %	-1,3 %	2,3 %	1,9 %	4,0 %	3,9 %	3,8 %
Kunnallisvero	813,7	797,9	815,1	833,0	869,0	904,0	940,0
muutos-%	3,5 %	-1,9 %	0,2 %	2,2 %	4,3 %	4,0 %	4,0 %
Yhteisövero-osuus	66,2	66,7	83,2	82,0	84,0	87,0	90,0
muutos-%	-12,5 %	0,8 %	25,7 %	-1,4 %	2,4 %	3,6 %	3,4 %
Kiinteistövero	73,9	76,6	77,7	79,0	81,0	83,0	85,0
muutos-%	2,4 %	3,7 %	5,1 %	1,7 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %
Valtionosuudet yhteensä	189,4	169,4	168,9	168,0	172,0	185,0	189,0
muutos-%	25,8 %	-10,5 %	-10,8 %	-0,6 %	2,4 %	7,6 %	2,2 %
Verorahoitus yhteensä	1 143,2	1 110,6	1 144,9	1 162,0	1 206,0	1 259,0	1 304,0
muutos-%	5,4 %	-2,8 %	0,2 %	1,5 %	3,8 %	4,4 %	3,6 %

Tuloslaskelma

1000 Euroa	Kaupunki + rahastot TA 2018	Liikelaitokset TA 2018	Yhteensä TA 2018	Yhteensä ilman sis. erät TA 2018
Myyntitulot	47 478	58 826	106 304	71 213
Maksutulot	73 274	6 957	80 230	79 802
Tuet ja avustukset	17 379	1 112	18 491	18 491
Muut tulot	220 968	130	221 098	64 392
Tulot yhteensä	359 099	67 024	426 124	233 898
Henkilöstömenot	-458 082	-44 765	-502 847	-502 847
Asiakaspalvelujen ostot	-409 837	-363	-410 200	-391 445
Muiden palvelujen ostot	-245 755	-8 748	-254 503	-237 405
Materiaalin ostot	-45 307	-3 348	-48 656	-48 650
Avustukset	-85 861	0	-85 861	-85 621
Vuokrat	-196 539	-7 419	-203 958	-48 107
Muut kulut	-5 822	-324	-6 146	-6 146
Menot yhteensä	-1 447 204	-64 967	-1 512 170	-1 320 222
Toimintakate	-1 088 105	2 058	-1 086 047	-1 086 324
Verotulot	994 000	0	994 000	994 000
Valtionosuudet	168 000	0	168 000	168 000
Rahoitustulot ja -menot	25 185	-240	24 945	24 945
Korkotulot muilta	14 093	0	14 093	14 093
Korkotulot liikelaitoksilta / liikelaitoksille	170	0	170	0
Muut rahoitustulot muilta	15 237	0	15 237	15 237
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	0
Korkomenot	-4 100	-170	-4 270	-4 100
Muut rahoitusmenot	-285	-71	-356	-285
Vuosikate	99 080	1 817	100 898	100 621
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-111 833	-1 257	-113 089	-113 089
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tulot	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-12 752	561	-12 191	-12 469
Poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	0	38	38	38
Rahastojen lisäys/vähennys	229	0	229	229
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-12 523	599	-11 925	-12 202

Tuloslaskelma

Kaupunki ja rahastot

1000 Euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Myyntitulot	41 736	40 449	41 689	41 689	42 121	42 562	43 012
Maksutulot	103 970	73 789	72 845	72 845	74 215	75 611	77 035
Tuet ja avustukset	41 199	22 187	17 379	17 379	17 713	17 339	17 686
Muut tulot	73 703	58 307	64 262	64 262	60 866	61 484	62 113
Sisäiset tulot	128 337	125 697	159 636	162 924	165 346	167 806	170 304
Tulot yhteensä	388 945	320 429	355 811	359 099	360 261	364 801	370 149
Henkilöstömenot	-441 774	-450 416	-455 752	-458 082	-470 371	-480 754	-490 340
Asiakaspalvelujen ostot	-373 148	-406 055	-388 425	-391 082	-401 282	-414 018	-426 016
Muiden palvelujen ostot	-203 530	-203 980	-229 170	-230 839	-240 608	-244 422	-250 049
Sisäisten palvelujen ostot	-33 661	-33 531	-33 064	-33 670	-34 170	-34 678	-35 193
Materiaalin ostot	-43 048	-45 073	-45 202	-45 307	-46 167	-47 030	-47 905
Avustukset	-125 750	-97 202	-85 861	-85 861	-87 544	-89 268	-90 950
Vuokrat	-159 340	-158 741	-193 371	-196 539	-200 288	-204 014	-207 171
Muut menot	-3 051	-5 112	-5 822	-5 822	-5 918	-6 015	-6 113
Menot yhteensä	-1 383 303	-1 400 111	-1 436 668	-1 447 204	-1 486 346	-1 520 199	-1 553 738
Toimintakate	-994 358	-1 079 681	-1 080 856	-1 088 105	-1 126 085	-1 155 398	-1 183 589
Verotulot	953 810	941 193	996 000	994 000	1 034 000	1 074 000	1 115 000
Valtionosuudet	189 353	169 409	168 000	168 000	172 000	185 000	189 000
Rahoitustulot ja -menot	25 938	25 915	25 185	25 185	22 454	20 371	15 758
Korkotulot muilta	14 257	16 296	14 093	14 093	14 077	13 419	12 925
Korkotulot liikelaitoksilta	170	170	170	170	170	170	170
Muut rahoitustulot muilta	15 444	16 106	15 237	15 237	15 217	15 187	15 167
Korvaus peruspääomasta							
liikelaitoksilta	71	71	71	71	71	71	71
Korkomenot	-3 882	-6 100	-4 100	-4 100	-6 800	-8 200	-12 300
Muut rahoitusmenot	-122	-627	-285	-285	-280	-275	-275
Vuosikate	174 743	56 836	108 329	99 080	102 369	123 974	136 169
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-114 502	-112 221	-111 985	-111 833	-115 091	-110 414	-107 691
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot	1 800	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	62 041	-55 385	-3 657	-12 752	-12 722	13 560	28 478
Poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	65	627	229	229	240	893	1 387
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	62 105	-54 758	-3 428	-12 523	-12 482	14 453	29 865
Tavoitteet ja tunnusluvut							
Toimintatulot/Toimintamenot, %	28	23	25	25	24	24	24
Vuosikate / Poistot, %	153	51	97	89	89	112	126
Vuosikate, euro/asukas	797	256	475	435	441	523	564
Kertynyt yli-/alijäämä/asukas	1 642	-	-	-	-	-	-
Asukasmäärä vuoden lopussa	219 341	221 643	227 855	227 855	232 271	236 820	241 406

Vuoden 2018 talousarviosta alkaen valmistusta omaan käyttöön (VOK) ei enää budjetoida. TP2016 ja TA2017 luvut on esitetty ilman valmistusta omaan käyttöön vertailukelpoisuuden vuoksi.

Tuloslaskelma

Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset

1000 Euroa	TP 2016	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Myyntitulot	71 609	69 929	71 288	71 213	72 249	73 307	74 386
Maksutulot	110 858	80 356	79 802	79 802	81 249	82 734	84 197
Tuet ja avustukset	42 298	23 319	18 491	18 491	18 847	18 496	18 865
Muut tulot	73 962	58 438	64 392	64 392	60 999	61 619	62 251
Sisäiset tulot	158 292	155 013	188 938	192 226	195 088	197 994	200 944
Tulot yhteensä	457 019	387 055	422 911	426 124	428 432	434 150	440 644
Henkilöstömenot	-485 884	-494 670	-500 517	-502 847	-515 959	-527 195	-536 325
Asiakaspalvelujen ostot	-374 282	-406 465	-388 788	-391 445	-401 650	-414 393	-426 396
Muiden palvelujen ostot	-209 941	-210 697	-235 736	-237 405	-247 358	-251 276	-257 134
Sisäisten palvelujen ostot	-35 634	-35 606	-35 246	-35 852	-36 385	-36 926	-37 474
Materiaalin ostot	-46 089	-48 237	-48 551	-48 656	-49 561	-50 474	-51 422
Avustukset	-125 760	-97 202	-85 861	-85 861	-87 544	-89 268	-90 950
Vuokrat	-166 149	-165 514	-200 931	-203 958	-207 799	-211 619	-214 904
Muut menot	-3 315	-5 506	-6 146	-6 146	-6 244	-6 378	-6 540
Menot yhteensä	-1 447 054	-1 463 897	-1 501 777	-1 512 170	-1 552 500	-1 587 529	-1 621 145
Toimintakate	-990 035	-1 076 841	-1 078 865	-1 086 047	-1 124 068	-1 153 380	-1 180 502
Verotulot	953 810	941 193	996 000	994 000	1 034 000	1 074 000	1 115 000
Valtionosuudet	189 353	169 409	168 000	168 000	172 000	185 000	189 000
Rahoitustulot ja -menot	25 714	25 675	24 945	24 945	22 214	20 131	15 517
Korkotulot muilta	14 257	16 296	14 093	14 093	14 077	13 419	12 925
Korkotulot liikelaitoksilta/ liikelaitoksille	170	170	170	170	170	170	170
Muut rahoitustulot muilta	15 462	16 106	15 237	15 237	15 217	15 187	15 167
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	71	71	71	71	71	71
Korkomenot	-4 051	-6 270	-4 270	-4 270	-6 970	-8 370	-12 470
Muut rahoitusmenot	-193	-698	-356	-356	-351	-346	-346
Vuosikate	178 843	59 436	110 079	100 898	104 146	125 751	139 015
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-116 137	-113 854	-113 242	-113 089	-116 478	-112 152	-109 546
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot	1 800	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	64 505	-54 419	-3 163	-12 191	-12 333	13 599	29 468
Poistoeron lisäys/vähennys	-1 834	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys/vähennys	2 086	44	38	38	57	68	60
Rahastojen lisäys/vähennys	65	627	229	229	240	893	1 387
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	64 823	-53 748	-2 896	-11 925	-12 036	14 560	30 915

Vuoden 2018 talousarviosta alkaen valmistusta omaan käyttöön (VOK) ei enää budjetoida. TP2016 ja TA2017 luvut on esitetty ilman valmistusta omaan käyttöön vertailukelpoisuuden vuoksi.

**INVESTOINTIOSA
2018–2022**

Investointiosa

Talousarvion investointiosan määrärahat sitovat teknistä lautakuntaa ja kaupunkisuunnittelulautakuntaa hankeryhmittäin siten, että kaupunginvaltuuston päättämä määräraha on esimerkiksi uudisrakentaminen, korjausrakentaminen ja kunnallistekniset työt. Sitovat erät on merkitty rasteroinnilla määrärahataulukoihin.

Teknisellä lautakunnalla ja kaupunkisuunnittelulautakunnalla on oikeus muuttaa hankeryhmien sisäistä määrärahajakoa rakennuskohteiden kesken. Teknisellä lautakunnalla ja kaupunkisuunnittelulautakunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista. Investointiosan sitovuustasot on kuvattu tarkemmin kohdassa talousarvion 2018 täytäntöönpano.

Talousarvion investointiosassa esitetyt investointimenot koostuvat kaupungin omista investointikohteista. Uudisrakentamisen kaupungin tytäryhtiöiden rahoitettavat kohteet ovat mukana liitteen nro 1 kohdetaulukossa, mutta eivät sisälly investointiosan määrärahoihin.

Kiinteän omaisuuden ostojen määrärahoilla voidaan ostaa myös sellaisten asunto- tai kiinteistöyhtiöiden, joiden pääasiallinen omaisuus on rakennustontti, hallintaan tai omistukseen oikeuttavia osakkeita.

Irtaimen omaisuuden määrärahojen sitovuustaso valtuuston nähden on toimialan irtaimistomäärärahat yhteensä. Osakkeiden ja osuuksien määrärahoista vastaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue, aineettoman omaisuuden määrärahoista tietohallinnon palvelukeskus.

Liikelaitosten investoinnit on esitetty liikelaitosten kohdalla erikseen. Liikelaitosten investointien sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on investointimenot yhteensä.

Määrärahat

1000 euroa

Uudisrakentaminen	35 180
Korjausrakentaminen	27 245
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	3 715
Aineeton omaisuus	7 735
Kunnallistekniset työt	39 900
Irtain omaisuus	6 248
Kiinteän omaisuuden osto	6 000
Maa-alueiden kunnostus	2 000
Osakkeet ja osuudet	1 480

Investointimenot yhteensä	129 503

Taloussuunnitelma

Kaupunki

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	3 800	4 000	4 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Rahoitusosuudet	300	500	500	0	0	0	0
Omaisuuuden myynti	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
MENOT	-112 851	-131 433	-129 503	-136 899	-136 044	-139 258	-121 406
Netto	-109 051	-127 433	-125 503	-133 399	-132 544	-135 758	-117 906

Rahastot

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-5 000	-4 400	-4 400	-5 600	-7 300	-2 700	-2 700

Tarkempi selvitys rahastojen investoinneista löytyy rahastojen omista talousarvioesityksistä.

Liikelaitokset

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-1 850	-1 750	-1 750	-2 460	-2 460	-2 460	-2 460

Tarkempi selvitys liikelaitosten investoinneista löytyy liikelaitosten omista talousarvioesityksistä.

91 1

Uudisrakentaminen

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-25 290	-35 180	-35 180	-44 060	-39 120	-48 800	-42 510
ALV	-6 070	-8 443	-8 443	-10 574	-9 389	-11 712	-10 202

Tilakeskus on valmistellut yhdessä toimialojen ja taloussuunnitteluyksikön kanssa Vantaan kaupungin uudisrakentamista koskevan talonrakennusinvestointiohjelman seuraavalle 10-vuotiskaudelle. Konserniyhtiöiden hankkeet ovat mukana ohjelmassa ja vastuut näissä hankkeissa on sovittu yhteisten menettelytapaohjeiden mukaisesti.

Uudisrakentamiseen on vuodelle 2018 budjetoitu yhteensä 35,2 milj. euroa. Vuodenvaihteessa rakenteilla olevia ja vuonna 2018 valmistuvia hankkeita ovat Uomarinteen koulun laajennus lähiliikuntapaikkoineen, Martinlaakson päiväkotipysäköintitiloineen, Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Kartanonkosken kentän huoltorakennus, Voimalatien tukikohdan kalustosuojat ja puuntyöstötilat, Myyrinkodin yhteyteen toteutettava pelastuslaitoksen ensiavun autotalli sekä Hämeenkyllän väistötilakoulun liikuntahalli Sano-malaan. Kokonaan vuonna 2018 toteutettavia hankkeita ovat Martinlaakson ja Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennuksien laajennukset sekä Pakkalan vuokrapaviljonkikoulu. Aloitettavia kohteita ovat Aurinkokiven koulun II vaihe, Rajatorpan korvaava koulurakennus sekä Hakunilan, Kaivokselan II ja Tikkurilan Neilikkatien päiväkodit. Muiden hankkeiden, kuten uusien hankkeiden selvitys- ja suunnitteluvaiheen kustannusten ja valmistuneiden hankkeiden takuuajan kustannusten sekä kaikkien uudishankkeiden projektinjohtokustannusten osuus määrärahoista on noin 2,5 milj. euroa.

Vuosina 2019–2021 määrärahoihin toteutettavien uudisrakennushankkeiden rahoitustarve on yhteensä 132 milj. euroa eli keskimäärin 44 milj. euroa/vuosi. Suunnittelukaudella valmistuvat Keimolan vuokrapaviljonkipäiväkotit ja alakoulutilat, Jokiniemen koulun laajennus lähiliikuntapaikkoineen, Rajatorpan ja Hämeenkyllän korvaavat koulut, Aurinkokiven koulun II vaihe, Leppäkorven koulun laajennus, Nikinmäen koulun lähiliikuntapaikka, Mårtendals kampus lähiliikuntapaikkoineen sekä Kivistön päiväkotit, Kaivokselan II päiväkotit, Tikkurilan päiväkotit, Veturin päiväkotit, Länsimäen/Rajakylän korvaava päiväkotit, Hakunilan päiväkotit ja Kielotieltä vuokrattavan päiväkotitilan leikkiapiha. Lisäksi valmistuu urheilukenttien huoltorakennuksia Vapaalaan, Tikkurilaan ja Korsoon. Rakenteilla olevia suunnittelukaudella aloitettavia rakennushankkeita ovat, Aviapoliksen koulu päiväkotit ja nuorisotiloineen, Kivistön päiväkotit II, Myyrmäen päiväkotit, Lauhatien päiväkotit Tikkurilaan ja Koillis-Vantaan uimahallirakennus Korson koulun uimahallin sijaan.

Vuosille 2022–2027 on ajoitettu sivistystoimen ja vapaa-aikapalveluiden uudisrakennushankkeita 285 milj. euron arvosta, joka on keskimäärin 47,5 milj. euroa vuodessa. Jaksolle on esitetty määrärahalla valmistuvaksi mm. useita kouluja (71 milj. euroa), lukio (32 milj. euroa), ammatillinen oppilaitos (70 milj. euroa) ja päiväkotia (75 milj. euroa) sekä muita rakennuksia ja projektinjohtokuluja (37 milj. euroa).

Konserniyhtiö VAV Asunnot Oy:n rahoituksella vuonna 2018 on valmistumassa Koivuhakaan Koisoniittyhankkeen puitteissa erityisryhmien asumis- ja palvelutiloja sekä Martinlaaksoon 15 vammaisten palveluasuntoa sisältävä hanke osoitteessa Martinlaaksonkuja 2b ja Tikkurilaan toinen 15 vammaispalveluasuntoa sisältävä hanke osoitteessa Orvokkitie 4. Myyrmäessä VAV Asunnot Oy:llä jatkuu vuonna 2019 valmistuvan palveluasuntohankkeen, Myyrmäen Vanhustenkeskuksen rakennustyöt. VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeena vuonna 2018 aloitetaan Ylästön II koulun rakennusvaihe.

Konserniyhtiö VAV Asunnot Oy:n jaksolla 2019–2021 rahoittamina hankkeina valmistuvat vuonna 2019 Myyrmäen vanhustenkeskus ja vuonna 2021 nyt tarveselvitysvaiheessa oleva Tikkurilan Vanhustenkeskus. VTK

Kiinteistöt Oy:n hankkeina jaksolla valmistuvat vuonna 2019 Ylästön II koulurakennus ja vuonna 2021 Tikkurilan hyvinvointikeskus. Lisäksi konserniyhtiöiden hankkeina valmistuvat vuonna 2020 Leinelän asukastupa – hanke ja Nurmijärven kunnan kanssa yhteisenä hankkeena Luhtaanmäen paloasema.

Taloussuunnitelman loppuvuosille 2022–2027 konserniyhtiöiden toteutuksella valmistuviksi esitettyjä kohteita ovat Hakunilan ja Kivistön vanhustenkeskukset, Ilola/Asolan äitiys- ja lasten neuvola sekä hoiva-asuntoja eripuolilta kaupunkia.

Vuonna 2018 kaupunkikonsernin ulkopuolisilta tahoilta ollaan hankkimassa toimitilaa aikuisten työpajakeskukselle Länsi-Vantaalta sekä paviljonkikoulutiloja Pakkalaan.

Jaksolla 2019–2021 kaupunkikonsernin ulkopuolelta ollaan hankkimassa mm seuraavia tiloja: Kivistöön rakennettavasta kauppakeskuksesta tiloja terveysasemalle sekä kirjasto- ja nuorisotiloja, Koivukylästä kirjasto- ja asukastiloja, hoiva-asuntoja eripuolelta kaupunkia, Tikkurilasta korvaavat tilat toimialojen toimistoille ja kaupunginarkistolle sekä uutta päiväkotitilaa. Lisäksi vuokrataan paviljonkikoulu- ja päiväkotitiloja Keimolanmäelle.

Kaupunkikonsernin ulkopuolisilta tahoilta ollaan hankkimassa jaksolla 2022–2027 hoiva-asuntoja eripuolilta kaupunkia sekä väliaikaisia paviljonkitiloja koulukäyttöön Myyrmäkeen ja Varialle väliaikaisia lisätiloja Hiekkaharjuun.

91 2

Korjausrakentaminen

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-27 985	-27 245	-27 245	-25 240	-31 780	-26 080	-14 810
ALV	-6 716	-6 539	-6 539	-6 058	-7 627	-6 259	-3 554

Vantaan kaupungin suoraan omistamien kohteiden korjausrakentamisen investointiohjelma seuraavalle 10-vuotiskaudelle on valmisteltu tilakeskuksessa toimialojen vuosittain tarkentamien investointiesitysten ja tilakeskuksen tiedossa olevien kiinteistöjen korjaustarpeiden perusteella. Korjausrakentaminen sisältää perusparannukset, peruskorjaukset ja merkittävimmät rakennusten muutostyöt.

Määräraharahoitteisiin korjausrakennushankkeisiin on vuodelle 2018 budjetoitu yhteensä 27,2 milj. euroa. Vuodenvaihteessa 2017/2018 rakenteilla on Katriinan sairaalan B-osan perusparannus, Håkansbölen kartanoalueella Pehtoorin talon peruskorjaus- ja muutostyöt ja Simonkylän koulun korjaukset. Edellä mainittuihin vuonna 2018 valmistuviin hankkeisiin on budjetoitu yhteensä 3,4 milj. euroa.

Suurimpia vuonna 2018 aloitettavia hankkeita ovat:

- Havukosken koulun perusparannus,
- Kuusikon koulun osittainen peruskorjaus,
- Lehtikuusen koulun liikuntasalin peruskorjaus,
- Uomarinteen koulun vanhan osan muutostyöt,
- Tikkurilan uimahallin osittainen peruskorjaus ja
- Tikkurilan kirjaston uusi hissi.

Niihin on budjetoitu 11,4 milj. euroa. Lisäksi pyritään tekemään päiväkotien korjauksia väistötilahoitopaikkojen järjestyessä mm. seuraavissa päiväkodeissa:

- Hämevaaran päiväkoti,
- Solkikujan päiväkoti,
- Malminiityn päiväkoti,
- Urheilupuiston päiväkoti,
- Havukallion päiväkoti,
- Koskimyllyn päiväkoti ja
- Vartiokujan päiväkoti.

Näihin päiväkotien kohdennettuihin osittaisiin peruskorjauksiin ja pihakorjauksiin on budjetoitu yhteensä 3,8 milj. euroa. Sisäilmaongelmien poistamiseen vuodelle 2018 varataan 5,0 milj. euroa. Muihin pienempiin korjaushankkeisiin, suunnitteluun ja projektinjohtoon on budjetoitu vuodelle 2018 yhteensä noin 6,3 milj. euroa.

Suunnitteluvaiheessa olevia suurimpia korjaustöitä ovat:

- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Orvokki,
- Kytöpuiston koulun osittainen peruskorjaus,
- Rajatorpan vanhan koulun 1-2 krs:n perusparannus ja
- Västersundoms Skolan perusparannus.

Vuosina 2019–2021 toteutettavien korjaushankkeiden rahoitustarve on yhteensä 83,1 milj. euroa eli keskimäärin 27,7 milj. euroa vuodessa.

Suurimpia korjauskohteita ovat:

- Myyrinkodin muutostyöt,
- koulujen korjaus- ja muutostyöt (Askiston koulu, Lehtikuusen Havu koulun saliosan toinen vaihe),
- Havukosken koulu,
- Jokiniemen ala-astekoulun muutostyöt päiväkodiksi,
- Jokiniemen (entinen lukio) koulu,
- Kaivokselan koulu,
- Kilterin koulu,
- Kivimäen koulu,
- Kytöpuiston koulu,
- Rajatorpan vanhan koulun 1-2 kerrokset,
- Seutulan koulu,
- Simonkallion koulu,
- Västersundoms skola,
- Hakunilan ja Rajakylän kalliosuojien rauhanajankäytön vaatimat korjaukset,
- Håkansbölen kartanorakennukset,
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Orvokki sekä
- Tikkurilan uimahalli.

Näiden kohteiden kokonaisrahoitustarve on noin 40,6 milj. euroa. Päiväkotien osittaisiin peruskorjauksiin on budjetoitu 10,1 milj. euroa eli noin 3,3 milj. euroa/vuosi. Sisäilmaongelmien poistamiseen kohdennetaan tilakeskuksen investointien työohjelmassa 5,0 milj. euroa vuonna 2018. Muihin pienempiin korjauksiin, suunnitteluun ja projektinjohtoon on kaudelle varattu yhteensä noin 25,5 milj. euroa.

Vuosille 2022–2027 korjausrakentamiseen on budjetoitu yhteensä noin 139 milj. euroa eli keskimäärin noin 23,1 milj. euroa/vuosi. Suurimpia peruskorjaus- tai korjauskohteita ovat koulujen ja ammatillisten koulujen korjaukset (Kannisto, Varisto, Veromäki, Viertola, Varia Tennistie, Ilola, Varia Talvikkitie, Kulomäki), joihin on budjetoitu noin 41,6 milj. euroa. Koulujen lisäksi muita suuria korjauskohteita ovat Rajatorpan kalliosuoja, Länsimäen terveysasema, Myyrmäen Solkikujan toimintakeskus ja Tikkurilan kirjasto, joihin on budjetoitu noin 16,8 milj. euroa. Päiväkotien osittaisiin peruskorjauksiin ja pihakorjauksiin on budjetoitu 20 milj. euroa eli noin 3,3 milj. euroa/vuosi. Sisäilmaongelmien poistamiseen vuosille 2022–2027 on budjetoitu 13,8 milj. euroa eli 2,3 milj. euroa/vuosi. Muihin pienempiin kohteisiin, suunnitteluun ja projektinjohtoon on kaudelle varattu yhteensä noin 46,8 milj. euroa.

91 3

Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-2 550	-3 715	-3 715	-2 205	-1 935	-1 935	-1 935
ALV	-612	-892	-892	-529	-464	-464	-464

Vuokra- ja osaketilojen korjaus- ja muutostöitä koskeva investointiohjelma on valmisteltu tilakeskuksessa toimialojen vuosittain tarkentamien investointiesitysten ja tilakeskuksen tiedossa olevien toimitilojen korjaustarpeiden perusteella. Tilakeskus on osallisena konserniyhtiöiden kaupungin toimitiloja koskevissa korjaus- ja muutoshankkeissa menettelytapaohjeen mukaisesti.

Vuonna 2018 vuokra- ja osaketilojen korjaus- ja muutostöihin on budjetoitu yhteensä 3,7 milj. euroa. Osa vuokratilojen korjauksista tehdään omistajan lukuun vuokravaikutteisella rahoituksella. Suurin omistajan rahoittama hanke on VTK Kiinteistöt Oy:n omistamassa Lumon lukiossa tehtävät kirjasto- ja mahdollisesti nuorisotilojen muutostyöt. Suurimmat määrärahalla tehtävät korjaus- tai muutostyöt ovat Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman tiloissa sekä Hakunilan nuorisotiloissa tehtävät korjaus- ja muutostyöt sekä Koivukylän sosiaali- ja terveysaseman hammashoidon vastaanottotilojen laajennus. Lisäksi korjataan Koskikujan päiväkotia ja kunnostetaan Håkansbölen päiväkodin piha-alueita. Sisäilmakorjauksien osuus budjetista on 0,2 milj. euroa.

Vuosina 2019–2021 toteutettaville muutos- ja korjaustöille on budjetoitu yhteensä 6,1 milj. euroa eli keskimäärin 2 milj. euroa/vuosi. Sisäilmakorjauksien osuus jakson budjetista on 0,6 milj. euroa. Tarkastelujaksolla konserniyhtiö VTK Kiinteistöt Oy tekee teknisiä korjauksia omistamissaan kiinteistöissä sekä muutostöitä Ylästön nykyisissä koulutiloissa ja pintarakennekorjauksia Kansainvälisen koulun tiloissa.

Vuosille 2022–2027 on vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöihin budjetoitu yhteensä 11,9 milj. euroa eli keskimäärin noin 2 milj. euroa/vuosi, josta sisäilmakorjauksiin on budjetoitu 0,2 milj. euroa/vuosi. VTK Kiinteistöt Oy:n omistamissa Kartanonkosken, Ylästön ja Varia Tennistien koulukiinteistöissä on suunniteltu tehtävän muutos- ja korjaustöitä yhtiön rahoituksella. Lisäksi VTK vastaa kiinteistöjensä teknisistä korjauksista.

92

Aineeton omaisuus

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-9 700	-7 735	-7 735	-7 000	-6 790	-6 475	-7 000
ALV	-2 328	-1 856	-1 856	-1 680	-1 630	-1 554	-1 680

Tietohallinnon investointimääräraha vuodelle 2018 on 7,7 milj. euroa (sis. Apotti 0,3 milj. eur). Toimialojen tekemisistä hanke-esityksistä tietohallinto kokosi esityksen ict-hankejohtoryhmälle, joka priorisoi hankkeet.

Keskeisimpiä hankkeita ovat:

- MATTI-hanke
- Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä
- Digityöntekijä – ohjelmistorobotiikka
- Sähköinen asiointi
- Kiinteistönhallinta
- Tiedolla johtaminen

93

Julkinen käyttöomaisuus

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	300	500	500	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	300	500	500	0	0	0	0
Omaisuuuden myynti	0	0	0	0	0	0	0
MENOT	-30 000	-39 900	-39 900	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
KUNNALLISTEKNISET TYÖT	-30 000	-39 900	-39 900	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
93 1 Liikennealueet	-22 900	-28 100	-28 100	-29 100	-30 700	-30 700	-30 700
93 2 Urheilualueet	-2 250	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
93 3 Virkistysalueet	-350	-400	-400	-400	-400	-400	-400
93 4 Ympäristörakentaminen	-4 300	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
93 5 Yhteishankkeet	-200	-2 600	-2 600	-1 700	-100	-100	-100
93 7 Kehärata	0	0	0	0	0	0	0

Kuntatekniikan keskus vastaa mm. julkisen kaupunkitilan suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja kehittämisestä, liikennesuunnittelusta sekä kaupungin omistaman luonnonympäristön hoidosta ja suunnittelusta. Katu- ja vesihuoltotyöt toteutetaan yhteisprojekteina Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Hankkeet toteutetaan toimialan strategian ja asuntotuotanto-ohjelman mukaisesti. Toimintaa ohjaavat osaltaan myös maankäyttösopimukset. Suunnittelu ja rakentaminen tehdään oikea-aikaisesti, taloudellisesti ja kustannustehokkaasti kaupungin omaa tuotantoa ja ulkopuolista palvelutuotantoa tehokkaasti ja taloudellisesti yhdistäen. Koneellisen kunnossapidon vaatimukset otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Harmaan talouden torjuntaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Valtio ja Helsingin seudun kunnat allekirjoittivat kesällä 2016 maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL) suurten infra-hankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi 2016–2019. Sopimuksen mukaan valtio tukee suuria infra-hankkeita ja kunnat sitoutuvat vauhdittamaan merkittävästi asuntoalueiden kaavoitusta. Sopimuksessa Vantaa on sitoutunut luomaan edellytykset yhteensä 2 400 uudelle asunnolle vuosittain, mikä välttämättä vaatii myös kunnallistekniikan investointeja.

Keskeisimmät rakentamishankkeet 2018

Myymäessä rakennetaan puretun Martinkeskuksen ympäristön kunnallistekniikkaa uuden asemakaavan mukaisia asuinrakennuksia varten. Hankkeeseen sisältyy mm. Martinlaaksonpolku ja Martinlaaksonkuja. Vantaanlaaksossa rakennetaan puuttuva jokivarren reittiosuus.

Kivistössä jatketaan Keimolanmäen kunnallistekniikan rakentamista mm. Lincolninlaaksoilla. Vehkalan aseman seudun katujen rakentaminen jatkuu. Rakentamisohjelmassa on myös varauduttu Kivistön kauppakeskuksen mittavien liikennejärjestelyjen toteuttamisen aloittamiseen. Keskustassa sijaitsevan Lipunkantajanpuiston rakentaminen jatkuu ja Keimolanmäkeen rakennetaan ensimmäinen puistoalue, Pikku-Keimolanpuisto.

Aviapoliksen alueella uuden Aviapoliksen aseman ympäristön rakentaminen jatkuu sekä Aviapolis-Studios -hankkeen edellyttämän kunnallistekniikan rakentaminen käynnistyy. Aviapoliksessa jatkuu Pakkalan alueen viheralueiden rakentaminen Tuulensuunpuistossa ja Tilkunpellolla.

Tikkurilassa jatkuu Keskon laajennuksen vaatiman Kanervantien siirron ja Kanervannummen puiston rakentaminen. Peltolantien länsipää rakennetaan uusien asuinkortteleiden vaatimuksien mukaiseksi. Tikkurilassa on tavoitteena käynnistää jokirannan kehittämishanke Tikkurilankosken padon purkamisella.

Koivukylässä Joukontien saneeraus jatkuu ja lisäksi aloitetaan Laurintien saneeraus. Koivukylän alueella rakennetaan viheralueita uusilla asuinalueilla Lipstikassa ja Ulrikanpuistossa.

Korsossa aloitetaan Perhotien ja Sinisiiventien rakentaminen huomioiden joukkoliikenteen vaatimukset. Ankkapuiston perusparantaminen jatkuu.

Hakunilassa jatketaan Länsimäentien ja Maratontien risteyksen kiertoliittymän rakentamista.

Avustushankkeet

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on myöntänyt infra-avustusta Vantaalle Kivistön keskustan, Keimolanmäen, Kaskelantien, Länsimäen, Myyrmäen keskustan ja Martinlaakson uusien asuinalueiden katu- ja puistojen rakentamiseen. Hankkeiden rakentaminen pyritään ajoittamaan niin, että avustukset pystytään hyödyntämään täysimääräisesti.

Liikenne- ja viheralueiden perusparantaminen

Viime vuosina infran korjausvelan määrä Vantaalla on kasvanut, kun on toteutettu mittavia uudisrakentamishankkeita sekä muita sitoumus- ja sopimusvelvoitteita. Myös useita vuosia jatkunut talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma on edesauttanut korjausvelan kasvua, joka nyt on tarkoitus saada pysähtymään ja tulevaisuudessa jopa kääntymään laskuun. Kaupungin infrastruktuurin rapautuminen aiheuttaa taloudellisia menetyksiä sekä kuntalaisille että kaupungille mm. infraomaisuuden arvon heikkenemisenä sekä ajoneuvojen vahingonkorvausvaatimusten lisääntymisenä.

Vantaalla on useita vanhoja pientaloalueita, joiden katuverkostossa ilmenee vakavia puutteita. Vanhoilla alueilla investoidaan kohteisiin, joissa ilmenee akuutteja hulevesiongelmia tai puutteita koulureittien liikenneturvallisuudessa. Katujen kunnostamistarvetta pyritään viivästyttämään uudelleenpäällystyksillä, mikä ei kuitenkaan ratkaise hulevesiverkoston ja katuverkon toiminnallisia puutteita, kuten kasvaneiden liikennemäärien aiheuttamaa tarvetta kevyen liikenteen väylälle.

Vuonna 2018 vanhojen asuinalueiden katu- ja liikenneturvallisuustoimenpiteisiin on varattu noin 6 milj. euroa. Perusparannuskohteita ovat mm. Joukontie ja Laurintie Rekolassa, Kaunokkikuja Koivuhaassa, Perhotie Nikinmäessä, Tavitie Korsossa ja Vanhatie Ylästössä. Siltojen peruskorjauksia varten rakentamishajelmassa on vuosittainen noin milj. euron varaus.

Puistojen perusparantamiskohteiden valinnassa painotetaan erityisesti turvallisuutta. Vuosittain peruskorjataan noin milj. eurolla 4 - 6 leikkialuetta, minkä lisäksi parannetaan koira-aitauksia ja valaistusta. Korjausvelka ei kasva enää puistojenkaan osalta.

Katujen sekä puistojen uudis- ja perusparannushankkeisiin sisältyy myös valaistuksen rakentaminen. EU:n energiatehokkuusdirektiivi kieltää elohopeavalaisimien valmistuksen ja maahantuonnin vuoden 2015 jälkeen. Vanhan katuverkon ja puistoalueiden valaistuksen parantamiseen sekä huonokuntoisten lahopylväiden uusimiseen on varattu vuonna 2018 yhteensä noin 2,5 milj. euroa.

Urheilualueiden ja virkistysalueiden rakentaminen

Urheilualueiden rakentamisessa merkittävimmät hankkeet ovat Hakunilan urheilupuisto ja Rajakylän liikuntapuisto sekä Rekolan kenttä. Ulkoilureitistön kehittäminen jatkuu Vantaanjoen ja Keravanjoen varsilla. Suunnitelmakaudella kehitetään edelleen Petikon luontovirkistysaluetta ja Kuusijärven aluetta.

Keskeneräisten, työn alla olevien kohteiden viimeistely

Vuoden 2017 puolelta jatkuville ja muille keskeneräisille hankkeille on töiden loppuun saattamiseksi osoitettu noin milj. euron varaus. Viimeistelytöiden ajankohta harkitaan hankekohtaisesti ja pyritään sovittamaan mm. alueiden talonrakennushankkeiden aikatauluihin sopivaksi. Rahavaraus kohdistetaan työohjelmissa omille hankkeilleen.

Vesi- ja viemäriverkostohankkeet Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän kanssa

Kuntatekniikan keskus suunnittelee ja toteuttaa katujen rakentamisen yhteydessä uusien asemakaavojen vesihuoltolinjat yhteistyössä HSY:n kanssa. Rakennetut vesihuoltolinjat siirtyvät kuntayhtymän omistukseen ja kunnossapitoon. Vuonna 2018 kuntatekniikan keskuksen rakennuttamien hankkeiden vesihuollon osuus on noin 5,6 milj. euroa, joka laskutetaan HSY:ltä.

Mikäli HSY päättää saneerata vanhoja vesihuoltolinjojaan kaivamalla katu auki, selvitetään mahdollinen kadun kunnostustarve yhteistyössä etukäteen ja tarvittavat määrärahat pyritään varaamaan liikennealueisiin.

94

Irtain omaisuus

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-6 306	-8 178	-6 248	-7 944	-7 919	-7 468	-6 651
Kaupunginjohtajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-615	-610	-610	-600	-600	-600	-600
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-1 250	-2 630	-700	-1 453	-1 453	-1 453	-1 453
Sivistystoimen toimiala	-3 129	-3 358	-3 358	-4 651	-4 626	-4 175	-3 358
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-1 312	-1 580	-1 580	-1 240	-1 240	-1 240	-1 240
ALV	-1 513	-1 963	-1 500	-1 907	-1 901	-1 792	-1 596
Kaupunginjohtajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-148	-146	-146	-144	-144	-144	-144
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-300	-631	-168	-349	-349	-349	-349
Sivistystoimen toimiala	-751	-806	-806	-1 116	-1 110	-1 002	-806
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-315	-379	-379	-298	-298	-298	-298

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Toimialan irtaimistohankintoja varten vuodelle 2018 on varattu yhteensä 610 000 euroa. Tästä 300 000 euroa on varattu tietohallinnolle kriittisten pisteiden (terveyskeskusten) tietoliikenneverkkojen parannustöihin. 100 000 euroa on varattu työllisyyspalveluiden uusien toimitilojen (Lummetie) kalustamiseen. Kuntalaispalveluille on varattu irtainhankintoihin 150 000 euroa. Tästä 120 000 euroa on osoitettu arkiston digitalisointilaitteiden ja tilojen kalusteiden hankintaan ja 30 000 euroa monikanavaisen asiakaspalveluympäristön perustamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Irtaimen omaisuuden määrärahoja käytetään toimitilojen laitteistukseen ja kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä.

Sivistystoimen toimiala

Sivistystoimen irtaimistohankinnat liittyvät uusien rakennushankkeiden, peruskorjauksien, laajennuksien tai muutostöihin liittyviin kalustohankintoihin. Lisäksi irtaimistomäärärahalla hankitaan tulosalueiden yksittäisiä kone- ja laitehankintoja sekä korvaavaa kalustoa.

Uomarinteen koulun lisärakennuksen kalustaminen ja Kuusikon koulun perusparannukseen liittyvien vanhojen kalusteiden uusiminen sekä kv-koulun paviljongin kalustaminen.

Martinlaakson uuden päiväkodin ja Uomarinteen uuden esiopetuksen lisärakennuksen kalustaminen. Lisäksi on varauduttu kahdeksan päiväkodin perusparannusten vaatimiin vanhojen kalusteiden uusimiseen.

Hakunilan nuorisotilan perusparannuksen vaatimien vanhojen kalusteiden uusiminen.

Lisäksi määrärahaa on varattu kone- ja laitehankintoihin ja tilojen muutostöihin liittyvien kalustehankintoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan irtaimen omaisuuden määrärahalla hankitaan Varikolle raskasta ajoneuvokalustoa, konekalustoa ja lisälaitteita esim. ruohonleikkureita viheralueyksikköön. Lisäksi mittausosastolle hankitaan mittauslaitteita ja geotekniikalle mittauslaitteiden lisäksi ohjausjärjestelmä.

95

Kiinteä omaisuus

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TULOT	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Omaisuuksien myynti	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
MENOT	-10 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
95 1 Kiinteän omaisuuden osto	-7 200	-6 000	-6 000	-6 000	-7 300	-7 300	-7 300
95 2 Maa-alueiden kunnostus	-2 800	-2 000	-2 000	-2 000	-700	-700	-700
Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan kunnostus	-2 100	-1 600	-1 600	-1 600	-300	-300	-300
Kaupungin pysyvään omistukseen jäävien maa-alueiden kunnostus	-700	-400	-400	-400	-400	-400	-400

Kiinteän omaisuuden osto

Maanmyyntiä hoidetaan niin tehokkaasti kuin se yleisen taloudellisen tilanteen huomioon ottaen on mahdollista. Kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymien maapoliittisten linjausten mukaisesti maata hankitaan alueilta, jotka tukevat yhdyskuntarakenteen eheyttämistä sekä kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista. Maanhankinnassa käytetään kaikkia lain sallimia keinoja: vapaaehtoisia kauppiaita, etuosto-oikeutta ja lunastusta. Kun maata vastaanotetaan kunnallistekniikan korvauksena, on talousarviossa oltava myös maanarvoa vastaavat ostomäärärahat. Vastaava tulo tulee näkymään kuntatekniikan keskuksen sopimustuloissa.

Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan sekä kaupungin omistukseen jäävien maa-alueiden kunnostus sekä tonttien esirakentaminen

Määrärahaa käytetään pilaantuneen tonttimaan ja muiden maa-alueiden kunnostamisesta sekä esirakentamisesta, kaupungin rakennusten purkamisesta, johtosiirroista yms. aiheutuviin menoihin.

Lähipuosina määrärahoja tarvitaan mm. uusien asemakaavoitettujen tonttien esirakentamiseen kallioisilla, tai vaikeasti rakennettavilla maa-alueilla, esimerkiksi Tuupakassa. Vuoden 2018 määrärahatarvetta saattaa lisätä akkutehtaan päästöjen vuoksi pilaantuneen maan puhdistaminen Tikkurilan keskusta-alueella. Rakennettujen, tarpeettomiksi jääneiden kaupungin kiinteistöjen osalta määrärahaa voidaan käyttää sellaisiin purkukohteisiin, joissa tonttimaata tullaan jatkossa myymään ulkopuoliselle ostajalle. Esirakentaminen nopeuttaa tonttikauppaa ja tonttien myyntitulot tulevat kattamaan kokonaisuudessaan esirakentamiskustannukset.

Ennalta arvaamattomiin suuriin kunnostamiskustannuksiin haetaan kaupunginvaltuustolta lisärahoitus.

97

Osakkeet ja osuudet

1000 euroa	TA 2017	LTK 2018	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
MENOT	-1 020	-1 480	-1 480	-2 450	-500	-500	-500
Apotti Oy	-520	-980	-980	-950	0	0	0
Kaupunginhallitus / osakkeiden hankinta	-500	-500	-500	-1 500	-500	-500	-500

Talousarvion osakkeiden ja osuuksien hankeryhmään on budjetoitu vuodelle 2018 0,50 milj. euroa elinkeinoelämän edistämishankkeisiin ja 0,98 milj. euroa Apotti Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

**RAHOITUSOSA
2018–2021**

Rahoitusosa

Rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitosten varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma on laadittu taloussuunnitelmakaudelle käyttötalouteen, investointeihin ja rahoituseriin budjetoitujen tietojen mukaisesti.

Rahoituslaskelman rakenne ja sisältö

Toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu käyttötalouteen ja investointeihin budjetoiduista määrärahoista talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudelle. Käyttötalouden tulorahoituksen osatekijät eritellään tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava **vuosikate**, joka sisältää myös käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot. Rahoituslaskelmassa toiminnan rahavirasta myyntivoitot / -tappiot eliminoidaan, ja vastaavasti investointien rahavirtaan myyntivoitot / -tappiot lisätään.

Toiminnan rahavirta muodostuu kaupungin tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, liikelaitosten tuloslaskelmasta liikeylijäämästä / -alijäämästä, satunnaisista menoista ja tuloista sekä tulorahoituksen korjauseristä.

Investointien rahavirtaa ovat menoina investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot, joka sisältää käyttöomaisuuden myyntien tasearvon ja myyntivoitot ja -tappiot.

Rahoituksen rahavirta koostuu antolainojen, lainakannan, oman pääoman ja muista maksuvalmiuden muutoksista. Antolainojen muutokset sisältävät kaupungin myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset.

Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä, kuinka paljon kaupunki ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Muihin maksuvalmiuden muutoksiin on sisällynyt vuosina 2016–2017 Kehä III:n toisen vaiheen perusparannukseen liittyvän valtion lainan takaisinmaksu kaupungille.

Liikelaitosten vaikutus kaupungin rahoituslaskelmaan

Liikelaitosten rahoituslaskelmat esitetään sekä yhdistettynä kaupungin rahoituslaskelmaan että liikelaitokset yhteensä -mallisesti. Lisäksi kunkin liikelaitoksen rahoituslaskelma esitetään myös erikseen ko. liikelaitoksen kohdalla talousarviokirjassa.

Rahastot

Rahastojen vaikutukset sisältyvät kaupungin rahoituslaskelmaan. Kunkin rahaston rahoituslaskelma esitetään myös erikseen ko. rahaston kohdalla talousarviokirjassa. Vantaan kaupungin rahastoja ovat Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahasto, Sosiaalisen luotatuksen rahasto sekä Vahinkorahasto. Rahastojen muutokset esitetään kaupungin tuloslaskelmassa.

Rahoituslaskelma

Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset

1000 Euroa	Kaupunki + rahastot TA 2018	Liikelaitokset TA 2018	Yhteensä TA 2018
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	99 080	1 817	100 898
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-34 803	-130	-34 933
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-133 903	-1 750	-135 653
Rahoitusosuudet investointimenoihin	500	0	500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	38 303	130	38 433
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30 823	67	-30 755
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	-5 289	0	-5 289
Antolainasaamisten lisäys	-8 000	0	-8 000
Antolainasaamisten vähennys	2 711	0	2 711
Lainakannan muutokset	34 200	0	34 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	134 000	0	134 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-99 800	0	-99 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 912	67	-1 844
Nettolainanotto	34 200	0	34 200

Rahoitussuunnitelma

Kaupunki ja rahastot

1000 Euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	174 743	56 836	99 080	102 369	123 974	136 169
Satunnaiset erät	1 800	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-48 704	-32 991	-34 803	-30 820	-30 836	-30 853
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-144 241	-117 851	-133 903	-142 499	-143 344	-141 958
Rahoitusosuudet investointime- noin	1 203	300	500	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutusvoitot	68 470	36 491	38 303	34 320	34 336	34 353
Toiminnan ja investointien raha- virta	53 271	-57 215	-30 823	-36 630	-15 870	-2 289
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	1 150	-3 371	-5 289	9 747	5 499	-6 272
Antolainasaamisten lisäys	-132	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Antolainasaamisten vähennys	1 283	4 629	2 711	17 747	13 499	1 728
Lainakannan muutokset	-42 562	33 900	34 200	29 500	13 400	7 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000	94 000	134 000	162 000	162 000	87 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97 823	-60 100	-99 800	-132 500	-148 600	-79 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24 739	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	372	0	0	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	141	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutok- set	12 921	20 000	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	25 293	-6 686	-1 912	2 617	3 029	-1 161
Nettolainanotto	-17 823	33 900	34 200	29 500	13 400	7 400

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot

Toiminnan ja investointien raha- virran kertymä	53 271	-3 944	-34 766	-71 396	-87 267	-89 556
Lainanhoitokate	1,8	1,0	1,0	0,8	0,8	1,6
Kassan riittävyys, pv	40	42	39	39	39	38

Rahoitussuunnitelma

Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset

1000 Euroa	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	178 843	59 436	100 898	104 146	125 751	139 015
Satunnaiset erät	1 800	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-48 886	-33 086	-34 933	-30 952	-30 971	-30 991
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-146 692	-119 701	-135 653	-144 959	-145 804	-144 418
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 306	300	500	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	68 799	36 586	38 433	34 452	34 471	34 491
Toiminnan ja investointien rahavirta	55 169	-56 465	-30 755	-37 313	-16 553	-1 903
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	1 150	-3 371	-5 289	9 747	5 499	-6 272
Antolainasaamisten lisäys	-132	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Antolainasaamisten vähennys	1 283	4 629	2 711	17 747	13 499	1 728
Lainakannan muutokset	-42 562	33 900	34 200	29 500	13 400	7 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000	94 000	134 000	162 000	162 000	87 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97 823	-60 100	-99 800	-132 500	-148 600	-79 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24 739	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	372	0	0	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	13 121	20 000	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	27 250	-5 936	-1 844	1 934	2 346	-775
Nettolainanotto	-17 823	33 900	34 200	29 500	13 400	7 400

Täydentäviä tietoja

Vantaan kaupunki ja liikelaitokset

1000 euroa	TP 2016	EN 2017*	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
Asukasluku 31.12	219 341	223 477	227 855	232 271	236 820	241 406
- syntyneiden enemmitys	1 127	1 236	1 379	1 415	1 449	1 486
- nettomuutto	3 613	2900	3000	3000	3 100	3100
Tuloveroprosentti	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
Kiinteistöveroprosentti						
- yleinen	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
- vakituinen asuinrakennus	0,37	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
- muu kuin vakituinen asuinrakennus	-	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
- voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85
- rakentamaton rakennuspaikka	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Toimintamenot M€	1 447	1 426	1 512	1 553	1 588	1 621
Toimintakate M€	-990	-1 018	-1 086	-1 124	-1 153	-1 181
Verotulot M€	954	976	994	1 034	1 074	1 115
Valtionosuudet M€	189	169	168	172	185	189
Vuosikate (ml. LL ja Rah.) M€	179	153	101	104	126	139
Poistot M€	116	124	113	116	112	110
Vuosikate %:ia poistoista	154 %	123 %	89 %	89 %	112 %	127 %
Bruttoinvestoinnit (ml. LL ja Rah.) M€	147	124	136	145	146	144
Investoinnit omahankintameno (ml. LL ja Rah.) M€	145	124	135	145	146	144
- investointien tulorahoitus %	123 %	124 %	75 %	72 %	86 %	96 %
Investoinnit omahankintameno (kaupunki) M€	136	119	129	137	136	139
Lainojen muutos M€	-18	-95	34	30	13	7
Lainamäärä per 31.12. M€	1 060	965	999	1 029	1 042	1 050
Lainakanta €/asukas	4 834	4 319	4 386	4 429	4 401	4 348
Toimintamenot €/asukas	6 597	6 381	6 637	6 684	6 704	6 715
Verotulot €/asukas	4 349	4 367	4 362	4 452	4 535	4 619
Valtionosuudet €/asukas	863	756	737	741	781	783
Vuosikate €/asukas	815	684	443	448	531	576
Kokonaismenot M€	1 598	1 553	1 652	1 705	1 742	1 778

*) Vuoden 2017 toisen osavuositarkastuksen mukainen ennustetieto. Lainamäärien osalta ennusteen päivitys tehty osavuositarkastuksen jälkeen.

Tunnuslukujen laskennassa käytetyt kaavat

TULOSLASKELMAOSA

Toimintatulot / Toimintamenot, %

= $100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate / Poistot, %

= $\text{Vuosikate} / \text{Poistot} * 100$

Vuosikate, euro/asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä}$

Kertynyt yli-/alijäämä /asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

RAHOITUSOSA

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymän kehitystä tarkastellaan vuosittain lähtien talousarvion laatintavuotta edeltävän tilinpäätösvouden Toiminnan ja investointien rahavirrasta, johon lisätään tai josta vähennetään arvioidut vuosittaiset rahavirrat.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys, pv

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat varainhoitovuoden lopussa} / \text{Kassasta maksut varainhoitovuonna}$

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa rahavaroilla.

**KUNTAKONSERNI
2018–2021**

Kuntakonserni

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta toisessa yhteisössä.

Kaupunki on konsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, jossa emoyhteisöllä on määräysvalta. Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta (20–50 % äänivallasta) ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta) yhteisössä.

Konsernin ohjaus

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohtoon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpaneavat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Konsernirakenne 27.9.2017

Konserniyhteisön nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%
Tytäryhtiöt			
As Oy Katriinanrinne	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100 %	100 %
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Vantaan Erikas	Vantaa	100 %	100 %
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100 %	100 %
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100 %	100 %
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100 %	100 %
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100 %	100 %
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100 %	100 %

Konserniyhteisön nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100 %	100 %
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0 %	100 %
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0 %	67 %
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100 %	100 %
Kivistön Putkijäte Oy	Vantaa	0 %	100 %
Kivistön Pysäköinti Oy	Vantaa	0 %	100 %
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vantaa	0 %	100 %
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5	Vantaa	0 %	100 %
Myrmyäen Urheilupuisto Oy	Vantaa	0 %	100 %
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy	Vantaa	0 %	100 %
Kiint Oy Myyrinselkä	Vantaa	0 %	100 %
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95,4 %	100 %
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	100 %
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	96 %
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	65,5 %	91 %
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	86,4 %	88 %
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86 %
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83 %
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77 %
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	74 %
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	84,6 %	85 %
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	74,0 %	74 %
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0 %	55 %
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60 %
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0 %	60 %
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52 %
Kuntayhtymät			
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	20 %
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	18 %
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	18 %
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15 %
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12 %
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. -kuntayht.	Helsinki	11,9 %	12 %
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3 %
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Parainen	2,5 %	3 %
Osakkuusyhteisöt			
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	42 %
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40 %
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40 %
Kiint Oy Vantaan Säästötal	Vantaa	39,6 %	40 %
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34 %
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32 %
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	31 %
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45 %

Konserniyhteisön nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %
Vantaan Energia Oy (al konserni)	Vantaa		
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	29,8 %
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa		
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	32,8 %
VAV Asunnot Oy (al konserni)	Vantaa		
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %
Kiinteistö Oy Myyrinsärki	Vantaa	0,0 %	33,3 %
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vantaa	5,0 %	31,0 %

Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Tytäryhtiöiden yritysjärjestelyjä jatketaan konsernirakenteen selkeyttämiseksi ja tehostamiseksi. Tavoitteena on tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen samankaltaisten toimintojen keskittämisen myötä. Läh-
tökohtaisesti uusia yhtiöitä perustetaan vain, jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo ole-
massa oleviin yhtiöihin.

Konserniyhtiöiden investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2018–2021

Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhtiöiden investoinnit esitetään osana kau-
pungin investointitaulukkoa.

Tytäryhtiöiden investointeja ja rahoitusta käsitellään lisäksi mm. konsernihallinnon pitämässä tytäryhtiöiden
navigointitilaisuuksissa.

Kaupungin investoinnit yhteensä, 1000 eur	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kaupunki, rahastot ja liikelaitokset	152 836	146 692	119 701	135 653	144 959	145 804

TYTÄRYHTIÖ	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	kaupungin omistussuus
Vantaan Energia konserni	23 400	25 200	28 800	42 000	27 000	19 300	60 %
VAV-Asunnot Oy, VAV konserni	26 457	54 300	48 300	42 200	6 700		100 %
VTK konserni	10 076	3 984	24 557	6 215	3 700	2 653	100 %
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	86	180	75	785	470	400	100 %
MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	60 019	83 664	101 732	91 200	37 870	22 353	

Muiden tytäryhteisöjen investoinnit yhteensä, 1000 eur	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
	1 547	295	1 210	4 285	7 420	1 285

KUNTAYHTYMÄ	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	kaupungin omistussuus
HUS, Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiiri	17 613	15 764	20 040	20 072	16 111	16 365	11,90 %
HSL	2 923	2 976	5 740	2 828	2 567	2 027	17,6 %
HSY	27 487	32 360	32 615	38 775	43 145	0	19,5 %
Uudenmaan liitto	0	0	0	0	0	0	15,4 %
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	21	2	18	18	9	0	0,0 %
ETEVA	59	56	39	24	0	0	12,2 %
VÄSTRA NYLANDS FOLKHÖGSKOLA	6	1	0	0	0	0	3,1 %
KÄRKULLA	18	83	0	0	0	0	2,5 %
OSUUS KUNTAYHTYMIEN INVESTOINNEISTA YHTEENSÄ	48 127	51 242	58 452	61 717	61 832	18 392	

Kuntayhtymien luvut ovat vuosilta 2017-2019 TTS:n mukaisia lukuja.

Kaupungin ja tytäryhteisöjen lainakannankehitys taloussuunnitelmakaudella 2018–2020

Kaupungin lainakanta 1000 eur	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Lainamäärä per 31.12.	1 078 000	1 060 200	1 128 000	999 300	1 028 800	1 042 200

TYTÄRYHTYISÖ	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Vantaan kaupungin omistusosuus
Vantaan Energia konserni	84 559	84 485	81 391	97 316	103 042	86 635	60 %
VAV-Asunnot Oy, VAV konserni	510 164	497 152	512 429	528 040	490 513	469 720	100 %
VTK -konserni	112 199	112 813	124 300	131 987	129 175	121 262	100 %
Merkittävimpien tytäryhtiöiden lainat yhteensä	706 922	694 450	718 120	757 343	722 730	677 617	

Muut tytäryhteisöt yhteensä, 1000 EUR	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Vantaan kaupungin omistusosuus
Kaupungin osuus lainoista	1 306	8 300	8 059	12 045	6 795	6 286	72,5% - 100%

KUNTAYHTYMÄ	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Vantaan kaupungin osuus
HUS, Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiiri	29 085	27 866	32 598	36 497	40 395		11,9 %
HSL, Helsingin seudun liikenne	0	0	0	0	0	0	17,6 %
HSY, Helsingin seudun ympäristöpalvelut	35 182	38 025	55 351	73 012	94 800	102 396	19,5 %
Uudenmaan liitto	0	0	0	0	0		15,4 %
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0	0	0	0	0		17,5 %
ETEVA	0	0	0	0	0		12,2 %
Västra Nylands Folkhögskola	0	0	0	0	0		3,1 %
Kärkulla	189	178					2,5 %
OSUUS KUNTAYHTYMIEN LAINAKANNOISTA YHTEENSÄ	64 456	66 069	87 949	109 509	135 195	102 396	

Kuntayhtymien luvut ovat vuosilta 2017-2019 TTS:n mukaisia lukuja.

Konserniyhteisöille annettavat takaukset

Voimassa olevan Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaisesti kaupunki myöntää takauksia pääsääntöisesti ainoastaan omille tytäryhteisöille. Takauksia myöntäessään kaupunki huomioi aina EU:n valtiotukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen. Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäättöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määritellyjä periaatteita.

Kaupungilla oli jäljellä takausvastuita vuoden 2016 lopussa yhteensä noin 409 milj. euroa kaupunginvaltuuston myöntämästä noin 825 milj. eurosta. Vastuut tytäryhteisöjen puolesta olivat noin 772 milj. euroa, ja velkoja, joiden vakuudeksi ko. takaukset oli annettu, oli jäljellä noin 394 milj. euroa. Kaupungin takausvastuut muille kuin omille tytäryhteisöille olivat vuoden 2016 lopussa yhteensä 53 milj. euroa ja velkoja, joiden vakuudeksi ko. takaukset oli annettu, oli jäljellä noin 15,6 milj. euroa.

31.7.2017 tilanteessa tytäryhteisöille takauksia on myönnetty yhteensä noin 600 milj. euroa, joista käytetty on noin 248 milj. euroa. Lisäksi Oy Apotti Ab:lle on myönnetty noin 9 milj. euron takaus, josta on käytetty noin 4 milj. euroa. Vantaan Energialle ja VTK Kiinteistöt Oy:lle on annettu leasingvastuut, jotka ovat yhteensä noin 162 milj. euroa.

Vantaan kaupungin keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteet 2018–2021

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio- ja suunnitelma.

Valtuusto voi ohjata asettamallaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueen, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yhtiöiden esittämät tavoitteet esitetään Vantaan kaupungin taloussuunnitelmassa 2018–2021 soveltuvien osin.

Vantaan energia-konserni

Vantaan Energia Oy on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 prosenttia ja Helsingin kaupunki 40 prosenttia. Vantaan Energia -konsernin muodostavat emoyhtiö Vantaan Energia Oy ja sen tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy sekä osakkuusyhtiöt. Yhtiön päätuotteita ovat sähkö, kaukolämpö ja maakaasu. Vantaan Energia myy sähköä yritysasiakkaille ja kotitalouksille koko Suomeen. Kaukolämpöliiketoiminnassa yhtiön markkina-alueena on pääosin Vantaa. Maakaasua yhtiö tarjoaa teollisuuden tarpeisiin.

Tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy vastaa sähköverkkotoiminnasta Vantaalla. Sähköverkkopalvelun lisäksi yhtiö myy verkkotoimintaan ja asiakkaiden energiankäyttöön läheisesti liittyviä palveluja, kuten liittymisjohtojen rakentamispalvelua. Lisätietoa Vantaan Energia Oy:stä <http://www.vantaanenergia.fi>

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Konsernin liikevoitto	Milj. euroa	50,2	41,0	37,3	43,3	42,8	44,8
Konsernin SIPO %	%	10 %	8 %	7 %	8 %	8 %	8 %
Omavaraisuusaste	%	38 %	40 %	39 %	41 %	43 %	45 %
Toimitushäiriöt sähkö	h/as/a	0,12	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Uusiutuva energia koko energiatuotannosta (vesi- voima, tuulivoima, bio- energia, jäte-energia)	%	32 %	31*	30	30	45	45
Muu päästökauppavapaa energia koko energiatuo- tannosta (ydinvoima, jäte-energia)	%	20 %	22*	20	23	25	25
Henkilöstötyytyväisyys	(1-5)	3,2	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Työturvallisuus	Tapaturmataajuus (LTA)	11	>11	0	0	0	0

VAV Asunnot Oy, VAV -konserni

VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin 100 prosenttisesti omistama yhtiö, joka rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi vuokra-asuntoja. Yhtiö tuottaa laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja vantaalaisille. Kiinteistökannan suunnitelmallisilla korjauksilla varmistetaan niiden arvon säilyminen sekä asumisviihtyvyys yhteistyössä asukkaiden kanssa. VAV Asunnot – konserniin kuuluvat emoyhtiö VAV Asunnot Oy ja tytäryhtiö VAV Hoivakodit Oy sekä sen tytäryhtiö VAV Palvelukodit Oy sekä osakkuusyhtiöt. VAV-konsernin asunnoista 5,5 prosenttia on vuokrattuna Vantaan kaupungille palveluasumiskäyttöön. Lisätietoa VAV -Asunnot Oy:stä www.vav.fi

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tulostavoite	Euroa	0	0	0	0	0	0
Asuntotuotantotavoite	kpl	105	395	337	320	320	320
Korjaustoiminnan tavoite	M€	19,2	20,1	21,7	22,6	23,5	24,4
Työhyvinvointikyselyn tulos kaikilta osa-alueilta			väh. keskiarvo**		väh. keskiarvo**		väh. keskiarvo**

VTK Kiinteistöt Oy -konserni

VTK Kiinteistöt Oy on Vantaan kaupungin 100 prosenttisesti omistama yhtiö, jonka toimialana on harjoittaa teollisuus-, logistiikkaliike-, toimisto- ja julkisten tilojen käyttöön soveltuvien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä urheilu- ja liikuntakasvatustoimintaa varten rakennettujen urheilutilojen vuokrausta ja tässä tarkoituksessa omistaa ja hallita kiinteistöjä ja rakennuksia sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja arvopapereita. Lisäksi yhtiön toimialaan kuuluu toimia rakennuttajana ja kiinteistökehittäjänä sekä harjoittaa arvopaperikauppaa, majoitus-, tapahtuma- ja ravintolatoimintaa. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa, jonka tytäryhtiöiden toiminta voi käsittää myös päätoimialasta poikkeavia toimialoja. VTK Kiinteistöt Oy:n tiloista n. 80 % on vuokrattuna kaupungille. Lisätietoa VTK Kiinteistöt Oy:stä <http://www.vtkoy.fi/>. VTK konsernin muodostavat emoyhtiö VTK Kiinteistöt Oy sekä sen tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
VTK Kiinteistöt Oy:n tulos	1000 euroa	280	887	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoit- tetaso 2018	Mittarin tavoit- tetaso 2019	Mittarin tavoit- tetaso 2020	Mittarin tavoit- tetaso 2021
VTK Kiinteistöt Oy:n ul- koisten vuokrakohteiden vuokrausaste	ulosvuokrattavat tilat / kaikki vuokrattavat kohteet vuoden lo- pussa * 100 = x %	90 %	93 %	90 %	90 %	90 %	90 %
VTK Kiinteistöt Oy: Ener- giakustannukset	1000 euroa	360	353	346	339	332	325

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemis- ja ateria-, turvallisuus- ja vartiointipalvelut sekä posti- ja kuriiritoiminta. Yhtiö aloitti varsinaisen toimintansa vuoden 2012 alusta. Yhtiön palvelukseen siirtyi tilakeskuksesta noin 1 000 henkilöä ns. vanhoina työntekijöinä. Vuoden 2015 lopussa yhtiön palveluksessa oli 922 henkilöä.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluja sekä näitä tukevia palveluja. Yhtiön markkinointinimi on Vantti. Lisätietoa Vantaan Tilapalvelut Oy:stä <http://www.vantti.fi/>

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Toiminnan tehostaminen vähintään	%	4,9 %	3 % Toteu- tuu	2 %	2 %	2 %	2 %
Asiakastyytyväisyys	1-5	3,21	3,6 Toteutuu osittain	3,65	3,7	3,75	3,75

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Asiakastyytyväisyys, asiakaspalvelu v. 2017 alkaen	1-5			4,5	4,5	4,5	4,5
Asiakastyytyväisyys, laatu v. 2017 alkaen	1-5			4,0	4,0	4,0	4,0
Toiminnan laatu (toimipistekohtaiset laatu- kierrokset)	1-5	4,77	4,5 Toteutuu osittain	4	4	4	4
Henkilöstötyytyväisyys	1-5	3,29	3,6 Toteutuu osittain	3,65	3,7	3,75	3,75
Sairauspoissaolot %	%	7,80 %	7.0 % Ei to- teudu	6,9 %	6,8 %	6,7 %	6,7 %

A -Tulkkaukset Oy

Yhtiön toimialana on tulkitsemis- ja kääntämispalveluiden sekä niitä tukevien toimintojen, kuten koulutuspalvelujen tuottaminen sen omistajina oleville julkisille hankintayksiköille. Yhtiö muutti nimensä A-Tulkkaukset Oy:ksi vuoden 2016 alusta alkaen. Yhtiön palveluksessa on 22 vakituista työntekijää sekä noin 350 freelance tulkkia ja kääntäjää. A-tulkkaukset Oy:n muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 prosentin osakkuudella.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Positiivisen tuloksen	Euroa	3 927	80 000	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen
Asiakastyytyväisyys	asteikko 1-6	4.0	> 4.5	> 4.5	> 4.5	> 4.5	> 4.5
Tulkkauksetunnit	tulkkauksetuntien luku- määrä	82 000	90 000	95 000	97 000	100 000	105 000

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin 95,5-prosenttisesti omistama yhtiö. MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on Vantaan Martinlaaksossa sijaitseva yksityinen kauppaoppilaitos. Yhtiö tarjoaa liiketalouden perustutkintoon (merkonomi) johtavaa koulutusta sekä ammatillisena peruskoulutuksena että näyttötutkintoina. MERCURIA Aikuiskoulutuksen koulutusvalikoimaan kuuluvat lisäksi liiketalouden alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, kuten lähiesimiehen ammattitutkinto, kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto ja johtamisen erikoisammattitutkinto. Opiskelijoita on keskimäärin 800 (aikuiset ja nuoret). Lisätietoa Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksesta <http://www.mercuria.fi>

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Nettotulos	Euroa	709 896	130 000	100 000	80 000	80 000	150 000
Opiskelijoiden työllistyminen	%	77	83	83	83	83	83
työelämäpalaute	1 - 5	4,6	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Opintojen keskeyttäminen	kpl	32	30	30	30	30	30

Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy

Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö, jonka toimialana on ylläpitää, omistaa ja hallita vesilaitosta veden hankkimiseksi ja tarjota vesihuoltopalveluja Vantaan kaupungin alueella sekä rakennuttaa, isännöidä, vuokrata ja vuokralle antaa kiinteistöjä ja huoneistoja, rakennelmia ja laitteita. Yhtiön operatiivista toimintaa on veden toimittaminen ja jäteveden vastaanottaminen.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	Euroa	85 531	90 000	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Kiinteistö Oy Kehäsuora

Kiinteistöosakeyhtiö on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama kiinteistöosakeyhtiö, joka omistaa Vantaan Tuupakassa ja Hakunilassa linja-autovarikot. Tuupakassa linja-autopaikkojen kokonaismäärä on noin 150 ja Hakunilassa noin 200. Yhtiö varmistaa bussiliikenteen toimivuuden omalta osaltaan ensisijaisesti Vantaalla.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	Euroa	253 568	226 153	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Kiinteistö Oy Tiedepuisto

Kiinteistö Oy Tiedepuisto on Vantaan kaupungin 100 -prosenttisesti omistama kiinteistöosakeyhtiö, jonka toimialana on omistaa ja hallita Vantaan kaupungilta vuokratulla Tikkurilassa sijaitsevilla tontilla olevaa vuonna 1988 valmistunutta tiedekeskusrakennusta. Kiinteistö on vuokrattu Tiedekeskussäätiölle, joka ylläpitää kiinteistöllä Tiedekeskus Heurekaa. Kiinteistöosakeyhtiön ja Tiedekeskussäätiön välillä on 31.12.2031 asti voimassa oleva vuokrasopimus, joka perustuu ns. pääomavuokrasopimusmalliin. Kiinteistöosakeyhtiö vastaa vuokranantajana kiinteistön peruskorjauksista.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Peruskorjausinvestoinnit rahoitetaan tulorahoituksella		Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Kiinteistö Oy Tikkurilan keskustapysäköinti

Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti on Vantaan kaupungin 65,5-prosenttisesti omistama yhtiö. Toinen osakas on Kiinteistö Oy Tikkurilan Terveysasema. Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja ylläpitää pysäköintilaitoksia ja -alueita Vantaalla. Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen Tikkurilassa, joka on osa Tikkurilan korttelin 61204 pysäköintilaitoskokonaisuutta. Pysäköintilaitoskokonaisuus on Tikkurilan keskusta-alueen ensimmäinen asiakasmaksuja perivä pysäköintilaitos.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos, eur	Euroa	+8	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Ratakujan Pysäköinti Oy

Ratakujan Pysäköinti Oy on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö, joka omistaa ja hallitsee määräosaa pysäköintihallista ja Vantaan kaupungin 61. kaupunginosan korttelissa 61207 sijaitsevasta tontista nro 10. Yhtiö harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa em. pysäköintihallissa. Pysäköintilaitos jakautuu toiminnallisesti rakennuksen pysäköintiosaan ja sen yläpuolella sijaitsevaan kattopihaan, jonka hallintaoikeus on Asunto Oy Vantaan Piccadillyllä. Kattopiha vastaa 13 autopaikan omistusosuutta pysäköintilaitoksesta. Pysäköintilaitoksen pysäköintiosa muodostaa 233 autopaikkaa sekä 6 pienajoneuvopaikkaa käsittävän toiminnallisen kokonaisuuden, johon kuuluvat autopaikkojen lisäksi ajo- ja jalankulkuväylät, porrashuoneet, autotalliin johtava ajoluiska nosto- ja käyntiovineen sekä kaikki tätä pysäköintiä osaa palvelevat järjestelmät, laitteet ja varusteet.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	Euroa	-104 667	Liiketulos ./. Poistot > 0	Liiketulos ./..50% poistoista > 0	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Tikkuparkki Oy

Tikkuparkki Oy hallitsee maanvuokrasopimuksen perusteella 282/357 määräosaa maanalaisesta tilasta Vantaan kaupungissa sijaitsevien rekisteriyksiköiden 92-421-6-427, 92-421-6-426-M501, 92-61-206-5, 92-61-9902-5, 92-61-9902-1, 92-61-205-2, 92-421-6-272-M501, 92-421-6-16, 92-61-230-3, 92-61-230-1 ja 92-61-9903-4 alueella sekä omistaa ja hallitsee 282/357 määräosaa edellä mainittuun tilaan rakennetusta maanalaisesta pysäköintilaitoksesta ja maanpäällisistä liittymistä, sekä harjoittaa ko. pysäköintilaitoksessa pysäköintiliiketoimintaa. Yhtiön parkkitoiminta alkoi alkuvuodesta 2013.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	Euroa	Liikevoitto ./.. Poistot = +98 308	Liikevoitto ./.. Poistot > 0	Liiketulos ./.. Poistot > 0	Tilikauden tulos positiivinen	Tilikauden tulos positiivinen	Tilikauden tulos positiivinen

Vantaan Moottorirata Oy

Yhtiö hallinnoi alueita sekä omistaa rakennuksia ja rakennelmia Vantaan Vauhtikeskuksessa.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	1000 euroa	76	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen

Kiinteistö Oy Lehdokkitien Virastotalo

Kiinteistö Oy Lehdokkitien Virastotalo on Vantaan kaupungin 72,5-prosenttisesti omistama yhtiö. Muut osakkaat ovat Ritva Lietchfield (15,4 %) ja Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi (12,1 %). Yhtiön toimialana on hallita Vantaan kaupungin Tikkurila-Viertolan asemakaavan korttelissa 61133 sijaitsevaa tonttia n:o 3 ja sille rakennettua toimisto- ja liikerakennusta. Yhtiö omistaa Virastotalon (4 306,5 m²) osoitteessa Kielotie 28, Tikkurila. Kiinteistössä on mm. maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan toimitiloja. Yhtiössä ei ole henkilökuntaa.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos (tulos ennen poistoja)	Euroa	87 061	90 000	50 000	20 000	20 000	0
Lämmön, sähkön ja vedenkulutus	Euroa	96 177	94 253	93 000	91 500	90 000	0

Kiinteistö Oy Tikkurilan Terveysasema

Kiinteistö Oy Tikkurilan Terveysasema on Vantaan kaupunkikonsernin 73,8-prosenttisesti omistama yhtiö. Muut osakkaat ovat Helsingin Op Pankki Oyj 16,2 prosenttia, sekä Doray Kormaz ja Jaana 2,2 prosenttia. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vantaan kaupungin Tikkurilan kylässä sijaitsevaa terveyskeskus -nimistä tilaa RN 6:438 rakennuksineen. Yhtiö omistaa virasto- ja terveysasematalon (6 034 m²) Tikkurilan keskustassa osoitteessa Kielotie 11. Kiinteistössä on mm. Tikkurilan terveyskeskuksen, Vantaan Suun terveydenhuollon- ja Vantaan Työterveys liikelaitosten toimitilat. Yhtiössä ei ole henkilöstöä.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos (tulos ennen poistoja)	Euroa	117 471	250 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Lämmön- ja vedenkulutus	Euroa	112 228	109 983	107 500	105 000	103 000	100 000

Kiinteistö Oy Vantaan Kauppалantalo

Kiinteistö Oy Vantaan kauppалantalo on Vantaan kaupungin 70,8-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vantaan kaupungin Tikkurilan kylässä sijaitsevaa Kiinteistö Oy Vantaan kauppалantalo Rno 6426 -nimistä tilaa rakennuksineen. Yhtiö omistaa virastotalon (7 498 m²) osoitteessa Kielotie 13. Kiinteistössä ovat mm. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristötoimialan toimistotiloja. Yhtiössä ei ole henkilöstöä.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos (tulos ennen poistoja)	Euroa	-32 831	-28 000	-100 000	-100 000	0	0
Lämmön, sähkön ja vedenkulutus	Euroa	238 125	233 625	231 000	229 000	0	0

Korson Pienteollisuustalo Oy

Korson Pienteollisuustalo Oy on Vantaan kaupungin 83,1-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on hallita vuokraoikeuden nojalla Vantaan kaupungin Ali-Keravan kylässä Jussila-nimiseen tilaan RN:o 8:216 kuuluvaa määräälaa, joka käsittää Vantaan kaupungin 81. kaupunginosan korttelin 81207 tonttijaon mukaisen tontin n:o 2, sekä omistaa ja hallita tilalla olevia rakennuksia. Yhtiön omistaa toimistorakennuksen yht. 2 968 m² osoitteessa Urpiaistentie 7, Korso. Yhtiön tiloissa toimii Tilakeskuksen Korson tekninen tukikohta. Yhtiössä on sivutoiminen talonmies.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Kerätä rakennusten purkua varten tarvittava pääoma vuoteen 2025 mennessä							

Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus

Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus on Vantaan kaupungin 77,1-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toinen osakas on Kansaneläkelaitos. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vantaan kaupungin kaupunginosassa numero 83 korttelissa numero 110 sijaitsevaa tonttia numero 3 ja sillä olevia rakennuksia. Yhtiö omistaa virastotalon 2 923 m², jossa on 11 toimistohuoneistoa, 5 varastohuoneistoa ja 265 m² teknisiä tiloja osoitteessa Naalipolku 6, Korso. Yhtiön tiloissa toimii mm Korson terveysasema. Yhtiössä ei ole henkilöstöä.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Lämmön, sähkön ja veden kulutus	Euroa	95 442	111 300	93 216	90 990	88 764	
Toimintatuotot	Euroa	295 694	290 530	275 000	280 000	285 000	
Toimintakulut	Euroa	212 416	290 548	270 000	270 000	275 000	
Toimintakate	Euroa	83 278	-18	10 000	10 000	10 000	

Kiinteistö Oy Katriinanrinne

Kiinteistö Oy Katriinanrinne on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita vuokra-asuntoja Vantaalla. Yhtiö omistaa kerrostalon Seutulassa osoitteessa Knaapinkuja 10. Yhtiössä on 40 asuntoa. Yhtiössä ei ole henkilöstöä.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	1000 euroa	-11	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen
Liikevaihto	1000 euroa	256	256	260	260	265	265

Kiinteistö Oy Vantaan Sepänpuisto

Asunto Oy Sepänpuisto on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on hallita vuokrasopimuksen perusteella Vantaan kaupungin 64. kaupunginosan korttelissa 64111 sijaitsevaa tonttia nro 1 ja omistaa sillä olevat rakennukset, joiden huoneistojen yhteenlasketusta lattiapinta-alasta on enin osa varattu osakkeenomistajille asuinhuoneistoiksi. Yhtiö omistaa kerrostalon Tikkurilassa osoitteessa Takojantie 7. Yhtiössä on 41 asuntoa. Yhtiössä ei ole henkilöstöä. Kaupunginhallitus päätti 2.3.2015 § 26, että Asunto Oy Sepänpuiston huoneistot otetaan myyntiin vapaille markkinoille niiden vapautuessa nykyisiltä vuokralaisilta.

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	1000 euroa	-14	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen
Liikevaihto	1000 euroa	275	275	280	280	285	285

Pallastunturin Liikekiinteistö Oy
Ruukkukujan Autopaikat Oy

Tavoite	Tavoitteen mittari (eur, %, kpl, skaala yms.)	Tavoitteen lähtö- taso toteuma 2016	Ennuste 2017	Mittarin tavoitetaso 2018	Mittarin tavoitetaso 2019	Mittarin tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2021
Tilikauden tulos	Euroa		Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen	Positiivinen
Lämmön, sähkön ja vedenkulu- tus	Euroa		Kunkin yhtiön vuoden 2016 lähtö- tasoon näh- den 2 % säästö	2 % säästö	2 % säästö	2% säästö	2 % säästö

Vantaan Helikopteritukikohta Oy annettu lahjoituksena kaupungille, yhtiö ei tavoittele voittoa, tavoitteita ei aseteta.

LIITTEET

1 000 euroa	suuralue	Brm ²	Kust arv milj. €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Suunnitelma 2018–2027 yhteensä				1 000	21 800	42 250	36 550	47 960	41 410	51 700	49 150	54 600	41 070	18 350
Mårtendals kampus	Myyrmäki	1 250	4,1			250	1 800	2 000	50					
Mårtendals kampuksen pihan lähiliikuntapaikka	Myyrmäki							320						
Myyrmäen päiväkot	Myyrmäki	1 900	6,5				50	2 800	3 600	50				
Patotien päiväkot	Myyrmäki	1 650	5,6					50	2 300	3 200	50			
Rjatorpan uusi koulurakennus, sis 2 esiop. ryhmää	Myyrmäki	3 680	11,4	50	2 700	8 500	200							
Hämeenkyllän koulu, korvaava uudisrakennus	Myyrmäki	7 200	22,0	200	1 300	9 300	11 000	200						
Kaivokselan II päiväkot	Myyrmäki	1 670	5,8	200	2 700	2 950	50							
Ojahaan peruskoulu, laajuus	Myyrmäki	4 000	12,8								450	5 700	6 600	50
Kivistön kirjasto (ks nuoris, kulttuuri)	Kivistö	1 000	3,4									50	800	2 500
Kivistön päiväkot	Kivistö	1 900	6,5			50	2 800	3 600	50					
Aurinkokiven koulu II vaihe.	Kivistö	5 240	15,3	400	8 900	5 950	50							
Kanniston koulu II vaihe	Kivistö	5 290	17,0							500	8 800	7 500	200	
Kivistön päiväkot II	Kivistö	1 900	6,5				50	2 800	3 600	50				
Kivistön lukio	Kivistö	10 000	32,1						50	800	4 800	18 300	8 100	50
Vehkalan ammatillinen oppilaitos	Kivistö	24 000	72,0				300	2 300	11 700	34 800	22 700	500		
Keimolanmäen koulu ja päiväkot	Kivistö	6 000	19,3							50	900	7 800	10 500	50
Keimolanmäen vuokrapaviljonki päiväkot ja alakoulu	Kivistö	2 500	8,6		50	1 200	50						200	
Kivistön päiväkot III	Kivistö	1 900	6,5						50	2 800	3 600	50		
Kivistön päiväkot IV	Kivistö	1 900	6,5							50	2 800	3 600	50	
Aviapoliksen koulu ja päiväkot sekä nuorisotilaa	Aviapolis	5 700	18,3			200	1 700	10 700	5 600	100				
Aviapoliksen päiväkot, uusi	Aviapolis	1 900	6,5							50	2 800	3 600	50	
Aviapoliksen päiväkot II	Aviapolis	1 900	6,5									50	2 800	3 600
Pakkalan vuokra paviljonki koulu	Aviapolis	500			600									100
Aviapoliksen yhtenäiskoulu I vaihe	Aviapolis	5 000	16,1									50	1 200	8 100
Jokiniemen koulun laajennus (nyk ala-aste)	Tikkurila	4 500	14,4		50	600	3 600	9 900	250					
Jokiniemen koulun pihan lähiliikuntapaikka	Tikkurila							320						
Tikkurilan päiväkot	Tikkurila	2 440	8,2	100	2 400	5 600	100							
Kielotien päiväkot vuokratila	Tikkurila	1 340						x						
Kielotien päiväkodin leikki-piha	Tikkurila						150	150						
Lauhatien päiväkot	Tikkurila	1 650	5,6				50	2 300	3 200	50				
Tikkurilan päiväkot II	Tikkurila	1 650	5,6								50	2 300	3 200	50
Veturin päiväkot	Tikkurila	2 010	6,9		250	3 400	3 200	50						

[illegible]

1 000 euroa	suuralue	Brm ²	Kust arv milj. €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
TILAKESKUS				1 120	840	840	840	840	840	940	2 940	7 440	12 440	1 040
Aikaisemmin valmistuneet ja keskeneräiset														
Dixin polkupyörien liittyntäpysäköinti	Tikkurila			150										
Suunnitelma 2018-2027 yht.														
Keskuskeittiö										100	2 100	6 600	11 600	200
HSY (sähköinformaatio, sosiaalililat)				250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Projektinjohtokustannukset				650	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520
Palveluverkkoihin liittyvät selvitykset				50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
HSY:lle vuokrattavat linja-autoliikenteen wc-tilat				20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOS				100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisemmin valmistuneet														
Myyrinkodin yhteyteen autotalli ensihoidon päivystykselle	Myyrmäki			100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. KONSERNIYHTIÖIDEN KOHTEET valm. vuoden mukaan		Huom!												
VAV ASUNNOT OY alustavasti														
Kehitysvammaisten asumisyksikkö, Martinlaaksonkuja 2b (15+1 paikkaa)	Myyrmäki				x									
Myyrmäen vanhustenkeskus (Ruukkupiha 2)	Myyrmäki	15 000	35,0			x								
15 asuntoa kehitysvammaisille	Kivistö						x							
Kehitysvammaisten asumista (40 as. asuntokannasta)	alue?							x		x		x		
Kehitysvamm. Asumisyksikkö, 10 asuntoa	Kivistö						x							
Kivistön vanhustenkeskus	Kivistö													x
Tikkurilan vanhustenkeskus	Tikkurila							x						
Kehitysvammaisten asumisyks 15 asuntoa , Orvokkirinne 4	Tikkurila				x									
Koisoniittyhanke erityisasumiskodit, 5 asuntoa (tuvat)	Tikkurila	165	0,4		x									
Koisoniittyhanke tehost. palveluas. 40 kpl ja kumppanuustila	Tikkurila	3 005	7,1		x									
Hakunilan vanhustenkeskus	Hakunila										x			
Vanhusten keskus Vantaan rahoitusosuus					x			x			x			
VTK KIINTEISTÖT OY alustavasti														
Varia Rälssitie , ulkovaippa ja IV-korjauksia, muutostöitä	Aviapolis		2,7	x	x									
Kansainvälinen koulu, pintaremontti VTK	Aviapolis	11 179	1,1				x							
Kartanonkosken koulu, pintaremontti	Aviapolis	8 798	1,4						x					
UR Ylästön koulu II (VTK)	Aviapolis	1 490	5,0			x								

1 000 euroa	suuralue	Brm ²	Kust arv milj. €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ylästön nykyisen koulun muutostyöt (VTK)	Aviapolis		0,5			x								
Ylästön koulun pihan lähiliikuntapaikka (VTK)	Aviapolis					x								
Ylästön koulu, pintaremontti	Aviapolis	5 363	0,7							x				
Lumon lukio nuorisotila ja kirjastomuutostyöt	Korso		0,55		x									
Tikkurilan Hyvinvointikeskus	Tikkurila	22 770	72,9					x						
Ilolan / Asolan äitiys- ja lastenneuvola	Koivukylä	800	2,3						x					
Myyrmäen urheilupuisto, tekniset korjaukset VTK	Myyrmäki				x	x		x	x		x			
Tikkurilan urheilupuisto, tekniset korjaukset VTK	Tikkurila						x					x		x
Rajakylän tenniskeskus	Hakunila				x	x	x							
Varia Rälssitie 13 vanha osa, nosto-ovet VTK	Aviapolis					x								
Varia Rälssitie 13 laajennus, tekniset korjaukset VTK	Aviapolis						x				x			x
Varia Tennistie 1 laajennusosa, tekniset korjaukset VTK	Tikkurila					x								x
Ylästön koulu, tekniset korjaukset VTK	Aviapolis						x				x		x	
Kartanokoskenkoulu, VTK tekniset korjaukset	Aviapolis					x	x				x	x	x	
Point kansainvälinen koulu ja tarha, VTK tekniset korjaukset	Aviapolis				x		x	x	x					
Lumo, VTK tekniset korjaukset	Korso				x					x	x			
Karsikkokuja 15, VTK tekniset korjaukset	Korso				x	x	x						x	x
MUUT KONSERNIYHTIÖT alustavasti														
Kivistön hyvinvointikeskus	Kivistö	7 600	22,8											x
Luhtaanmäen paloasema (yht. Nurmijärven kanssa)	Kivistö	2 000	6,0				x							
Musiikkiopisto Patotie 2 ja 2B, ikkunoiden korjaukset ja pihan pp					x									
Päivystys Saku -tilat (1 sairausauto)	Tikkurila	200			x									
Asukastupa Leinelä II päiväkodin yhteyteen (Konsas hanke)	Koivukylä	240	0,0				x							
C VUOKRATILAT, INVESTORINA KAUPUNGIN ULKOPUOLINEN KIINTEISTÖSIIJOITTAJA														
Lännen Valo (uusi toimintakesk vapautuviin tiloihin)	Länsi-Vantaa	2 500			x									
Myyrmäki/Kaivoksela vuokrapaviljonki koulu	Myyrmäki	700								x				x
Kivistön kirjastopiste +kulttuuri + nuoriso , aikataulu	Kivistö	506					x							
Terveysasemalle tiloja tulevasta kauppakeskuksesta, aikataulu	Kivistö	1 000					x							
Keimolanmäen vuokrapaviljonki päiväkot- ja alakoulutilat	Kivistö	2 500				x								

1 000 euroa	suuralue	Brm ²	Kust arv milj. €	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pakkalan vuokrapaviljonki koulu	Aviapolis	500			x									x
Vanhusten hoivapaikkoja 50 kpl, v 2017				x										
Vanhusten hoivapaikkoja 50 kpl, v 2019						x								
Vanhusten hoivapaikkoja 50 kpl, v 2020							x							
Vanhusten hoivapaikkoja 50 kpl, v 2022									x					
Vanhusten hoivapaikkoja 50 kpl, v 2023										x				
Tikkurilan alueen toimistohankkeet / yht. eri toimialat	Tikkurila	15 000				x		x						
Kielotien päiväkotivuokratila	Tikkurila	1 340					x							
Kaupungin arkisto, Tikkurilan tsto talon yhteyteen	Tikkurila	1 000					x							
Varia Tennistien tilapäinen (paviljonki) lisärakennus 2. vaihe	Tikkurila								x					
Koivukylän kirjasto	Koivukylä					x								
Asukastila Koivukylän kirjaston yhteyteen (netcafe)	Koivukylä					x								
D LUNASTUKSET														
Myyrmäen terveysasema	Myyrmäki			x										
Ulrikan päiväkotilunastus	Koivukylä					x								

LIITE 2: Korjausrakentaminen 2018–2027

[illegible]

1 000 euroa	Kustann 1 000	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA (Koulut, varhaiskasvatus, vapaa-aika)		11 790	18 865	19 230	25 550	20 040	8 580	16 150	22 880	20 980	21 130	6 580
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA / Koulut		6 340	10 410	10 680	17 810	14 550	3 990	11 790	18 520	16 620	16 770	2 290
Aikaisemmin valm. ja keskeneräiset yhteensä		3 760	350	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suunnitelma 2018-2027 koulut		2 580	10 060	10 680	17 810	14 550	3 990	11 790	18 520	16 620	16 770	2 290
Koulujen tilamuutosten kustannusvaraus 2019 - 2026	13,76		0	0	6 080	1 780	1 180	1 180	1 180	1 180	1 180	0
Myyrmäen, Kivistön ja Aviapolis suuralueet												
Askiston koulun korjaustöitä	0,64		20	620								
Kivimäen koulu pp	8,65		50	300	1300	6900	100					
Kaivokselan koulu korjaustöitä	0,75				30	720						
Seutulan koulu pp	0,54			20	520							
Rajatorpan koulu, vanha rak. /1945) , 1 ja 2 krs:n perusparannus	1,53		50	550	900	30						
Kanniston koulun pintaremontti	0,97						50	920				
Kilterin koulu pp	2,15			50	2050	50						
Uomarinteen koulun keittiölaajennus ja kotikeittiö vanhaan osaan	0,32		320									
Uomarinteen koulun muutostyöt vanhaan osaan (tilankäytön tehostamien vrt varaus)			380									
Variston koulun pp	1,07							50	1020			
Veromäen koulu, pintaremontti	0,75						50	700				
Tikkurilan suuralue												
Jokiniemen koulu (ent. lukio) (pp 1987)	1,07				50	1 000	20					
Jokiniemen ala-aste koulutilojen muutos päiväkodiksi	2,80			100	1 150	1 500	50					
Kuusikon koulu (laaj.1986, pp 1988) korjauksia	1,00	20	1 000									
Simonkallion koulu	0,96			20	940							
Simonkylän koulun tekninen korjaus	0,30	1 500	300									
Viertolan koulu (1991) pp	8,25								350	3 900	3 900	100
Tikkurilan kirjasto (1984)	9,80					50	300	4 800	4 600	50		
Varia Tennistie	11,80							50	450	1 700	9 500	100
Koivukylän suuralue												
Havukosken koulu pp (1987), sisältäen piha	8,70	400	5 200	3 400	100							
Ilolan koulu pp (1988, 1993)	5,90						50	200	2 400	3 200	50	
Kytöpuiston koulu pp (1980)	1,70		100	1 600								
Varia Talvikkitie pp (1991)	10,50						50	600	5 300	4 500	50	
Korson suuralue												
Kulomäen koulu (1981 /1983)	2,38						50	1 200	1 130			

[illegible]

LIITE 3: Vuokra- ja osaketilojen muutokset 2018–2027

[illegible]

LIITE 4: Liikuntapaikkarakentaminen 2018–2022

1 000 e

UUDISRAKENTAMINEN	Kustann. yht.	2018	2019	2020	2021	2022
Martinlaakson urheilukentän huoltotila	240	240				
Myyrmäen urheilupuiston huoltokatos	540	540				
Vapaalanaukeen liikuntapuiston huoltorakennus	480		30	450		
Kartanonkosken kentän huoltorakennus (lämm. 440 + kylmä220)	650	650				
Tikkurilan urheilupuiston huoltorakennus (vrt. vanhan pp 2019)	1 050		100	950		
Korson urheilukentän huoltotila	260	20	240			
Koillis-Vantaan uimahalli	5 950			50	1 500	4 400
Uomarinteen koulun pihan lähiliik. paikka tai liikkuvan koulun piha	320	320				
Mårtendals kampuksen pihan lähiliikuntapaikka	320				320	
Jokiniemen koulun pihan lähiliikuntapaikka	320			320		
Nikinmäen koulun pihan lähiliikuntapaikka	320				320	
Konserniyhtiöiden kohteet valm. vuoden mukaan / VTK Kiinteistöt Oy alustavasti						
Ylästön koulun pihan lähiliikuntapaikka (VTK)			x			
Kustannukset yhteensä (1 000 euroa), ilman konserniyht. kohteita	10 450	1 770	370	1 770	2 140	4 400
KORJAUSRAKENTAMINEN	Kustann. yht.	2018	2019	2020	2021	2022
Hakunilan kalliosuojan rauhanajan käyttö	2 150		100	950	1 100	
Hakunilan uimahallin lisäpaikotus	200	200				
Hakunilan kalliosuojan invanostin	20	20				
Rajatorpan kalliosuojan rauhanajan käyttö	1 100				550	550
Tikkurilan uimahallin pp	3 000	2 500	500			
Tikkurilan urheilupuiston vanhan huoltorakennuksen pK (vrt. uudishanke 2020)	530	30	500			
Martinlaakson uimahalli, ikkunoiden kunnostus/uusiminen ja sokkeleiden korjaus	50	50				
Martinlaakson uimahalli (1998, 2014), korjauksen jatkovaiheet	750					750
Konserniyhtiöiden kohteet valm. vuoden mukaan / VTK Kiinteistöt Oy alustavasti						
Myyrmäen urheilupuisto, tekniset korjaukset VTK	1 640	x	x		x	x
Tikkurilan urheilupuisto, tekniset korjaukset VTK	30			x		
Rajakylän tenniskeskus	90	x	x	x		
Kustannukset yhteensä (1 000 euroa), ilman konserniyht. kohteita	7 800	2 800	1 100	950	1 650	1 300

1 000 e

URHEILUALUEET	Kustann. yht.	2018	2019	2020	2021	2022
Hiihtoladut ja ulkoilureitit	750	150	150	150	150	150
Pienkenttien perusparannus	1 500	300	300	300	300	300
Lähiliikuntapaikat	1 250	250	250	250	250	250
Skeittipuistot	1 500	300	300	300	300	300
Myyrmäen urheilupuisto	2 700	200	500	1 000	1000	
Kaivokselan liikuntapuisto	150		150			
Vapaalan liikuntapuisto	350			350		
Kartanonkosken liikuntapuisto	200	200				
Rekolan urheilukenttä	700	400	300			
Havukosken liikuntapuisto	300	200	100			
Korson urheilukenttä	100		100			
Hakunilan urheilupuisto	700	400	100	200		
Rajakylän urheilupuisto	800	400	400			
Kivistön urheilupuisto	450			50	100	300
Tikkurilan urheilupuisto	1 050		50	100	400	500
Kustannukset yhteensä (1 000 euroa)	12 500	2 800	2 700	2 700	2 500	1 800
VIRKISTYSALUEET	Kustann. yht.	2018	2019	2020	2021	2022
Ulkoilusaaret	120	30	30	30	30	
Porkkalanniemi	20	20				
Kuusijärven ulkoilualue	240			120	120	
Luonnonsuojelualueet	600	150	150	150	150	
Petikon ulkoilualue	620	200	220	100	100	
Kustannukset yhteensä (1 000 euroa)	1 600	400	400	400	400	